ของดีจากวัด

2 9H.3128
ท599 ข
ข599ข

เทพชู ทับทอง

ปฏิทิน 100 ปี เทียบ 3 ภา
แบบใหม่เป็นฉบับที่สมบูรณ
เริ่มแต่
พ.ศ. 2436 ถึง พ.ศ. 2536
ค.ศ. 1893 ถึง ค.ศ. 1993

สำหรับค้น วัน เดือน ปีเกิดทั้งทาง
คติและจันทรคติ และเทียบทางปฏิทินจีน
เทียบปีของจีนในปฏิทินเล่มนี้ ได้เริ่มต
กวงซู้ปีที่ 19 ถึงปีที่ 34 ซวงทั้งปีที่1 ถึงปี
และมิ่นก๊กปีที่ 1 ถึงปีที่ 81 การเริ่มปี
ไทยตั้งแต่พ.ศ. 2436ถึง2536 จ.ศ. 12
ถึง 1354 ร.ศ. 112 ถึง 211 ส่วนคริ
ศักราชเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1893 ถึง 19

หนังสือเล่มนี้ได้ออกจำหน่ายแล้วถึงได้รับคำชมเชยจากบุคคลสำคัญ
หลายท่าน ทั้งฝ่ายสมณะและฆราวาส เช่นสมเด็จพระวันรัต วัดพระ
เชตุพนฯ, พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ วัดจักรวรรดิราชาวาส, พระธรร
เจดีย์ วัดสระเกศ, พระธรรมโกศาจารย์ วัดมหาธาตุฯ พระเทพวิสุทธิเม
วัดพระเชตุพนฯ พล.ต.ท. พิชัย กุลละวณิชย์ รองอธิบดีกรมตำรวจฯล
เป็นต้น

ผู้เรียบเรียงได้พยายามค้นคว้าโดยใช้เวลานานที่สุดเพื่อความละเอีย
ละออถูกต้องทุกตัวอักษรโดยแท้จริง ไม่มีการผิดพลาดด้วยประการใดๆเล
จึงกล้ารับรองได้ว่า สมควรเป็นคู่มือ ของพระคณาธิการ' พระอุปัชฌา
ท่านเจ้าอาวาส' กรมการอำเภอ' ศึกษาธิการ' อาจารย์ใหญ่' ครูและเจ้าตำบล
ตลอดจนห้องสมุดและประชาชนทั่วไป ทุกท่านควรมีไว้เพื่อประดับสติ
ปัญญาและความรู้นับว่าเป็นหนังสือที่ให้ความสะดวกเกินค่า

มีจำหน่ายปลีกและส่งที่ศิลปาบรรณาคาร ตรงข้ามหลังกระทรวงกลาโหม
พระนคร โปรดติดต่อ โทร. 27537 **ราคาเล่มละ 50 บาท**

อุทิศให้หอสมุดแห่งชาติ
นายสมคร สัมฤทธิ์

ของดีจากวัด

หอสมุดแห่งชาติ
16 ส.ค. 2532
กรมศิลปากร

เทพช ทับทอง

วัดคือสถาบันแห่งความรู้เป็นแหล่งกำเนิดของเกจิอาจารย์ผู้สร้างพระเครื่องและพระบูชาที่ดังไปด้วยอภินิหารของความจริง และนอกจากนั้นแล้ว

ท่านยังจะได้ข้อคิดเห็นอันเกี่ยวแก่พุทธปรัชญาอันยิ่งใหญ่ของโลกในด้านพุทธศิลป์ว่าอยู่ในยุคใดสมัยไหน

จัดพิมพ์ขึ้น

เพื่อดำรงพุทธศาสนาให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

ศิลปาบรรณาคาร

สถาบันแห่งความรู้ วิชาการ ศิลปาบรรณาคาร สัตวิทยา

ผลิตหนังสือชั้นเยี่ยมเพื่อประชาชน

ตึกใหม่เลขที่ 79 ถนนอัษฎางค์ ตรงข้ามหลังกระทรวงกลาโหม พระนคร

ลิขสิทธิพุทธบูชา **เฉพาะผู้สั่งจอง ๓๐ บาท**

(คุณภาพเป็นของมีค่ามากกว่าราคา)

คำนิยมของท่านอาจารย์ เขียน ยิ้มศิริ

แห่งสถาบันการศึกษาของชาติ

หนังสือเล่มนี้มีค่าควร แก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านความรู้ และความเป็นมาของพระเครื่องพระบูชาตลอดจนประวัติของท่านเกจิอาจารย์ที่ทรงคุณวุฒิ และประวัติของวัดที่ท่านได้พำนักอยู่ ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอแนะนำให้ท่านมีไว้ประจำห้องสมุดของท่าน

เขียน ยิ้มศิริ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เลขหมู่ 294.31218
ท 599 ข

เลขทะเบียน ท ศย ๐๔๖๒๔๗ สม

พิมพ์ที่ประจักษ์วิทยา ๑๘๐/๑ ถนนวิสุทธิ์กษัตริย์ สี่แยกบางขุนพรหม พระนคร
นายประจักษ์ ศิริบัณฑิตย์กุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๐

คำนิยมของหลวงพ่อเมี้ยน
ที่มีใจความสำคัญๆ ดังนี้คือ

อาตมาภาพมีความยินดีที่ได้แลเห็นหนังสือดีที่เป็นประโยชน์ในด้านความรู้ถึงที่มาของพระเครื่อง, พระบูชาตลอดจนท่านเกจิอาจารย์ต่างๆ ซึ่งนับได้ว่าเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อเมี้ยน)
วัดพระเชตุพน ฯ

คำนำ

เมืองไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธมา ตั้งแต่ โบราณกาลนั่นเป็นพันๆปี ดังจะเห็นได้จากปูชณียวัตถุปูชณียสถานตาม วัดวาอารามเก่า ๆ ซึ่ง สร้างอย่างวิจิตร บรรจง ใน อดีตกาล เป็น พยาน หลักฐาน ว่า "พุทธ ศาสนิกชน คนไทยมี ศรัทธา ดื่มด่ำ ต่อ พุทธศาสนาเพียงใด"

ใน อดีตกาล นอกจากจะ สร้าง วัดวาอาราม แล้วการ สร้างพระพุทธรูปและพระพุทธรูปองค์เล็ก ๆ ที่ในปัจจุบันเรียกว่าพระพิมพ์หรือพระเครื่องรางนั้น ก็นิยมสร้างกันเป็นประเพณี ซึ่งถือกันว่าเป็นการ สืบต่ออายุ พระพุทธศาสนา แล้วก็ นำเอาไปบรรจุไว้ใน พระเจดีย์ ตามชุกธิ (ใต้ฐาน) พระประธานในพระอุโบสถ พระวิหาร หรือพระพุทธรูปตามระเบียงคดและต่อมาในชั้น หลังก็ได้ถือเป็น ประเพณีใน การ บรรจุ พระพุทธรูป และ พระเครื่อง ร่วมกันอัฐิ ของพระอาจารย์ที่เคารพนับถืออีกด้วย

สำหรับเรื่องพระเครื่องและเรื่องประวัติวัดต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ เป็นเรื่องที่ผู้เขียนได้ไปสัมภาษณ์และรวบรวมมาจากวัดเหล่า

นั้นทุกวัด และได้นำมาเขียนลงในหนังสือพิมพ์ "พิมพ์ไทย" ฉบับวันอาทิตย์ ในคอลัมน์ ศรัทธาศาสนาทุกวันอาทิตย์ตลอดมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๗ จนกระทั่งบัดนี้ ดังนั้นข้อเท็จจริงบางตอนจึงอาจจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามวาระสมัย

หนังสือเล่มนี้ นอกจากจะมีเรื่อง "พระราชกรณียกิจในพระบวร พุทธศาสนา ของ พระมหาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช" และ "สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ" ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวไทยทุกคนต้องสนใจแล้วยังมีเรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกหลายเรื่อง เช่นพระเครื่องสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสีซึ่งเป็นพระที่สมเด็จพระพุฒาจารย์โต วัดระฆัง โฆสิตาราม จังหวัดธนบุรี เป็นผู้สร้างบรรจุเอาไว้ที่วัดใหม่อมตรส บางขนพรหม พระนคร เมื่อสมัยปลายรัชกาลที่ ๔ และประวัติหลวงปู่เทียนวัดโบสถ์เชิงราก จังหวัดปทุมธานี พร้อมด้วยประวัติการสร้าง พระเครื่อง ของ ท่าน ซึ่งเป็นที่เลื่องลือในอภินิหาร ความศักดิ์สิทธิ์ในเวลานี้อีกด้วย

เทพชู ทับทอง

สารบาญ

	หน้า
พระราชกรณียกิจในพระบวรพุทธศาสนา	๑
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ	๖
พระประวัติ (ย่อ)	๖
ตำแหน่งสมณศักดิ์ก่อนทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราช	๙
พระกรณียกิจพิเศษ	๙
สมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพน ฯ	๑๒
ประวัติการศึกษาพระปริยัติธรรม	๑๒
ตำแหน่งหน้าที่และสมณศักดิ์	๑๓
หน้าที่และการงานพิเศษ	๑๔
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) วัดอรุณราชวราราม	๑๙
ปาฏิหาริย์พระบรมสารีริกธาตุ	๑๙
ประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน)	๒๒
หน้าที่การงาน	๒๓
หลวงปู่เทียน วัดโบสถ์ ปทุมธานี	๒๕
อภินิหาร	๒๕
หอสวดมนต์ที่พบอภินิหาร	๒๖
ประวัติหลวงปู่เทียน	๒๗
หน้าที่และการงาน	๒๘

	หน้า
พระเครื่องหลวงปู่เทียน	๒๙
ประวัติการสร้างพระเครื่องของหลวงปู่เทียน	๓๒
รายชื่อพระอาจารย์ ลูกศิษย์ หลวงปู่เทียน	๓๓
พระครูสมุห์อำพล วัดประสาทบุญญาส	๓๕
การสร้างพระเครื่องและพระประธาน	๓๕
ประวัติพระครูสมุห์อำพล	๓๗
ตอนเป็นนักเลงใหญ่	๓๙
ตอนบวช	๔๐
สาเหตุที่ชอบเลี้ยงหมาขี้เรื้อน	๔๑
พระอธิการทองดี วัดพระยาศิริไอยสวรรค์	๔๒
ประวัติพระอธิการทองดี	๔๒
ประวัติวัดพระยาศิริไอยสวรรค์	๔๓
ลายแทงสมบัติ	๔๔
หลวงพ่อสมฤทธ	๔๔
พระเครื่องพระอธิการทองดี	๔๕
พระครูโสภณธรรมาจารย์	๔๗
พิธียกช่อฟ้า	๔๗
ประวัติพระครูโสภณธรรมาจารย์ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน	๔๙
การบูรณะวัด	๕๐
ประวัติวัดดาวดึงษาราม	๕๒

	หน้า
หลวงพ่อชุบ	๕๔
กิจกรรมต่าง ๆ ที่หลวงพ่อชุบสร้าง	๕๕
ประวัติหลวงพ่อชุบ	๕๖
พระเครื่องกรุวัดเงิน	๕๗
ประวัติวัดคลองเตย	๕๘
พระครูวินยานุวัติคุณ	๕๙
ประวัติพระครูวินยานุวัติคุณ	๕๙
ประวัติวัดสะพาน	๖๐
การบูรณะวัด	๖๑
พระเครื่องวัดสะพาน	๖๒
พระอธิการเกษม วัดสิงห์	๖๓
การพบพระยอดธง วัดสิงห์	๖๓
ประวัติพระอธิการเกษม	๖๕
ประวัติวัดสิงห์	๖๖
หลวงพ่อวัดไก่เตี้ย	๖๙
รื้อพระอุโบสถวัดไก่เตี้ย ปทุมธานี	๖๙
พระเครื่องกรุวัดไก่เตี้ย	๖๙
ประวัติพระครูอรรถสุนทร	๗๑
ประวัติวัดไก่เตี้ย	๗๑

	หน้า
พระครูปลัดจุ่น วัดแหลมสุวรรณาราม	๗๔
เรือล่ม นักเรียนตาย	๗๔
ประวัติพระครูปลัดจุ่น	๗๕
ประวัติวัดแหลมสุวรรณาราม	๗๖
วัดตองปุ ลพบุรี	๗๘
เด็กเล่นน้ำพบ ท้าวโลกบาล	๗๘
พบระฆังผังจมดินในวัด	๗๙
ประวัติพระครูสังฆรักษ์	๗๙
ประวัติวัดตองปุ	๘๐
จารึก บอกการสร้างพระวิหาร	๘๐
ปฏิหาริย์ที่วัดโพธิ์	๘๒
ภิกษุชราประหลาด	๘๓
พระเครื่องกรุวัดโพธิ์	๘๔
การขุดกรุพระ	๘๖
พระอาจารย์เจริญวัดโพธิ์บางปะอิน	๘๘
พระเครื่องกรุ ๗ พิมพ์	๘๘
ถวายพระเครื่อง	๘๙
ประวัติพระอาจารย์เจริญ	๙๐
การก่อสร้างภายในวัดของพระอาจารย์เจริญ	๙๐
ประวัติวัด	๙๒

	หน้า
วัดมะขาม เมืองปทุมฯ	๙๓
ประวัติพระครูวงศ์	๙๓
ประวัติวัดมะขาม	๙๓
พบพระพิมพ์	๙๔
เหตุการณ์ประหลาด	๙๔
พระสมเด็จ ฯ วัดใหม่อมตรส	๙๖
เหตุการณ์ตอนดึก	๙๖
พระสมเด็จ ฯ สร้างใหม่	๙๗
พระสมเด็จ ฯ ที่บรรจุในพระเจดีย์	๙๗
รายนามพระคณาจารย์ที่เข้าพิธีพุทธาภิเศก	๑๐๐
รายละเอียดที่ทางวัดให้เช่าทำบุญ	๑๐๐
พระสมเด็จ ฯ กรุวัดใหม่อมตรส	๑๐๒
การเปิดกรุพระสมเด็จ ฯ	๑๐๒
สาเหตุที่พระสมเด็จ ฯ เหลือน้อย	๑๐๒
พระสมเด็จ ฯ ๑๐ พิมพ์	๑๐๓
ประวัติวัดใหม่อมตรส	๑๐๔
ประวัติพระครูอมรคณาจารย์ เจ้าอาวาส	๑๐๕
ประวัติพระครูบริหารคุณวัตร รองเจ้าอาวาส	๑๐๖
ลักษณะพระสมเด็จ ฯ	๑๐๗
เนื้อ	๑๐๘

	หน้า
สี	๑๐๘
ราคาเช่า	๑๐๙
พระวัดชนะสงคราม บางลำภู พระนคร	๑๑๒
พระเจดีย์ถูกคนร้ายลอบขุด	๑๑๒
พระเครื่องสมเด็จ ฯ วังหน้า	๑๑๒
ทางวัดขุดกรุพระ	๑๑๒
ราคาเช่าทำบุญพระกรุที่ขุดได้	๑๑๔
ประวัติวัดชนะสงคราม	๑๑๔
ประวัติเจ้าอาวาส	๑๑๖
ประวัติพระวิมลกิจจารักษ์	๑๑๗
พระเครื่องพระวิมลกิจจารักษ์	๑๑๗
ราคาทำบุญพระเครื่องพระวิมลกิจจารักษ์	๑๑๘
พระสมเด็จ ฯ วัดราชนัดดาราม	๑๑๙
พิมพ์ทรง	๑๑๙
จำนวนพระสมเด็จ ฯ ที่สร้าง	๑๒๐
รายละเอียดพิธีพุทธาภิเศก	๑๒๐
ความมหัศจรรย์ของพระสมเด็จ	๑๒๒
ประวัติพระมหาโกเมส	๑๒๔
พระพุทธโคดม พระพุทธรูปใหญ่ที่สุดในโลก	๑๒๖
การสร้างพระพุทธโคดม	๑๒๖

	หน้า
ต้นเหตุที่สร้างพระพุทธโคดม	๑๒๗
พุทธลักษณะพระพุทธโคดม	๑๒๗
รายนามคณะกรรมการสร้างพระพุทธโคดม	๑๒๘
หลวงพ่อขอม วัดโพธาราม	๑๓๑
สถานที่ตั้งวัดโพธาราม	๑๓๑
ประวัติหลวงพ่อขอม	๑๓๑
พระเครื่องหลวงพ่อขอม	๑๓๓
ประวัติวัดโพธาราม	๑๓๕
ชนิดพระเครื่องหลวงพ่อขอม	๑๓๖
พระกริ่งวัดเอี่ยมวรนุช	๑๓๙
อภินิหารพระกริ่งวัดเอี่ยม ฯ	๑๓๙
จำนวนพระกริ่งวัดเอี่ยม ฯ	๑๓๙
รายนามพระอาจารย์ที่เข้าร่วมในพิธีพุทธาภิเศก	๑๔๐
ราคาทำบุญ	๑๔๐
ประวัติวัดเอี่ยม ฯ	๑๔๐
ปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุสถาน	๑๔๒
ประวัติพระครูถาวรคุณ เจ้าอาวาส	๑๔๔
หลวงพ่อวัดบางน้ำชน	๑๔๕
อภินิหารพระประธานในพระอุโบสถ	๑๔๕
ประวัติวัดบางน้ำชน	๑๔๖

	หน้า
จารึกภาษาไทยสมัยเก่าหน้าพระอุโบสถ	๑๔๖
ปูชณียวัตถุ และ ปูชนียสถาน	๑๔๗
ประวัติเจ้าอาวาส	๑๔๘
ประวัติเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน	๑๔๘
รายนามผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินสร้างเขื่อนวัด	๑๔๙
วัดโมลี โลกยาราม	๑๕๑
ประวัติวัด	๑๕๑
ปูชณียวัตถุ และ ปูชณียสถาน	๑๕๒
ประวัติเจ้าอาวาส	๑๕๔
อภินิหารสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดท้ายตลาด	๑๕๖
การพบพระเครื่องวัดท้ายตลาด	๑๕๖
อภินิหารพระเครื่องวัดท้ายตลาด	๑๕๗
ปาฏิหาริย์ที่พระเจดีย์บรรจุเส้นพระเกษา รัชกาลที่ ๓ และที่ ๔	๑๕๘
ปริศนาวัดท้ายตลาด	๑๕๙
ประวัติพระครูสังวรโมลี	๑๖๐
พระกรุวัดบวรมงคล	๑๖๑
พระเครื่องกรุวัดบวรมงคล	๑๖๓
ประวัติวัดบวรมงคล	๑๖๖
ปูชนียวัตถุสถาน	๑๖๗

	หน้า
ประวัติเจ้าอาวาส	๑๖๘
พระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณฯ	๑๖๙
ชนิดพระเครื่อง ๗ ชนิด	๑๖๙
พิธีพุทธาภิเศก	๑๗๑
รายนามพระอาจารย์ที่ปลุกเศก	๑๗๒
ของดีที่วัดศรีประวัติ	๑๗๖
ประวัติหลวงพ่อพิน	๑๗๖
ประวัติวัดศรีประวัติ	๑๗๙
ปูชณียสถาน	๑๗๙
ประวัติพระปลัดใหญ่	๑๘๑
วัดเทวสังฆาราม	๑๘๓
ประวัติสมภารเสี่ยง	๑๘๓
วัดธรรมมงคลเถาบุญนนทวิหาร	๑๘๗
รายละเอียดในการสร้างวัด	๑๘๗
ประวัติวัด	๑๘๘
ปูชณียสถาน	๑๘๙
พระเครื่อง	๑๙๑
ประวัติเจ้าอาวาส	๑๙๓
มงคลที่วัดธรรมมงคลฯ	๑๙๖
รายนามพระอาจารย์ในพิธีพุทธาภิเศก	๑๙๗

	หน้า
พระอาจารย์วิริยังค์	๒๐๐
ประวัติพระอาจารย์วิริยังค์	๒๐๐
พระราชมงคลมุนี	๒๐๖
พระสมเด็จพระราชมงคลมุนี	๒๐๖
ประวัติพระราชมงคลมุนี	๒๐๙
ประวัติวัดชัยมงคล	๒๐๙
หลวงพ่อริ้ว	๒๑๑
ประวัติหลวงพ่อริ้ว	๒๑๒
ประวัติวัดตลาดเกรียบ	๒๑๔
หลวงพ่อเพชร พระศักดิ์สิทธิ์	๒๑๗
ประวัติหลวงพ่อเพชร	๒๑๗
พระพิจิตรกรุ	๒๒๑
หลวงพ่อไป๋	๒๒๔
ประวัติหลวงพ่อไป๋	๒๒๔
ของดีของหลวงพ่อไป๋	๒๒๖
ประวัติวัดท่าหลวง	๒๒๗
พระเครื่องวัดตะพาน	๒๓๑
พระเครื่องวัดตะพาน	๒๓๑
ประวัติพระอาจารย์สอน	๒๓๓
พระเครื่องหลวงพ่อนาคเจ้าอาวาสวัดตะพาน	๒๓๔

	หน้า
พระกรุวัดโพธิ์สระโสภณ	๒๓๗
ลักษณะกรุ	๒๓๗
พระมหาเกษมวัดโพธิ์สระฯ	๒๔๑
ประวัติพระมหาเกษม	๒๔๑
ประวัติเจ้าอาวาสวัดโพธิ์สระ	๒๔๒
ปูชนียวัตถุสถาน	๒๔๓
วัดโพธินิมิต	๒๔๖
ประวัติวัดโพธิ์นิมิต	๒๔๗
ลำดับเจ้าอาวาสวัดโพธิ์นิมิต	๒๔๙
วัดกลางวรวิหารสมุทรปราการ	๒๕๑
ประวัติวัดกลางฯ	๒๕๑
ยอดพระเครื่องหลวงปู่เทียน	๒๕๕
พระสมเด็จไตรมาส	๒๕๗
พิธีพุทธาภิเศกทวีดชัยพฤกษ์	๒๖๐
รายนามพระคณาจารย์ที่ร่วมพิธีพุทธาภิเศก	๒๖๐
ของที่เข้าพิธีพุทธาภิเศก	๒๖๒
พิธีพุทธาภิเศกที่วัดเทพธิดา	๒๖๔
ของที่เข้าพิธีพุทธาภิเศก	๒๖๔
พระปฐมเจดีย์ นครปฐม	๒๖๗
ประวัติพระปฐมเจดีย์	๒๖๗

พระราชกรณียกิจ

ในพระบวรพุทธศาสนา

ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภกแห่งพระราชอาณาจักรไทย

พระราชจริยานุวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเนื่องในพระพุทธศาสนา

ที่น่าสนใจซึ่งผู้เขียนขอนำมาเขียนเนื่องในวันเฉลิมพระชนม์พรรษาของพระองค์ซึ่งตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ณ ทนมดังนคอ

เรื่องแรกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

นับเป็นครั้งแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงแสดงพระราชจริยาวัตรเนื่องในพระพุทธศาสนา หลังจากที่พระองค์ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙

เรื่องที่สองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงผนวชในบวรพุทธศาสนาเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

เรื่องนี้จำเดิมแต่กาลนานมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงผนวชในพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว เพราะทรงพระราชดำริว่าเป็นศาสนาประจำชาติ ที่พระองค์และประชาชนของพระองค์ทรงเลื่อมใสและเลื่อมใสกันอยู่เป็นส่วนมาก ต่อมาเมื่อพระองค์ได้มีโอกาสทรงคุ้นเคยกับหลักการและทางปฏิบัติของพุทธศาสนิกในระหว่างที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในทางประพุทธศาสนาก็ทรงพระศรัทธายิ่งขึ้น เพราะความประจักษ์แก่พระราชหฤทัยว่าอันพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกอบด้วยเหตุผลและสัจจธรรม ต่อมาในระหว่างพ.ศ. ๒๔๙๙ สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์พระสังฆราชผู้ที่พระองค์ทรงนิยมนับถือโดยวิสาสะอันสนิท และทรงถือว่ามีคุณูปการเป็นส่วนพระองค์เป็นอันมากได้ประชวรลง พระอาการเป็นที่น่าวิตกแต่ทว่าเดชะบุญได้หายประชวรอย่างน่าประหลาด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระราชดำริว่าถ้าได้ทรงผนวช โดยที่สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์แล้ว จะเป็นที่สมพระราชประสงค์ในอันที่จะได้ทรงแสดงพระราชคารวะและพระราชศรัทธาในสมเด็จพระสังฆราชพระองค์นั้นเป็นอย่างดี จึงได้ตกลงพระราชหฤทัยที่จะทรงผนวชเพื่อทรงพระราชอุทิศพระกุศลสนองพระเดชพระคุณภายในบีดังกล่าวนั้น

เรื่องที่สามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดให้สมเด็จพระเจ้าลูกยา.ธอ.เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ทรงเรียนธัมมะกับสมเด็จพระสังฆราชวัดมกุฎกษัตริยารามตั้งแต่ครั้งยังทรงดำรงสมณศักดิ์เป็นพระมหาวีร-

วงศ์ คือก่อนหน้าที่จะทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชเพียงสองสามเดือน

สมเด็จพระสังฆราชประทานเล่าถึงเรื่องนี้ให้หนังสือพิมพ์ฟังว่า เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชประสงค์ ที่จะให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ได้ทรงมีความรู้เกี่ยวกับคติธรรม ในพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พระองค์จึงได้มีพระราชปรารภกับสมเด็จพระสังฆราชว่า จะโปรดให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์เสด็จมาทรงศึกษาธัมมะกับสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งพระราชดำรัสนี้ สมเด็จพระสังฆราชได้ถวายพระพรว่าทรงยินดีที่จะสอนธัมมะแด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ทุกโอกาส

ครั้นต่อมาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน เวลา ๑๕.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ก็ได้เสด็จมายังตำหนักสมเด็จพระสังฆราชณวัดมกุฏกษัตริยาราม แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสฝากสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ให้ทรงศึกษาธัมมะกับสมเด็จพระสังฆราชตามที่ได้มีพระราชปรารภไว้แต่แรก

ในวันนั้นสมเด็จพระสังฆราชได้ทรงสอนธัมมะถวาย แด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ถึงเรื่องพระหน้าที่ซึ่งจะทรงปฏิบัติต่อพระชนก และพระชนนีตลอดจนพระหน้าที่ของพระราชบุตรที่จะทรงพึงรำลึกถึงพระเดชพระคุณของพระชนกและพระชนนี

ปรากฏว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ได้ทรงสนพระทัยการเรียนธัมมะครั้งแรกนี้ตลอดเวลา

อนึ่งในวันนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทอดพระเนตรดูการศึกษาธัมมะของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ อยู่เป็นเวลาประมาณ ๔๐ นาที จึงได้เสด็จกลับเพียงลำพังพระองค์โดยทรงโปรดให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ทรงเรียนธัมมะกับสมเด็จพระสังฆราชตามลำพังพระองค์

สมเด็จพระสังฆราช ได้ทรงสอนธัมมะสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ เป็นเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์จึงได้เสด็จกลับ

สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงกล่าวว่า การเรียนธัมมะของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์นี้ สมเด็จพระสังฆราชจะได้ทรงทำการสอนทุก ๆ วันเสาร์ ส่วนการสอนในโอกาสต่อไป จะทรงสอนธัมมะอะไรนั้น จะต้องอยู่ที่พระประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ที่จะทรงพอพระทัยทรงศึกษาธัมมะทางไหน เพราะการสอนธัมมะนั้น ต้องอยู่ที่ศรัทธาของผู้ที่จะศึกษา ซึ่งถ้าสั่งสอนกันตามใจชอบของผู้สอนแล้ว ผู้ศึกษาเมื่อรับไปย่อมไม่เกิดศรัทธา

สำหรับในการสอนธัมมะแด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ดังกล่าวมานี้ จะยังไม่มีการสอนภาษาบาลีและสันสกฤตในระยะนี้

จากเรื่องที่ได้นำมาเขียนดังกล่าวเพียง๓เรื่องนี้ ก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชศรัทธาในบวรพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยเพียงใด

ขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล
อดุลยเดช จงทรงมีพระชนมายุยั่งยืนเป็นมิ่งขวัญ
ของชาติไทยตลอดกาลนานเทอญ.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสุขุมธรรมวิธาน
ธำรงสกลมหาสงฆ์ปรินายก ตรีปิฎกกลากุส
โลภาสภูมิพลมหาราชหิโตปสัมปทาจารย์ อุฏฐา
ยีภิธานสังฆวิสุต ปาวจนตมสาสนโสภณ วิมล
ศีลขันธสมาจารวัตรพุทธศาสนิกบริษัทคารวสถาน
วิจิตรปฏิภานพัฒนคุณอดุลคัมภีรญาณสุนทรบวร
ธรรมบพิตร สมเด็จพระสังฆราช

พระประวัติ (ย่อ)

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช พระนามเดิม **จวนศิริสม** พระนามฉายา **อุฏฐายี** ทรงเป็นบุตรนายหงษ์นางส้มจีน ศิริสม ประสูติที่ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ณ วันอาทิตย์ที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๐

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ พระชนม์ ๑๐ พรรษา ได้ทรงศึกษาวิชาสามัญในโรงเรียนวัดคฤหบดี บ้านปูน ตำบลบางยี่ขัน อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ถึง พ.ศ. ๒๔๕๑ ทรงจบประโยคประถมบริบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้ทรงศึกษาพระปริยัติธรรมในสำนักเรียนวัดมกุฏกษัตริยาราม ทรงจบบาลีไวยากรณ์แล้ว ได้ทรงบรรพชา

เป็นสามเณรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้ทรงอุปสมบทเป็นภิกษุ ในพ.ศ. ๒๔๖๐ และทรงสอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคในปีนั้น ทรงสอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยคใน พ.ศ. ๒๕๗๒ ทรงได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการในคณะสงฆ์ไทยโดยลำดับดังนี้

พ.ศ. ๒๔๗๖ ทรงเป็นอนุกรรมการมหาเถรสมาคม พ.ศ.๒๔๗๗ ทรงเป็นพระคณาจารย์เอกทางเทศนา พ.ศ. ๒๔๗๘ ทรงเป็นประธานคณะกรรมการทำการในหน้าที่เจ้าคณะมณฑลราชบุรี พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงเป็นสมาชิกสังฆสภาและทรงเป็นสังฆมนตรีว่าการองค์การเผยแผ่ พ.ศ. ๒๔๘๖ ทรงเป็นผู้รักษาการแทนสังฆนายกคือสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (อ้อน ติส.โส) วัดบรมนิวาส ตลอดสมัย พ.ศ.๒๔๘๘ ทรงเป็นเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม พ.ศ. ๒๔๙๐ทรงเป็นผู้สังการแทนสังฆนายก คือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวรเถร) วัดเทพศิรินทราวาส พ.ศ. ๒๔๙๓ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์คณะกรรมการอบรมศีลธรรมและวัฒนธรรมแก่ข้าราชการและประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๔ทรงเป็นสังฆนายกและสังฆมนตรีว่าการองค์การเผยแผ่แล้วทรงลาออก

พ.ศ. ๒๔๙๔ทรงเป็นประธานอนุกรรมการอบรมข้าราชการและประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๗ทรงเป็นประธานคณะกรรมการจัดรายการกระจายเสียงในวันพระเพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาและศีลธรรมวัฒนธรรมของข้าราชการและประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๘ทรงเป็นประ

ธานกรรมการคณะธรรมยุตและเป็นอุปนายกกรรมการมหามกุฏราช วิทยาลัยและทรงเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย (ก.ส.ม.) (ซึ่งได้เลิกล้มไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐) พ.ศ. ๒๔๙๙ ทรงเป็นพระราชกรรมวาจาจารย์ในอุปสมบทกรรมของสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้าองค์ปัจจุบัน (รัชกาลที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๐๑ ทรงเป็นนายกกรรมการมหามกุฏราชวิทยาลัยและสภานายาสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยและทรงเป็นประธานกรรมการมูลนิธิส่งเสริมกิจการศาสนาและมนุษยธรรม (ก.ส.ม.) พ.ศ. ๒๕๐๓ทรงเป็นสังฆนายก พ.ศ. ๒๕๐๕ทรงเป็นผู้บัญชาการคณะสงฆ์แทนองค์สมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๕๐๖ทรงเป็นกรรมการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ทรงเป็นอนุกรรมการร่างกฎข้อบังคับและระเบียบของมหาเถรสมาคม วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ทรงเป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตตามกฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดการพระราชพิธีสถาปนาพระองค์เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรก ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นพระราชประเพณีโดยเฉพาะ

ตำแหน่งสมณศักดิ์ก่อนทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราช

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖ ทรงเป็นที่พระกิตติสารมุนี วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ทรงเป็นที่พระราชเวที วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ ทรงเป็นที่พระเทพเวที วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ทรงเป็นที่พระธรรมปาโมกข์ วันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๐ ทรงเป็นที่พระศาสนโสภณ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ทรงเป็นที่สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ คณะธรรนยุตตามธรรมเนียม

พระกรณียกิจพิเศษ

นอกจากพระกรณียกิจที่กล่าวแล้ว พระองค์ยังได้ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจพิ,ศษอีกคือ ได้เสด็จไปทอดพระเนตรกิจการทางศาสนาและเจริญศาสนไมตรีในต่างประเทศหลายประเทศด้วยกันอาทิ เช่นอิน เดีย พม่า จีน (ใต้หวัน) ญี่ปุ่น เกาหลี และฮ่องกงเป็นต้น ส่วนพระกรณียกิจเฉพาะที่วัดมกุฏกษัตริยาราม ก็ได้แก่ ทรงบูรณะเสนาสนะกุฏีคณะหน้า คณะกลาง คณะท้าย คณะนอก ทั้งหมด กับได้ทรงบูรณะพระอุโบสถ พระวิหาร และทรงสร้างถนนใน วัดขึ้นใหม่ ๆลๆ นับตั้งแต่พระองค์ได้ทรงครองวัดนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นต้นมาจนกระทั่งบัดนี้

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชทรงเล่าพระประวัติของพระองค์เมื่อสมัยทรงพระเยาว์วัย และเรื่องอื่น ๆ ประทานให้ผู้เขียนฟัง ณ ตำหนักเมื่อบ่ายวันที่ ๒๓ พฤศจิกายนนี้ว่า

พระองค์ทรงมีพี่น้อง ๔ คน พระองค์ทรงเป็นพี่ชายคนใหญ่ เมื่อ ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙) ได้เสด็จมาประทับอยู่กับบ้าชื่อพันที่บ้านปูน (ตำบลบางยี่ขัน อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี) และขณะที่ทรงเรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนวัดคฤหบดีนั้น ครั้งหนึ่งเพื่อน ๆ นักเรียนไปฟ้องครูว่า พระองค์ทรงเดินเสวย ครูจึงทำโทษให้พระองค์ทรงแบกธรรมมาสน์ ประมาณ ๑๐ นาที ซึ่งในเรื่องนี้พระองค์ทรงบอกว่า "ถ้าไม่เดินกินก็มาโรงเรียนไม่ทัน" อย่างไรก็ตาม พระองค์ทรงกล่าวว่า การเดินกินเป็นมารยาทที่ไม่ดี ทั้งยังทำให้สถานที่สกปรกอีกด้วย - เช่นการเดินกินอ้อย ชานอ้อยก็ทิ้งตามถนนทำให้ถนนสกปรกเป็นต้น

สำหรับการศึกษาเล่าเรียนของพระองค์ ขณะอยู่ที่โรงเรียนวัดคฤหบดีนี้ ปรากฏว่าพระองค์ทรงสอบเลื่อนชั้นภายในเวลา ๓ ปีเท่านั้น ก็ทรงจบประโยคประถมศึกษา เมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ จึงได้เสด็จไปทรงสอบเข้าโรงเรียนนายร้อยทหารบกในสมัยนั้น แต่ทรงสอบเข้าไม่ได้ เนื่องจากทรงมีพระอนามัยไม่ค่อยสมบูรณ์คือทรงเป็นเหน็บชาและทรงเป็นไข้มาเลเรีย เรื่องนี้พระองค์ทรงเล่าว่า การที่พระองค์ทรงเป็นเหน็บชาก็เพราะว่า เมื่อเสด็จมาประทับอยู่ในกรุง-เทพฯ เสวยแต่ข้าวโรงสี ซึ่งสีเอาวิตามินออกไปหมดนั่นเอง ส่วนการที่พระองค์ทรงเป็นไข้จับสั่น พระองค์ทรงเล่าว่าเป็นเพราะถูกยุงกัดซึ่งพอน้ำในแม่น้ำลำคลองขึ้น พระองค์ทรงจับไข้ทุกทีไป

ด้วยเหตุนี้เอง ท่านบิดามารดาของพระองค์ จึงได้รับให้กลับ

ไปประทับอยู่ที่บ้านอย่างเดิม และเมื่อพระองค์ทรงมีพระอนามัยดีแล้ว ก็ได้ทรงช่วยท่านบิดามารดาทรงประกอบอาชีพอยู่ระยะหนึ่ง จนกระทั่งพระชนม์ได้ ๑๖ พรรษา จึงได้เสด็จมาทรงเป็นลูกศิษย์พระศาสนโสภณ (แจ่ม) เมื่อครั้งยังเป็นพระอริยมุนี ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม

อีกเรื่องหนึ่งพระองค์ทรงเล่าว่า เมื่อพระองค์ได้ทรงเป็นเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยารามใหม่ ๆ ก็ได้ทรงตั้งพระทัยไว้ว่า จะทรงทำการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดนี้ให้เป็นวัดใหม่ขึ้น เพื่อฉลองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงสร้างวัดนี้ ซึ่งขณะนี้ยังเหลืออยู่แต่พระเจดีย์ใหญ่ วิหารคต และกำแพง (๒ ชั้น) เท่านั้นที่ยังไม่ได้บูรณะ และจะได้ทำการบูรณะต่อไป พระองค์ได้ทรงวางโครงการบูรณะวิหารคตไว้ว่าจะทรงเปลี่ยนกระเบื้องมุงหลังคาพระวิหารคต ซึ่งเดิมเป็นกระเบื้องดินเผาให้เป็นกระเบื้องเคลือบทั้งหมด

อนึ่งพระองค์ทรงบอกว่า วัดนี้จะมีอายุครบ ๑๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งพระองค์ก็จะทรงมีพระชนมายุ ๗๐ พรรษา ในโอกาสนี้พระองค์จะทรงทำการฉลองพร้อมกันด้วย

ขอให้สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้จงทรงมีพระชนมายุยืนนานเป็น "สกลมหาสังฆปรินายก" เป็นที่ตั้งแห่งความเคารพบูชาของพุทธศาสนิกชน จงสถิตสถาพรมั่นคงยั่งยืนภายใต้ร่มกาสาวพัสตร์สืบต่อไปชั่วกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพนฯ

สมเด็จพระวันรัต นามเดิม บุ่น นามสกุล ศุขเจริญ นามฉายา ปุณฺณสิริ เป็นบุตรนายเน่า นางวัน ศุขเจริญ ท่านเกิดเมื่อวันอังคารแรม ๑๓ ค่ำเดือน ๔ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ ที่บ้านสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

เมื่อเป็นเด็ก ท่านได้ทำการศึกษาอยู่ที่โรงเรียน วัดสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พอมีความรู้อ่านออกเขียนได้ จึงได้เข้ามาศึกษาภาษาบาลีอยู่ที่สำนักเรียนวัดมหาธาตุฯ จังหวัดพระนครครั้นถึงพ.ศ. ๒๔๕๕ ก็ได้บรรชาเป็นสามเณรจนกระทั่งอายุครบ ๒๑ ปี จึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในบวรพระพุทธศาสนาเมื่อพ.ศ. ๒๔๖๐ โดยมีพระครูวินยานุโยคเป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระเทพมุนีเป็นพระกรรมวาจาจารย์ กับมีพระอาจารย์โหน่งเป็นพระอนุสาวนาจารย์

ประวัติการศึกษาพระปริยัติธรรม

ได้ทำการศึกษาพระปริยัติธรรม ณ สำนักเรียน วัดพระเชตุพนฯ ตลอดมา มีประวัติดังต่อไปนี้คือ

พ.ศ. ๒๔๕๑ สอบได้นักธรรมชั้นตรี

" ๒๔๕๒ สอบได้นักธรรมชั้นโท

" ๒๔๖๓ สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค

" ๒๔๖๔ สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

" ๒๔๖๖ สอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค

" ๒๔๗๐ สอบได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค

ตำแหน่งหน้าที่และสมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบนักธรรมตรี สนามสอบมณฑลอยุธยา

" ๒๔๖๔ เป็นอาจารย์สอนนักธรรม

" ๒๔๖๕ เป็นอาจารย์สอนบาลีไวยากรณ์

" ๒๔๖๗ เป็นกรรมการสนามสอบมณฑลกรุงเทพฯ (ส่วนกลาง)

พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นกรรมการสอบสนามหลวง แผนกบาลีและได้รับหน้าที่ พิเศษ ให้เป็นผู้เที่ยวจาริกไปเทศนาประกาศศาสนธรรมเพื่อระงับฆาตกรรม ในมณฑลราชบุรี

พ.ศ. ๓๔๗๒ รับหน้าที่สอนธรรมจรรยาทางพระพุทธศาสนาที่โรง.เรียนกล่อมวิทยากร (โรงเรียนในวัดพระเชตุพนฯ) และเป็นประธานสภาพระธรรมกถึก วัดพระเชตุพนฯ

พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะ ชั้นราชที่พระราชสุธี

พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ที่พระเทพเวที

" ๒๔๙๒ ได้รับแต่ตั้งเป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่พระธรรมดิลก

" ๒๔๙๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะชั้นหิรัญบัตร ตำแหน่งเจ้าคณะ รองที่พระธรรมวโรดม

" ๒๔๙๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระวันรัตเจ้าคณะใหญ่

หน้าที่และการงานพิเศษ

พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นผู้ให้กำเหนิดตั้งสภาพระธรรมกถึงขึ้นที่วัดพระเชตุพนฯ จุดประสงค์เพื่อฝึกอบรมพระสงฆ์ให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อส่งไปอบรมและเผยแพร่พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นสังฆมนตรี และสังฆมนตรีสังการองค์การเผยแผ่ กับเป็นสังฆมนตรีว่าการองค์การสาธารณปการและดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค ๒ เจ้าคณะภาค ๗ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่ หนกลาง หนใต้ หนตะวันออก

นอกจากนั้นแต่เป็นประธานกรรมการโรงพยาบาลสงฆ์ ตั้งเริ่มต้นมาจนกระทั่งบัดนี้ด้วย สำหรับโรงพยาบาลสงฆ์นี้นับว่า พระคุณเจ้าสมเด็จพระวันรัตท่านเป็นผู้ที่มีพระคุณมากที่สุด เพราะท่านได้

เป็นผู้ที่ชักชวนผู้ที่มีจิตศรัทธาในการกุศลทั้งหลาย ให้มาช่วยกันสร้างตึกโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นอีกหลายหลังจนกระทั่งทางโรงพยาบาลสามารถที่จะรับรักษาพระสงฆ์ที่อาพาธได้ทั่วประเทศเป็นต้น

สำหรับประวัติวัดพระเชตุพน ฯ ปรากฏว่าเป็นวัดโบราณตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นวัดที่ราษฎรสร้างขึ้น เมื่อพ.ศ.๒๒๓๑-๒๒๖๔ ในรัชสมัยสมเด็จพระเพทราชา เดิมเป็นวัดบ้านนอกที่อยู่ห่างไกลจากพระมหานครมาก ในสมัยโบราณวัดนี้ตั้งอยู่ที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางกอก เมืองธนบุรี มีชื่อว่า "วัดโพธาราม" แต่ชาวบ้านเรียกสั้น ๆ ว่า "วัดโพธิ์" จนกระทั่งทุกวันนี้

ต่อมาเมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงสถาปนาเมืองธนบุรีเป็นพระมหานคร ทรงกำหนดเขตพระนครทั้งสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาอยู่กลางพระมหานคร วัดโพธิ์ซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกจึงอยู่ในเขตพระมหานครด้วย จึงได้เป็นพระอารามหลวงตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ครั้นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงปราบดาภิเษกเสวยราชสมบัติ ทรงย้ายพระมหานครมาตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเพียงแห่งเดียว จึงโปรดให้สถาปนาวัดโพธารามซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง ที่ทรงสร้างขึ้นใหม่เป็นการใหญ่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๓๒ ถึง พ.ศ. ๒๓๔๔ รวม ๑๒ ปี แล้วพระราชทานนามใหม่ว่า "วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม"

ในรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทอดผ้าพระกฐิน ทอดพระเนตรเห็นถาวรวัตถุสงฆ์เสนาสนะที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงสถาปนาเมื่อ ๓๐ ปีมาแล้ว ชำรุดทรุดโทรมมาก จึงโปรดให้พระบรมวาศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาท แบ่งบันหน้าที่เป็นนายให้ทำการบูรณะวัด เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๗๕ โดยทรงขยายของเดิมให้กว้างใหญ่ออกไป และทรงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้งดงามกว่าเดิมบ้าง การปฏิสังขรณ์นี้เป็นการประชุมช่างต่างๆ เพราะสิ่งก่อสร้างล้วนวิจิตรงดงามบริบูรณ์ด้วยศิลปะวัตถุอันปราณีต

วัดพระเชตุพนฯ แบ่งผังออกเป็นสองส่วนคือ พุทธาวาสส่วนหนึ่ง กับสังฆาวาสอีกส่วนหนึ่ง

ส่วนพุทธาวาส คือส่วนที่ประดิษฐาน พระพุทธปฏิมา แบ่งเป็น ๒ บริเวณคือ

บริเวณพระอโบสถ มีพระอโบสถตั้งอยู่กลาง มีพระวิหารประจำทิศ ๔ ทิศ พระวิหารทิศทั้งสี่ ได้อัญเชิญพระพุทธโบราณมาประดิษฐานเว้นแต่พระวิหารทิศเหนือเท่านั้นที่เป็นพระหล่อใหม่ สร้างพระระเบียงล้อมรอบ ๒ ชั้น พระระเบียงชั้นในประดิษฐานพระพุทธรูป ๑๕๐ องค์ ชั้นนอก ๒๔๔ องค์ เป็นพระพุทธรูปเก่าชำรุด อันเชิญมาปฏิสังขรณ์ให้บริบูรณ์จากเมืองสุโขทัย พิษณุโลก ลพบุรี กรุงเก่า และตามเสาพระระเบียง จำหลักศิลา จารึกวรรณคดีต่างๆ เป็น ฉันท์ โคลงกลอน กลบท

ในบริเวณพระอุโบสถนี้มีพระเจดีย์รายรอบ พระอุโบสถ ประดับกระเบื้องเคลือบรอบ ๗๑ องค์ และตรงมุมมีพระเจดีย์ฐานเดียวหมู่ละ ๕ องค์ทั้งสี่มุมอีก ๒๐ องค์ รวมทั้งหมดเป็น ๙๑ องค์

นอกจากนั้นยังมีศาลารายรอบบริเวณอีก ๘ หลัง (เดิมมี ๑๖ หลัง) ตามเสาจารึกตำรายาไทยต่าง ๆ

บริเวณพระวิหารพระพุทธไสยาสน์ มีพระมหาเจดีย์ ๓ องค์ องค์ประดับกระเบื้องเคลือบสีเขียว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงสร้างบรรจุพระพุทธรูปคือสรรเพชดาญาณ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปทองคำยืนขนาดใหญ่ที่ถูกพม่าสุมไฟเผาเหลือแต่แกนเมื่อครั้งเสียกรุง พ.ศ. ๒๓๑๐ องค์ประดับกระเบื้องเคลือบสีขาว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างอุทิศถวายพระบาท สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย องค์ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลืองทรงสร้างเป็นส่วนพระองค์และองค์ที่ เป็น พระเจดีย์ แบบศรีสุริโยทัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้าง

ต่อจากพระเจดีย์ดังกล่าวเป็นพวกมณฑปอันวิจิตร งดงาม ประดับกระเบื้องเคลือบสีสวยสดน่าชม นับว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่หาที่อื่นเปรียบได้ยาก

สำหรับในพระวิหารพระพุทธไสยาสน์ มีพระพุทธไสยาสน์

ยาว ๑ เส้น ๓ วาก่อด้วยอิฐ สร้างในรัชกาลที่ ๓ ที่รอยผ่าพระบาท จำหลักเทพมงคล ๑๐๘ ประดับมุก

ส่วนสังฆาวาส มีถนนพระเชตุพน ฯ ผ่านกลางเดิมมี ๔ คณะ แต่เวลานี้มี ๓ คณะ คณะเหนือมี ๒๓ กุฏิ คณะกลางมี ๓๗ กุฏิ คณะใต้มี ๓๔ กุฏิ กุฏิทั้ง ๓ คณะนี้ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมเวลานี้ทางวัดกำลังจัดการซ่อมแซมสร้างใหม่อยู่เรื่อย ๆ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่พระสังฆราช

ตุลาคม ๒๔๙๕

คืนวันหนึ่งเวลาประมาณ ๑๙.๓๐ น. ถึง ๒๐.๐๐ น. อากาศขณะนั้น ค่อนข้างเย็นที่กุฏิพระธรรมไตรโลกาจารย์ เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามปิดไฟเงียบ

ขณะนั้น พระธรรมไตรโลกาจารย์กำลังนอนคลุมโปงอยู่นอกห้องเพราะความหนาวเหน็บแต่องค์เดียว ครั้นพอท่านเลิกผ้าคลุมศีรษะออกหันไปทางประตูห้องนอน ท่านก็ได้เห็นสิ่งที่แปลกประหลาดอย่างหนึ่ง!

สิ่งนั้นก็คือ แสงสว่างปรากฏทั่วห้องเป็นรูปพระปรางค์ ๕ ยอด คล้ายพระปรางค์วัดอรุณ ฯ ยอดกลางสูงประมาณไม่ถึงเมตร อีก ๔ ยอด สูงยอดละประมาณ ๕๐ เซ็นติเมตร และมีเป็นแสงรัศมีพุ่งขึ้นสู่ยอด ทุกยอดเหมือนไฟพะเนียงแสง ประหลาดนั้น ปรากฏ อยู่ สักครู่แล้วก็จางหายไป

พระธรรมไตรโลกาจารย์จึงลุกขึ้นนั่ง พลางรำพึงกับตนเองว่า

"นี่อะไรหนอ คงเป็นมงคลนิมิตอันดีแน่ และความตั้งใจที่จะได้เห็นพระปรางค์ได้รับการปฏิสังขรณ์คงสำเร็จในครั้งนี้"

อีก ๒ วันต่อมา พระธรรมไตรโลกาจารย์ก็ได้เล่าเรื่องดังกล่าวให้พระผู้ใหญ่ผู้น้อยที่มาประชุมเรื่องการมีเทศน์มหาชาติพั่ง ต่างก็ลงความเห็นว่าเป็นนิมิตอันดี มีพระผู้ใหญ่รูปหนึ่งคือพระครูธรรมธรแผ้ว ออกความเห็นว่าบางทีอาจจะเป็นพระบรมธาตุเสด็จมาก็ได้แล้ว ท่านก็ถามพระธรรมไตรโลกาจารย์ว่า ได้ตรวจดูหรือเปล่า พระธรรมไตรโลกาจารย์ก็ตอบว่า เปล่า ท่านก็ว่าลองตรวจดูจะดี พระธรรมไตรโลกาจารย์จึงเข้าไปในห้อง หยิบผอบใบหนึ่งมาเบิด แต่ขณะที่เบิดฝาก็ได้มีพระบรมธาตุตกลงยังพื้น ๑ องค์ เป็นพระบรมธาตุที่เสด็จมาเอง ไม่ได้อยู่ในผอบนั้นมาก่อน และผอบใบนี้เดิมมีแต่ธาตุสาวกคือพระธาตุพิมพา ๑ องค์เท่านั้น ส่วนพระบรมธาตุที่เสด็จมานั้นมีสัณฐานเท่าเม็ดถั่วแตก เป็นแก้วผลึกงดงามมากพระบรมธาตุ ๑ องค์ นี้ต่อมาท่านได้ทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อคราวเสด็จพยุหยาตราทางชลมารคทรงพระกฐินต้น ณ วัดอรุณ ฯ เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒

แหละเพราะมีนิมิตดังกล่าวนี้เอง จึงเป็นเหตุดลบันดาลให้พระธรรมไตรโลกาจารย์ได้พบพระบรมสารีริกธาตุในพระวิหารในที่สุด

สาเหตุที่จะพบพระบรมสารีริกธาตุในพระวิหาร ก็เนื่องมาจากพระธรรมไตรโลกาจารย์ได้จัดเตรียมสถานที่ในวิหาร ก่อนหน้าที่จะมีเทศน์มหาชาติหนึ่งวัน แล้วท่านก็นึกถึงเรื่องพระบรมธาตุขึ้นมาได้

โดยท่านคิดว่าพระบรมสารีริกธาตุ อาจมีอยู่ที่ องค์ พระ ประธาน ที่ในพระวิหารก็ได้ ท่านจึงให้พระครูปลัดสุตวัฒน์และพระครูใบฎีกาเจริญขึ้นไปค้นหาที่เบื้องพระเศียร ก็พบว่าพระเกตุโยกเคลื่อนที่ได้ จึงได้ล้วงลงไปพบโกฏิบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ท่านก็ได้ให้เชิญลงมาเพื่อถวายความเคารพแล้วท่าน ก็ได้เบิดโกฏิออกดู ปรากฏว่าเป็น โกฏิซ้อนกัน ๓ ชั้นตัวโกฏิชั้นนอกเป็นโกฏิเงินสูงประมาณ ๖ นิ้วฟุต ชั้นกลางเป็นโกฏินาคสูงประมาณ ๓ นิ้วฟุต ชั้นในเป็นโกฏิทองคำลงยาราชาวดี ฝังพลอยสีแดงเขียว ที่ยอดโกฏิฝังเพชรขนาดเล็ก ๑ เม็ด พอเบิดโกฏิทองคำ ก็เห็นผ้าและสำลีเก่า ๆ อยู่ในนั้น ท่านจึงได้หยิบเอามาคลี่ออก ปรากฏว่ามีพระบรมสารีริกธาตุประดิษฐานอยู่ถึง ๔ องค์

พระบรมสารีริกธาตุทั้ง ๔ องค์ มีขนาดต่าง ๆ กันคือ องค์หนึ่งมีสัณฐานขนาดเม็ดถั่วแดก อีก ๒ องค์มีสัณฐานขนาดเม็ดข้าวสารหัก อีกองค์หนึ่งมีสัณฐานขนาดเม็ดพรรณผักกาด มีวรรณสีพิกุลแห้งและทองอุไรอ่อน แต่ไม่มีวรรณสีแก้วผลึกเลย

พระธรรมไตรโลกาจารย์เมื่อได้เห็นพระบรมสารีริกธาตุดังกล่าวก็เกิดความปีติซาบสร้านขนพองสยองเกล้าทั่วร่างประมาณ ๔ นาที

เมื่ออนุญาตให้พระ ๔-๕ รูปได้ชมถวายความเคารพพระบรมสารีริกธาตุแล้ว ก็ให้อัญเชิญขึ้นไปประดิษฐานยังที่เก่าตามเดิม

ครั้นต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ทางวัดได้จัดให้มีงานประจำปีขึ้นจึงได้เชิญพระบรมสารีริกธาตุลงมาประดิษฐาน ณ มณฑปแวดล้อมด้วย

ราชวัตร ฉัตรธงและเครื่องสักการะให้ประชาชนได้ชม และทำการสักการะบูชาแต่การเชิญครั้นนี้ปรากฏว่าเมื่อเบิดโกฏออก ได้พบพระบรมสารีริกธาตุ ๑ องค์ สัณฐานขนาดข้าวสารหักมาออกมีวรรณสีแก้วผลึกเพิ่มขึ้นมาอีก ๑ องค์จึงรวมเป็น ๕ องค์ด้วยกัน

พระบรมสารีริกธาตุที่พบประดิษฐานอยู่ใน พระเศียร พระประธานในพระวิหารนี้ พระธรรมไตรโลกาจารย์เชื่อว่าคงจะได้บรรจุเอาไว้เมื่อครั้งแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ เพราะตามประวัติกล่าวว่า โปรดให้หล่อพระประธานองค์นี้ขึ้นด้วยทองแดงพร้อมกับพระประธานในพระอุโบสถวัดสุทัศน์ ฯ

นี่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อหลายปีมาแล้ว บัจจุบันพระธรรมไตรโลกาจารย์ ก็คือสมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) เจ้าอาวาสวัดอรุณ ฯ และผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชอยู่ในขณะนี้นั่นเอง

สำหรับประวัติของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) มีดังนี้

ท่านเป็นบุตรของพระวิชิตชาญณรงค์ (เทศ วิชิตตระกูล) เจ้าเมืองประจวบคีรีขันธ์และนางอยู่ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๗ (ในรัชกาลที่ ๕) ที่เมืองเพชรบุรี พออายุ ๙ ขวบ โยมบิดาได้นำมาฝากไว้กับท่านมหายุทธ์ วัดพระเชตุพน ฯ พระนคร ให้อยู่ร่วมกับโยมพี่ชายชื่อนายวงศ์ซึ่งโยม บิดาได้ นำมาฝาก เป็นลูกศิษย์ไว้ก่อนแล้วคนหนึ่ง

เมื่อมาอยู่วัดพระเชตุพน ฯ สมัยเป็นเด็ก ท่านเรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนกล่อมวิทยากร ซึ่งท่านพระครูกล่อมเป็นอาจารย์ใหญ่

เรียนจบประถม ๔ สมัยนั้น โรงเรียนนี้ตั้งอยู่ในวัดพระเชตุพน ฯ ตรงที่เป็นหอสมุด ว.ผ.ต. เดี๋ยวนี้ โดยท่านพระครูกล่อมใช้กุฏิของท่านทำเป็นโรงเรียน

พออายุ ๑๕ ปี ท่านก็บวชเณร

ครั้นอายุครบบวช พ.ศ. ๒๔๕๗ ท่านได้เดินทางไปบวชที่วัดนาห้วย ปัจจุบันอยู่ในอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีท่านพระครูสุทธาจารคุณ เจ้าคณะจังหวัดประจวบ ฯ เป็นอุปัชฌาย์และมีพระสากยบุตรบิยวงศ์ (สมเด็จพระวันรัต เผือน) วัดพระเชตุพน ฯ จังหวัดพระนครเป็นคู่สวด

เมื่อบวชแล้ว ท่านได้จำพรรษาอยู่ที่วัดพระเชตุพน ฯ เรื่อยมา จนเรียนพระปริยัติธรรมได้เป็นเปรียญ ๖ ประโยคนักธรรมเอก มีสมณศักดิ์ตามลำดับจนเป็นราชาคณะ ตำแหน่งพระวิเชียรธรรมคุณาธานแล้วเป็นราชาคณะชั้นราชในนามเดิม เป็นราชาคณะชั้นเทพตำแหน่งพระเทพมุนี เป็นพระธรรมไตรโลกาจารย์ เป็นพระธรรมบัญญาบดีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ และเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

สำหรับหน้าที่ของ ท่านที่ ปฏิบัติมาแล้ว และยัง ปฏิบัติ อยู่ได้แก่ เป็นกรรมการสอบความรู้นักธรรม และบาลีสนามหลวง เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน ฯ เป็นอนุกรรมการเถร สมาคม เป็นรองเจ้าคณะมณฑลปราจีน เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งเจ้าคณะมณฑลปราจีน

เป็นอุชบัฌายะ เป็นสมาชิกสังฆสภา และเป็นพระวินัยธรชั้นฎีกา เป็นต้น

ท่านได้ย้ายจากวัดพระเชตุพน ฯ ในตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน ฯ เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นพระวิเชียรธรรมคุณาจาร และได้มาเป็น เจ้าอาวาสวัดอรุณ ฯ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

นับตั้งแต่ท่านได้มาอยู่วัดอรุณ ฯ ท่านก็ได้จัดการ บูรณะปฏิสังขรณ์วัดอรุณ ฯ ทั่วทั้งพระอาราม ปัจจุบันก็กำลังซ่อมพระปรางค์เป็นงานใหญ่นอกจากนี้ ท่านยังได้สร้าง โรงเรียน พระปริยัติ ธรรมขึ้นหลังหนึ่ง พร้อมกับก่อตั้งมูลนิธิเมื่อบำรุงการศึกษาด้วย

เนื่องจากท่านเป็น ผู้มีปฏิภาณ เฉียบ แหลม และ มีโวหาร วิจิตรไพเราะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ยกเป็นพระคณาจารย์เอกในทางเทศนา ซึ่งนับว่าท่านเป็นเพชรเม็ดเอกในพระพุทธศาสนาเม็ดหนึ่งที่เดียว

ในการเขียนเรื่องนี้ นอกจากผู้เขียนจะได้ไปกราบเรียนนมัสการถามสมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) แล้วผู้เขียน ยังได้รับความ สะดวกจาก ท่าน พระครูศัพท์สุนทร (สายหยุด) ฐานานุกรมของสมเด็จพระพุฒาจารย์อีกด้วย จึงขอขอบพระเดชพระคุณเป็นที่สุดมาณโอกาสนี้.

หลวงปู่เทียน

วัดโบสถ์ เมืองปทุม

ขณะนั้น เป็นเวลา ประมาณ ๒๐.๐๐ น.

ภายในหอสวดมนต์มืด และเงียบสงัดปราศ

จากเสียงใด ๆ ทั้งสิ้นแม้แต่เสียงหายใจของพระ

ภิกษุ ๔ รูป ที่กำลังนั่งวิปัสสนากรรมฐานกันอยู่

ทันใดนั้นก็มีเสียงดังโครมใหญ่คล้ายคนกระโดดจากขื่อลงมายังพื้น ที่พระภิกษุทั้งสี่กำลังนั่งภาวนาอยู่

พระเทียนหนึ่งในสี่ที่นั่งวิปัสสนา จึงลืมตาขึ้นดู แต่ก็มองไม่เห็นอะไร ส่วนพระอีกรูปหนึ่งซึ่งนั่งอยู่ด้วยกัน ก็ได้ลืมตาขึ้นดูด้วย แต่ก็มองไม่เห็นอะไรเช่นเดียวกัน

พระทั้งสองจึงได้หลับตาภาวนาพระคาถาเข้าวิปัสสนากรรมฐานตามเดิม โดยท่านไม่ได้รู้สึกตกใจหรือหวาดกลัวอะไรเลย

นี่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๖๕ ปีมาแล้วที่วัดโบสถ์เชียงราก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สำหรับพระเทียนองค์ดังกล่าวก็คือหลวงปู่เทียน เจ้าอาวาสวัดโบสถ์เชียงราก ในปัจจุบันนั่นเอง

หลวงปู่เทียนเล่าถึงเรื่องดังกล่าวว่า เสียงที่คล้ายคนกระโดดลงมาจากขื่อนั้น มันดังจนแก้วหูชาไปหมด เมื่อลืมตาขึ้นท่านก็ได้ถามพระอีกรูปหนึ่งว่า ได้ยินไหม พระรูปนั้นก็ตอบว่าได้ยิน แต่ที่น่าแปลกก็คือ ได้ยินเพียง ๒ องค์เท่านั้น ส่วนพระซึ่งอยู่ที่กุฏิข้างล่างใกล้ ๆ กับหอสวดมนต์กลับไม่ได้ยิน ทั้ง ๆ ที่เสียงดังกล่าวมันดังเหลือเกิน

ในเรื่องนี้หลวงปู่เทียนให้ความเห็นว่า ถ้าไม่ใช่ผีก็อาจจะเป็นนิมิต หรืออาจจะไม่ใช่ทั้งสองอย่าง ซึ่งไม่รู้ว่าอะไรก็ได้

สำหรับหอสวดมนต์นี้เป็นหอเก่าแก่มาก ก่อด้วยอิฐด้วยปูนสร้างตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา เป็นของดั้งเดิมคู่กันมากับวัด ส่วนเสนาสนะ แม้แต่พระอุโบสถ และ ศาลา การเปรียญในปัจจุบันก็ไม่เก่าเท่าไรโดยเฉพาะพระอุโบสถ์คงจะสร้างขึ้นใหม่เมื่อสมัยรัชกาลที่ ๓ หรือที่ ๔ นี่เอง และที่จัดว่าเป็นของเก่าอีกอย่างหนึ่งก็คือภาพเขียนในศาลาการเปรียญแต่ก็ยังไม่เก่าถึงขนาดหอสวดมนต์

ปัจจุบันหอสวดมนต์มีสภาพที่ทรุดโทรมมาก ภายในหอพื้นไม้สักขนาดใหญ่และหนาบริเวณใกล้กับ ชุกชี พระผุพังเว้าแหว่งหายไปแต่ขื่อขนาดใหญ่ส่วนมากยังดีอยู่ ที่ข้าง ๆ ผนังบางตอนมีรอยรากไทรขนาดใหญ่ติดอยู่ ซึ่งสภาพดังกล่าวได้แสดงถึงความเก่าแก่เต็มทีแล้ว แต่หอสวดมนต์นี้ก็ยังคงรูปอยู่ได้อย่างน่าพิศวง

สำหรับประวัติวัดนี้ ไม่มีใครทราบเหมือนกัน เพียงแต่ทราบว่าเป็นวัดมอญเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเท่านั้น ทั้งนี้ก็เนื่องจาก

เป็นวัดราษฎร์เล็ก ๆ วัดหนึ่งนั่นเองจึงไม่มีใครบันทึกประวัติหรือกล่าวถึง

ส่วนประวัติของหลวงปู่เทียนเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันมีดังนี้ เดิมท่านชื่อ "**เทียน**" นามสกุล "**ตลุยกนิษฐ์**" เป็นบุตรนายน้อย นางเล็ก (มอญ) เกิดที่บ้านตำบลบ้านกระแชงอำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานีเมื่อวันพฤหัสบดี แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ปีชวด พ.ศ. ๒๔๑๙ (ต้นรัชกาลที่ ๕) มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๘ คน ตัวท่านเป็นบุตรคนที่ ๓

เมื่ออายุ ๑๑ ขวบ ได้เรียนหนังสือภาษารามัญกับพระอธิการ ณ วัดชัยสิทธิ์แล้วย้ายมาอยู่วัดโบสถ์ เรียนหนังสือกับท่านอาจารย์นวนจนอ่านออกเขียนได้ และมีความรู้ในทางคิดเลข บวก ลบ คูณ หาร ครั้นพออายุ ๑๔ ปี จึงลงมาอยู่กรุงเทพ ฯ ได้เข้าเรียนหนังสือไทยในโรงเรียนวัดมหาพฤฒาราม สอบไล่ได้จบหลักสูตรของโรงเรียนในสมัยนั้น

พออายุ ๑๘ ปี ได้เข้าเป็นมหาดเล็กอยู่ ๑ ปี แล้วลาออกไปรับราชการเป็นเสมียนอยู่กับอธิบดีศาลอุทธรณ์อีก ๑ ปี

พออายุ ๒๑ ปี ครบบวชจึงลาออกจากราชการ กลับบ้านทำการอุปสมบท ฯ ที่วัดบางนา เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ เจ้าคุณพระรามัญมหาเถระเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานีเป็น พระอุปัชฌาย์อุปสมบทแล้ว ไปอยู่กับพระอุปัชฌาย์ที่วัดโบสถ์เชียงราก อำเภอ

เมือง จังหวัดปทุมธานี ได้ศึกษาเล่าเรียนภาษาบาลีและภาษารามัญ จนมีความรู้แตกฉานพอสมควร

ครั้นบวชอยู่ได้ ๖ พรรษาพระอุปัชฌาย์ ป่วยด้วยโรคชรา ถึงแก่มรณภาพ เมื่ออายุ ๙๒ ปี ในปีนั้นเองได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอธิการวัดโบสถ์เชียงราก เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๒

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้เป็นเจ้าคณะตำบล ตำบลบ้านกลางอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้รับประทวนตั้งเป็นพระครูกรรมการศึกษา

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้เลื่อนสมณศักดิ์รับสัญญาบัตรเป็นพระครูบวรธรรมกิจ

หลวงปู่เทียนได้บำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองหลายอย่าง เช่นสร้างวัดจัดการศึกษาให้พระภิกษุสามเณรเรียน ธรรม วินัยได้เข้าสอบทุกปี ทางฝ่ายบ้านเมืองท่านก็ได้จัดสร้างตัวอาคารโรงเรียนประจำจังหวัด ๑ หลัง เป็นผู้อุปการะโรงเรียนการเรือนหญิงและสร้างโรงเรียนประชาบาล จนกระทรวงศึกษาธิการอนุโมทนาถวายพัดรูปราชสีห์ประคองพานรัฐธรรมนูญด้ามงาปักดิ้นสีทองให้ไว้เป็นเกียรติ

ปัจจุบันหลวงปู่เทียนมีอายุเกือบ ๙๐ ปี แล้ว มีพรรษากว่า ๖๙ พรรษา

จากการบอกเล่าของหลวงปู่เทียน ได้ความว่าท่านรู้จักคุ้นเคยกับสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ญาโณทยมหาเถระ) อดีตสมเด็จ

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

พระสังฆราชเป็นอย่างดีตั้งแต่อดีตสมเด็จพระสังฆราช ยังเป็น มหาอยู่ เพราะหลวงปู่เทียนได้พาพระลูกวัดมาฝากให้เล่าเรียนภาษา บาลีที่ วัดสระเกศ ฯ เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา

เนื่องด้วยสมัยนั้นการไปมาระหว่างพระนครกับตัว จังหวัด ปทุมธานีมีอยู่ทางเดียวคือทางเรือ ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทางเป็นวัน ดังนั้นเมื่องหลวงปู่เทียนพาพระลูกวัดมาเล่าเรียนที่กรุงเทพ ฯ ท่านจึงต้องค้างคืนอยู่ที่วัดสะเกศ ฯ ต่อรุ่งขึ้น จึงจะเดินทางกลับจังหวัดปทุมธานี

การค้างคืนที่วัดสระเกศ ฯ ดัง กล่าวโดยมาก หลวงปู่เทียนมัก จะค้างอยู่ที่กุฏิพระมหาอยู่ทุกครั้ง จนกระทั่งถึงขนาดนอนพังหวยว่ามันจะออกตัวอะไรด้วยกันก็ยังเคย ซึ่งแสดงถึงว่าอดีตสมเด็จพระสังฆราชกับท่านสนิทสนมกันมากทีเดียว และด้วยเหตุนี้เองอดีตสมเด็จพระสังฆราชจึงได้เสด็จมาที่วัดโบสถ์เชียงรากถึง ๒ ครั้ง

นอกจากหลวงปู่เทียนจะ ไปร่วมทำพิธี สร้างพระเครื่องราง ของขลังกับพระอาจารย์องค์อื่น ๆ แล้ว เฉพาะตัวท่านก็ได้สร้างพระเครื่องไว้หลายอย่างเหมือนกัน เช่น

พระสมเด็จทำเป็นหลายพิมพ์ทรงหลายขนาด มีทั้ง ๓ ชั้น ๗ ชั้น และ ๙ ชั้น บางรุ่นก็ผังตะกรุดสาริกาเมตตามหานิยม ๑ คู่ บางรุ่นก็ไม่มีพระสมเด็จของท่านส่วนมากด้านหลังมัก จะมีรูปตัวท่านอยู่ด้วยแต่ที่ไม่มีก็มี ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นรุ่นก่อน ๆ

สำหรับพระเครื่องชนิดอื่น ๆ ก็มี พระนางพญา พระขุนแผน

พระกำแพงเขย่ง และ พระรอด ตลอดจนตะกรุดต่าง ๆ เช่นตะกรุดสาริกา ตะกรุดมหาอุด และเหรียญเป็นต้น

การสร้างพระเครื่องรางของขลังนี้ หลวงปู่เทียนทำแจกเนื่องในงานกวนข้าวทิพย์ (ทำบุญฉลองอายุของท่าน) บ้าง งานทอดกฐินบ้าง และงานอื่น ๆ ของวัดบ้าง ซึ่งทุกครั้งท่านมักจะทำพระเครื่องเป็นจำนวนไม่มากนัก ดังนั้นพระเครื่องของท่านรุ่นก่อน ๆ จึงค่อนข้างจะหายากสักหน่อยโดยเฉพาะสมเด็จรุ่นพิเศษยิ่งหายาก

สมเด็จรุ่นพิเศษนี้ พวกลูกศิษย์ของหลวงปู่เทียนได้นิมนต์ให้ท่านทำเนื่องในงานกวนข้าวทิพย์หล่อรูป และฉลองพัดยศพระครูชั้นเอกของท่านเมื่อวันที่ ๒–๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมีนายจรัส ธารีสาร อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส และมีท่านเจ้าคุณธรรมานุสารี รักษาการเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานีเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ เพื่อให้จองกันเองในวงงานเป็นมูลค่าองค์ละ ๕๐ บาท และได้นำเงินที่ได้จากการให้เช่าพระสมเด็จรุ่นนี้มาเป็นค่าหล่อรูปท่านเท่าองค์จริง ๑ องค์ ซึ่งเวลานี้หล่อสำเร็จได้ประดิษฐานไว้ที่มณฑปในวัดแล้ว

สำหรับพระพุทธคุณ พระสมเด็จรุ่นพิเศษนี้จากการบอกเล่าของ ร.ต.ท. พ้อย ธนะนิมิตรแห่งสถานีตำรวจภูธรกองเมืองจังหวัดปทุมธานี ว่า ร.ต.ท. พ้อย ธนะนิมิตร เองได้ทำการทดลองเอาไม้ขีด ๒ กล่องวางห่างกัน ๔ นิ้วแล้วเอาพระสมเด็จวางกลางได้ลองเอาไฟจุด แต่

ไม่ติดครั้นพอเอาพระสมเด็จออกจุดติด ทำอย่างนี้สลับกันถึง ๒ หน ต่อหน้าผู้กำกับ พ.ต.อ. พิชัย สุคันธวนิช

การทดลองจุดไฟนั้น ผู้บังคับกอง พ.ต.ต. สละ พูนศิริกี ได้ทำการทดลองจุดไฟด้วยวิธีเดียวกับ ร.ต.ท. พ้อย ธนะนิมิตร ต่อหน้านายแนบอัยการจังหวัดปทุมธานี ก็ไม่ติดเช่นเดียวกัน

พระสมเด็จรุ่นนี้ นอกจากจะกันไฟได้แล้ว ยังมีพระพุทธคุณในทางแคล้วคลาดและคงกะพันชาตรีอีกด้วย ในทางแคล้วคลาด ผู้กำกับโดนรถชนก็ไม่เป็นอะไร ทั้ง ๆ ที่รถมาชนทางด้านที่นั่งปรากฏว่ารถโฟล์คที่ถูกรถบรรทุกชนเสียหายถึง ๘.๐๐๐ บาท ร.ต.ต. อำนวย เจริญสุข ขี่จักรยานยนตร์เกาะท้ายนายเคี้ยง ถูกรถบรรทุกชน ทั้งคู่กระเด็นไปตั้ง ๑๐ วา ก็ไม่เป็นอะไรเช่นเดียวกัน ในทางคงกะพัน เถ้าแก่หย่วน โรงฆ่าสัตว์เอาพระไปทดลองยิง โดยแขวนไว้ที่หน้าต่างบ้าน แล้วใช้ปืนคอลท์รีวอลเวอร์ยิงไม่ออกทั้ง ๖ นัดแต่พอหันปากกระบอกปืนยิงไปทางอื่นออกทกนัด

ด้วยเหตุนี้เอง นายจรัส ธารีสาร อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มีพระสมเด็จรุ่นนี้ไว้บูชาถึง ๒๔ องค์ ผู้กำกับมีถึง ๑๒ องค์ ผู้บังคับกองมีถึง ๙ องค์ เถ้าแก่หย่วนมีถึง ๑๔ องค์ และ นายต๊ บุตรชายเถ้าแก่หย่วนมี ๑๔ องค์เท่าพ่อ

จากการเรียนถามหลวงปู่เทียนถึงเรื่องการสร้างพระเครื่อง ท่านได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า ท่านได้ทำพระเครื่องเมื่อตอนสงครามอินโดจีนนี่เองตอนนั้นท่านทำหลายอย่าง รวมทั้งทำเสื้อยันต์ผ้าประเจียด และ

ตะกรุดด้วย เมื่อตอนญี่ปุ่นขึ้นประเทศไทยพวกทหารก็ได้พากันมาขอเสี้อยันต์เป็นจำนวนมากเหมือนกัน ถึงขนาดต้องทำกันเป็นพัน ๆ ตัวทีเดียว

หลวงปู่เทียนกล่าวถึงการทำเสื้อยันต์ว่า ต้องเรียก อักขระ มาลงทีละตัว ๆ คือ ปากว่าคาถามือเขียนยันต์ไป เขาถึงจะเรียกลงยันต์ จะใช้พิมพ์นั้นไม่ถก

ส่วนปฐมเหตุของการสร้างพระสมเด็จนั้น หลวงปู่เทียนกล่าวว่าได้ถามท่านขุนอะไรคนหนึ่ง (ท่านลืมชื่อเสียแล้ว) ซึ่งบิดาของท่านขุนคนนั้นเคยเป็นศิษย์ของ สมเด็จ พระพุฒาจารย์ (โต) ว่าพระสมเด็จนั้นทำอย่างไร ท่านขุนคนนั้นก็เรียนกับท่านว่า ทำด้วยผงอิทธิเจปถมัง ฯลฯ ว่านร้อยแปด ผสมกับปูนขาว ท่านก็เลยพูดว่า "อาตมาจะทำบ้างเพราะอาตมาก็ ชำนาญทำผงอิทธิเจและผงปถมังอยู่แล้ว" ด้วยเหตุนี้เองท่านจึงได้สร้างพระสมเด็จขึ้นในเวลาต่อมา ตอนแรกท่านทำขึ้นเพียงประมาณ ๒๐–๓๐ องค์เท่านั้น เมื่อพวกลูกศิษย์ลูกหาเห็นเข้าก็ชอบใจขอเอาไปบูชา ท่านก็เลยทำพระสมเด็จเป็นการใหญ่ และก็ได้ทำพระเครื่องตั้งแต่นั้นมา

พระเครื่องของหลวงปู่เทียนทุกชนิด ปรากฏว่าทำด้วยเนื้อผงเหมือนกันหมดทั้งนั้น และทำการปลุกเสกด้วยตัวของท่านเองเพียงองค์เดียว ซึ่งบางรุ่นท่านได้ทำการปลุกเสกที่ในพระอุโบสถตลอดเวลาเข้าพรรษาถึง ๓ เดือนก็มี

นอกจากพระเครื่องที่มีชื่อเสียงแล้ว ตะกรุดสาริกาของหลวงปู่เทียนชนิดใส่ตาได้เป็นวัน ๆ โดยไม่ระคายเคือง ก็ศักดิ์สิทธิ์ไม่น้อย

ปรากฏว่าตะกรุดต่าง ๆ ท่านก็ต้องทำกับมือเองเหมือนกัน แต่เวลานี้ท่านทำไม่ค่อยไหวแล้วทั้งนี้ก็เพราะว่าท่านชราภาพมากนั่นเอง

เนื่องจากหลวงปู่เทียนได้ จัดให้มีการศึกษาพระธรรมวินัยแก่ภิกษุสามเณรตลอดจนตัวท่านเองก็ได้ทำการสั่งสอนทางด้านวิปัสสนากรรมฐานเป็นเวลาช้านานกว่า ๕๐ ปีมาแล้วนี้เอง จึงทำให้ท่านมีพระลูกศิษย์ลูกหามากมายนับไม่ถ้วนเท่าที่ท่านจำได้ก็มี

๑ พระครูวิบูลย์ ธัญสารวัดนังคัลจันตรี อำเภอลำลูกกา
๒ เจ้าอาวาสวัดมะขาม
๓ เจ้าอาวาสวัดหงษ์ปทุมาวาส
๔ เจ้าอาวาสวัดบางนา อำเภอสามโคก
๕ เจ้าอาวาสวัดชัยสิทธาวาส อำเภอสามโคก
๖ เจ้าอาวาสวัดแจ้ง อำเภอสามโคก
๗ เจ้าอาวาสวัดตำหนัก อำเภอสามโคก
๘ เจ้าอาวาสวัดบ้านพร้าวในอำเภอสามโคก
๙ เจ้าอาวาสวัดเสด็จ
๑๐ เจ้าอาวาสวัดเวฬุวน
๑๑ เจ้าอาวาสวัดบ่อเงิน
๑๒ เจ้าอาวาสวัดมูลจินทคาราม
๑๓ เจ้าอาวาสวัดบัวหลวง
๑๔ เจ้าอาวาสวัดบ้านแป้ง อำเภอบางปะอิน
๑๕ พระครู วัดอรุณ ฯ
๑๖ พระครูประกาศสมณคุณวัดราชสิทธาราม

ส่วนในด้านเครื่องรางของขลังของท่าน ก็ปรากฏว่ามีคนสำคัญๆ ในทางการได้รับไปเป็นจำนวนหลายท่านอาทิเช่นกระทรวงมหาดไทย และท่านอธิบดีกรมตำรวจ

๑ พล. ต.ต. เนื่องอาขุบุตร

๒ พล. อ. หลวงเสรีเรืองฤทธิ์อดีตผู้ว่าการรถไฟ

๓ นายอร่าม รัตนกุล เสรีเรืองฤทธิ์

๔ พล.อ. หลวงสุทธิสารรณกร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ และผู้อำนวยการโรงงานยาสูบ

๕ นายชำนาญยุวบูรณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ

สำหรับลูกศิษย์ลูกหาก็ปรากฏว่า มีมากมายเช่นกันเฉพาะที่ตัวจังหวัดปทุมธานีนอกจากคนสำคัญใน ทาง ราชการที่ออกชื่อ มาแต่ต้นแล้ว ก็มีพ่อค้าประชาชนเกือบทั้งจังหวัดทีเดียว

ส่วนจังหวัดอื่น ๆ เช่นพระนคร และจังหวัดใกล้เคียงก็มีผู้ที่เคารพนับถือท่านไม่ใช่น้อยทั้งทหารและตำรวจตลอดจนพ่อค้าประชาชนทั่วไป

ปัจจบัน หลวงปู่เทียนมีภารกิจทางศาสนาที่สำคัญที่สุดอยู่อย่างหนึ่ง นั่นก็คือการซ่อมแซมพระอุโบสถ ซึ่งขณะนี้ทรุดโทรมเต็มทีแล้วฉะนั้นถ้าท่านศาสนิกชนผู้ใดมีจิตศรัทธาในการนี้ ประสงค์จะร่วมทำบุญด้วย ก็ขอให้ไปติดต่อกับท่านได้โดยตรงทุกเวลา และต่อมาภายใน ๒–๓ เดือนหลวงปู่เทียน ก็ถึงแก่มรณภาพเมื่ออายุ ๙๒ ปี มีพรรษา ๗๒ พรรษา

พระครูสมุห์อำพล

เมื่อเอ่ยถึงพระครูสมุห์อำพล เจ้าอาวาสวัดประสาทบุญญาวาสสามเสน พระนครใคร ๆ ก็ต้องรู้จัก เพราะท่านชอบสร้างพระเครื่องแจกให้เปล่าๆ โดยไม่ต้องทำบุญมานานแล้ว จนเป็นที่เลื่องลือทุกมุมเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเลงพระ ถ้าใครไม่เคยได้ยินชื่อท่านก็เห็นจะแย่เต็มที

นอกจากจะสร้างพระเครื่องแล้ว พระครูสมุห์อำพลยังสร้างพระประธานให้กับวัดต่าง ๆ ตามต่างจังหวัดอีกเท่าที่ทราบ ท่านได้สร้างมาแล้วถึง ๑๒ องค์ นับว่าท่านเป็นพระองค์หนึ่งในเวลานี้ที่มีความสามารถสร้างพระราคาองค์ละตั้งหลายหมื่นได้โดยง่ายดาย ทั้งๆ ที่ท่านก็ไม่มีเงินเลย แต่ท่านก็สร้างของท่านได้ เพราะท่านเป็นพระนักบุญดังนั้นคนจึงชอบมาทำบุญกับท่าน

ในการสร้างพระเครื่องและพระประธานดังกล่าวแต่ละครั้งพระครูสมุห์อำพลได้ทำการนิมนต์พระคุณาจารย์ที่มีชื่อเสียงทั่วประเทศไทยมาทำพิธีพุทธาภิเษกที่ในพระอุโบสถวัดประสาทบุญญาวาสเป็นจำนวนร้อยองค์ขึ้นไปทีเดียวนับว่าเป็นพิธีใหญ่มาก ซึ่งน้อยองค์นักที่จะทำได้อย่างท่าน แต่ท่านก็ทำได้อย่างเรียบร้อย และเพราะเหตุที่

ท่านจัดพิธีได้อย่างถูกต้องนี่เอง จึงทำให้พระเครื่องของท่านมีผู้นิยมนับถือกันมาก

สำหรับพระเครื่องที่ท่านพระครูสมุห์ อำพลสร้างนั้นมีหลายอย่าง เช่น พระสมเด็จขนาดต่าง ๆ พระหลวงพ่อทวด พระรูปนิมิตหลวงพ่อวัดมะขามเฒ่า พระรูปนิมิตสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พระ-ภควัมปติ (แบบพระเครื่องหลวงพ่อแก้ว จังหวัดชลบุรี) พระกริ่ง (แบบพระกริ่งปวเรศ) และพระกำแพงศอก ฯลฯ เป็นต้น

พระเครื่องต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นปรากฏว่าพระครูสมุห์ อำพลทำแล้ว ไม่ได้แจกใครก็มี เช่น พระสมเด็จขนาดใหญ่ ซึ่งสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ องค์ ท่านได้บรรจุเอาไว้ในตุ่มมังกรเป็นจำนวนถึง ๑๘ ตุ่ม แล้วฝังไว้ในพระเจดีย์ที่หลังพระอุโบสถเพื่อเป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาตามประเพณีโบราณ

ปัจจุบันพระครูสมุห์อำพลกำลังจะทำการ บรรจุ พระสมเด็จพิมพ์ทรงเจดีย์แบบวัดระฆังและแบบบางขนพรหมอย่างละครึ่ง จำนวน ๙๔,๐๐๐ องค์ กับพระหลวงพ่อโต ดินเผาแบบพระหลวงพ่อโตวัดบางกระทิง อยุธยา จำนวน ๙๔,๐๐๐ องค์ไว้ในพระเจดีย์ที่สร้างขึ้นใหม่อีกองค์หนึ่ง ซึ่งประดิษฐานอยู่นอกกำแพงแก้วทางด้านทิศเหนือของพระอุโบสถด้วย

ส่วนพระเครื่องที่แจก แต่ละรุ่นพระครูสมุห์อำพลแจกไปจนหมดไม่มีเหลือเหมือนกัน ดังนั้นพระรุ่นก่อน ๆ จึงหาไม่ได้แล้ว

นอกจากแจกให้เปล่าแล้ว พระเครื่องของพระครูสมุห์อำพลที่

ต้องทำบุญก็มี เท่าที่ทราบก็ได้แก่พระสมเด็จทำบุญองค์ละ ๑ บาท พระกริ่งฐานเตี้ยองค์ละ ๒๐ บาท พระกำแพงศอกองค์ละ ๒๖ บาท และพระอื่น ๆ อีก ๒-๓ อย่าง

สำหรับเงินที่ได้จากการทำบุญนี้ ท่านพระครูสมุห์อำพลก็ได้จัดการทำนุบำรุงวัดทั้งหมดอาทิเช่นซ่อมสร้างพระอุโบสถสร้างกุฏิทั้งไม้และตึกหลายหลัง สร้างหอระฆัง ๑ หอ และพระประธานทั้ง ๑๒ องค์ ซึ่งสร้างถวายวัดต่าง ๆ ก็สร้างขึ้นด้วยเงินที่ได้จากการทำบุญเช่นกัน และท่านจะสร้างต่อไปอีกตราบเท่าที่ท่านยังไม่มรณภาพ

จากพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ท่านพระครูสมุห์ อำพลเป็นภิกษุนักบุญจริง ๆ และไม่เพียงแต่เท่านี้ แม้แต่ทรัพย์สินส่วนตัวของท่านก็ยังขายเอาเงินมาสร้างวัดอีกด้วย

ทรัพย์สินส่วนตัวของพระครูสมุห์อำพล เป็นที่ดิน ๔ ไร่ ๒ งาน ๒๐ ตารางวา ซึ่งเดี๋ยวนี้เป็นอู่บริษัทรถเมล์ไทยประดิษฐ์ ที่บางพลัด ธนบุรีท่านขายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ในราคาหนึ่งแสนเก้าหมื่นบาทเงินจำนวนนี้ ท่านมอบให้โยมบิดาไปครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งท่านนำมาบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถจนหมดสิ้น

เพื่อเป็นอนุสรณ์ในคุณงามความดีของพระครูสมุห์อำพล ผู้เขียนขอนำเอาประวัติส่วนตัวของท่านมาลงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พระครูสมุห์อำพล เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่หมู่บ้านบางจาก ตำบลบางพลัด อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรีเป็นบุตรคนสุด

ท้องในจำนวน ๔ คนของ ร.ต.อ. ขุนตระเวณวิถี (อน วนินทานนท์) กับนางเชื้อ มีพี่ชาย ๒ คน ผู้หญิง ๑ คน พี่ชายคนโตชื่อไพรัช ปัจจุบันเป็น พ.ต.อ. พี่ผู้หญิงคนที่สองชื่อนางอวยพร สมบูรณ์นิตย์ พี่ผู้ชายคนที่สามชื่อนายอัมพรเป็นพ่อค้าอยู่จังหวัดมหาสารคาม ตอนแรกเกิดมีรกพันคอสะพายแล่ง เมื่อเด็ก ๆ แข็งแรง

ในระหว่างเป็นเด็กได้ติดตามโยมมารดาซึ่งมาปลูกบ้านถือศีลอยู่ในวัดประสาทบุญญาวาส เนื่องจากโยมมารดากับโยมบิดาแยกกันอยู่ ด้วยเหตุนี้พระครูสมุห์อำพลจึงได้เป็นลูกศิษย์และอยู่ในความอุปการะของหลวงพ่อเซ่ง (ธมฺโชติโก) อดีตเจ้าอาวาสวัดประสาทบุญญาวาส เรื่อยมาจนกระทั่งหลวงพ่อเซ่งมรณภาพ เมื่อพระครูสมุห์ อำพล บวชแล้วได้ ๑๐ พรรษา

พระครูสมุห์อำพล ได้รับการศึกษาเรียนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนวัดเบญจมบพิธ เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่สองจะเกิด ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่ยุบมัธยมปีที่ ๘ เปลี่ยนเป็นเตรียมอุดมปีที่ ๒ แทน

เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว เนื่องจากไม่มีคนสนับสนุน พระครสมห์อำพลจึงไม่ได้เรียนอะไรต่อ แล้วก็ไม่ได้ทำงานอะไรด้วยเพราะถือว่ามีข้าววัดกินประกอบกับเป็นบุตรคนสุดท้อง พ่อแม่ตามใจท่านจึงเป็นเด็กแก่นแก้ว ขนาดหนักคนหนึ่งที่ชอบชกต่อยเป็นชีวิต เพราะไม่กลัวใคร แต่จะว่าไม่กลัวใครเลยนั้นเห็นจะไม่ถูกเนื่องจากท่านกลัวอยู่คนหนึ่งเหมือนกันคือหลวงพ่อเซ่ง ปรากฏว่าท่านกลัวหลวงพ่อเซ่งจนลานทีเดียวแต่การกลัวนี้ท่านกลัวแบบนับถือ ไม่ใช่กลัวอย่างเกลียด

เมื่อสมัยนั้น คำว่าอันธพาลยังไม่มี พระครูสมุห์อำพลจึงได้ชื่อว่าเป็นนักเลงเพราะท่านเอาทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นในด้านตีรันฟันแทง หรือในด้านกินเหล้าเมายาและแม้แต่ในด้านการพนัน

ในด้านตีรันฟันแทง พระครูสมุห์อำพลมีมีดซุยโบราณด้ามงาสลักเป็นรูปหนุมานกอดกัน ๑ เล่มกับมีดโคลท์ตราควายอีก ๑ กระบอกเป็นอาวุธคู่มือ ซึ่งท่านได้ใช้มันมาอย่างโชกโชน จนไม่มีนักเลงหน้าไหนมาต่อกร กับท่านแต่ บางครั้งท่านก็ถูกเขา นวดด้วยเก้าอี้จนเห็นดาวไปเหมือนกัน

ในด้านกินเหล้าเมายา พระครูสมุห์ อำพล กินเหล้าทั้งวันถึงขนาดเช้าขึ้นโยมมารดาต้องซื้อเหล้าให้กินเพราะเกรงว่าจะไปเมาที่อื่น ส่วนการสูบผีนท่านก็ชำนาญยิ่งนัก ถึงขนาดคลึงผีนเองและทำยาเข้ากล้องเองได้เลย

ในด้านการพนัน พระครูสมุห์อำพลก็เป็นเซียนคนหนึ่งเหมือนกัน ท่านเล่นการพนันเป็นทกชนิด การพนันที่ท่านชอบก็คือโปบั้นกัดปลาและชนไก่

แต่ในการเป็นนักเลงของ พระครู สมุห์ อำพล นั้น ท่านถือ สัจจะหลายข้อเช่นถ้ากินข้าวบ้านใครท่าน ก็จะไม่ทำให้บ้านนั้น ต้อง เดือดร้อน อีกข้อหนึ่งก็คือท่านจะไม่รังแกใครก่อนเป็นอันขาดและข้อที่สำคัญที่สุดก็ได้แก่ ท่านไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงเลย เพราะท่านเล่นทางไสยศาสตร์ ข้อนี้ได้ความว่าท่านเชื่อคำสั่งสอนโยมยายของท่านมาตั้งแต่เป็นเด็กรุ่น ๆ ทีเดียว ที่ว่าถ้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงแล้วไสย

ศาสตร์มักจะเสื่อม ข้อนี้จึงทำให้ท่านบริสุทธิ์ผุดผ่องเหมือนพระจันทร์เมื่อวันเพ็ญ

ด้วยเหตุนี้เอง พระครูสมุห์อำพล จึงเป็นนักเลงใหญ่คุมย่านสามเสนตลอดจนถึงบางกระบือ มีลูกน้องมากมายจนเป็นที่ครั่นคร้ามแก่ คนทั่วไปทั้งคนดีและคนชั่ว

แต่แปลกอย่างหนึ่งก็คือ การเป็นนักเลงของพระครูสมุห์อำพลนี้ ท่านไม่เคยต้องคดีถูกจับขังที่โรงพัก หรือขึ้นโรงขึ้นศาลเลย

เมื่อประพฤติตนเป็นนักเลงใหญ่หนักเข้า หลวงพ่อเซ่งเห็นว่าจะไม่ได้การแน่ ท่านจึงบังคับให้พระครูสมุห์อำพลบวชโดยอ้างเหตุผลว่าบวชให้ท่านในฐานะที่มีอุปการะคุณมา พระครูสมุห์อำพลจึงไม่กล้าขัด ต้องจำใจบวชตามความประสงค์ของหลวงพ่อเซ่ง

ก่อนบวชแต่โกนหัวแล้วหลวงพ่อเซ่งให้พระครูสมุห์อำพล นำมีดและบีนคู่ชีพเอาไปทิ้งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาก่อน พระครูสมุห์อำพลก็ จำใจ ต้อง ลงเรือจ้าง เอาไปทิ้ง กลางแม่น้ำ หน้าวัด ตามคำสั่งอย่างว่าง่าย ทั้ง ๆ ที่มีความเสียดายอย่างเหลือเกิน

พระครู สมุห์ อำพล บวช ที่ วัด ประสาท บุญญาวาส เมื่อ เดือน-พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๙ โดยมีพระพุทธิวาศาจารย์ เจ้าคณะอำเภอดุสิต เป็นพระอุปัชฌายะและมี หลวงพ่อเซ่งกับพระมหาอ่อนเป็นคู่สวดและเมื่อบวช แล้วก็จำพรรษาอยู่ที่วัดนี้เรื่อยมา

แรกทีเดียวพระครูสมุห์อำพลตั้งใจจะบวชอยู่เพียงไม่เท่าใด แต่พอบวชเข้า พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้ช่วยอบจิตใจให้

ท่านเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ท่านก็ชักจะเพลินผ้าเหลือง พอบวชมาได้ ๑๐ พรรษา หลวงพ่อเซ่งก็มรณภาพเมื่ออายุได้ ๘๓ ปี พระอาจารย์อ่อนจึงได้เป็นเจ้าอาวาสแทน แต่ต่อมาพระอาจารย์อ่อนลาสิกขาบท ท่านจึงเป็นเจ้าอาวาสต่อมาจนกระทั่งบัดนี้

ปัจจุบันพระครูสมุห์อำพลมีลูกศิษย์มาก แต่ลูกศิษย์ประจำที่กุฏิไม่มี มีแต่ลูกศิษย์นอกวัด เช้าขึ้นก็มาเย็นก็กลับบ้านมากมาย นอกจากท่านจะเลี้ยงลูกศิษย์แล้ว ท่านยังเลี้ยงเป็ดไก่จำนวนหนึ่ง ซึ่งเมื่อเวลาตรุษสารท ท่านต้องซื้อเอามาปล่อยเป็นการแก้บาปที่เอาไก่มาชนกันเมื่อครั้งเป็นฆราวาสและที่น่าสนใจยิ่ง ก็คือท่านเลี้ยงสุนัขทั้งดุและขี้เรื้อนอีกประมาณ ๔๐ ตัวด้วย สุนัขของท่านทุกตัวล้วนแต่เข้านอกออกในที่กุฏิได้ทุกเวลา

สาเหตุหนึ่งที่พระครูสมุห์อำพลเลี้ยงสุนัขขี้เรื้อน ท่านเคยบอกกับผู้เขียนว่า เพื่อเอาไว้ไล่สีกาที่ชอบมานั่งคุยนาน ๆ นั่นเอง เพราะสุนัขขี้เรื้อนชอบมานอนเกาแกรก ๆ ข้าง ๆ ท่านเป็นประจำ

พระอธิการทองดี

ในย่านบางยี่ขัน พระอธิการทองดี(โสภะโณ) เจ้าอาวาส วัด พระยาศิริไอยสวรรค์ เป็น พระ ทีอุ-บาสกอุบาสิกานับถือองค์หนึ่ง เพราะท่านมีชื่อในทางรักษาโรคเด็กและรดน้ำพระพุทธมนต์

อีกประการหนึ่ง ท่านอยู่วัดพระยาศิริไอยสวรรค์มาตั้งแต่สมัยเป็นเด็กลูกศิษย์วัดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ดังนั้นใครๆ ในย่านนั้นจึงรู้จักท่านดี

ประวัติย่อ พระอธิการ ทองดี ท่านเกิดปีวอก วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๙ (ร.ศ. ๑๑๕) ที่บ้านคลองสี อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีเป็นบุตรนายทอง สมุทเพ็ชรเมื่ออายุ ๑๓ ปี ได้มาเป็นลูกศิษย์วัดพระยาศิริไอยสวรรค์อยู่กับท่านอาจารย์อ๊อดเจ้าอาวาส พออายุ ๑๕ ปี ได้บวชเณรครั้นครบอายุบวชท่านได้บวชที่วัดหัตถ์สารเกษตร ตำบลบึงอ้ายเสียม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อันเป็นบ้านเกิดของท่าน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๙ โดยมีพระครูธัญญะเขตร์เขมาภรณ์เป็นพระอุปัชฌายะ และมีพระครูพลัดเป็นพระกรรมอาจารย์ พอบวชแล้วท่านก็กลับมาอยู่ที่วัดพระยาศิริไอยสวรรค์ตามเดิม และต่อมาท่านได้เป็นสมภารวัดนี้ เมื่อ

พ.ศ. ๒๔๗๐ เวลานี้ท่านมีพรรษาได้ ๔๙ พรรษาและมีอายุได้ ๖๙ ปี ทุกวันนี้ท่านฉันจังหันเช้าเพียงมื้อเดียวตลอดเวลา ๔๐ ปีมาแล้ว

สำหรับประวัติวัดพระยาศิริไอยสวรรค์ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านปูนข้างโรงงานสุราบางยี่ขัน อำเภอบางพลัดจังหวัดธนบุรีเป็นวัดราษฎร์ วัดนี้นายอากรพักซึ่งต่อมาได้เป็นพระยาศิริไอยสวรรค์เป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อรัชกาลที่ ๓ พระยาศิริไอยสวรรค์ผู้นี้มีบุตรชื่อนุชต่อมาได้เป็นพระยาศิริไอยสวรรค์เหมือนบิดา วัดนี้เมื่อสมัยก่อนอยู่ในสวนเปลี่ยวมีแต่ต้นเด่ว กับต้น นกยูง สูงใหญ่.เต่เดียวนี้เหมือน อยู่ กลางใจเมืองทีเดียว

ตั้งแต่สร้างวัดมาจนถึงเวลานี้ เท่าที่ทราบมีสมภารดังนี้ คือ สมภารจวง สมภารศรี สมภารรอด สมภารอ๊อด สมภารฮั้วและท่าน

ส่วนปูชณียสถานและปูชณีย วัตถุที่น่า สนใจในวัดพระยาศิริไอยสวรรค์มี

๑ **พระอุโบสถ** เก่าคร่ำคร่ากำลังจะบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่ไม่เช่นนั้นอาจจะพังลงมามิวันใดก็วันหนึ่ง พระอธิการทองดีเล่าว่า พระอุโบสถหลังนี้เคยทำการซ่อมแซมมาครั้งหนึ่งแล้ว ในสมัย สมภารฮั้ว แต่เท่าที่ท่านจำได้ เมื่อเป็นเด็กได้เคยเห็นช่อฟ้าใบระกาพิงไว้ที่หลังกำแพงพระอุโบสถ ซึ่งความจริงจะซ่อมแซมมากี่ครั้งแล้วก็ไม่รู้

๒ **พระวิหาร** เหลือแต่ผนังหลังคาพังหมดแล้ว พระอธิการทองดีสันนิษฐานว่า คงจะสร้างทีหลังพระอุโบสถ

๓ **พระปรางค์** พระอธิการทองดีเผยว่า ท่านอาจารย์อ๊อดได้เล่า

ให้ท่านฟังว่า พระอาจารย์ศรีได้ทำพระเครื่องเนื้อกระเบื้องกำแพงยืน (ปางห้ามญาติ) บรรจุไว้ในพระปรางค์นี้ถึง ๓ บีบ เมื่อคราวฝรั่งเศสเข้าปากน้ำ ร.ศ. ๑๑๒ เมื่อรัชกาลที่ ๕ แต่ต่อมาสมัยสมภารรอดในราวปลายรัชกาลที่ ๕ ได้มีคนเอาลายแทงมาขอขุดพระปรางค์โดยบอกว่าลายแทงไปผุดทางเหนือ พอขุดก็พบกรุพระที่พระอาจารย์ศรีสร้างบรรจเอาไว้ คนขุดจึงแบ่งพระให้ทางวัดหนึ่งฝาบาตร นอกนั้นเอาไปหมด พระดังกล่าวมีขนาดองค์เท่านิ้วก้อยแต่สั้นกว่า มีเนื้อสองสีคือสีดำกับสีแดงแต่บางองค์ที่ลงรักปิดทองได้ความว่าเจ้าของเอามาทำทีหลังทั้งนั้น

พระเครื่องชนิดเดียวกันนี้ปรากฏว่ามีผู้ขุดได้ที่อื่น ๆ อีกคือ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ นายประยุทธ น้อยประยูร กับนายสุบิน มีบุตร ขุดได้จากพระเจดีย์องค์หนึ่งตรงด้านข้างกำแพง จำนวน ๓ องค์ เป็นเนื้อสีแดง ๑ องค์ สีดำ ๒ องค์

๔ **พระเจดีย์** มีขนาดใหญ่ ๒ องค์ องค์ที่เป็นพระเจดีย์เขาชาวบ้านเล่าว่าผีดุ

๕ **หลวงพ่อสัมฤทธิ์** เป็นพระพุทธรูปสัมฤทธิ์โบราณปางห้ามญาติประดิษฐานอยู่ในพระมณฑปรวมกับพระพุทธรูปอื่น ๆหลวงพ่อสัมฤทธิ์องค์นี้ชาวบ้านนับถือมาก

พระอธิการทองดีกล่าวถึงประวัติหลวงพ่อ สัมฤทธิ์ตามที่อาจารย์อ๊อดเล่าว่าเดิมพระองค์นี้มีผู้เอามาให้นายช่างหล่อพระชื่อโห้ ซึ่งมีบ้านอยู่ติดกับวัดทำฐานและต่อพระหัตถ์ทั้งสองที่หัก แต่นายช่างทำ

ยังไม่เรียบร้อย เกิดจะต้องขายที่ย้ายบ้านขึ้นมา ประกอบกับคนที่เอาพระมาจ้างทำก็ไม่มาติดต่อเลย เป็นเวลานานมากจนผิดสังเกตนาย ช่างจึงได้นำเอา ท่านมาถวาย วัดพระยา ศิริไอยสวรรค์ ในสมัย สมภาร รอดกลาง ๆ รัชกาลที่ ๕

แรกทีเดียวหลวงพ่อสัมฤทธิ์ประดิษฐานอยู่ที่เก่งใน บริเวณพระอโบสถ แต่พอซ่อมพระอโบสถรื้อเก่ง สมภารฮั้วจึงนิมนต์ท่านเอาไปนอนอยู่ในพระวิหาร ต่อมาท่านได้ไปเข้าฝันนายเจริญ เนาวนัยศีล บุตรพระอาจารย์อ๊อดว่าปลวกมันขึ้นหูขึ้นตาท่าน ขอให้มาช่วยปัดทำความสะอาดให้ที นายเจริญจึงเข้าไปดู ก็เห็นปลวกมันขึ้นหูขึ้นตาท่านจริง ๆ จึงได้ปัดทำความสะอาดให้ครั้นเมื่อพระอธิการทองดี เป็นสมภารแล้ว ท่านก็ได้ทำการติดพระหัตถ์ให้หลวงพ่อสัมฤทธิ์ และนิมนต์ให้ประดิษฐานอยู่ในมณฑปจนกระทั่งทุกวันนี้

เนื่องจากพระอธิการทองดี กำลังจะต้องบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ พระวิหารกุฏิและอื่น ๆ เกือบทั้งวัด ดังนั้น ท่านจึงกำลังจะสร้างพระเครื่องเพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปเช่าทำบุญเป็นการหาทุนมาบูรณะวัดดังกล่าว

สำหรับพระเครื่องที่พระอธิการทองดี เคย สร้างมา แล้วก็มีสร้างแบบพระเครื่องพระอาจารย์ศรีซึ่งเหมือนกับหลวงพ่อสัมฤทธิ์ เมื่อครั้งสงครามอินโดจีนกว่า ๖,๐๐๐ องค์ พระเครื่องหลวงพ่อสัมฤทธิ์ดังกล่าวสร้างด้วยผงพระพุทธคุณต่าง ๆ เช่น ผงพระเจ้าห้าพระองค์

ผงปถมัง ผงอิทธิเจ ว่านต่างๆเช่นว่านทรหด ว่านหนุมานและดินในคลองบางยี่ขัน

ส่วนพระสมเด็จ พระอธิการทองดีสร้างขึ้นเมื่อประมาณ ๖-๗ ปีมานี่เอง โดยท่านใช้ผงพระสมเด็จที่หักๆ ในองค์หลวงพ่อโตวัดอินทรฯ ซึ่งขอมาจากหลวงปู่ภูวัดอินทรเป็นเชื้อ ผสมกับกล้วยหอมและน้ำมันจันทร์ ทำขึ้นประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ องค์

พระเครื่องทั้งสองชนิดดังกล่าวปรากฏว่า พระอธิการทองดี แจกไปหมดแล้ว ดังนั้นการหาพระทั้งสองชนิดจึงเหมือนกับการงมเข็มในมหาสมุทรทีเดียว

พระครูโสภณฯ

วัดดาวดึงษ์

ในวันยกช่อฟ้าพระอุโบสถวัดดาวดึงษาราม ตำบลบางยี่ขัน อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

ขณะที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จ พระวังฆราช วัด สระเกศองค์ก่อน ประธานในพิธียกช่อฟ้าพร้อมด้วย ฯ พณ ฯ จอมพล ถนอมกิตติขจร นายกรัฐมนตรี ซึ่งขณะนั้นเป็นพลเอกรองนายกรัฐมนตรีและคนอื่น ๆ ทรงชักรอกและชักรอกช่อฟ้าอยู่นั้น จู่ ๆก็ทรงชักและชักไม่ขึ้ก เพราะรอกไม่เดิน ทั้ง ๆ ที่นายช่างก็ได้ทำการทดลองชักรอกนี้อย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว จึงเป็นที่อัศจรรย์ของผู้ที่มาร่วมในพิธีนี้เป็นอย่างมาก

การปฏิสังขรณ์พระอุโบสถวัดนี้ คุณหญิง มิกลาโหมราชเสนา ได้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินจำนวน ๑.๑๕๐.๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท) ให้เป็นค่าใช้จ่ายในการนี้ โดยอุทิศส่วนกุศลแก่พลโทพระยากลาโหมราชเสนา (เล็ก ปาณิกบุตร) ผู้ซึ่งได้เคยมีความปรารถนาที่จะทำการปฏิสังขรณ์วัดนี้อันเป็นของตระกูลท่าน ตั้งแต่ครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่ และต่อมาคุณหญิงมิกลาโหมราชเสนาก็ได้

บริจาคเงินซ่อมสร้างพระอุโบสถนี้ อีกเป็นเงินประมาณ ๔๐๐.๐๐๐ บาทเศษ

สำหรับเหตุดังกล่าว อาจารย์ "มะลิจารย์" ซึ่งได้ดูทางในบอกกับคุณหญิงมิกลาโหมราชเสนาว่า ขณะที่ชักช่อฟ้าไม่ขึ้นนั้นได้เห็นพลโทพระยากลาโหมราชเสนายืนแหยนดูอยู่ จนกระทั่งชักขึ้น

นี่เป็นเรื่องประหลาดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับวัดดาวดึงษาราม นอกจากนั้นในสมัยท่านพระครูโวทานธรรมาจารย์ เจ้าอาวาสองค์ก่อนก็ได้เคยเล่าเรื่องประหลาดให้ท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันว่า ก่อนที่ท่านพระครูโว ทานธรรมาจารย์จะย้ายจากวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์พระนคร มาเป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ ท่านได้เคยให้คุณหลวงคนหนึ่งนั่งวิปัสสนาดูวัดนี้มีอะไรแข็งบ้าง คุณหลวงคนนั้นเมื่อนั่งวิปัสสนาดูแล้ว ก็บอกว่ามีนางไม้อยู่ตนหนึ่ง ที่ต้ยตะเคียนหลังศาลาการเปรียญ มีอสูรกายอยู่ตนหนึ่งที่ต้นมะขามใหญ่ และมีหมานิลอยู่ตัวหนึ่งที่ต้นโพธิ์ แต่สิ่งเหล่านี้ทำอะไรท่านไม่ได้

ปรากฏว่าสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ต่อมาก็ได้มีพระเณรและฆราวาสบางองค์และบางคนพบเห็นอยู่เสมอ แต่ท่านพระครูโวทานธรรมาจารย์ และท่านพระครูโสภณธรรรมาจารย์ทั้งสององค์ไม่เคยพบเคยเห็นเลย ปัจจุบันต้นไม้ต่าง ๆ ดังกล่าวไม่มีแล้ว

ก่อนที่จะกล่าวถึงประวัติท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ จะขอกล่าวถึงประวัติท่านพระครูโวธานธรรมาจารย์สักเล็กน้อย ท่านพระครูโว ทานธรรมาจารย์ เป็นพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงทั่วประเทศไทย

จฬ
294.31218 ส632ท 4824
ท15ชช1ส

ใครๆ ก็รู้จัก ท่านเป็นเจ้าอาวาสปกครองวัดนี้อยู่ถึง ๓๕ ปี ๗ เดือน ๑๕ วันถึงได้ มรณภาพ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคมพ.ศ. ๒๕๐๓

ส่วนประวัติของท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ท่านชื่อบุศย์ เป็นบุตรของนายสน เปรมวงศ์สิริ และนางบุญ เปรมวงศ์สิริ ปัจจุบันมีพี่น้อง ๔ คน ท่านเป็นพี่ชายคนโต เกิดที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันจันทร์ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๗ ปีขาล ตรงกับวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๗

ครั้นอายุ ๑๕–๑๖ ปี ได้มาอยู่กับท่านพระครูโวทานธรรมาจารย์ซึ่งเป็นญาติที่วัดดาวดึงษารามนี้

อายุ ๑๗ ปีบวชเณร และเป็นเณรอยู่จนกระทั่งอายุครบบวชจึงบวชเป็นพระ โดยมีท่านเจ้าคุณวิเชียรมุนีเป็นอุปัชฌาย์

ก่อนที่จะเป็นเจ้าอาวาสวัดดาวดึงษาราม ท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ เป็นพระครูปลัดบุศย์ เจ้าอาวาสวัดพิกลทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นเจ้าคณะตำบลวัดชะลอ และตำบลบางกรวย

เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านพระครูโวทานธรรมาจารย์ ได้เสนอต่อเจ้าคุณธรรมคุณาภรณ์ วัดสามพระยา เจ้าคณะอำเภอบางกอกน้อย ขอให้ตั้งท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ ผู้เคยเป็นลูกศิษย์และอยู่วัดดาวดึงษามาก่อน ให้มาเป็นรองเจ้าอาวาสเพื่อ

ช่วยเหลือปกครองดูแลวัดแทนท่านพระครูโวทานธรรมาจารย์ เพราะในระยะหลังๆ นี้ท่านอาพาธหนัก

พอถึงในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ได้รับแต่งตั้งเป็น สมเด็จพระสังฆราชกิตติโสภณวัดเบญจมบพิตร เมื่อครั้งเป็นสมเด็จพระวันรัต สังฆนายกบัญชาการคณะสงฆ์แทนองค์สกลมหาสังฆปริณายก ให้เป็นรองเจ้าอาวาสวัดดาวดึงษารามเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒

ต่อมาเมื่อท่านพระครูโวทานธรรมาจารย์ ถึงแก่มรณภาพแล้ว ท่านจึงได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดดาวดึงษารามตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๓

วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้รับตราตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดดาวดึงษาราม

เมื่อท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์เป็นเจ้าอาวาสวัดดาวดึงษาราม ท่านก็ได้จัดการบูรณะซ่อมแซม วางโครงการขั้นต้น วิ่งเต้นหาผู้มีจิตศรัทธาหลายท่านทำการปฏิสังขรณ์กุฏิอันมีสภาพชำรุดทรุดโทรมให้ทันสมัยสวยงาม,และเป็นระเบียบเรียบร้อย ขั้นต่อมาก็คือการปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ ซึ่งโครงการทั้ง ๒ ขั้นดังกล่าว บัดนี้เฉพาะกุฏิได้สำเร็จแล้ว ส่วนพระอุโบสถก็ใกล้จะสำเร็จเต็มทีแล้วเช่นกัน

ในการบูรณะพระอุโบสถนี้ เงินส่วนใหญ่นอกจากจะได้จากคุณหญิง มิ กลาโหมราชเสนา ผู้มีจิตศรัทธาอย่างสูงยิ่งแล้ว ท่าน

พระครูโสภณธรรมาจารย์ยังได้จัดให้มีเทศน์คาถาแสน๑๐๘ธรรมาสน์ โดยนิมนต์พระธรรมกถึก ไม่ซ้ำวัดกันถึง ๑๐๘ วัด ให้มาเทศน์ที่วัดดาวดึงษาราม เพื่อให้พุทธศาสนิกชนร่วมทำบุญสมทบทุน สร้างถนนเทพื้นบริเวณพุทธาวาส สังฆวาสวัดดาวดึงษารามด้วย

สำหรับการเทศน์คาถาแสน ๑๐๘ ธรรมาสน์ดังกล่าว ปรากฏว่าในประเทศไทยไม่เคยมีวัดไหนได้จัดทำมาก่อนเลย ดังนั้นจึงนับว่าวัดดาวดึงษารามเป็นวัดแรกที่ได้จัดให้มีขึ้น

ในการเทศน์คาถาแสน ๑๐๘ ธรรมาสน์นี้ พระธรรมกถึกเทศน์คาถาพัน องค์ละพันเป็นร้อยแปดพัน ซึ่งแต่ละองค์จะมีบาตรน้ำพระพุทธมนต์ตั้งอยู่ข้างหน้าองค์ละลูก ซึ่งทำให้การเทศน์ครั้งใหญ่ยิ่งนี้มีน้ำพระพุทธมนต์๑๐๘วัด ซึ่งเป็นที่ต้องการของอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายยิ่งนัก เพราะถือว่าเป็นของที่มีสิริมงคลอันสูงสุดอย่างหนึ่ง

นอกจากนั้นในการเทศน์คราวนี้ ท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ยังได้นำพระหลวงพ่อโต (หลวงพ่อโบ้) แห่งกรุวัดบางกระทิง ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันขึ้นชื่อลือชา ซึ่งพระนี้ท่านพระครูเจ้าอาวาสวัดบางกระทิงได้เข้าเฝ้าถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๖ มอบให้แก่ผู้ทำบุญรับเป็นเจ้าของกัณฑ์เทศน์ เงิน ๑๐๘ จำนวนละ ๑ องค์ด้วย

ครั้งหลังจากงานเทศน์คาถาแสนแล้ว ท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ได้กำหนดไว้ว่า ถ้าท่านผู้ใดบริจากปูนซีเมนต์๖ถุง (๑๕๐บาท)

ก็จะได้รับมอบพระหลวงพ่อโตกรุวัดบางกระทิง ๑ องค์ ถ้าเป็นข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจในเครื่องแบบ จะผ่อนบริจาคปูนครั้งละ ๓ ถุง (๗๕ บาท) ก่อนก็ได้

พระหลวงพ่อโตกรุวัดบางกระทิงที่ท่านเพระครูโสภณธรรมาจารย์แจกคราวนี้ปรากฏว่ามีอยู่ ๒ พิมพ์ทรง คือปางสมาธิกับปางมารวิชัย เวลานี้ได้ความว่ามีเหลืออยู่น้อยเต็มทีแล้ว ฉะนั้นถ้าท่านผู้ใดประสงค์จะได้พระหลวงพ่อโตกรวัดบางกระทิง ซึ่งเป็นยอดของพระหลวงพ่อโตแล้ว ขอเชิญไปติดต่อด้วยตนเองได้ที่ท่านพระครูโสภณธรรมาจารย์ เจ้าอาวาสวัดดาวดึงษารามโดยตรง

ส่วนประวัติวัดดาวดึงษารามย่อๆ มีดังนี้ วัดนี้เป็นวัดที่เจ้าจอมแว่นพระสนมเอกในรัชกาลที่ ๑ เป็นผู้สร้าง แต่ทำเป็นวัดขนาดเล็ก พระอุโบสถและเสนาสนะก็ล้วนแต่สร้างด้วยไม้แก่นทั้งนั้น เสร็จแล้วนิมนต์พระอาจารย์อิน ผู้เชี่ยวชาญในทางวิปัสสนาธุระมาเป็นสมภาร ชาวบ้านจึงเรียกวัดนี้ว่า "วัดขรัวอิน"

ต่อมาในรัชกาลที่ ๒ เมื่อคุณแว่นถึงแก่กรรมแล้ว ได้มีญาติของคุณแว่นเป็นข้าราชการฝ่ายในชื่อ "อิน" ได้มีจิตศรัทธาบูรณะใหม่ เสร็จแล้วจึงได้ถวายบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้าฯ พระองค์ได้พระราชทานนามวัดว่า "**วัดดาวดึงษาสวรรค์**" อันหมายถึงสวรรค์ชั้นพระอินทร์สถิตอยู่

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๓ พระมหาเทพ (ปาน) ต้นตระกูล "ปาณิก-บุตร" ได้ทำการปฏิสังขรณ์อีกครั้งหนึ่ง โดยสร้างใหม่หมดทั้งวัด

เสร็จแล้วทูลเกล้าถวายเป็นพระอารามหลวง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานวัดใหม่ว่า **"วัดดาวดึงษาราม"** มีฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิด **"สามัญ"** นับตั้งแต่นั้นมาวัดนี้ก็มิได้ปฏิสังขรณ์อีกเลย จนกระทั่งมาทำการบูรณะคราวนี้

สำหรับการบูรณะพระอุโบสถนั้นปรากฏว่าสมเด็จพระสังฆราชกิตติโสภณได้เสด็จมา ตรวจอำนวยการสร้างด้วยพระองค์เองทีเดียว ครั้นเมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว สมเด็จพระสังฆราชพระอริยวงศาคตญาณทรงรับพระภารกิจนี้สืบมาจนกระทั่งทำพิธียกช่อฟ้าดังกล่าวมานี้เป็นต้น.

หลวงพ่อชุบ

พระภิกษุ 'นักสร้างวัด'

ในจำนวนพระนักก่อสร้างด้วยกันแล้ว หลวงพ่อชุบ (พระครูธีราภินันท์) ก็เป็นพระองค์หนึ่งที่ควรจะกล่าวถึง เพราะนับตั้งแต่ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดคลองเตยเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี ท่านก็ยังสร้างสิ่งต่างๆ ในวัดนี้ตลอดเวลาแม้กระทั่งเดี๋ยวนี้

ความจริงแต่เดิมหลวงพ่อชุบ ไม่มีผีมือในการก่อสร้างเลยแม้แต่น้อย แต่อาศัยที่ท่านก่อสร้างบ่อย ๆ เข้า ท่านก็เลยมีความสามารถในทางนี้ด้วยผู้หนึ่ง ถึงขนาดจะสร้างอะไรก็ตาม ท่านจะต้องเป็นผู้ออกแบบเองทั้งสิ้น แลงแบบแปลนของท่านนั้น ท่านไม่ได้เขียนลงในกระดาษเหมือนอย่างนายช่างทั้งหลายแหล่ หากแต่วาดไว้ในสมองอันประเสริฐของท่านโดยเฉพาะเท่านั้น นับว่าท่านเป็นพระนักก่อสร้างที่ประหลาดที่สุดองค์หนึ่งเท่าที่ได้เห็นมา

"กุฏิที่ท่านสร้างไม่เคยเขียนแบบเลย เพราะท่านออกแบบของท่านเอง ซึ่งเมื่อสร้างเสร็จแล้วทุกคนจะต้องออกปากชม แม้แต่เมรุท่านก็เป็นผู้ออกแบบ" พระปลัดจำนงค์ (อติลาโภ) ผู้ช่วยเจ้า

อาวาสกล่าวกับผู้เขียน และเป็นผู้เล่าเรื่องต่าง ๆ ของท่านให้ผู้เขียนฟัง

สำหรับกิจวัตรประจำวันของหลวงพ่อชุบก็คือ การคุมงานก่อสร้างทุกวัน ถึงแม้ฝนจะตกแดดจะออกท่านก็ไม่ยอมแพ้แดดแพ้ฝน คงตั้งหน้าตั้งตาคุมงานนั้น ๆ จนกว่าจะสำเร็จทุกราย เพราะท่านอยู่เฉย ๆ ไม่เป็น ถ้าอยู่เฉย ๆ ก็รู้สึกว่าท่านจะป่วยไป

กิจวัตรประจำวันอีกอย่างหนึ่งของหลวงพ่อชุบซึ่งขาดไม่ได้ก็คือ ทุก ๆ เช้าเมื่อท่านตื่นจากจำวัดแล้ว ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ล้างหน้า ท่านจะต้องลงไปยกสวิทชเครื่องสูบน้ำบาดาล บริการประชาชนทุกวัน ปรากฏว่าประชาชนในย่านใกล้วัดนี้ ใช้น้ำในวัดประมาณ ๒,๐๐๐คน เป็นอย่างต่ำ นับว่าท่านได้สร้างมหากุศลอันสูงสุด ยากที่จะมีใครเสมอเหมือน

ยังมีกิจวัตรของหลวงพ่อชุบที่ประหลาดอยู่อีกเรื่องหนึ่ง นั่นก็คือ การจำวัดตอนกลางวันของท่าน พอถึงเวลา ๑๒.๔๕ น. ท่านต้องตื่นขึ้นมาคุมงานก่อสร้างทุกวันไป ทั้ง ๆ ที่ก่อนเวลานั้น ใครจะมาส่งเสียงอึกทึกครึกโครมท่านก็ไม่ตื่น แต่ถึงเวลา ท่านตื่นของท่านเองนับว่าประหลาดมาก จนพระและพวกลูกศิษย์วัดต่างพากันกล่าวว่าท่านมีเรดาร์

ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลวงพ่อชุบสร้างดังกล่าวก็มีคือ

สร้างสะพาน ถนนหนทางและเสาไฟฟ้าถาวรในวัด สร้างกุฏิตึกแถว กุฏิตึกเดี่ยว และศาลาการเปรียญหลายหลัง สร้างเมรุ

สุสานศาลาตั้งศพ และเปิดสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ต่อน้ำประปา (บาดาล) เข้าวัด ซ่อมโรงเรียนเทศบาลหลังเก่าและอนุมัติที่ดินของวัดให้กระทรวงศึกษาธิการจัดสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่ และซ่อมพระอุโบสถ และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งถ้าจะกล่าวก็คงไม่มีเนื้อที่ในหน้ากระดาษให้เขียนพอ

สำหรับประวัติ หลวงพ่อชุบ มีดังนี้

ท่านเป็นบุตรชายคนโตในจำนวน ๕ คน ของ นายคำ รุ่งเรือง และนางโม รุ่งเรือง เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๘ ตรงกับวันเสาร์ แรม ๓ คำ เดือน ๕ ปีมะเส็ง ที่ตำบลคลองเตย อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร อุปสมบท เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๘ ณ พัทธสีมาวัดบางนานอก ตำบลบางนา อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร โดยมีพระครูวิบูลย์ธรรมคุต วัดกองแก้วอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นพระอุปัชฌาย์ มีพระอธิการวัน วัดบางนานอกเป็นพระกรรมวาจาจารย์ และมีพระอาจารย์เพิ่ม วัดบางนานอก เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เมื่อบวชแล้วหลวงพ่อชุบอยู่วัดบางนานอก รวมเวลาทั้งหมดถึง ๑๙ ปี ก็ได้รับคำสั่งให้ย้ายมาเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดคลองเตย เนื่องจากท่านพระครูธีราภินันท์ (เมี้ยน กลิ่นรื่น) เจ้าอาวาสวัดคลองเตยถึงแก่มรณภาพ ท่านจึงได้ย้ายจากวัดบางนานอกมาอยู่วัดนี้เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ และได้อยู่วัดนี้เรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้

ส่วนของดีจากวัดนี้เท่าที่ทราบ ปรากฏว่าน้ำมนต์ของหลวงพ่อพ่อชุบ มีคนนับถือกันมาก นอกจากนั้นก็มีคนชอบมาให้ท่านเจิมแบ้งเพื่อความเป็นสิริมงคลไม่ใช่น้อยเหมือนกัน

ของดีอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งหาที่ไหนไม่ได้แล้ว ก็ได้แก่พระเครื่องวัดเงินคลองเตย ซึ่งทางวัดคลองเตยได้ไว้ตั้งแต่เมื่อคราวทางการรื้อวัดเงินเวนคืนที่ เพื่อสร้างท่าเรือกรุงเทพเมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่สองเป็นจำนวนถึง ๘ ตุ่มมังกร แต่ปัจจุบันมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเหลืออยู่ทางวัดคลองเตยได้ทำการแจกจ่ายเรื่อยมา เวลานี้ทางวัดที่ยังมีคลองเตยมีพระวัดเงินเหลืออยู่เพียง ๕ ชนิดคือ

๑. พระโคนสมอเนื้อดินเผา ปางถวายเนตร มีประมาณ ๕๐ องค์ ทางวัดยังไม่ได้ให้เช่า

๒. พิมพ์หลวงพ่อโต เนื้อผงสีขาว มีเพียง ๒–๓ องค์

๓. พิมพ์ซุ้มกอ เนื้อผงสีขาว มีประมาณ ๕๐๐ องค์ ทางวัดให้เช่าองค์ละ ๒๐ บาท

๔. พิมพ์เล็บมือ (ชาวบ้านย่านคลองเตย เรียกพิมพ์สมเด็จเนื้อผงสีขาว) มี ๓ แบบ เป็นแบบใหญ่ ๒ แบบ มีประมาณ ๑๐๐ องค์ ทางวัดให้เช่าองค์ละ ๓๐ บาท อย่างเล็กมีประมาณ ๕๐๐ องค์ ให้เช่าองค์ละ ๑๐ บาท

๕. พิมพ์ปางมารวิชัย เนื้อผงสีขาว มีประมาณ ๓๐๐ องค์ ทางวัดให้เช่าองค์ละ ๑๐ บาท

ดังนั้นถ้าใครประสงค์จะเช่าพระวัดเงินดังกล่าว โปรดติดต่อ

โดยตรงที่วัดคลองเตยได้ทุกเวลา ท่านก็จะได้ชื่อว่ามีส่วนในการซ่อมสร้างวัดคลองเตยร่วมกับหลวงพ่อชุบด้วย เพราะเงินทุกบาททุกสตางค์ที่ท่านเช่าพระวัดเงินนี้ ทางวัดจะได้นำมาสมทบเป็นทุนในการซ่อมสร้างวัดคลองเตยทั้งสิ้น

สำหรับประวัติวัดคลองเตย ไม่มีใครทราบแน่นอน ได้ความแต่เพียงว่า วัดนี้ได้สร้างมานานกว่า ๑๕๐ ปีแล้ว เป็นวัดราษฎร์เดิมพระอุโบสถมีลักษณะคล้ายโรงช้างโบราณ ต่อมาได้รื้อสร้างใหม่ในราว พ.ศ. ๒๔๗๙ โดยพระครูธีราภินันท์ (เมี้ยน กลิ่นรื่น) ได้ขายที่นาของท่านเองนำเงินมาก่อสร้างสมทบกับเงินของพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันบริจาคด้วย จนถึง พ.ศ. ๒๔๗๘ พระอุโบสถหลังใหม่ (คือหลังปัจจุบันนี้) จึงได้สำเร็จ

เท่าที่ได้ผู้เขียนสอบถาม หลวงตาอินทร์ ชื่นคุ้ม พระที่มีอาวุโสมากที่สุดในวัดคลองเตย และท่านเป็นชาวคลองเตยมาแต่เดิม ก็ได้ความแต่เพียงว่าวัดนี้ได้มีเจ้าอาวาสจนถึงปัจจุบัน ๕ รูปด้วยกันคือ ๑ พระอาจารย์ทอง ๒ พระอาจารย์เอก ๓ พระอาจารย์บาง ๔ พระครูธีราภินันท์ (เมี้ยน กลิ่นรื่น) ๕ พระครูธีรานันท์ (ชุบ รุ่งเรือง)

พระครูวินยานุวัติคุณ

พระครูวินยานุวัติคุณ เจ้าอาวาสวัดสะพาน ปากคลองพระโขนง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร เป็นพระที่มีลูกศิษย์ลูกหาทั้งพระทั้งชาวบ้านมากองค์หนึ่ง เพราะท่านเป็นพระอุปัชฌาย์เจ้าคณะอำเภอพระโขนงมาเกือบ ๔๐ ปีแล้ว

ทุก ๆ ปีเมื่อถึงหน้าบวชคือก่อนเข้าพรรษา พระครูวินยานุวัติคุณจะต้องเดินทางไปตามวัดมหานิกายต่าง ๆ ในเขตอำเภอพระโขนงทุกวัน เพื่อทำการบรรพชาให้แก่พุทธศาสนานิกชนที่จะบวช และถึงทุกวันนี้ท่านก็ถูกนิมนต์ไปในงานต่าง ๆ ตามบ้านของบรรดาลูกศิษย์แทบจะทุกวันก็ว่าได้

พระวัติพระครวินยานวัติคุณ ท่านเกิดในรัชกาลที่ ๕ พ.ศ.๒๔๓๐ (ปัจจุบันอายุ๗๘ปี) ที่พระโขนง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร (สมัยรัชกาลที่ ๕ อำเภอพระโขนงขึ้นอยู่กับเมืองพระประแดง) โยมบิดาชื่ออ่ำ โยมมารดาชื่อบีน ท่านเป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด ๗ คน

เมื่อสมัยพระครูวินยานุวัติคุณเป็นเด็กอายุประมาณ ๑๔ปี ท่านได้มาอยู่วัดสะพานพระโขนง กับพระอาจารย์ช่วง ซึ่งขณะนั้น

มีพระอาจารย์ด้าเป็นเจ้าอาวาส รุ่งขึ้นอีกปีหนึ่งท่านจึงได้ย้ายไปอยู่กับพระอาจารย์ป่อง วัดเงินคลองเตยระยะหนึ่ง แล้วก็กลับมาอยู่ที่วัดสะพานตามเดิมอีก พออายุ ๑๘ ปี ท่านก็บวชเณร และเป็นเณรเรื่อยมาจนกระทั่งอายุครบบวช จึงได้บวชเป็นพระโดยมีท่านสมภารรอดวัดบางผึ้ง จังหวัดพระพระแดง เป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระอธิการปานวัดมหาบศย์ อำเภอพระโขนง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ เมื่อบวชเป็นพระแล้ว ท่านก็ได้อยู่วัดสะพานนี้ตลอดมา

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๕๖ พระครูวินยานุวัติคุณ ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดสะพาน

พ.ศ. ๒๔๗๐ พระครูวินยานุวัติคุณ ได้เป็นเจ้าคณะอำเภอพระโขนง

ที่จริงพระครูวินยานุวัติคุณ ตั้งใจจะบวชเพียงพรรษาเดียวตามประเพณีเท่านั้น แต่พออยู่ๆ ไป ท่านก็เกิดเพลินผ้าเหลืองจึงได้เลิกล้มความตั้งใจแต่เดิมเสียสิ้น ด้วยเหตุนี้ท่านจึงได้อยู่ในสมณะเพศเรื่อยมาจนกระทั่งเดี๋ยวนี้

ประวัติวัดสะพาน จากการบอกเล่าของพระครูวินยานุวัติคุณ ได้ความว่าวัดนี้สร้างเมื่อต้นรัชกาลที่๔ โดยโยม(นาง)เกษม เศรษฐีนีแห่งช่องนนทรีเป็นผู้สร้างพระอุโบสถหลังเก่า และมีโยม (นาย) ปานกับโยม (นาง) จีนสองคนผัวเมียเป็นผู้สร้างศาลาการเปรียญ ส่วนสาเหตุที่วัดนี้มีชื่อว่าวัดสะพานนั้น ก็เนื่องจากแต่ก่อนที่ตรงวัดนี้มี

สะพานสำหรับคนเดินข้ามคลองพระโขนง ครั้นเมื่อสร้างวัดขึ้นมา วัดนี้จึงได้ชื่อวัดสะพานเพราะเหตุดังกล่าว

แต่เดิมวัดสะพานเป็นวัดที่อยู่ในสวนเปลี่ยว บ้านช่องผู้คนก็ไม่มี การไปมาในสมัยโน้นลำบากมาก จะมากรุงเทพ ฯ แต่ละครั้ง ก็ต้องแจวเรือพายเรือมาเป็นวัน ๆ ทีเดียว ครั้นมาถึงสมัยรัชกาลที่ ๔ ก็รู้สึกว่าวัดสะพานชักจะเริ่มใกล้กรุงเทพ ฯ เข้ามาอีกหน่อย เพราะมีรถไฟสายปากน้ำผ่านหน้าวัด ถึงกระนั้นเมื่อก่อนหน้าสงครามโลกครั้งที่สอง วัดสะพานก็ยังคงเป็นวัดในสวนอยู่นั่นเอง แต่บัจจุบันมีสภาพเหมือนอยู่ในใจกลางพระนคร เพราะกรุงเทพ ฯ ขยายตัวกว้างขวางขึ้น จึงทำให้มีถนนหนทางรถวิ่งเข้าถึงวัดได้เลย

วัดนี้มีเจ้าอาวาสทั้งหมด ๖ องค์ คือ ๑. จำชื่อไม่ได้ ๒. หลวงพ่อสวน ๓. พระปลัดตาบ ๔. สมภารต้า ๕. สมภารกลิ่น ๖. พระครูวินยานุวัติคุณ บัจจุบันมีพระ ๔๒ องค์ มีเณร ๕ องค์

ในด้านการบูรณะวัด พระครูวินยานุวัติคุณ ก็ได้ปฏิสังขรณ์อยู่เสมอ คือเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ปรากฏว่าพระอุโบสถซึ่งสร้างตั้งแต่ครั้งดั้งเดิมได้เกิดพังลง ท่านและชาวบ้านที่มีจิตศรัทธาจึงได้ช่วยกันสร้างพระอุโบสถขึ้นใหม่ (คือหลังบัจจุบัน) จนสำเร็จเมื่อ พ.ศ.๒๔๘๐ กับเวลานี้ท่านก็กำลังทำการปรับพื้นที่ บริเวณหน้าพระอุโบสถและเตรียมรื้อศาลาการเปรียญคร่ำคร่าหลังเก่าที่หน้าพระอุโบสถ เพื่อจะทำการสร้างศาลาการเปรียญทันสมัยราคา ๗๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นใหม่แทนหลังเดิม

จากการที่พระครูวินยานุวัติคุณ สั่งให้ปรับพื้นที่โดยให้ทำการรื้อพระเจดีย์จำนวน ๕ องค์ที่หน้าพระอุโบสถ เมื่อเร็วๆนี้ (ประมาณปลายเดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๙) ทำให้พบกรุพระทั้งพระเครื่องและพระบูชาจำนวนหนึ่ง

สำหรับพระเครื่องที่พบนั้น ส่วนใหญ่เป็นพระที่มีอย่างละองค์สององค์ คือมีพระยอดธงทอง พระยอดธงสามกษัตริย์ และพระยอดธงเงิน พระกริ่งสัมฤทธิ์ พระตระกูลสมเด็จ และพระอื่นๆ อีกหลายชนิดที่ไม่รู้จักชื่อ เป็นแบบรูปปั้นลอยตัวชนิดฐานผ้าทิพย์ก็มี เป็นพระเนื้อดินเผาก็มี ล่วนพระบูชาก็ได้จำนวนไม่มากนัก ส่วนมากเป็นเนื้อพระทรงเครื่องสมัยรัตนโกสินทร์ แต่พระที่ได้เป็นจำนวนมากก็คือ พระประเภทแก้บน ทั้งขนาดเล็กขนาดใหญ่ ซึ่งแต่ละองค์มีฐานเป็นบัวคว่ำบัวหงาย มีสนิมและขี้กรุจับงดงามดีเหลือเกิน

พระกรุนี้โดยเฉพาะพระประเภทแก้บน พระครูวินยานุวัติคุณบอกว่าอยู่ในพระเจดีย์องค์หนึ่งซึ่งแม่เยี่ยมสร้างเมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) ในปลายรัชกาลที่ ๕ สมัยท่านสมภารต้า แล้วทางวัดได้จัดการบรรจุพระแก้บลที่อยู่ในหอสวดมนต์จำนวนมาก เอาเข้าไว้ในพระเจดีย์องค์นี้ด้วย

พระกรุดังกล่าว ถ้าท่านผู้ใดสนใจอยากจะขอชมหรือขอเช่าเพื่อร่วมสมทบทุนสร้างศาลาการเปรียญ โปรดติดต่อกับพระตั๋งในพระอุโบสถวัดสะพานได้ทุกเวลา

อนึ่ง พระครูวินยานุวัติคุณ ได้กรุณาเล่าให้ผู้เขียนฟังด้วยว่าพระกรุวัดเงินคลองเตยที่ทางวัดคลองเตยได้ไว้นั้น พระอาจารย์เกษรองเจ้าอาวาสวัดเงินคลองเตย อายุ ๗๐ ปีเป็นผู้สร้างแล้วบรรจุไว้ในพระเจดีย์หลังพระอุโบสถวัดเงินคลองเตย เมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งท่านเองก็ได้มีส่วนช่วยพิมพ์พระกรุนี้ด้วยคนหนึ่ง ตั้งแต่สมัยเป็นเด็กอยู่กับพระอาจารย์ป้องวัดเงินคลองเตยดังกล่าว

พระอธิการเกษม

วัดสิงห์

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่กุฏิของสมภารวัดสิงห์ ตำบลสามโคก อำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานี มีพระพุทธรูปสัมฤทธิ์สมัยอู่ทอง หน้าตักกว้างประมาณ ๑๔ นิ้ว สูงประมาณ ๑๗ นิ้ว อยู่องค์หนึ่ง

พระพุทธรูปองค์นี้งดงามมากแต่ทว่ามีน้ำหนักมากเหลือเกิน ผิดกับขนาดขององค์พระโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ใต้ฐานมีปูนเก่าๆโบกอย่างหนาแน่นเสียด้วย จึงทำให้พระอธิการเกษมเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันซึ่งขณะนั้นเพิ่งมารักษาการณ์ในตำแหน่งเจ้าอาวาสใหม่ ๆ นึกแปลกใจ ลองเคาะดูจนปูนที่โบกบีดฐานเอาไว้ออกหมดแล้วก็พบพระยอดธงจำนวนหนึ่งประมาณ ๕๐ องค์ เป็นทองคำ ๑ องค์ เป็นนาค ๒ องค์ ส่วนที่เหลือเป็นเงินทั้งหมดอยู่ในห่อผ้าเหลืองคร่ำคร่าเปื่อยยุ่ย ๆนอกจากนี้ ท่านยังได้พบพระพุทธรูปเงิน อีก ๒ องค์ซุกซ่อนอยู่ในกุฏิด้วย

การพบพระดังกล่าว พระอธิการเกษมถือว่าเป็นนิมิตที่ดีอย่างหนึ่งในการที่ท่านได้ย้ายจากวัดไก่เตี้ย ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นวัดที่ท่านบวชมารักษาการณ์ในตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสิงห์นี้ สมดังที่ท่านได้เคยอธิฐานตั้งแต่แรกมาอยู่แล้วว่า

ขอให้ประสบพบของเก่า ๆ บ้าง ในฐานะที่เป็นวัดเก่าวัดแก่ เพื่อจะได้เป็นกำลังใจในการปฏิสังขรณ์วัดนี้ให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

ประวัติพระอธิการเกษม (บัตโชตะสิงห์) ท่านเป็นบุตรของขุนศรีนครและนางชิต ชัยนันท์ เกิดวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ ที่ในวังสุโขทัยสามเสน พระนคร สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๖ ณ โรงเรียนอำนวยศิลปพระนครปากคลองตลาดเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ก่อนบวชทำงานเทศบาลอยู่ที่อำเภอดุสิต บวชเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ณ วัดไก่เตี้ย ตำบลกระแชง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยมีพระครูอรรถสุนทร เจ้าอาวาสวัดไก่เตี้ย เป็นพระอุปัชฌาย์และมีพระสมุห์สุวรรณเจ้าอาวาสวัดแจ้ง ตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีเป็นพระกรรมวาจาจารย์ เมื่อบวชแล้วมี นามฉายาว่า "**เขมานนโท**"

ความจริงพระอธิการเกษม ตั้งใจ จะบวช เพียง พรรษาเดียว ตามประเพณี แต่เมื่อท่านได้ดื่มด่ำในรสพระธรรมท่านก็เลยไม่สึก และได้ทำการศึกษาเล่าเรียนสอบได้นักธรรม ตรี - โท - เอก ภายในเวลาเพียง ๓ ปีเท่านั้น แต่สำหรับนักธรรมเอกท่านสอบได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔

พ.ศ. ๒๕๐๔ พระอธิการเกษมได้ย้ายจากวัดไก่เตี้ยมารักษาการในตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสิงห์

พ.ศ. ๒๕๐๖ พระอธิการเกษม ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดสิงห์ และเป็นพระกรรมวาจาจารย์

ประวัติวัดสิงห์ วัดนี้เป็นวัดมอญโบราณที่เก่าแก่มากตามประวัติศาสตร์เท่าที่พอจะค้นหาได้ ปรากฏว่าได้มีการกล่าวถึงวัดนี้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๒๐๓ สมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดให้สมิงเปอกับเพื่อนสมิงอีก ๑๑ คน ซึ่งเป็นมอญอพยพหนีจากเมืองเมาะตะมะ ประเทศพม่าเข้ามาพึ่ง พระบรมโพธิสมภารให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ บริเวณวัดสิงห์นี้

ตามประวัติศาสตร์กล่าวถึงสมิงเปอกับเพื่อนสมิงทั้ง ๑๑ คนว่า ได้เป็นกบฏยกพวกประมาณ ๕๐๐๐ คนเข้าเผาเมืองเมาะตะมะ เพื่อทำการช่วยเหลือพวกมอญที่มางนันทมิตรเจ้าเมืองเมาะตะมะ พระเจ้าอาพระเจ้ากรุงอังวะ จับเอาตัวมาขังไว้ และเพื่อที่จะทำการเผาเสียทั้งเป็นในฐานที่หลบหนีออกจากทัพซึ่งเกณฑ์ยกจะไปช่วยเมืองอังวะที่ถูกพวกห้อยกทัพมาล้อมไว้

ครั้นเมื่อทำการสำเร็จแล้วสมิงเปอกับเพื่อนสมิงทั้ง ๑๑ คนก็ทำการกวาดต้อนพวกมอญ ด้วยกัน ประมาณ หมื่น คนเศษรวม ทั้งเจ้าเมือง เมาะตะมะด้วย อพยพ หนีเข้ามาพึ่ง พระบรมโพธิสมภาร สมเด็จพระนารายณ์มหาราชดังกล่าว

ปัจจุบันวัดสิงห์ยังมีพระอุโบสถและพระวิหารตลอดจนสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นของโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยาอยู่อีกหลายอย่างแต่สำหรับพระอุโบสถและพระวิหารนั้นเป็นแบบที่ชาวบ้านเรียกว่า “**มหาอุด**” คือ

มีประตูเพียงประตูเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระวิหารนั้นเก่ากว่าพระ-อุโบสถมาก หลังคามุงด้วยกระเบื้องแบบสุโขทัย และมีช่องหน้าต่างเล็ก ๆ แถวละ ๓ ช่องส่วนพระพุทธรูปในพระอุโบสถและในพระวิหารตลอดจนในศาลาการเปรียญก็ล้วนแต่เป็นของเก่าสมัยอู่ทองทั้งนั้น

สันนิษฐานว่า คงจะเป็นอนุสาวรีย์ที่บรรจุอัฐิของพระอองทราย ซึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงผนวชทรงแปลงนิกายมอญมาเป็นนิกายธรรมยุตก็ได้ เพราะถ้าไม่ใช่อนุสาวรีย์ที่พระเจ้าแผ่นดินทรง สร้างแล้วก็คง จะไม่มีใครมาสร้างภายใน กำแพงแก้วอย่าง แน่นอน และ อนุสาวรีย์อย่างนี้ก็มีที่วัดสิงห์เพียงแห่งเดียวในย่านนี้เท่านั้น อนุสาวรีย์ดังกล่าวปัจจุบันได้เป็นที่บรรจุอัฐิของสมภารองค์ต่อ ๆ มาอีกด้วย

ส่วนกุฏิก็มีที่น่าสนใจอยู่หลายหลัง โดยมากหลังคามุงด้วยกระเบื้องแบบสโขทัยทั้งนั้น

พระอธิการเกษมบอกว่าแต่ก่อนนี้ที่ วัดนี้มีหอไตร เป็นหอรดน้ำปิดลายทองทั้งหลังอยู่หอหนึ่ง แต่ทว่าปัจจุบันไม่มีเสียแล้ว

สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งในวัดนี้ก็คือ เตียงลายมังกรและลายพญาหงส์ขนาดใหญ่เป็นลวดลายรดน้ำลายทองสวยงามมาก เข้าใจว่าคงจะเป็นของพระเจ้าแผ่นดินองค์ใดองค์หนึ่งถวายไว้

ของดีอีกอย่างหนึ่งที่ชาวบ้านย่านนั้นหากันนัก ก็คือ “**พระยอดธง**” ดังกล่าวซึ่งปรากฏว่าคนร้ายได้ขโมยขุดเอาไปจากในพระ-

เจดีย์ก็มีพระยอดธงนี้ข้าพเจ้าผู้เขียนเข้าใจว่าคงจะสร้างในสมัยเดียวกับ "**พระยอดธง**" ของวัดไก่เตี้ยซึ่งมีชื่อเสียงทั่วประเทศไทยเพราะเป็นวัดที่อยู่ในย่านเดียวกันและมีประวัติความเป็นมาเล่าลือว่า สร้างขึ้นเมื่อคราวสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดให้เจ้าพระยาโกษา(ปาน) ยกทัพไปตีเมืองเชียงใหม่ ซึ่งในครั้งนั้นได้เกณฑ์พวกมอญสามโคกไปในกองทัพด้วยพวกมอญสามโคกจึงได้สร้างพระยอดธงขึ้น

นอกจากพระยอดธงแล้วพระอู่ทองเนื้อชินเงิน ซึ่งติดแผงอยู่ในพระวิหารก็มีผู้เสาะแสวงหามิใช่น้อย

ประวัติเจ้าอาวาสเท่าที่ชาวบ้านจำได้ก็มี

๑. สมภารอู่ย้ายมาจากวัดบางนา ปทุมธานี

๒. สมภารเหมือน ๓. สมภารเพิ่ม ๔. สมภารลือ

และ ๕. พระอธิการเกษม

ปัจจุบันนี้วัดสิงห์มีพระทั้งหมด ๕ รูป ด้วยกันซึ่งนับได้ว่าน้อยเหลือเกิน

หลวงพ่อวัดไก่เตี้ย

พระครูอรรถสุนทร

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ขณะที่ทางวัดไก่เตี้ย ตำบลกะแชง อำเภอสามโคกในความอำนวยการ ของท่าน พระครูอรรถสุนทร เจ้าอาวาสวัดไก่เตี้ยทำการรื้อพระอุโบสถเก่า และพระเจดีย์นอกกำแพงแก้วเพื่อจะสร้างพระอุโบสถใหม่อยู่นั้น ปรากฏว่าที่ในพระเจดีย์องค์หนึ่งซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของพระอุโบสถ ทางวัดขุดได้พระเครื่องหลายชนิด มีพระยอดธง พระโคนสมอปางต่าง ๆ และพระพิมพา

ส่วนที่ในพระอุโบสถเมื่อทำการรื้อฐานชุกชี ก็ได้พบพระชัยจำนวนหนึ่ง

สำหรับพระยอดธงดังกล่าวมีทั้งทำด้วย ชิน เงิน นาค ทอง และเนื้อสามกษัตริย์คือ เงิน นาค ทอง ในองค์เดียวกันหลาย ขนาด และหลายพิมพ์ทรง พระยอดธงวัดไก่เตี้ยนี้ได้ขึ้นชื่อลือชามานานแล้วว่า เป็นยอดของพระยอดธงทั่วประเทศซึ่งไม่มีพระยอดธงของกรุใดวัดใดเทียบเท่า

พระเครื่องเหล่านี้ ทางวัดได้ทำการแจกจ่ายเรื่อยมาจนหมด

ปรากฏว่าขณะนี้แม้แต่ทางวัดเองก็แทบจะไม่มีเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระยอดธงไม่มีเหลืออยู่เลย

ความจริงพระครูอรรถสุนทร ได้เก็บพระเครื่องดังกล่าวไว้เหมือนกัน แต่ก็ได้ถูกคนร้ายขึ้นมาทุบตู้ลักเอาเฉพาะพระเครื่องอย่างเดียวไปจนหมดคิดเป็นเงินหลายหมื่นบาทการกระทำของคนร้ายนี้นับว่าอุกอาจมาก เพราะได้ทำการในเวลากลางวันแสก ๆ ขณะที่ท่านและพระลูกวัดทั้งวัดถูกนิมนต์ไปฉันเพล

นอกจากจะขุดพระเครื่องได้ในคราวนี้แล้ว ได้ความจากพระครูอรรถสุนทรว่าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ครั้งพระใบฎีกาหรุ่มเป็นเจ้าอาวาสก็ได้พระเครื่องดังกล่าวที่ในพระเจดีย์ ภายนอก กำแพงแก้ว องค์หนึ่งซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของพระอุโบสถเหมือนกัน แต่การได้คราวนั้นเป็นการพบโดยบังเอิญ อันเนื่องมาจากกิ่งโพธิ์ได้หักลงมาทับพระเจดีย์เกิดพังลงมา ทำให้พระเครื่องที่อยู่ในพระเจดีย์กระเด็นออกมาเกลื่อนกลาด พระใบฎีกาหรุ่มจึงได้นำมาเก็บไว้ในบาตรที่พระหัตถ์ของพระพุทธรูป ยืนองค์หนึ่งซึ่งอยู่ใน หอกลางที่หมู่กุฏิ พระเครื่องที่ได้คราวนั้นนอกจากพระยอดธงเพราะแจกหมดไปก่อนแล้วทางวัดได้นำไปแจกเมื่อคราวศึกสงครามอินโดจีนที่วัดเอียมวรนุช บางขุนพรหม พระนครด้วย

อนึ่งก่อนที่จะทำการรื้อพระอุโบสถเก่าและพระเจดีย์เก่านั้น ก็ได้มีคนร้ายลักขุดที่พระเจดีย์ ได้พระยอดธง และพระโคนสมออยู่เสมอ แต่บัจจุบันไม่มีคนร้ายขุดอีกแล้วเพราะทางวัดได้ทำการรื้อ

พระเจดีย์เก่าเหล่านั้นจนหมดสิ้นแล้วในคราวเดียวกับที่รื้อพระอุโบสถ

ประวัติพระครูอรรถสุนทร เดิมชื่อประพิศ กุลบียะรัตน์เป็นบุตรของนายเคลือบ และ นางมณี มีพี่น้องทั้งหมด ๖ คน ท่านเป็นบุตรคนที่สองเกิดเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ที่บ้านตำบลกระแชงมอญ (ปัจจุบันเรียกตำบลกระแชงเฉย ๆ) อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

เมื่ออายุ ๖ ขวบได้มาเป็นลูกศิษย์พระอยู่กับหลวงตาบั้นที่วัดไก่เตี้ย และได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนประชาบาลวัดไก่เตี้ยจนกระทั่งอายุ ๑๕ ปี จึงย้ายไปอยู่กับพระครูธรรมบาลที่วัดอรุณราชวราราม จังหวัดธนบุรี ที่วัดอรุณ ๆ ได้ทำการเล่าเรียนภาษาบาลีด้วย

เมื่ออายุครบบวช ท่านได้ทำการอุปสมบทที่วัดไก่เตี้ยนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยมีพระวินัยธร (จ่าง) วัดไผ่ล้อม จังหวัดปทุมธานีเป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระใบฎีกาหรุ่มเจ้าอาวาสวัดไก่เตี้ยกับพระปลัดรื่นเป็นคู่พระกรรมวาจาจารย์

พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นพระสมุห์เป็นเจ้าอาวาสวัดไก่เตี้ย และเป็นเจ้าคณะตำบลสามโคก

พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นพระครูอรรถสุนทร

ประวัติวัดไก่เตี้ย วัดนี้เป็นวัดโบราณปรากฏในพระราชพงศาวดารเมื่อครั้งแผ่นดินสมเด็จ พระนารายณ์ มหาราชตอน หนึ่งว่าได้โปรดให้สมิงเปอและเพื่อนสมิงอีก ๑๑ คนกับคนอีกหมื่นเศษที่หนี

มาจากเมืองมอญเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่สามโคก คือแถววัดสิงห์และวัดสามโคกนี้ คือที่ผู้เขียนได้เขียนเล่ารายละเอียดเมื่อฉบับวันอาทิตย์ก่อน "เรื่องพระอธิการเกษม วัดสิงห์" นั้นแล้วกับเมื่อแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ใน พ.ศ. ๒๑๕๑ ได้โปรดให้ขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้า พระยาที่ หน้าวัดไก่เตี้ยซึ่งเดิมแม่น้ำเจ้าพระยาวกไปทางทิศตะวันออกของลำแม่น้ำเจ้าพระยาเดี๋ยวนี้ ไปตามแนวคลองบ้านพร้าวจนถึงคลองบางหลวงเชียงรากในปัจจุบัน

จากประวัติศาสตร์ดังกล่าวก็แสดงว่า วัดไก่เตี้ยได้มีมาก่อน แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมแล้ว ดังนั้นผู้เขียนจึงสันนิษฐานว่าพระอุโบสถพระวิหารตลอดจนเสนาสนะคงจะได้หักพัง และ สร้างขึ้นใหม่มาหลายครั้งหลายคราวอย่างแน่นอน และลักษณะพระอุโบสถครั้งสุดท้ายพระครูอรรถสุนทรเล่าว่า มีรูปร่างเป็นทรงโบราณ และพระเจดีย์มีรปร่างสมัยอยธยา ซึ่งเข้าใจว่าคงจะเป็นวัดที่เจ้านายตั้งแต่ครั้งโบราณสร้าง เพราะพระอุโบสถตามธรรมดาล้วนแต่มี ๒ ประตูทั้งนั้น แต่พระอุโบสถวัดนี้มี ๓ ประตู สันนิษฐานว่าประตูกลางคงจะเป็นประตูที่เจ้านายเสด็จ ส่วนใบเสมาก็เป็นใบเสมาคู่ทั้งหมด

สำหรับพระอุโบสถที่สร้างขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ นี้ ได้สร้างขึ้นในที่เดิมและมีขนาดเท่าเดิม ซึ่งเวลานี้ตัวพระอุโบสถอยู่ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาเพียงประมาณ ๒๐ เมตรเท่านั้น ต่อไปน่ากลัวว่าพระอุโบสถใหม่ จะพังลงแม่น้ำเหลือเกิน

ส่วนลำดับเจ้าอาวาสที่เคยครองวัดนี้ จากการสอบถามคนเฒ่าคนแก่ซึ่งมีนิวาสสถานอยู่ใกล้กับวัดได้ความว่า เท่าที่จำได้มีอยู่ ๗ องค์ด้วยกันคือ

๑. พระครูหล่ำ เป็นเจ้าอาวาสในสมัยรัชกาลที่ ๕

๒. สมภารบั๊น

๓. สมภารบัว

๔. หลวงพ่อชื่น

๕. อาจารย์เข้ม

๖. พระใบฎีกาหรุ่ม

๗. พระครูอรรถสุนทรเจ้าอาวาส องค์ ปัจจุบันคงไปมายัง วัดนี้ เนื่องจากวัดไก่เตี้ยอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาจึงมีทางไป วัดนี้ได้ ทางเดียว คือทางเรือโดยลงเรือหางยาวที่จังหวัดปทุมธานี เสียค่าโดยสารเที่ยวละ ๖ บาท

พระครูปลัดจุ่น

วัดแหลมสุวรรณาราม

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘

หีบศพทั้ง ๕ โลง วางลดหลั่นกันตามลำดับ ในศาลาการเปรียญ ที่วัดแหลมสุวรรณาราม ท่ามกลางความเศร้าโศกของพ่อแม่และญาติพี่น้อง ของคนตายทั้ง ๕ ซึ่งนอนสงบนิ่งปราศจากวิญญาณอยู่ในโลงดังกล่าว

ศพทั้ง ๕ เป็น ศพเด็กนักเรียนหญิง ๔ คน กับครูสาว ๑ คน ตายเพราะเรือโดยสารท่าเทศบาล จังหวัดสมุทรสาครล่มตอนเช้าขณะที่เด็กเหล่านั้นและครูตลอดจนคนอื่นๆกำลังข้ามฟากมาโรงเรียนที่ฝั่งตัวจังหวัดเด็กนักเรียนและครูที่ตายได้แก่ ๑ สุนันท์ งามประเสริฐ อายุ ๑๔ ปี เรียนอยู่ชั้น มศ. ๒ โรงเรียนเอกชัย ๒ สุนันท์ จันทร์ทอง อายุ ๗ ขวบ ๓ มิตตา แซ่ลี้ อายุ ๑๔ ปี เรียนอยู่ชั้น ม.ศ. ๒ โรงเรียนส่งเสริมพัฒนะศึกษาจันทนี ๔ เพชรพิรุณ อายุ ๑๖ ปี เรียนอยู่ชั้น ม.ศ. ๓ โรงเรียนสตรีสมุทรสาคร “ราชบูรณะ” และ ๕ น.ส. จันทร์อ้องกรานนท์ อายุ ๒๒ ปี ครูโรงเรียนสวัสดิ์วิทยาลัย

นับเป็นโศกนาฏกรรมตายหมู่ ในแม่น้ำท่าจีนที่ไม่เคยมีมาก่อนเลย ของจังหวัดสมุทรสาคร

ส่วนการที่นำศพดังกล่าวมาตั้งบำเพ็ญกุศลอยู่ที่วัดแหลมสุวรรณาราม ก็เป็นเพราะว่าพ่อแม่ญาติพี่น้องของคนตายอยู่ทางฝั่งท่าฉลอม คือฝั่งเดียวกับวัดและวัดนี้ก็อยู่ฝั่งตรงข้ามกับที่เกิดเหตุด้วย จึงสะดวกด้วยประการทั้งปวง ในการที่จะเอาศพมาตั้งบำเพ็ญกุศลไว้ที่วัดนี้

ปัจจุบันวัดนี้ มีพระครูปลัดจุ่นเป็นเจ้าอาวาสซึ่งได้ทำความเจริญให้แก่วัดดังที่เห็นอยู่ในเวลานี้

ประวัติพระครูปลัดจุ่น เป็นบุตรนายจันทร์ ทองเกลี้ยงและนางหมา ทองเกลี้ยง เกิดวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็บุตรคนที่สองในจำนวน ๓ คน เมื่อเด็ก ๆ บิดามารดาได้นำมาฝากให้เป็นลูกศิษย์พระอยู่ที่วัดคลองตัน ราษฎร์บำรุง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้เรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนประชาบาลวัดคลองตันจนจบหลักสูตรของโรงเรียน พออายุครบบวชจึงได้ทำการอุปสมบทที่วัดคลองตันเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยมีพระราชสาครมุนีเจ้าอาวาสวัดชองลมและเจาคณะจังหวัดตั้งแต่ครั้งยังเป็นพระมหาแก้ว อยู่วัดคลองตัน เป็นพระอุปัชฌาย์และมีพระอาจารย์พาวัดคลองตันกับพระวินัยธรพุ่ม วัดคลองตัน เป็นคู่พระกรรมวาอาจารย์เมื่อบวชแล้วมีฉายาว่า “**ปิยวัณโณ**”

พระครูปลัดจุ่นได้จำพรรษาอยู่ที่วัด คลองตันเรื่อยมาจน กระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๙๕ จึงได้ย้ายมาอยู่วัดช่องลมกับพระราชสาครมุนี เจ้าคณะจังหวัด

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ เนื่องจากทางวัดแหลมสุวรรณาราม ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาครเจ้าอาวาสมรณภาพ พระราชสาครมุนี เจ้าคณะจังหวัดจึงได้ให้พระครูปลัดจุ่น ซึ่งเป็นฐานานุกรมของท่านมาเป็นเจ้าอาวาสวัดแหลม ฯ ตามความประสงค์ของประชาชนในย่านใกล้วัดนั้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้มาช่วยสร้างความเจริญให้แก่วัดแหลม ฯ นั่นเอง เพราะสภาพวัดแหลม ฯ ขณะนั้นชำรุดทรุดโทรมมาก

เมื่อพระครูปลัดจุ่นได้ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดแหลม ฯ แล้วก็ได้จัดการสร้างหมู่กุฏิ หอฉัน หอสวดมนต์ ศาลาการเปรียญ เมรุ และโกดังเก็บศพขึ้นใหม่ทั้งหมด จึงทำให้วัดแหลม ฯ เจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกวาระหนึ่ง

ปัจจุบัน พระครูปลัดจุ่นเป็นที่เคารพนับถือของอุบาสกอุบาสิกาในย่านตำบลท่าฉลอมและที่อื่น ๆ ที่รู้จักโดยทั่วไป ปรากฏว่านอกจากจะเก่งในทางสร้างสรรค์แล้ว พระครูปลัดจุ่นยังเก่งในทางน้ำมนต์และน้ำมันอีกด้วย ใครแข็งขาหักเคล็ดขัดยอกมาให้รักษาพระครูปลัดจุ่นก็รักษาเป็นทานให้จนหายสมดังความปรารถนา

ประวัติวัดแหลมสุวรรณาราม จากการสอบถามพระครูปลัดจุ่นและผู้ที่รู้บางคนได้ความว่า ตามที่ผู้ใหญ่บอกเล่ากล่าวว่า วัดนี้มีอายุประมาณ ๑๕๐ ปี ส่วนพระอุโบสถในเวลานี้ได้สร้างขึ้นใหม่แทนหลังเดิมในสมัยหลวงพ่อใหม่เป็นเจ้าอาวาส คือสร้างเมื่อประมาณ ๔๐-๕๐ ปีมานี้ไล่เลี่ยกับการสร้างทางรถไฟสายสมุทรสงคราม ส่วน

พระอุโบสถหลังเดิมที่ชำรุดทรุดโทรมจะมีรูปทรงเป็นอย่างไรนั้นไม่มีใครทราบ และเนื่องจากหลวงพ่อใหม่เป็นจีนไหหลำพระอุโบสถที่สร้างขึ้นใหม่จึงมีทัพสัมภาระบางส่วนเป็นลักษณะของจีน แม้แต่พระพุทธรูปปูนปั้นตามหน้าต่าง พระอุโบสถด้านนอกบางองค์ที่ ฐานผ้าทิพย์ก็มีอักษรจีนจารึกอยู่ด้วย

เท่าที่มีผู้จำได้บอกว่า วัดนี้มีเจ้าอาวาสมาแล้ว ๓ องค์คือ ๑. หลวงพ่อใหม่ ๒. หลวงพ่อเยี่ยมและ ๓. หลวงพ่อเหล็ง

ข้าพเจ้าผู้เขียนสันนิษฐานว่า วัดนี้คงจะเจริญรุ่งเรืองมาแล้วตั้งแต่ครั้งอดีต เพราะเดิมที่บริเวณใกล้วัดมีเรือนจำ ซึ่งแสดงว่าเคยเป็นเมืองมาก่อน ส่วนมหาชัย (คือตัวจังหวัดเดี๋ยวนี้) เพิ่งมาเจริญในสมัยหลัง เมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาที่ท่าฉลอมนี้ แล้วพระองค์ได้โปรดให้จัดตั้งสุขาภิบาลเป็นแห่งแรกใน ประเทศไทย วัดแหลม สุวรรณาราม จึงได้อยู่ใน เขตสุขาภิบาลตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

การไปมาที่วัดนี้เนื่องจากวัดตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนทางฝั่งท่าฉลอมตรงกันข้ามกับมหาชัย ทางไปมาที่วัดนี้จึงสะดวกมาก เพราะมีเรือข้ามฟากที่ท่าของเทศบาลตลอดเวลา เมื่อขึ้นจากฝั่งท่าฉลอมแล้ว เดินเลี้ยวขวาไปอีกประมาณ ๒๐๐–๓๐๐ เมตรก็ถึงวัด อนึ่งวัดนี้ตั้งอยู่ติดกับสถานีรถไฟสายสมุทรสงครามด้วยดังนั้นผู้ที่จะไป จังหวัดสมุทรสงครามหรือมาจากจังหวัดสมุทรสงครามทางจังหวัดนี้ก็ต้องผ่าน หรือเห็นวัดแหลมสุวรณารามทั้งนั้น

วัดตองปุลพบุรี

เช้าวันหนึ่ง ในราวปลายเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ขณะที่เด็ก ๒ คนกำลังเล่นน้ำอยู่ในบึงข้างวัดตองปุที่ตำบลทะเลชุบสร อำเภอ เมือง จังหวัดลพบุรี อยู่นั้น พลันก็ได้พบหินก้อนหนึ่งโผล่น้ำปริ่ม ๆ อยู่ข้างบึงในตอนแรกเด็กทั้งสองคิดว่าเป็นก้อนหิน แต่เมื่อพินิจพิจารณาดูแล้ว ก็เห็นมีลวดลายแกะสลักเป็นองค์ ทำให้เข้าใจว่าเป็นพระพุทธรูปจึงได้ขึ้นจากน้ำมาบอกพระครูสังฆรักษ์ (กร่าง) เจ้าอาวาสให้ทราบ

เมื่อพระครูสังฆรักษ์ (กร่าง) เจ้าอาวาสทราบเรื่องก็สั่งให้พวกลูกศิษย์วัดที่โตๆเป็นผู้ใหญ่เอาขึ้นมาจากน้ำปรากฏว่ากว่าจะเอาขึ้นมาสำเร็จ ก็ทำเอาพวกนั้นเหนื่อยหอบไปตาม ๆ กัน เพราะหนักมาก

ครั้นเอาขึ้นมาแล้ว ก็ได้ทำการเช็ดล้างและพิจารณากันอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง จึงได้ทราบว่าไม่ใช่เป็นพระพุทธรูป แต่เป็นรูปท้าวเวสสุวัณหรือ ท้าวโลกบาล ซึ่งในทางศาสนาพราหมณ์ ถือว่าเป็นนายของผีทั้งหลาย

ท้าวเวสสุวัณนี้ แกะสลักจากหินทราย เป็นรูปรี ๆ ที่เรียกว่า "กลีบขนุน" สำหรับประดับตรงย่อมุมพระปรางค์กว้าง ๒๐ นิ้ว สูง ๓๖ นิ้ว มีตะไคร่จับอยู่เต็มดูเขียวไปทั้งองค์ซึ่งในตอนต้นมีผู้เข้าใจว่าเป็นหินเขียว

นอกจากจะได้ ท้าวเวสสุวัณดังกล่าว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ทางวัดยังเคยได้ระฆังโบราณอีก ๑ ใบด้วย ระฆังใบนี้ฝังจมอยู่ในดินในบริเวณวัดข้างศาลาการเปรียญ เด็กลูกศิษย์วัดเป็นคนพบ แล้วมาบอกพระครูสังฆรักษ์ (กร่าง) เจ้าอาวาสให้ทราบ ท่านจึงให้พระช่วยกัน ขุดเอา ขึ้นมา ปรากฏว่าเป็น ระฆังที่มีหู ประหลาดคือ ทำเป็นครุฑ ๒ ตัว หิ้วหางพญานาค ๔ ตัวสวยงามมาก มีเส้นผ่าสูนย์กลาง ๔๔ ซม. สูงถึงตัวครุฑ ๘๗ ซ.ม. ผู้ที่สนใจในทางโบราณคดีถ้าไปลพบุรีควรหาโอกาสไปชม เพราะเป็นของแปลกซึ่งจะหาดูที่ไหนอีกไม่ได้แล้ว

ประวัติพระครูสังฆรักษ์ เดิมชื่อ กร่าง นามสกุล ธูปประสาท เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บรรพชา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ โดยมีหลวงพ่อเร่งวัดหลวงพ่อขาว อำเภอมหาราช (เดี๋ยวนี้เป็นอำเภอบ้านแพรก) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระอธิการเรือง วัดโคลอย เป็นพระกรรมวาจาจารย์ กับมีพระครูศิริโสภณ เป็นอนุศาสนาจารย์

เมื่อบวชแล้วได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดบ้านดาบอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๒ พรรษาต่อจากนั้นก็ได้ย้ายมาอยู่วัดเสาธงทอง จังหวัดลพ

บุรี ๑๐ พรรษา พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงได้ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดตองปุ เนื่องจากเจ้าอาวาสองค์เก่ามรณภาพ พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้เป็นพระครูสังฆรักษ์ ปัจจุบัน ท่านเป็นเจ้าคณะตำบลท่าหิน

ประวัติวัดตองปุ วัดนี้เป็นวดโบราณเก่าแก่มากแต่ไม่ทราบประวัติว่าใครเป็นผู้สร้างและสร้างมาแต่เมื่อใด ท่าน พระครู สงฆ์รักษ์ บอกกับผู้เขียนว่า เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรได้มาดูที่วัดนี้แล้วบอกว่าวัดนี้สร้างตั้งแต่ครั้งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งจากการสังเกตของผู้เขียนเข้าใจว่าวัดนี้คงจะสร้างตั้งแต่สมเด็จ พระนารายณ์มหาราช จริง เพราะว่าประตูหน้าต่างพระอุโบสถพระวิหารส่วนมากสร้างเป็นรูปซุ้มโค้งแบบศิลปตะวันตก ซึ่งได้เข้ามาแพร่หลายเมื่อครั้งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

มีประวัติของวัดอยู่ตอนหนึ่งที่ทราบได้อย่างแน่นอนก็คือ มีแผ่นกระดาน จารึกเป็น ภาษาไทย สมัยต้นกรุง รัตนโกสินทร์ อยู่แผ่นหนึ่งในพระวิหารบอกถึงว่าได้มีผู้ซ่อมเมื่อพ.ศ. ๒๓๖๕ (ในรัชกาลที่ ๒) มาครั้งหนึ่ง มีข้อความตอนต้นซึ่งผู้เขียนลอกเอามาให้อ่านเป็นภาษาปัจจุบันดังนี้คือ

" ศุภมัญคุพระพุทธศักราชล่วงแล้ว ๒๓๖๕ ปีมะเมีย จัตวาศก หลังคาพระวิหารชำรุต ท่านเจ้าคุณขรัวโตดเป็นพระปลัดวัดตองปุ เป็นเจ้าการกับพันพุทเมืองผัวแฟงเมียและญาติพี่น้องอยู่ ณ เมืองลพบุรีช่วยกันบูรณะทำหลังคาพระวิหารขึ้นใหม่ ได้จารึกบีดทองช่อฟ้าใบระกา พระพุทธรูป ได้บูรณะพระเจดีย์กำแพงแก้วกับเก๋งเป็นหอ

สวดมนต์ หล่อพระศรีอาริย์ไว้องค์หนึ่งกับปลูกกุฏิหลังหนึ่งเสร็จแล้ว

ส่วนความเป็นมาของวัดในสมัยปัจจุบัน ได้ความว่า พระครูสังฆรักษ์ (กร่าง) ได้จัดการบูรณะวัดตลอดมาตั้งแต่ท่านเริ่มเป็นเจ้าอาวาส คือได้ทำการถมพื้นปลูกเสนาสนะขึ้นใหม่เพราะแต่เดิมเสนาสนะเป็นกุฏิมีนอกชาน แล่นกลาง เหมือนวัดตามบ้าน นอกที่มีน้ำท่วมทั่วไป กับได้ทำการซ่อมพระวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ และเวลานี้ท่านก็กำลังสร้างหอสวดมนต์ อยู่อีกหลังหนึ่งดังนั้น ถ้าท่านผู้ใดมีจิตศรัทธาประสงค์จะบริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ ก็ขอเชิญไปทำบุญกับพระครูสังฆรักษ์ (กร่าง) ที่วัดได้เลยทุกเวลา

ปาฏิหาริย์ที่วัดโพธิ์ฯ

เวลาเย็นวันหนึ่ง ในราวต้นเดือน มีนาคม

พ.ศ. ๒๕๐๑

ปรากฏว่ามีภิกษุชรารูปหนึ่งได้รุกขมูล มา พักบิ๊กกลดอยู่ตรงหน้า พระอุโบสถเก่าของวัดโพธิ์ ที่ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา แล้วท่านก็ออกเดินสำรวจไป รอบ ๆ วัด

ภิกษุชรารูปนี้ได้เดินไปหยุดดูพระอาจารย์เจริญ ดอนจันทร์รองเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ ซึ่งกำลังบงการให้ทำการถมทรายที่ลานวัดหลังพระอุโบสถอยู่ แล้วท่านก็หัวเราะกับพระอาจารย์เจริญ ฝ่ายพระอาจารย์เจริญเมื่อเห็นภิกษุแปลกหน้าเช่นนั้น ก็ให้นึกแปลกใจแต่แล้วก็ไม่ได้สนใจคงทำงานต่อไป

พอเวลาโพล้เพล้ใกล้ค่ำ ภิกษุชรารุกขมูลรูปนี้ก็ได้มานั่งอยู่ตรงกลดที่มุขหน้าพระอุโบสถดังกล่าว ก็พอดีนายฉุย ไวทารี ผู้ใหญ่บ้านและเป็นกรรมการวัดคนหนึ่งเดินผ่านหน้าพระอุโบสถจะกลับบ้านเห็นเข้า ก็เข้าไปหา ครั้นเห็นว่ากรดที่ท่านบิ๊กไว้ไม่ถึงพื้น ก็ให้นึกแปลกใจเป็นกำลัง แต่ผู้ใหญ่บ้านฉุยก็ยิ่งแปลกใจหนักขึ้นไปอีกใน

เมื่อได้พยายามพูดกับท่าน ท่านก็กลับนั่งเฉยเสีย ไม่ยอมพูดด้วยเลยแม้แต่คำเดียว

นอกจากผู้ใหญ่บ้านฉุยแล้ว ยังมีชาวบ้านอีกหลายคน รวมทั้งสามเณรองค์หนึ่งชื่อทองปอน ก็ได้เข้าไปหาภิกษุชรารุกขมูลองค์นี้ด้วย แต่ท่านไม่ยอมพูดกับใครสักคน เพียงแต่ท่านเบิดบาตรให้สามเณรทองปอนเห็นปัจจัยเป็นธนบัตรใบละ ๑๐๐ บาท เต็มบาตรเท่านั้น แล้วท่านก็นั่งเฉยทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้

ฝ่ายสามเณรทองปอนเมื่อได้เห็นเช่นนั้น ก็ได้ไปบอกพระอาจารย์เจริญให้ทราบ พระอาจารย์เจริญจึงได้มาหาภิกษุชรารุกขมูลดังกล่าวทันที คราวนี้ได้ผล ท่านยอมพูดกับพระอาจารย์เจริญ คือเมื่อได้กราบทำความเคารพท่านแล้ว ท่านก็ได้พูดให้กำลังใจในการที่พระอาจารย์เจริญได้ทำการบูรณะวัดให้ เจริญ พร้อมกับ ถามถึงเรื่องปัจจัยที่จะบูรณะวัดว่ามีพอไหม? พระอาจารย์เจริญก็ได้บอกกับท่านว่ามีไม่พอ ท่านจึงได้อนุโมทนาขอร่วมทำบุญในการกุศลครั้งนี้ด้วย แล้วท่านก็ให้พระอาจารย์เจริญหยิบธนบัตรใบละร้อยบาทในบาตรตามชอบใจ แต่พระอาจารย์เจริญมีความเกรงใจท่าน จึงหยิบเอาออกมาไม่หมดบาตร ทั้งๆที่อยากจะหยิบให้หมด ธนบัตรที่พระอาจารย์เจริญหยิบเอาออกมานั้น มานับได้ในภายหลังปรากฏว่าเป็นเงินถึง ๓ หมื่นบาท

เมื่อพระอาจารย์เจริญพบภิกษุใจดีมีศรัทธาเช่นนี้ พระอาจารย์เจริญจึงนิมนต์ให้ภิกษุชราพำนักอยู่ที่วัดนี้เลย แต่ท่านไม่ยอมรับ

นิมนต์ ครั้นพอเวลาประมาณ ๒๒.๐๐น. พระอาจารย์เจริญจึงได้ลงจากกุฏิมาดูท่านอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่พบท่านถามใครต่อใครก็ไม่มีผู้ใดทราบว่าท่านไปตั้งแต่เมื่อใดจึงทำให้ พระอาจารย์เจริญมีความประหลาดใจเป็นอันมาก

แต่แล้วความประหลาดใจก็หายไป ในเมื่ออีก ๒ วันต่อมาพระอาจารย์เจริญได้นิมิตรผันจากหลวงพ่อขนมต้มซึ่งเป็นพระบชาขนาดใหญ่แบบนครศรีธรรมราชที่ประดิษฐานอยู่ในกุฏิพระอาจารย์เจริญว่าพระภิกษุชรารุกขมูลที่มาปรากฏให้เห็นในวันนั้นก็คือ หลวงปู่คง อดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ท่านมานิมิตรให้เห็นก็เพื่อจะช่วยเหลือในการบูรณะวัดเพราะเห็นว่าพระอาจารย์เจริญเป็นผู้ที่มีความตั้งใจจะทำการบูรณะวัดจริง กับได้บอกด้วยว่าต่อไปนี้ ไม่ต้องเดือดร้อนไปเรี่ยไรใครอีกแล้วเพราะมีพระสมเด็จ ซึ่งสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) กับภิกษุที่ออกมารุกขมูลด้วยกันอีก ๖ รูป ได้มาช่วยกันสร้างแล้วบรรจุเอาไว้ที่ในฐานเจดีย์ทรงมอญองค์ที่รื้อ ซึ่งตรงกับที่หลวงปู่คงได้มาบักกลดนั่งที่หน้าพระอุโบสถในวันนั้นพร้อมกับบอกชื่อพระสมเด็จที่บรรจุเอาไว้ว่ามี ๑. สมเด็จพระคะแนน ๒. สมเด็จห้าชั้นอกครุฑหูบายศรี ๓. สมเด็จสามชั้นเศียรบาตร ๔. สมเด็จพระภควัม ๕. สมเด็จขี่เม่น ๖. สมเด็จนางซุ้มจิก ขอให้พระอาจารย์เจริญขุดพระดังกล่าวเอาขึ้นมา ให้คนเช่าทำบุญเสียกับกำชับด้วยว่าในการไปขุดนี้ จะต้องไปเพียงองค์เดียวและก่อนขุดให้วงสายสิญจน์ประพรมน้ำพระพุทธ

มนต์ในบริเวณที่จะขุดเสียก่อน ส่วนฤกษ์ในการขุดต้องเป็นเวลาะทุ่ม ๖ นาทีพอดี แหละได้บอกคาถากำกับในการขุดให้มาด้วยเสร็จ

ในการนิมิตรผ่นครั้งนี้พระอาจารย์เจริญยังไม่มั่นใจนัก เพราะนึกว่าอาจจะคิดมากไปก็ได้ จึงทำให้นิมิตผ่นไปเช่นนั้น แต่ต่อมาอีก ๗ วัน หลวงพ่อขนมต้มก็มาเข้าผ่นพระอาจารย์เจริญ เตือนให้ไปขุดอีก พระอาจารย์เจริญได้ไปขุด และทำตามนิมิตผ่นทุกประการ ก็ปรากฏว่าได้พบพระสมเด็จดินเผา ผั่งอยู่ตามตีนกาในฐานพระเจดีย์จริง ๆ เป็นจำนวนมากถึง ๘ ช่อง ๘ ทิศและได้พบแผ่นทองจารึกแผ่นหนึ่งในกรุ มีข้อความว่าพระสมเด็จในกรุนี้สมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) วัดระฆังเป็นผู้สร้าง

ในการขุดพระดังกล่าวพระอาจารย์เจริญได้ใช้เวลาในการขุดเพียง ๔ ชั่วโมงเท่านั้นก็ขุดเอาพระขึ้นมาหมด แล้วพระอาจารย์เจริญก็ได้ขนพระสมเด็จดินเผาที่ขุดได้เอาขึ้นมาไว้ที่กุฏิอย่างเงียบ ๆ โดยไม่มีพระในวัดและชาวบ้านรู้เรื่องเลย

ตั้งแต่นั้นมาพระอาจารย์เจริญก็ได้นำพระสมเด็จดินเผาออกจ่ายแจกให้ชาวบ้านที่มีศรัทธาร่วมทำบุญในการ บูรณะวัด เรื่อย ๆ มาจนกระทั่งปรากฏเกียรติคุณแพร่หลายเป็นที่รู้จักในบรรดานักเลงพระทั่ว ๆ ไป

หลังจากที่พระอาจารย์เจริญได้ทำการขุดพระเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ดังกล่าวมาแล้ว ก็ไม่ได้ทำการขุดค้นอะไรอีก ทั้ง ๆ ที่หลวงปู่คง

ได้นิมิตรฝันกับพระอาจารเจริญว่า ของที่วัดนี้ยังมีอีกมาก ถ้ามีความจำเป็นจะต้องใช้เงินในการบูรณะวัดอีกก็จะอนุญาตให้ขุดอีก

ต่อมาในราวปลายเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๙ มีนายทหารบกชั้นพันเอก๓ท่าน คือ ๑ พ.อ. เสริมศักดิ์ กรรณสูต ๒ พ.อ. ลือชาจุล กรังคะและ ๓ พ.อ. อาจสุระ รุมาคม ซึ่งเป็นลูกศิษย์พระอาจารย์เจริญ ได้ทราบวิธีขุดและตำแหน่งที่ฝั่งพระจากเซียนเข้าทรงผู้หนึ่งจึงได้มีการขุดค้นกันขึ้นอีกครั้งในคืนวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ ๒๕๐๙ ที่ฐานพระเจดีย์องค์เดิมซึ่งได้ขุดไปแล้ว ในครั้งแรก ก็ปรากฏว่าได้พระเครื่องสมเด็จถ้ำชาเพียง ๒ องค์เท่านั้น

หลังจากที่นายทหารทั้ง ๓ ทำการขุดต่อมาอีก๓วันหลวงปู่คงก็ได้มาเข้าฝันพระอาจารย์เจริญอีกว่า ที่ขุดในคืนวันนั้นขุดไม่ถูกที่ ความจริงท่านฝั่งพระสมเด็จของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ไว้ในฐานพระเจดีย์เก่าที่หลังพระอุโบสถต่างหากในนิมิตฝันท่านได้พาพระอาจารย์เจริญไปดูของด้วย

ดังนั้นพระอาจารย์เจริญจึงได้ทำพิธีขุดที่ใต้ฐานพระเจดีย์หลังพระอุโบสถตามที่นิมิตฝัน เมื่อเช้าวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ อีกครั้งหนึ่ง โดยมีท่านเจ้าคุณสุทธิธรรมาจารย์วัดมหาธาตุพระนครเป็นประธานและมีช่างภาพไทย ทีวี. ช่อง ๔ ไปทำการถ่ายภาพออกอากาศด้วย พอเวลา ๑๒.๐๐ น. ก็ขุดได้ไหโบราณ ๒ ไหเป็นไหขอมสีดำ ๑ ใบ สีน้ำตาลอ่อน ๑ ใบ ใบหนึ่งมีจานพลคว่ำบีดปากไหอยู่ด้วย ในไห

ทั้ง ๒ มีพระสมเด็จสามชั้นเนื้อตะกั่วถ้าชาบรรจุปนอยู่กับทรายอัดแน่น จำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๔๐๐๐ องค์

สำหรับพระสมเด็จที่ขุดได้ทั้ง ๒ ครั้งนี้ พระสมเด็จดินเผาที่มีอยู่ ๖ พิมพ์ทรงนั้น พระอาจารย์เจริญให้เช่าทำบุญองค์ละ ๕๐ บาท ปรากฏว่าเวลานี้เหลือเพียง ๓ พิมพ์ทรงเท่านั้น คือ ๑ พิมพ์ทรงอกครุฑหูบายศรี ๕ ชั้น ๒ พิมพ์ทรงพระภควัม ๓ ชั้น ๓ พิมพ์ทรงขี้เม่น ส่วนพระสมเด็จตะกั่วถ้าชา พระอาจารย์เจริญให้เช่าทำบุญองค์ละ ๕๐๐ บาท

สำหรับผู้ที่ประสงค์จะทำบุญเช่าพระสมเด็จดังกล่าว โปรดติดต่อกับพระอาจารย์เจริญ ที่วัดโพธิ์ได้ทุกเวลา

การไปที่วัดนี้สะดวกที่สุดสำหรับ คนที่ไม่มี รถยนต์ส่วนตัวก็คือไปรถไฟโดยไปลงที่สถานีบ้านโพธิ์ (รถไฟหยุดเบ็นบางกระบวน) ซึ่งอยู่ระหว่างสถานีบางปะอินกับสถานีอยุธยา แล้วนั่งเรือหางยาวเสียคนละ ๑ บาท มาที่วัดหรือจะเดินตามทางรถไฟมาวัดก็ได้ในระยะทางเพียง ๑ กม. ส่วนผู้ที่มีรถยนต์ส่วนตัว ขับรถไปจอดที่บางปะอิน แล้วนั่งเรือหางยาวไปอีกประมาณ ๑๕ นาทีก็ถึงวัด (ควรเหมาเรือหางยาวไปกลับในราคาเพียง ๓๐ บาท เพราะขากลับเรือไม่ค่อยมี) โปรดคอยอ่านประวัติของพระอาจารย์เจริญ และรายละเอียดพระเครื่องสมเด็จชุดนี้ในวันอาทิตย์หน้า.

พระอาจารย์เจริญ

วัดโพธิ์ บางปะอิน

เมื่อฉบับวันอาทิตย์ที่แล้ว ผู้เขียนได้เล่าถึงปาฏิหาริย์ที่วัดโพธิ์ ซึ่งเป็นวัดที่ขุดได้พระสมเด็จของสมเด็จพุฒาจารย์ (โต) สร้างบรรจุเอาไว้ แต่ยังไม่จบ ฉบับนี้จึงเล่าต่อเป็นอันดับสุดท้าย

สำหรับกฤตยานุภาพ ของสมเด็จวัดโพธิ์ทั้ง ๗ พิมพ์ทรงมีดังนี้คือ

๑. พระสมเด็จพิมพ์คะแนน ๕ ชั้น เป็นยอดในบรรดาพระเครื่องชุดสมเด็จดินเผาตั้งแต่หมายเลข ๒ ถึงหมายเลข ๖

๒. พระสมเด็จพิมพ์ทรงอกครุฑ ๕ ชั้น แสดงกฤตยานุภาพเด่นที่สุดในทาง แคล้วคลาด มหานิยม มหาอุด มหาอำนาจ

๓. สมเด็จพระพิมพ์ทรงเศียรบาตร ๓ ชั้น แสดงกฤตยานุภาพเด่นที่สุดในทางมหาอุด แคล้วคลาด อยู่ยงคงกระพันชาตรี คุ้มกันภัย มหาอำนาจ

๔. สมเด็จพิมพ์ทรงพระภควัม ๓ ชั้น แสดงกฤตยานุภาพเด่นที่สุดในทางมหาลาภ มหานิยม แคล้วคลาด เมตตา

๕. พระสมเด็จพิมพ์ทรงขี่เม่น แสดงกฤตยานุภาพเด่นที่สุดในทาง เมตตา มหานิยม กันเขี้ยวงา คุ้มกันภัย

๖. พระสมเด็จทรงซุ้มจิก แสดงกฤตยานุภาพเด่นที่สุดในทางมหานิยม เมตตา มหาอุด คงกระพันชาตรี

๗. พระสมเด็จตะกั่วถ้ำชา เป็นยอดของพระสมเด็จกรุวัดโพธิ์ทั้งหมด ตั้งแต่หมายเลข ๑ ถึงหมายเลข ๖ (พระพิมพ์ที่มีจำนวนไม่มากนัก ท่านผู้ที่สนใจโปรดรีบไปเช่าด่วนเพราะถ้าช้าไปทางวัดอาจให้ผู้ที่มีศรัทธาในการทำบุญเช่าหมดไปก่อน เหมือนอย่างพระสมเด็จดินเผาซึ่งแต่แรกมีถึง ๖ พิมพ์ทรง แต่เวลานี้เหลือเพียง ๓ พิมพ์ทรงเท่านั้น)

พระเครื่องสมเด็จเนื้อดินเผาดังกล่าวมานี้ พระเจริญ ดอนจันทร์ รองเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เข้าเฝ้าทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ รวม ๖ พระองค์ เป็นพระ ๖ ชุด รวมชุดละ ๖ องค์ รวม ๓๖ องค์ ทุกองค์เลี่ยมทองอย่างงดงาม ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๘ ด้วย

ส่วนการให้เช่าพระสมเด็จเนื้อดินเผาในครั้งแรก ปรากฏว่าทางวัดได้เงินเป็นจำนวนประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท ในจำนวนนี้มีฝรั่งเกิดในไทยคนหนึ่งได้เช่าพระสมเด็จเนื้อดินเผาชุดนี้ไปอเมริกาเป็นจำนวนเงินถึง ๕๐,๐๐๐ บาท อีกคนเป็นไทยขาด้วนอยู่จังหวัดอุดรธานี มาเช่าไปเป็นเงิน ๕ พันบาท สาเหตุที่ฝรั่งและคนไทยสองคน

นั้นเกิดสนใจพระสมเด็จดังกล่าว ก็เนื่องจากไปเช้าผั่นให้เขามาช่านั้นเอง

ประวัติพระอาจารย์เจริญ เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๐ ที่ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี โยมบิดาชื่อจ้อย ดอนจันทร์เป็นชาวจังหวัดปราจีนบุรี โยมมารดาชื่อทุเรียน ดอนจันทร์ เป็นชาวบ้านโพธิ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรคนโตมีน้องที่ยังมีชีวิตอยู่ ๖ คน

เมื่อเป็นเด็กได้มาอยู่วัดโพธิ์ โดยเป็นลูกศิษย์พระครูโพธาภิบาล เจ้าอาวาสวัดโพธิ์และเจ้าคณะตำบลขนอน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปัจจุบัน

ครั้นอายุ ๑๖ ปีได้บวชเณรเป็นเณรอยู่ ๕ พรรษา พออายุครบบวช จึงได้บวชเป็นพระเมื่อพ.ศ. ๒๔๙๑ โดยมีพระครูโพธาภิบาลเป็นพระอุปัชฌาย์และมีพระอธิการอุ่นวัดบ้านหว้า ตำบลบ้านหว้าเป็นพระกรรมวาจาจารย์มีฉายาว่า “**ธิโตภาโล**”

เมื่อบวชเป็นพระแล้ว ก็ได้ตั้งปณิธานไว้ว่า จะทำการบูรณะวัดโพธิ์ให้เจริญรุ่งเรืองให้จงได้ ดังนั้นจึงได้นิมนต์พระครูโพธาภิบาลเจ้าอาวาสร่วมกันบูรณวัดเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้

สิ่งที่พระอาจารย์เจริญได้บูรณะไปแล้ว และกำลังก่อสร้างอยู่กับจะสร้างใหม่มีรายการดังนี้คือ

๑ ชวน พล.ต.ต. ละม้าย อุทธยานานนท์ สร้างศาลาการเปรียญเป็นเงิน ๒๒๐,๐๐๐ บาท

๒. ทำเขื่อนหลังวัดด้านติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ยาว๓เส้น เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท

๓. ทำกำแพงถมทรายหลังพระอุโบสถ ด้านติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาเนื้อที่ ๓ ไร่ เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท

๔. สร้างพระอุโบสถใหม่โดยรื้อพระอุโบสถหลังเก่าและรื้อพระเจดีย์ใหญ่ (คน๓๐โอบไม่รอบ ข้างบนมีทักษิณเดินได้รอบทิศ) ซึ่งอยู่ด้านหน้าและด้านหลังพระอุโบสถรวม๒องค์ (คือองค์ที่บรรจุพระสมเด็จชุดนี้) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๕ รวมสร้าง ๓ ปี เป็นเงิน๙๕๐.๐๐๐ บาท

๕. ย้ายกุฏิจากทางทิศเหนือมาอยู่ทางทิศใต้ เป็นเงินประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท

๖. สร้างเมรุเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นเงิน ๙๐,๐๐๐บาท และกำลังสร้างโรงเรียนประชาบาลวัดโพธิ์ เป็นเงิน ๒๕๐.๐๐๐บาท

กับเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างกุฏิใหม่อีก๑๕หลัง (กุฏิเก่ารื้อหมด) โดยเฉพราะกุฏิเจ้าอาวาสจะทำเป็นตึก ๒ ชั้น ค่าก่อสร้างประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งหมดจะสร้างเสร็จภายใน ๗ เดือน

อนึ่งในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ทางวัดจะได้กราบบังคมทูล ฯ อัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จมาทรงกระทำพิธียกช่อฟ้าด้วย

วัดนี้เมื่อบูรณะเรียบร้อยแล้วจะได้ถวายเป็น พระ อาราม หลวง ต่อไป

ประวัติวัด ไม่มีใครทราบประวัติที่แน่นอน มีแต่คนเฒ่าคนแก่อายุ ๙๐–๑๐๐ ปี กล่าวกันว่าเป็นวัดที่ยายพลอยสร้าง แต่จากการสันนิษฐานเข้าใจว่า เป็นวัดที่สร้างมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ดังจะเห็นได้ว่า ใบเสมาของพระอโบสถวัดโพธิ์ ได้สร้างซ้อนกันมาถึง ๓ ใบ ก็แสดงว่าพระอุโบสถได้สร้างใหม่ถึง ๓ ครั้งแล้ว สำหรับพระอุโบสถหลังเก่าที่พระอาจารย์เจริญรื้อปรากฏว่าเป็นพระอุโบสถขนาดใหญ่ มีรูปเป็นทรงพนม มีช่อฟ้า ใบระกา มีประตูหน้าต่างยังบริบูรณ์ (ประตูหน้าต่างนี้ พระอาจารย์เจริญได้นำมาใส่พระอุโบสถใหม่ทั้งหมด)

พระอาจารย์เจริญกล่าวว่าสมัยกรุงศรีอยุธยาวัดนี้เป็นวัดซึ่งสมณทูตต่างประเทศที่มาเผยแผ่พระพุทธศาสนามาพักก่อนเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินในกรุงศรีอยุธยา ดังนั้นจึงเป็นวัดที่สำคัญวัดหนึ่งในสมัยนั้น.

วัดมะขามเมืองปทุมฯ

ก่อนที่จะ เขียนประวัติ วัดมะขาม ขอกล่าวถึง ประวัติเจ้าอาวาสเป็นอันดับแรก

พระครูวงศ์ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดมะขาม ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี องคบจจุบน ทานเบนบุตรนายทอ และนางคง แสวงผล อาชีพทำนา เกิดเมื่อพ.ศ.๒๔๓๙ (บีวอก) ที่บ้านเหนือวัดบ้านม่วง ตำบลบ้านกลาง จังหวัดปทุมธานี เมื่อเด็กๆเป็นลูกศิษย์วัดมะขาม อยู่กับพระอาจารย์สังข์

พออายุได้ ๒๓ ปี พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้ทำการอุปสมบทที่วัดมะขาม ในสมัยพระอาจารย์กิ่ง เป็นเจ้าอาวาสโดยมีพระอาจารย์กรุด วัดหงส์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีเป็นพระอุปัชฌาย์ และได้จำพรรษาอยู่ทวดมะขามตลอดมาจนกระทงบจจุบนน เบนเวลา ๔๗ พรรษา

ส่วนประวัติวัดมะขามสอบถามพระครูวงศ์แล้ว ท่านก็ไม่ทราบประวัติเหมือนกันว่าพระอุโบสถ พระวิหาร และพระเจดีย์ใหญ่ย่อเหลี่ยมไม้สิบสอง ๒ องค์ ใครเป็นคนสร้างและสร้างมาตั้งแต่เมื่อใด เพียงแต่ท่านคาดคะเนว่าเห็นจะสร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นแน่ พร้อมกันนั้นท่านก็กล่าวถึงแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งไหลผ่านหน้าวัดว่า เดิมเป็นคลองลัดซึ่งขุดขึ้นในสมัยพระเจ้าทรงธรรมเมื่อพ.ศ.๒๑๕๑

ตั้งแต่หน้าวัดไก่เตี้ย ตำบลกระแชง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ตรงมาออกตามแนวแม่น้ำเดิมที่หน้าวัดศาลเจ้า ซึ่งอยู่ติดกับวัดมะขามนี้

ในสมัยพระครูวงศ์เป็นเจ้าอาวาสท่านได้ทำการบูรณะวัดเรื่อยมาเท่าที่ทราบแน่นอนเมื่อพ.ศ.๒๕๐๖ พระครูวงศ์ได้ทำการซ่อมแซมหอระฆังใหม่ตามรูปทรงเดิม กับเมื่อพ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ทำการบูรณะซ่อมแซมศาลาการเปรียญขึ้นใหม่ นอกจากนั้นท่านยังได้บูรณะพระอุโบสถพระวิหารและอื่น ๆ อีก แหละในการบูรณะพระอุโบสถดังกล่าวช่างได้บอกกับท่านว่าลวดลายหน้าบรรณที่หน้าโบสถ์นั้นเป็นแบบในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งแสดงว่าในสมัยรัชกาลนั้นก็ได้มีการบูรณะพระอุโบสถกันมาครั้งหนึ่งแล้ว

สำหรับการบูรณะหอระฆังปรากฏว่าช่างได้พบพระพิมพ์ติดแผงไม้ทำเป็นรูปพ่กทองทั้งสี่ด้าน (พระอู่ทอง?) พระโคนสมอและพระยอดธงเงินจำนวนหนึ่งไม่มากนัก ช่างจึงได้มาบอกให้พระและชาวบ้านทราบ ชาวบ้านเลยมาบีนแย่งพระในหอระฆังเป็นการใหญ่เอาไปคนละองค์สององค์จนหมด เหลือเอาไว้ให้พระในวัดเพียงไม่กี่องค์

ส่วนเมื่อซ่อมศาลาการเปรียญ ก็ปรากฏว่ามีเหตุการณ์ประหลาดอยู่ ๒ เรื่องคือ ช่างถูกผีหลอกแทบตายรายหนึ่งกับคนดูช่างขุดเสาตะเคียนต้นนี้เอ้ยนักตกน้ำมันมากี่ร้อยปีแล้วก็ไม่ทราบ แม้กระทั่งเวลานี้ก็ยังมีน้ำมันไหลเยิ้มอยู่เสมอ ที่ศาลาการเปรียญนี้ตามเสาและ

เพดานมีลายไทยโบราณสวยงามมากแต่สีที่เขียนจางไปเกือบหมดแล้ว

เท่าที่พระครูวงศ์จำได้วัดมะขามมีเจ้าอาวาสมาก่อน ๓ องค์ คือ ๑. พระอาจารย์เลี้ยะ ๒ พระอาจารย์กุ่ง ๓ พระอาจารย์พลายแล้วก็ท่านปั่จจุบันมีพระ ๑๓ รูป มีเณร ๔ รูป

การไปมาที่วัดมะขามหน้าแล้ง รถยนต์วิ่งเข้าถึงวัดได้เลยแต่สำหรับระยะทางจากพระนครถึงวัดประมาณ ๔๐ กิโลเมตร วิธีไปที่สะดวกที่สุดสำหรับผู้ที่อยู่ในจังหวัดพระนครก็คือไปทางรังสิด ตามถนนพหลโยธิน แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนที่จะไปฟาร์มบางพนของจอมพลสฤษดิ์ธนะรัตน์พอสุดถนนลาดยางแอสพัลทเลี้ยวซ้ายไปตามถนนลูกรังสายเก่าอีกประมาณ๒๐๐เมตรก็ถึงถนนเข้าวัดอยู่ทางขวามือ หรือจะไปทางตัวจังหวัดปทุมธานีก็ได้ แล้วว่าเรือหางยาวนั่งตามลำแม่น้ำเจ้าพระยาย้อนมาที่วัดอีกทอดหนึ่งก็ได้

พระสมเด็จ

วัดไหม่อมตรส

ขณะที่นายประยูร พวงสันเทียะ ครูโรงเรียนวัดเชิงหวาย ล้มตัวลงนอนที่บ้านพักหลังวัดใหม่อมตรสด้วยความเหน็จเหนื่อย หลังจากกร่ำงานทั้งวันในการช่วยจำหน่ายพระสมเด็จ ฯ ในบริเวณรอบพระอุโบสถวัดใหม่อมตรส พลันก็ปรากฏมีคนแก่ดำ ๆ รูปร่างเล็กๆ คนหนึ่งมาบอกว่าขอให้นำพระสมเด็จฯที่เอามาไว้บ้านนั้นไปคืนทางวัดเสีย

นี่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตอนกลางดึกของคืนวันที่ ๖ มกราคมนี้ ในระหว่างงานผูกพันธสีมา หล่อพระพุทธรูปและหล่อพระรูปสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี กับสร้างพระพิมพ์ผง (พระเครื่อง) สมเด็จ ฯ ณ วัดใหม่อมตรส บางขุนพรหมพระนคร ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึง ๑๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๙

ในคืนวันเกิดเหตุ เนื่องจากนายประยูรส่งพระเข้าบัญชีในพระอุโบสถไม่ทัน จึงได้นำพระสมเด็จ ฯ ประมาณ ๒๐ องค์เอากลับมาบ้านด้วย แล้วก็เกิดเหตุขึ้นดังกล่าว

เมื่อมีเหตุการณ์ประหลาดขึ้นเช่นนี้นายประยูร จึงได้ลุกขึ้นจากที่

นอนรีบเอาพระสมเด็จมาคืนยังพระครูบริหารคุณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหม่อมตรส ที่กุฏิโดยด่วนในคืนวันนั้นนั่นเอง

สำหรับพระสมเด็จ ฯ ที่ทางวัดใหม่อมตรสสร้างขึ้นใหม่นี้ทางวัดได้จัดสร้างขึ้นทุกพิมพ์เท่าที่ขุดได้จากในกรุโดยทำเป็น ๒ ชุด คือชุดหนึ่งสำหรับบรรจุเอาไว้ในพระเจดีย์องค์ใหญ่ในกำแพงแก้วหน้าพระอุโบสถ (คือพระเจดีย์ที่ขุดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้พระสมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พิมพ์ต่าง ๆ ถึง ๙ พิมพ์) จำนวน ๘๔,๐๐๐ องค์ ส่วนอีกชุดหนึ่งสำหรับมอบให้ประชาชนไว้สักการะบูชา จำนวน๘๔,๐๐๐องค์เช่นกัน

พระสมเด็จ ฯ พิมพ์ต่าง ๆ ที่ทางวัดจะนำเข้าบรรจุพระเจดีย์จำนวน ๘๔,๐๐๐ องค์ มีรายละเอียดดังนี้

๑. พิมพ์ทรงปรกโพธิ์ ๑๐,๕๐๐ องค์
๒. พิมพ์ทรงใหญ่ ๑๐,๕๐๐ องค์
๓. พิมพ์ทรงเส้นด้าย ๑๐,๕๐๐ องค์
๔. พิมพ์ทรงเจดีย์ ๑๐,๕๐๐ องค์
๕. พิมพ์ทรงฐานแซม ๑๐,๕๐๐ องค์
๖. พิมพ์ทรงฐานคู่ ๑๐,๕๐๐ องค์
๗. พิมพ์ทรงสังฆาฏิ ๑๐,๕๐๐ องค์
๘. พิมพ์ทรงอกครุฑเศียรบาตรไกเซอร์ ๑๐,๕๐๐ องค์

แต่สำหรับพระสมเด็จฯพิมพ์ต่างๆที่ทางวัดจะมอบให้ประชา-

ชนไว้สักการะบูชานั้น หลังจากคัดเลือกแล้ว ปรากฏว่าแตกหักชำรุดมาก จึงได้คัดออกเหลือเพียง ๗๒,๕๑๕ องค์มีรายละเอียดดังนี้

๑. พิมพ์ทรงปรกโพธิ์ ๖,๐๐๐ องค์
๒. พิมพ์ทรงใหญ่ ๑๑,๒๐๕ องค์
๓. พิมพ์ทรงเส้นด้าย ๙,๕๐๐ องค์
๔. พิมพ์ทรงเจดีย์ ๑๒,๕๐๙ องค์
๕. พิมพ์ทรงฐานแซม ๘,๐๐๐ องค์
๖. พิมพ์ทรงฐานคู่ ๘,๐๐๐ องค์
๗. พิมพ์ทรงสังฆาฏิ ๑๑,๐๐๐ องค์
๘. พิมพ์ทรงอกครุฑ ๗,๒๐๐ องค์

ในการนี้สร้างพระพิมพ์ทรงไสยาสน์ ซึ่งมีรูปทรงสัณฐานแบบเดียวกับที่ได้จากในกรุ และแบบอื่นๆด้วยคือ

๑. พระพิมพ์ทรงไสยาสน์สร้างบรรจุในพระเจดีย์ จำนวน ๕๐๙ องค์ สร้างให้ประชาชนไว้สักการะบูชา๕๐๙องค์

๒. พระพิมพ์ทรงจันทร์ลอย สร้างบรรจุในพระเจดีย์ ๑,๒๕๐ องค์ สร้างให้ประชาชนไว้สักการะบูชา ๗๙๐ องค์

๓. พระพิมพ์ทรงสี่เหลี่ยมพระคะแนน สร้างบรรจุในพระเจดีย์ ๒๐๙ องค์ สร้างให้ประชาชนไว้สักการะบูชา ๗๐๐ องค์

สำหรับพระสมเด็จที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมดนี้ ทางวัดได้นำเอาผงและชิ้นส่วน ของพระสมเด็จ ฯ ที่ขุดได้จากในกรุผสมด้วยประมาณ ๑ ปีบประกอบด้วยมวลสารอย่างอื่น ๆ เช่น เกษร, ดอกพิกุล, บุนนาค

และดอกมลิ ผสมบ้างเล็กน้อย นอกนั้นก็มีผงปูนจากเปลือกหอยซึ่งทางวัดจัดการเผาบดเก็บเอาไว้ กับทางลูกศิษย์ลูกหาซึ่งเป็นทหารเรือทำการเผาบดเอามาให้อีกคลุกเคล้าด้วยน้ำมันตังอิ๊วและน้ำอ้อย (น้ำอ้อยประมาณวันละ ๕๐ ขวด คือใช้ผสมบ้าง ฉันบ้าง และกินบ้าง) ดังนั้นพระจึงมีสีผิวเป็นสีเหลืองก็มีสีขาวก็มี

นอกจากสร้างพระพิมพ์สมเด็จ ฯ แล้วทางวัดยังได้สร้างรูปสมเด็จพุฒาจารย์ (โต) เป็นโลหะรมดำหน้าตักกว้าง ๕ นิ้ว จำนวน ๑๐๙ องค์ เพื่อมอบให้ประชาชนไว้สักการะบูชาอีกด้วย

ส่วนการประกอบพิธีผสมผงและพิมพ์พระสมเด็จ ฯ ตลอดจนพิธีพุทธาภิเศก และปลุกเสกมีดังนี้คือ

วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๘ พระสงฆ์ ๙ รูป มีท่านเจ้าคุณเทพสิทธินายก วัดระฆัง ฯ เป็นประธาน สวดชินบัญชรคาถา และได้ทำพิธีบวงสรวงอัญเชิญวิญญาณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ประทับทรง

วันที่๒–๓มกราคมพ.ศ.๒๕๐๙ พระมหานครวัดมหาธาตุฯพ.อ.(พิเศษ)สมาน วีระไวทยะ คุณบัญญัติสุขารมณ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ได้เจริญชินบัญชรคาถาบริกรรมอัญเชิญ ๑๐๘ จบทุก ๓ ชั่วโมง ตลอดเวลา ๒ วัน ๒ คืนและได้ทำพิธีเทวาภิเศก และพรหมภิเศก อัญเชิญวิญญาณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ประทับทรงรับเครื่องบูชาในพิธีโหร ตลอดเวลา ๒วัน๒คืนเช่นเดียวกัน

วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ทำพิธีพุทธาภิเศก เวลา๒๐ นาฬิกา๒๗ นาที

สำหรับพระเถระและพระคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้มาร่วมพิธีสวดพุทธาภิเศกปลุกเสกและบริกรรมนั่งปรกมี

๑. ท่านเจ้าคุณเทพสิทธินายกวัดระฆังโฆสิตารามจังหวัดธนบุรี

๒. ท่านเจ้าคุณพระราชธรรมมาภรณ์ (หลวงพ่อเงิน) วัดดอนยายหอม จังหวัดนครปฐม

๓. พระอาจารย์คงทอง (หลวงพ่อเต๋) วัดสามง่าม จังหวัดนครปฐม

๔. ท่านพระครูประสาทวิทยาคม (หลวงพ่อนอ) วัดกลางท่าเรือ

๕. ท่านเจ้าคุณวิมล กิจารักษ์ วัดชนะสงคราม จังหวัดพระนคร

๖. ท่านพระครูวิสัยโสภณ (พระอาจารย์ทิม) วัดช้างให้จังหวัดปัตตานี

๗. พระอาจารย์อำพน วัดปราสาทบุญญาวาส สามเสน จังหวัดพระนคร

๘. พระอาจารย์สาธิต วัดวชิรธรรรสาธิต พระโขนง พระนคร

๙. พระอาจารย์แต้ม วัดพระลอย จังหวัดสุพรรณบุรี

๑๐. พระสวดพุทธาภิเศก วัดสุทัสนเทพวราราม จังหวัดพระนครมีพระครูปลัดวิสุทธิวัตรเป็นหัวหน้า

พระพิมพ์สมเด็จดังกล่าวทางวัดให้เช่าทำบุญองค์ละ ๑๐ บาททุกพิมพ์ ถ้าเช่าเป็นชุด ๆ ละ ๑๐๐ บาท ส่วนรูปหล่อสมเด็จ ฯ ให้เช่าองค์ลง ๕๐๐ บาท

ท่านพุทธศาสนิกชนผู้ใดสนใจพระพิมพ์สมเด็จ ฯ หรือรูปหล่อสมเด็จ ฯ โปรดติดต่อโดยตรงได้ที่วัดทุกเวลา คือที่พระครูบริหารคุณวัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหม่อมตรส (วัดอยู่ตรงข้ามกับวัดอินทรวิหาร หรือใกล้ ๆ กับไทยทีวีช่อง ๔ หรือใกล้ ๆ กับวัดเอี่ยมวรนุช บางขุนพรหม จังหวัดพระนคร)

พระสมเด็จฯ กรุ

วัดใหม่อมตรส

วัดใหม่อมตรส เป็นวัดที่มีกรุพระสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ซึ่งตามประวัติกล่าวว่าท่านสร้างพระสมเด็จ ฯ บรรจุเอาไว้ในพระเจดีย์ที่หน้าพระอโบสถถึง ๘๔,๐๐๐ องค์ แต่เมื่อทางวัดทำการเปิดกรุในปีพ.ศ.๒๕๐๐ ได้พระสมเด็จฯที่สมบูรณ์เพียง ๒,๙๕๐องค์เท่านั้น นอกนั้นแตกหักเป็นชิ้นและเป็นผงมากมาย

การที่เหลือพระสมเด็จฯในกรุเพียงเล็กน้อยนั้น ก็เนื่องจากสาเหตุหลายประการ คือ

๑. ได้มีการแอบตกพระสมเด็จ ฯ ในกรุกันมาตั้งแต่ ร.ศ. ๑๑๒ จนกระทั่งถึงก่อนการเปิดกรุ วิธีตกคือเอาดินเหนียวปั้นติดกับเชือกหย่อนลงไปทางช่องระบายลมที่คอระฆังของพระเจดีย์ เมื่อดินเหนียวลงไปถูกพระสมเด็จ ฯ ในกรุก็จะติดดินเหนียวขึ้นมา ครั้นเมื่อตกกันนาน ๆ เข้า พระสมเด็จ ฯ ที่ติดดินเหนียวง่าย ๆ ชักจะหมดไป มีเหลือแต่องค์ที่ติดกันเป็นก้อน ซึ่งยากแก่การตก คนตกจึงได้ตักน้ำจากสระในวัดเทลงไปทางช่องระบายลม เพื่อให้องค์พระขยับเขยื้อนแยกออกจากกัน หนัก ๆ เข้าทั้งน้ำทั้งดินเหนียวตกลงไปทับถม การตกพระสมเด็จ ฯ จึงไม่สัมฤทธิ์ผล ประกอบกับทางวัดได้ทำการบิดช่อง

ระบายลมในเวลาต่อมาด้วย การตกพระสมเด็จจึงได้เลิกไปโดยเด็ดขาด

๒. เมื่อตกพระสมเด็จฯ ไม่ได้ จึงได้มีการลอบขุดพระเจดีย์กันทีเดียว ขนาดขุดกันเป็นหลุมเป็นบ่อพรุนไปหมดทางวัดเห็นท่าไม่ดีจึงได้จัดพระและเณรมาเฝ้าเป็นประจำทุกคืน แต่ทว่าบางคืนเกิดมีฝนตกฟ้าร้องขึ้นมา พระและเณรที่เฝ้าอยู่ก็จำต้องขึ้นกุฏิ ในที่สุดขโมยก็ลอบขุดพระเจดีย์สำเร็จแล้ว ขนเอาพระสมเด็จ ฯ ในกรุไปได้จำนวนหนึ่ง

โดยเหตุที่ขโมยขุดสำเร็จดังกล่าว ทางวัดจึงต้องทำการเบิดกรุเสียก่อน ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านั้น พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และอดีตอธิบดีกรมตำจวจ ซึ่งเป็นประธานกรรมการฉลองวัดนี้เมื่อปีพ.ศ.๒๔๘๙ เวียนมาขอให้ทำการเบิดกรุถึง ๒-๓ ครั้ง แต่พระครูอมรคณาจารย์เจ้าอาวาสไม่ยอม เพราะท่านได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่เบิด

การเบิดกรุได้กระทำกันขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายนพ.ศ.๒๕๐๐ โดยมีฯพณฯพลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการเบิดกรุ

พระสมเด็จที่ขุดได้ในกรุมีทั้งหมด๑๐ชนิด คือ๑.พิมพ์ทรงใหญ่ ๒.พิมพ์ทรงเจดีย์ ๓.พิมพ์ทรงฐานแซม ๔.พิมพ์ทรงเส้นด้าย ๕.พิมพ์ทรงฐานคู่ ๖.พิมพ์ทรงสังฆาฏิ ๗.พิมพ์ทรงปรกโพธิ์ ๘.พิมพ์

ทรงอกครุฑเศียรบาตร (ไกเซอร์) ๙.พิมพ์ทรงไสยาสน์ และ๑๐.พระสมเด็จตะกั่วถ้ำชา

เมื่อขุดพระสมเด็จในกรุแล้ว ทางวัดก็ให้ประชาชนเช่าทำบุญ ในราคาสูงสุดองค์ละ ๓,๕๐๐ บาท และต่ำสุดองค์ละ๔๐๐บาท ได้เงิน ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท ทางวัดจึงได้นำเงินที่ได้ทั้งหมดเอามาสร้างพระอุโบสถใหม่และทำกำแพงแก้วใหม่ ตลอดจนบูรณะพระเจดีย์กรใหม่

อนึ่งพระสมเด็จ ฯ กรุวันใหม่อมตรสนี้ทางวัดโดยพระครูบริหารคุณวัตร ได้เข้าเฝ้า ฯ นำพระสมเด็จพิมพ์ทรงใหญ่จำนวน ๖ องค์ ขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐานด้วย

ประวัติวัดใหม่อมตรส เท่าที่ทางวัดทราบได้ความว่า วัดนี้เป็นวัดโบราณสร้างในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เดิมเรียกว่า “วัดบางขนพรหมใน” แต่ต่อมาเปลี่ยนนามใหม่เป็น “วัดวะรามะตาร่วม” และหลังสุดได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “วัดใหม่อมตรส”

วัดนี้เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่สองคือ เมื่อประมาณ๒๕-๓๐ปีมานี้ เป็นวัดที่อยู่กลางสวนซึ่งเดิมเป็นสวนของเจ้าพระยาวรพงษ์ และรอบ ๆ วัดมีคูคลองเป็นทางคมนาคมในสมัยนั้น ไปทะลุออกแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากคลองวัดสามพระยาข้างไทยทีวีในปัจจุบัน

สำหรับถาวรวัตถุในวัดนี้ซึ่งเดิมเป็นของเก่า เดิมมีสระน้ำใหญ่อยู่ข้างพระเจดีย์ใหญ่ (องค์ที่บรรจุพระสมเด็จ ฯ) และมีหอไตรอยู่

กลางสระในหอมีตู้ลายรดน้ำของเก่าจำนวน ๑๐ ใบแต่ต่อมา พระครูบริหารคุณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสได้จัดการถมทำเป็นสนามเมื่อหลังสงครามนี้เอง พระเจดีย์ที่วัดนี้มีหลายองค์เหมือนกันทั้งนอกและในกำแพงแก้ว เมื่อทางวัดสร้างพระอุโบสถใหม่ จึงรื้อเหลือแต่พระเจดีย์ใหญ่เพียงองค์เดียว กับมีหอระฆังอยู่อีก ๑ หอ นอกนั้นเป็นของที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด

ปัจจุบันวัดใหม่อมตรสเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาก เพราะพระครูบริหารคุณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ท่านเป็นพระนักสร้าง พระอุโบสถจวนจะพังท่านก็สร้างขึ้นใหม่ เมรุท่านก็เป็นผู้สร้าง แม้แต่กุฏิตึกซึ่งไม่เคยมีมาก่อนเลย ก็ได้มีขึ้นแล้วในสมัยนี้

ประวัพระครูอมรคณาจารย์ เจ้าอาวาส ชื่อ "เส็ง" เกิดที่พมมเปญ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๔ (ร.ศ.๑๐๐) บีมะเมีย บิดาชื่อนายชาม มารดาชื่อนางชิน เมื่ออายุครบบวชได้บรรพชาอุปสมทบที่วัดอุลาโลมพนมเปญ โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเทียง เป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระศรีสมบัติวงศ์ (สู) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ กับมีพระวินัยธร (อิน)เป็นอนุสาวนาจารย์ เมื่อบวชจำพรรษาอยู่ที่วัดอุลาโลมได้ระยะหนึ่ง ต่อมาก็ได้เดินทางโดยอาศัยเรือใบค้าขายเข้ามายังกรุงเทพ ฯ เพื่อศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และในที่สุดก็ได้เลือกอยู่วัดใหม่อมตรสนี้ และได้อยู่เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้เป็นเวลากว่า๖๔ปีแล้ว

ตำแหน่งและหน้าที่เป็นพระครูสมุห์เจ้าอาวาสเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงเลื่อนเป็นพระครูธรรมคุต ต่อมาได้

เลื่อนเป็นพระครูอมรคณาจารย์ และเป็น ฐานานุกรม ของสมเด็จพระสังฆราชวัดเบญจมฯหลังสุดได้เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีและ**จ.ป.ร.** (ในชื่อเดิม)

การงานพิเศษ ท่านเป็นผู้ที่มีฝีมือในทางแกะสลักและเขียนลายรดน้ำผู้หนึ่งลวดลายในพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทและพระที่นั่งอมรินทร์ ฯ ในพระบรมมหาราชวังก็เป็นฝีมือของท่านตั้งแต่สมัยรชกาลท ๕

ปัจจุบันพระครูอมรคณาจารย์ มีอายุ ๘๔ ปี มีพรรษากว่า ๖๔ พรรษา มีสุขภาพสมบูรณ์ หูตาดี ไม่หลงลืมแต่เดินทางไปไหนไกลๆ ไม่ได้ และเนื่องจากท่านชราภาพมาก จึงได้มอบหน้าที่การปกครองให้กับพระครูบริหารคุณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว

ประวัติพระครูบริหารคุณวัตรรองเจ้าอาวาส เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่จังหวัดนครราชสีมา บิดา ชื่อนายกลั่นมารดาชื่อนางเคลือบ ประดิษฐธีระ พ.ศ.๒๔๗๘ ขณะนั้นอายุ๑๕ปี ได้ลงมาเป็นลูกศิษย์พระอยู่ที่วัดนี้ พ.ศ.๒๔๘๐ จึงได้บวชเณร พออายุครบบวช พ.ศ. ๒๔๘๖ ก็ได้บรรพชาอุปสมบท โดยมีเจ้าคุณราชเวทีวัดเบญจมฯ เป็นพระอุปัชฌาย์และได้จำพรรษาอยู่วัดนี้ตลอดมาเป็นเวลานานกว่า ๒๓ ปี.

สำหรับรูปร่างลักษณะของพระสมเด็จฯ วัดใหม่อมตรสมีดังนี้คือ

พิมพ์ทรง

๑. พิมพ์ทรงใหญ่ มีลักษณะเช่นเดียวกับของวัดระฆังฯ แต่แบบพิมพ์สั้นกว่า ฉะนั้นองค์พระและฐานตลอดจนซุ้มจึงมีส่วนนูนน้อยกว่า

๒. พิมพ์ทรงเจดีย์ มีลักษณะเช่นเดียวกับของวัดระฆังฯ แต่แบบพิมพ์สั้นกว่าและองค์พระชลูดกว่า พระเพลา ฐาน และซุ้มเรียวเล็กกว่า

๓. พิมพ์ทรงฐานแซมมีลักษณะเหมือนของวัดระฆังฯ แต่องค์พระชลูดกว่า และสังฆาฏิเป็นร่องลึกกว่ามี ๒ ขนิด คือชนิดพระอุระเป็นร่องที่เรียกว่า "**อกร่อง**" กับชนิดเรียบไม่เป็นร่องฐานมีลักษณะเป็นเส้นเรียว แบบขีดธรรมดาพิมพ์ทรงนี้คล้ายกับพิมพ์ทรงฐานคู่มาก

๔. พิมพ์ทรงเส้นด้ายนี้มี พระเพลาฐาน ซุ้ม และองค์พระตื้นกว่าของวัดระฆัง ฐานชั้นกลางเป็นเส้นเล็กไม่เป็นฐานสิงห์ ฐานบนเรียวบาง ส่วนฐานล่างใหญ่เหมือนฐานพิมพ์ทรงใหญ่ พิมพ์นี้ส่วนมากมีคราบกรุจับหนา

๕. พิมพ์ทรงฐานคู่ พิมพ์นี้ลักษณะองค์พระชลูดคล้ายพิมพ์ทรงฐานแซม แต่แสดงลักษณะด้วยเส้นบางๆ พระพักตร์แบบ

หน้าตั๊กแตน พระกรรณเป็นเส้นขีดตรงจรดพระอังสา พระพาหาเป็นวงคล้ายพิมพ์ทรงเส้นด้าย มีรอยลึกตรงกลางองค์พระ คล้ายพิมพ์ทรงอกร่อง ซุ้มเป็นเส้นเรียวและแบ้วเช่นเดียวกับฐานแซม

๖. พิมพ์ทรงสังฆาฏิ พิมพ์ทรงนี้คล้ายพิมพ์ทรงปรกโพธิ์มีสังฆาฏิปรากฏชัดมาก

๗. พิมพ์ทรงปรกโพธิ์ มีลักษณะและทรวดทรงเช่นเดียวกับพิมพ์ทรงเจดีย์ และทรงอกร่องหูยานฐานแซม แต่ขนาดเล็กกว่าพระพักตร์เรียวกว่า พระเกศมีทั้งชนิดตุ้มและยาว ฐานมีทั้งชนิดฐานสิงห์และชนิดฐานกลางสั้นกว่าฐานล่างและฐานบน

๘. พิมพ์ทรงอกครุฑเศียรบาตร (ไกเซอร์) พิมพ์ทรงนี้มีลักษณะต่างกับพิมพ์ทรงอื่น ๆ คือพระเศียรใหญ่และป้อม พระอุระใหญ่ฐานไม่ปรากฏลักษณะคมขวานและหัวสิงห์ แต่มีลักษณะเป็นท่อน ๆ ทั้ง ๓ ชั้น เส้นซุ้มเล็กและลงมาหมดเพียงระดับฐานชั้นล่างเท่านั้น พิมพ์ทรงนี้มีคราบกรุจับบางกว่าพิมพ์ทรงอื่น ๆ

เนื้อ

เป็นเนื้อผง เฉพาะเนื้อในมีสีขาว ถ้าเอากล้องขยายส่องดูจะเห็นความหนึกของเนื้อ ซึ่งเกิดจากส่วนผสมของน้ำมันตั้งอิ๊ว

สี

มีหลายสี คือ สีขาว สีเนื้อนวล สีขาวเจือเขียวอ่อน สีขาวหม่น สีขาวเหลือง สีเหลือง สีขาวเจือเท่าอ่อน

ราคาเช่า

๑. พิมพ์ทรงใหญ่ ชั้นพิเศษ ราคาเช่าองค์ละ ๓,๕๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๓,๐๐๐ บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๒,๕๐๐ บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๑,๕๐๐ บาท

๒- พิมพ์ทรงเกษบัวตูมชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๓,๕๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๓,๐๐๐ บาท

๓. พิมพ์ทรงเจดีย์ ชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๒,๒๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ๒,๐๐๐ บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ๑,๕๐๐ บาทชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๘๐๐บาท

๔. พิมพ์ทรงฐานแซม ชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๒,๒๐๐บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๒,๐๐๐ บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๑,๕๐๐บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๘๐๐ บาท

๕. พิมพ์ทรงเส้นด้าย ชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๒,๒๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๒,๐๐๐ บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๑๕๐๐ บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๘๐๐ บาท

๖. พิมพ์ทรงฐานคู่ ชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๒,๐๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ๑,๙๐๐บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๑,๖๐๐บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๕๐๐ บาท

๗. พิมพ์ทรงสังฆาฏิชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ๒,๐๐๐บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๑,๘๐๐ บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๑,๒๐๐ บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๕๐๐ บาท

๘. พิมพ์ทรงปรกโพธิ์ชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๓,๕๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๓,๐๐๐ บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๒,๕๐๐ บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๑๕๐๐ บาท

๙. พิมพ์ทรงอกครุฑเศียรบาตร (ไกเซอร์) ชั้นพิเศษราคาเช่าองค์ละ ๑๔๐๐ บาท ชั้นที่หนึ่งราคาเช่าองค์ละ ๑๒๐๐บาท ชั้นที่สองราคาเช่าองค์ละ ๘๐๐ บาท ชั้นที่สามราคาเช่าองค์ละ ๔๐๐บาท

๑๐. พิมพ์ทรงไสยาสน์ราคาเช่าองค์ ๕๐๐๐ บาท มีประมาณ ๒–๓องค์ เวลานี้เหลือเพียงองค์เดียว

๑๑. ตะกั่วถ้ำชา ราคาเช่า ๕๐๐๐ บาท มีประมาณ ๒–๓ องค์ เช่นเดียวกันเวลานี้ไม่มีแล้ว

ราคาเช่าดังกล่าวเป็นอัตราที่ทางวัดใหม่อมตรสโดยคณะกรรมการวัดได้กำหนดไว้ ซึ่งถ้าจะเทียบกับราคาเช่าพระสมเด็จฯกรุวัดนี้เมื่อสมัย ๓๐–๔๐ ปีก่อนก็จะต่างกันมากทีเดียว เมื่อสมัยนั้นจากปากคำของพระครูบริหารคุณวัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหม่อมตรส ท่านกล่าวว่าท่านได้เคยเช่าพระสมเด็จ ฯ จากผู้ที่ตกพระได้ในราคา ๓ องค์ต่อ ๑๐ บาท หรือถ้าจะเช่าเป็นองค์ ๆ ก็องค์ละ ๔ บาท และท่านยังเล่าด้วยว่า พวกที่ตกพระนั้น ถ้าตกได้องค์ที่ชำรุดแตกหัก ก็จะทิ้งไปเลยทีเดียว

สำหรับเวลานี้ทางวัดใหม่อมตรส เหลือพระสมเด็จฯเพียงไม่กี่พิมพ์เท่านั้น คือ ๑.พิมพ์ทรงเส้นด้าย ๒.พิมพ์ทรงฐานคู่ ๓.พิมพ์ทรงฐานแซม ๔.พิมพ์ทรงสังฆาฏิ และ๕.พระคะแนน (บิดทอง) ซึ่งเป็นพิมพ์

ทรงเส้นด้าย ส่วนจำนวนพระก็เหลือน้อยเต็มทีแล้ว ดังนั้นท่านผู้ใด สนใจอยากได้พระสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ซึ่งท่านบรรจุเอาไว้ในพระเจดีย์ที่วัดใหม่อมตรสนี้อันเป็นของจริงแล้วโปรดรีบไปเช่าไว้บูชาโดยเร็ว ถ้าช้าอาจจะมีผู้มีจิตศรัทธาแรงกล้ามาเช่าไปหมดก่อนก็ได้ หรือถ้าท่านสนใจพระสมเด็จ ฯ ที่ทางวัดใหม่อมตรส สร้างใหม่จากผงพระสมเด็จ ฯ ของเก่าในกรุก็ได้เช่นกัน ที่พระครูบริหารคุณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหม่อมตรส บางขุนพรหมพระนครได้ทุกเวลา

พระวัดชนะสงคราม

บางลำภู พระนคร

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ปรากฏว่าพระเจดีย์๒องค์ที่ในวัดชนะสงครามบางลำภู พระนคร ถูกคนร้ายลอบขุด !

พระเจดีย์ทั้ง ๒ องค์ดังกล่าวมานี้ เป็นพระเจดีย์รูปทรงกลมสูงประมาณ ๒ วา อยู่เรียงกันข้างศาลาการเปรียญเก่า ซึ่งบัจจุบันพระเจดีย์ทั้ง ๒ องค์และศาลาการเปรียญได้ถูกรื้อเอาที่สร้างเป็นโรงเรียนวัดชนะสงครามไปแล้ว

เมื่อทางวัดทราบเหตุจึงได้ทำการตรวจดู ก็พบว่าคนร้ายได้ขุดจนเป็นโพรงทั้ง ๒ องค์เข้าใจว่าคนร้ายได้พระในกรุไปเป็นจำนวนมาก ทางวัดจึงได้ทำการขุดต่อจากที่คนร้ายได้ขุดเอาไว้ ก็ได้พระเครื่องซึ่งสร้างด้วยดินดิบและดินเผาจำนวนหนึ่ง พระเครื่องนี้เรียกชื่อในภายหลังว่า “**พระสมเด็จวังหน้า**”

ต่อมาในปีเดียวกันนั้นพระธรรมทัศนาธร อดีตเจ้าอาวาสก็ได้สั่งให้ขุดพระเจดีย์อีกองค์หนึ่ง เพราะเกรงว่าคนร้ายจะลอบมาขุดอีก

พระเจดีย์ที่พระธรรมทัศนาธรสั่งให้ขุดนี้ เป็นพระเจดีย์ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกันกับพระเจดีย์ ๒ องค์ที่คนร้ายลอบขุด มีรูปทรงอย่างเดียวกัน แต่ใหญ่กว่า คือสูงประมาณ ๓ วา ที่ยอดพระเจดีย์

มีรอยแตกและมีต้นไทรขึ้นตามรอย ที่แตกนั้นปรากฏว่าพระเจดีย์องค์นี้มีอายุมากกว่าพระเจดีย์ทั้ง ๒ องค์เพราะปูนผุเบื่อยกว่า

การขุดเจาะพระเจดีย์องค์นี้ได้กระทำในเวลากลางคืนตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๙.๐๐ น. จนกระทั่งถึงเวลาประมาณ ๑๒.๐๐ น. จึงแล้วเสร็จ โดยมีอดีตเจ้าอาวาสเป็นประธานในการขุด และมีพระวิมลกิจ จงรักษ์ ผู้รักษาการตำแหน่งเจ้าอาวาสในปัจจุบันเป็นผู้ช่วยกับมีพระในวัดตลอดจนลูกศิษย์วัดและ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจชนะสงครามร่วมกันทำการขุดโดยทำการขุดที่ตรงหอ ระฆังเพียงแห่งเดียว

ผลของการขุด ปรากฏว่าได้พระเครื่องต่าง ๆประมาณ ๒๐ บีบ แต่เป็นพระที่หักชำรุดเสียประมาณ ๗ บีบ พระเครื่องส่วนใหญ่ที่ได้ก็คือ พระสมเด็จวังหน้า เหมือนอย่างที่ได้จากในพระเจดีย์ ๒ องค์แรก ซึ่งมี ๒ สี คือ สีดำกับ สีแดง สำหรับสีดำเป็นพระดินดิบที่ลงรักน้ำเกลี้ยง (พระสีนี้เอาแช่ในน้ำจะละลาย) ส่วนสีแดง (สีแดงแบบดินเผา) เป็นพระดินเผา และพระคะแนน (คือพระทั้งสองชนิดดังกล่าวแต่บีดทอง) พระเหล่านี้ที่ตรงกลางฐานมีตัวอักษรขอมอ่านว่า “**นะ**” ทุกองค์ (เนื่องจากมีคำว่า “**นะ**” ซึ่งอาจจะย่อมาจากคำว่า “**วังหน้า**” และวัดนี้ “**วังหน้า**” ได้ทรงปฏิสังขรณ์ทางวัดจึงสันนิษฐานว่าพระเครื่องเหล่านี้ “**วังหน้า**” คงจะทรงสร้างบรรจุเอาไว้)

พระเครื่องสมเด็จวังหน้าทั้ง ๒ สีนี้ มีอยู่ด้วยกัน ๗ พิมพ์ คือ ๑. พิมพ์ปรกโพธิ์ ๒. พิมพ์พระภควัม ๓. พิมพ์สมาธิเพชร ๔. พิมพ์ใหญ่ ๕. พิมพ์กลาง ๖. พิมพ์เล็ก หรือพิมพ์จิ๋ว

นอกจากพระเครื่องดังกล่าวแล้ว ยังมีพระเครื่องอื่น ๆ อีก คือ ๑. พระโคนสมอ ๒. ปางบ่าเลไลยก์ ๓. ปางสมาธิ และ ๔. ปางมารวิชัย (มีน้อย) ๕. พระตระไกรหน้าครุฑ กับมี ๖. พระหล่อทำด้วยทองเหลืองก้นตันปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๒ นิ้ว จำนวนหนึ่ง นอกจากนั้นก็มีตะกรุดโทนขนาดใหญ่กว่าเทียนประมาณ ๗–๘ ดอก และมีแผ่นหินทำเป็นดวงพระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพานรวมอยู่ด้วย

ในตอนนั้นพระเครื่องวังหน้าเนื้อดินเผา ทางวัดให้เช่าทำบุญองค์ละ ๓๐ บาท ทุกพิมพ์ (ปัจจุบันให้เช่าองค์ละ ๑๐ บาท) แต่ถ้าเป็นพระคะแนนให้เช่าองค์ละ ๑๐๐ บาท ได้ความว่าทางวัดได้เงินจากการให้เช่าพระทั้งหมดเป็นเงินถึงห้าหมื่นบาทเศษ

ประวัติวัดชนะสงคราม วัดนี้เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ที่ถนนจักรพงศ์ ตำบลชนะสงคราม อำเภอพระนคร จังหวัดพระนครเดิมเป็นวัดราษฎร์เล็ก ๆ มีมาก่อนสร้างกรุงเทพพระมหานคร อยู่กลางท้องนา สมัยโน้นจึงเรียกกันว่า “**วัดกลางนา**” ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงสร้างกรุงเทพพระมหานครขึ้นวัดนี้จึงอยู่ในพระนคร พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้วัดหาพระมหาเถระฝ่ายรามัญซึ่งรู้พระวินัยปริยัติ ๓ รูป มี “**พระมหาสุเมธา**

จารย์" เป็นต้นมาอยู่ ณ วัดนี้ ตามแบบอย่างกรุงศรีอยุธยาซึ่งมีวัด "จอมปุ" หรือ "ทองปุ" หรือ "ตองปุ" ซึ่งเป็นวัดรามัญอยู่ในกรุงชาวบ้านจึงเรียกวัดนี้ว่า วัดตองปุมาตั้งแต่บัดนั้น

ในรัชกาลที่ ๑ สมเด็จพระอนุชาธิราชกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ได้ทรงสถาปนาวัดตองปุขึ้นใหม่ทั้งหมด แล้วโปรดให้อาราธนาพระสงฆ์รามัญมาอยู่ที่วัดนี้โดยมีพระมหาสุเมธาจารย์เป็นเจ้าอาวาส

ในรัชกาลที่ ๒ เมื่อสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์ ทรงรับสถาปนาเป็นกรมพระราชวังบวร ตำแหน่งที่พระมหาอุปราชแล้วเสด็จขึ้นไปประทับ ณ พระราชวังบวร ได้โปรดให้ซ่อมแซมพระราชมณเฑียรบางส่วน และโปรดให้รื้อพระพิมานดุสิดาเอาตัวไม้ที่ยังใช้ได้ไปทำไว้ที่วัดชนะสงคราม ที่ตรงแนวกุฏิหลังพระอุโบสถ พระพิมานดุสิดาหลังนี้เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่ ๒ ถูกลูกระเบิดจากเครื่องบินสัมพันธมิตรเสียหายเกือบหมดเหลืออยู่แต่บางส่วน เช่น เสาซึ่งพระครูวิสุทธิ ศีลาจารย์เจ้าอาวาส วัดมะกอก ตำบลบางระมาด อำเภอตลิ่งชัน จังหวัดธนบุรี ได้ซื้อส่วนที่ใช้ได้เอาไปปรับปรุงปลูกเป็นหอสวดมนต์ และศาลาการเปรียญขึ้นไว้ที่วัดนั้น

ในรัชกาลที่ ๓ ไม่พบหลักฐานว่าได้ทรงปฏิสังขรณ์อะไรไว้ แต่คาดว่าคงจะได้ทรงปฏิสังขรณ์บ้าง เพราะสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในวัดตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ได้ทรุดโทรมลงตามอายุขัย

ในรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้สร้างกุฏิขึ้นใหม่แล้วเสร็จเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๓๙๖ กับโปรดให้สร้างพระเจดีย์ ทรงจอมแห ๒ องค์ ที่หน้าพระอุโบสถ

ในรัชกาลที่ ๕ พระในวัดร่วมกับสัปรุษทายกช่วยกันบูรณะซ่อมแซมเสนาสนะบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ

ในรัชกาลที่ ๖ ทางวัดร่วมกับสัปรุษทายกช่วยกันบูรณะซ่อมแซมเสนาสนะและปิดทองพระประธานพระสาวกในพระอุโบสถ

ในรัชกาลที่ ๗ ทรงโปรดให้ราชบัณฑิตยสภาจัดทำที่บรรจุพระอัฐิเจ้านายวังหน้าที่เฉลียงพระอุโบสถหลังพระประธาน ต่อจากที่สมเด็จพระพันปีหลวงโปรดให้ทำค้างไว้เมื่อในรัชกาลที่ ๖

ในรัชกาลปัจจุบัน ได้ทำการบูรณะพระอุโบสถและเสนาสนะซึ่งถูกภัยจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ และอื่น ๆ อย่างมากมาย แต่ก็ยังจะต้องทำการซ่อมแซมต่อไปอีก

ปูชนียวัตถุ มีพระประธานปางมารวิชัยในพระอุโบสถบุด้วยดีบุกลงรักปิดทอง กับมีพระอัครสาวกซ้ายขวานั่งประนมมือข้างละองค์ และมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยประดิษฐานรอบพระประธานอีก ๑๕ องค์ ส่วนพระเจดีย์มีหลายองค์ ที่น่าสนใจก็คือพระเจดีย์ทรงจอมแห ๒ องค์ที่อยู่หน้าพระอุโบสถดังกล่าว

ประวัติเจ้าอาวาส ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลปัจจุบัน มีเจ้าอาวาสรวม ๖ รูปคือ ๑ พระมหาสุเมธาจารย์ ๒ พระสุเมธาจารย์ (ศรี)

๓ พระประสิทธิ์ศีลคุณ ๔ พระครูภาวนาวิจารณ์ ๕ พระสุเมธมุนี ๖ พระธรรม ทัศนาธร

ประวัติพระวิมลกิจจารักษ์ ผู้รักษาการตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชนะสงครามท่านเกิดที่จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อ วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๗ ได้รับการศึกษาชั้นประถมที่โรงเรียนวัดสุทัศน์ ฯ จนจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ ที่โรงเรียนวัดสระเกศ ฯ และจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ที่โรงเรียนวัดราชา ฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ต่อจากนั้นได้เข้ารับราชการกรมตำรวจ กองทะเบียนบีนอยู่ ๔ ปี ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๗๓ อายุได้ ๒๗ ปี จึงได้บรรพชาอุปสมบท ณ วัดชนะสงครามโดยมีพระสุเมธมุนีเป็นอุปัชฌาย์และได้จำพรรษาอยู่ที่วัดนี้ตลอดมาจน กระทั่งถึงปัจจุบัน

การศึกษาพระธรรมวินัยและสมณศักดิ์ สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูพิศิษฐวิหารการ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้เป็นพระราชาคณะราชทนนามพระวมลกจจารกษ บจจุบนเบนผูรกษาการตำแหน่งเจ้าอาวาสเนื่องจากพระธรรมทัศนาธร เจ้าอาวาสถึงแก่มรณภาพ เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๘

สำหรับพระวิมลกิจจารักษ์ ท่านได้สร้างพระเครื่องไว้หลายชนิดเหมือนกัน เช่นพระเนื้อว่าน (ทำจากว่าน ๑๐๘ ชนิดซึ่งท่านปลุกเศกเองที่กุฏิ) ทำเป็นพระขุนแผนบ้านกร่าง พระขุนแผนพลายชุมพล พระขุนแผนไข่ผ่าซีก พระนางพระยา พระทุ่งเศรษฐี พระถ้ำเสือ

และพระสมเด็จ พระดังกล่าวท่านสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ จำนวนประมาณห้าหมื่นองค์ และได้เข้าพิธีปลุกเศก เฉพาะที่วัดชนะสงครามมา ๓ ครั้งแล้ว ส่วนที่อื่นอีกหลายครั้ง พระเนื้อว่านนี้โดยมากท่านแจกให้เปล่าหรือถ้าจะทำบุญก็แล้วแต่ศรัทธา ส่วนพระเนื้อผงซึ่งได้เข้าพิธีพุทธาภิเศกที่วัดชนะสงคราม เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ทำจากผงปถมังของท่าน รวมกับผงพระกรวัดชนะสงคราม (ผสมเล็กน้อย) ปูนขาว กล้วย และน้ำมันตั้งอิ๊ว ท่านทำเป็นพระสมเด็จพิมพ์ทรงเจดีย์ประมาณ ๓๐๐๐ องค์ ให้เช่าทำบุญองค์ละ ๕ บาท พระสมเด็จใหญ่ (พิมพ์พิเศษ) ทำไว้ประมาณ ๗๐๐ องค์ ให้เช่าทำบุญองค์ละ ๒๕ บาท พระกำแพงคืบทำไว้ประมาณ ๒๐๐ องค์ ให้เช่าทำบุญองค์ละ ๓๐ บาท เงินที่ได้จากการทำบุญเช่าพระนี้ ทางวัดจะได้นำเอาไปบูรณะวัดชนะสงคราม ซึ่งขณะนี้ชำรุดทรุดโทรมทั่วทั้งพระอารามต่อไป ดังนั้นถ้าท่านประสงค์จะเช่าพระวัดชนะสงคราม (ทั้งพระกรุเหลือน้อยเต็มทีแล้ว) หรือพระที่พระวิมลกิจจารักษ์สร้าง โปรดติดต่อที่พระวิมลกิจจารักษ์ ผู้รักษาการในตำแหน่งเจ้าอาวาส ที่กุฏิคณะ ๑๕ วัดชนะสงครามบางลำพู พระนครได้ทุกเวลา

พระสมเด็จ

วัดราชนัดดาราม

พระสมเด็จที่กำลังขนชื่อลือชา อยู่ใน ขณะนี้ อีกวัดหนึ่งก็คือพระสมเด็จวัดราชนัดดาราม ผ่านพ้น พระนคร

พระสมเด็จ วัดราชนัดดา ฯ เป็นพระเครื่องที่ พระมหาโกเมสมณีโชติ เจ้าคณะ คณะ ๖ วัดราชนัดดา ฯ จัดสร้างขึ้นเพื่อนำรายได้ทั้งหมดปฏิสังขรณ์คณะ ๖

พระสมเด็จที่สร้างขึ้นในคราวนี้มี ทั้งพระสมเด็จ รัตนมาลา และพระสมเด็จอิธเจ

พระสมเด็จรัตนมาลาได้สร้างเป็น ๕ พิมพ์ทรงคือ ๑. พิมพ์ทรงใหญ่ ๒. พิมพ์ทรงเจดีย์ ๓. พิมพ์ทรงปรกโพธิ์ ๔. พิมพ์ทรงอกครุฑเศียรบาตร ๕. พิมพ์ทรงเส้นด้าย

ส่วนพระสมเด็จอิธเจก็สร้างเป็น ๕ พิมพ์ทรงเหมือนกัน คือ ๑. พิมพ์ทรงฐานแซม ๒. พิมพ์ทรงเกศบัวตูม ๓. พิมพ์ทรงสังฆาฏิ ๔. พิมพ์ทรงฐานคู่ ๕. พิมพ์พิเศษ

สำหรับพิมพ์ทรงทั้งพระสมเด็จรัตนมาลา และ พระสมเด็จ อิธเจ พระมหาโกเมสได้ใช้พิมพ์พระสมเด็จ ฯ ของสมเด็จพระพุฒาจารย์

(โต) วัดระฆัง ฯ ซึ่งเป็นพิมพ์นิยมเป็นแบบนอกจากพิมพ์พิเศษพิมพ์เดียวเท่านั้นที่พระมหาโกเมสคิดแบบขึ้นเอง และไม่รู้จะเรียกว่าทรงอะไร ท่านจึงเรียกพิมพ์นี้ว่า “ พิมพ์พิเศษ ”

พระสมเด็จรัตนมาลา มีทั้งหมดด้วยกัน ๓ เนื้อ คือ ๑ เนื้อน้ำประสานทอง ๒ เนื้อกล้วยหอม และ ๓ เนื้อข้าวสุก

ส่วนพระสมเด็จอิธเจมี ๒ เนื้อ คือ ๑ เนื้อมุกด์ และ ๒ เนื้อกล้วยหอม

การที่เอาสิ่งต่าง ๆ ผสมลงไปด้วย เช่น น้ำประสานทอง กล้วยหอม ข้าวสุกหรือที่เรียกเนื้อมุกด์นั้น ก็เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นมงคลนาม คือน้ำประสานทอง หมายถึงการประสานไว้เป็นอย่างดี เป็นเมตตา กล้วยหอม คำว่า หอม ก็เป็นเมตตาเป็นต้น

พระสมเด็จแต่ละเนื้อ พระมหาโกเมสสร้างไว้เนื้อละ ๒๕๐๐ องค์ รวมทั้งหมด ๕ เนื้อ เป็นพระ ๑๒๕๐๐ องค์

สำหรับผงอิติปิโสรัตนมาลาหรือผงพุทธคุณนั้น เป็นผงที่สงสดและประเสริฐสุดมาแต่โบราณกาล เนื่องจากมีอานุภาพมากจนสุดที่จะพรรณนาให้หมดสิ้น อีกทั้งทำได้ยากมาก เพราะบรรดาพระอาจารย์ในจำนวนแสนคน จะทำได้สักคนหนึ่งก็ยังหายาก ฉะนั้นถ้าพระเครื่องใดประกอบด้วยผงนี้แล้ว จึงเป็นพระที่ศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง ส่วนผงอิธเจก็เป็นผงซึ่งประเสริฐเป็นที่รู้จักทั่วสารทิศเช่นกัน เพราะมีอานุภาพในทางลาภผลและแคล้วคลาดอย่างยอดเยี่ยม

พระสมเด็จเหล่านี้ ได้ทำพิธีพุทธาภิเศก เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ น. เป็นต้นไปโดยมีพระสงฆ์

เจริญพระพุทธมนต์ ๑๑ รูป มีพระสวดพุทธาภิเศก ๔ รูป และมีพระนั่งปรกปลุกเศก ๙ รูปคือ

๑. หลวงพ่อเมือง วัดท่าแหน จังหวัดลำปาง

๒. หลวงพ่อแดง วัดทุ่งคอก

๓. หลวงพ่อถิร วัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๔. หลวงปู่เทียน วัดโบสถ์ จังหวัดปทุมธานี

๕. หลวงพ่อแบน วัดเขียนจังหวัดนนทบุรี

๖. หลวงพ่อสุด วัดหนองผา จังหวัดอุตรดิตถ์

๗. หลวงพ่อสา

๘. หลวงพ่อสำเริง

๙. พระอาจารย์ไสว วัดราชนัดดาราม

นอกจากพระเครื่อง สมเด็ จพ.ศ. ๒๕๐๙ ดังกล่าวแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ พระมหาโกเมสก็ได้สร้างพระเครื่องสมเด็จและพระอื่น ๆ อีกด้วยเช่น

พระสมเด็จพิมพ์ทรงเจดีย์ และพระสมเด็จพิมพ์ทรงพระประธาน ทั้งเนื้อดำและขาว คือเนื้อดำเป็นเนื้อผงปฐมัง ผสมผงใบลาน และผงมหาอุด เนื้อขาวเป็นเนื้อผงปฐมังผสมผงมหาอุด

พระผงสุพรรณกับพระสมเด็จคะแนนดำ (ฐานสิงห์) เป็นพระเนื้อผงปฐมัง ผสมกับผงพระจันทร์ ซึ่งเป็นผงเมตตาโดยเฉพาะและผงใบลาน

พระนางพระยา กับพระสมเด็จคะแนน (เนื้อเทียน) เป็นพระเนื้อผงปฐมังผสมกับผงพระจันทร์

แหละเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ พระมหาโกเมสได้สร้างพระสมเด็จพิมพ์ทรงพระประธานด้วยผง ปฐมังล้วน ๆ อีกหนึ่งพิมพ์ การสร้างพระเมื่อปีพ.ศ ๒๕๐๑ นี้ได้มีผู้ทำบุญเช่าพระจนสามารถสร้างกุฏิสงฆ์สามัคคีซึ่งตั้งอยู่ในคณะ ๖ ได้หนึ่งหลัง

พระเครื่องดังกล่าวปรากฏว่าได้ทำให้ผู้ที่ รับเอาไป บูชา พบกับความมหัศจรรย์มากมาย เช่น รายหนึ่งเป็นผู้หญิงได้รับพระ นางพญาไปเกิดรถคว่ำที่จังหวัดระยอง คนเจ็บกันทั้งรถ แม้แต่ผู้หญิงสาวคนนั้นก็สลบด้วย ครั้นเมื่อฟื้นขึ้นมาก็เห็นเลือดเต็มตัวหมด แต่ที่ตัวไม่มีบาดแผลเลย ทั้งนี้ก็เพราะว่าเป็นเลือดของคนอื่นนั้นเอง

อีกรายเป็นผู้ชายได้รับพระ สมเด็จพิมพ์พระ ประธานเนื้อ ผงใบลาน แล้วนำติดตัวไปฉีดยาด้วย ปรากฏว่าหมอฉีดเข็มหักถึง ๔ ครั้ง เลยโมโหหมอ (คิดว่าหมอฉีดยาไม่ได้ความ) พอออกมาข้างนอกก็นึกได้ว่าคงเป็นเพราะพระที่อยู่ในกระเป๋า จึงได้มาขอเช่าพระสมเด็จอย่างเดียวกันไปอีก ๑๖ องค์

อีกรายเป็นผู้ชายเหมือน กันเดินทาง จาก จังหวัดเพชร บุร จะมากรุงเทพ ฯ รถยนต์ที่โดยสารมาเจอกับรถไฟเข้าในระยะกระชั้นชิด รถยนต์ หัก หลบวิ่ง ไป ตามข้าง ทาง รถไฟ ชน เข้า กับ เสา สัญญาณ ปรากฏว่าคนเจ็บกันทั้งคันรถ แต่ชายคนนั้นไม่เป็นอะไรเลยทั้ง ๆ ที่นั่งข้างหน้าคู่กับคนขับซึ่งคนขับเองก็ขาหัก อย่างไรก็ดีในตอนแรกชายคนนั้นก็ออกจากรถไม่ได้ จนกระทั่งพระภิกษุมาพบเข้าจึงช่วยทุบกระจกแตก ดึงเอาตัวออกมาพระภิกษุองค์นั้นยังถามเลยว่าโยมมี

อะไรดีติดตัว ชายคนนั้นก็บอกกับท่านว่า มีพระสมเด็จปฐมังวัดราชนัดดาฯ ติดตัวมาเพียงองค์เดียวเท่านั้น

อีกรายเป็นตำรวจยศนายสิบ ทำความผิด ถึงขนาดเจ้านายจะเอาออก ได้มารับพระสมเด็จพิมพ์พิเศษ แล้วตั้งจิตขอให้พระช่วย พอไปหาเจ้านาย เจ้านายบอกว่ายกโทษให้ครั้งหนึ่งตกลงไม่ต้องออก

อีกหลายรายปรากฏว่าเอาพระไปทดลองยิง รายหนึ่งครั้งแรกเอาพระผูกกับคอสุนัขยิงถึง ๕ นัด ไม่ถูก จึงเอาผูกกับคอไก่ยิงอีก ๕ นัด ก็ไม่ถูกอีก รายที่สองเป็นลูกเสี่ยอยู่ผังชน ฯ เอาพระสมเด็จทรงพระประธานเนื้อดำไปทดลองยิงถึง ๔ นัด แต่ไม่ออกแม้แต่นัดเดียว ด้วยความกลัวถึงกับก้มลงกราบทีเดียว

ส่วนในทางลาภผล ก็ได้ความว่าผู้ที่เช่าพระเครื่องวัดราชนัดดาฯ ดังกล่าวไป ได้ถูกสลากกินแบ่งหลายราย

สรุปแล้ว ถ้าผู้ใดรับ พระเครื่อง ของพระ มหาโกเมสเอา ไป บูชา หรือพระตกไปอยู่ ณ บ้านใด บ้านนั้นจะอยู่เย็นเป็นสุขรับรองว่าไม่มีแตกความสามัคคีกันเลย

ดังนั้นถ้าท่านผู้ใดสนใจพระเครื่องของพระ มหาโกเมสกรุณาติดต่อขอเช่าได้ที่พระมหาโกเมส เจ้าคณะ คณะ ๖ วัดราชนัดดาราม (วัดอยู่ติดกับโรงภาพยนตร์เฉลิมไทย) ผ่านพ้า พระนคร ได้ทุกวัน ส่วนท่านที่อยู่ต่างจังหวัดมาติดต่อด้วยตนเองไม่ได้ จะส่งเงินทางธนาณัติหรือเช็คสั่งจ่าย ป.ณ. ราชดำเนิน ก็ได้ในอัตราทำบุญองค์

ละ ๑๐ บาททุกชนิด ยกเว้นพระสมเด็จพิมพ์พิเศษ หรือพระสมเด็จปฐมังพิมพ์ใหญ่เท่านั้นที่ต้องทำบุญองค์ละ ๒๐ บาท

ประวัติพระมหาโกเมส มณีโชติ เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๗ ที่ตำบลบ้านครัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี บิดาชื่อนายเงิน มณีโชติ มารดาชื่อนางจำปี มณีโชติ เมื่อเป็นเด็กเป็นลูกศิษย์วัดอยู่กับพระอาจารย์ลีมเจ้าอาวาสวัดมหาโลกอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรีได้เรียนหนังสือ อยู่ที่โรงเรียนวัด นั้นจนจบชั้น ประถมศึกษา แล้วจึงบวชเป็นเณร

พออายุ ๑๘ ปี ได้ย้ายมาอยู่วัดหนองนกชุม อำเภอบ้านหมอ โดยเรียนนักธรรมและหัดเป็นพระนักเทศน์กับพระอาจารย์เปิ้น

ครั้นอายุ ๒๐ ปี ได้ย้ายไปเรียนภาษาบาลีที่วัดสวนดอก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรีต่อจากนั้นก็ได้ไปเรียนภาษาบาลีที่วัดสมุหประดิษฐ์ อำเภอเดียวกัน

พออายุครบบวช ได้ทำการอุปสมบทที่วัดสมุหประดิษฐ์โดยมีพระศีลวิสุทธิคิลก (โต) เจ้าอาวาส ซึ่งเป็นเจ้าคณะจังหวัด เป็นอุปัชฌาย์

เมื่อบวชได้ ๒ พรรษาสอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคแล้วก็สอบได้เปรียญธรรม ๔ และ ๕ ตามลำดับ

ต่อมาเมื่ออายุ ๒๕ ปี ได้ย้ายมาอยู่ที่วัดพระเชตุพน ฯ พระนคร และเมื่อสอบเปรียญธรรม ๖ ประโยคที่วัดมหาธาตุ ฯ พระนครได้แล้ว จึงได้ไปสอนภาษาบาลีอยู่ที่วัดสมุหประดิษฐ ๑ ปี แล้วลงมา

อยู่ที่วัดราชนัดดาฯ ได้จำพรรษาอยู่ที่วัดราชนัดดาฯ นี้ถึง ๑๒ ปี จึงได้ย้ายไปเป็นกรรมการสงฆ์ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ และได้เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะจังหวัดด้วย แต่ต่อมาได้ลาออกจากตำแหน่ง ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดธรรมาธิปไตย จังหวัดอุตรดิตถ์ถึง ๘ ปี จึงลาออกเมื่อพ.ศ. ๒๕๐๐ กลับลงมาอยู่วัดราชนัดดาฯ อีกจนกระทั่งถึงเวลานี้

เนื่องจากพระมหาโกเมสสนใจเกี่ยวกับไสยศาสตร์มาตั้งแต่เด็กๆ ดังนั้นท่านจึงเป็นลูกศิษย์พระอาจารย์ที่มีชื่อหลายสำนัก จนกระทั่งท่านเองก็เป็นผู้เชี่ยวชาญทางไสยศาสตร์และทางพุทธศาสตร์ด้วยองค์หนึ่ง ใครก็ตามที่มีความทุกข์ เช่นไม่สบายใจหรือมีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนเมื่อมาให้ท่านช่วย ท่านก็จะช่วยปัดเป่าให้ทุกคน

พระพุทธโคดม

พระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในโลก

หุ่นพระพุทธรูปองค์นั้นขาวตระหง่านใหญ่โตเหลือประมาณ ถ้าไปยืนดูใกล้ ๆ ต้องแหงนคอตั้งบ่า ความใหญ่โตของพระพุทธรูปองค์นี้เพียงนิ้วพระหัตถ์และนิ้วพระบาทแต่ละนิ้วเท่านั้นก็มีขนาดใหญ่กว่าร่างกายของคนเราเป็นไหน ๆ นี่คือหุ่นที่จะหล่อพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในโลก ณ วัดโพธาราม (วัดไผ่โรงวัว) คลองพระยาบรรลือ ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

พระพุทธรูปหล่อใหญ่ที่สุดในโลกที่กำลังทำการก่อสร้างนี้พระ-อธิการขอม (หลวงพ่อขอม) เจ้าอาวาสวัดโพธารามซึ่งเป็นผู้ดำริสร้างและบอกบุญแก่พุทธศาสนิกชนทั่วประเทศ เพื่อให้มีส่วนช่วยกันสร้างได้ตั้งชื่อพระพุทธรูปองค์นี้ว่า “**พระพุทธโคดม**”

เมื่อสร้างสำเร็จแล้ว พระพุทธโคดม จะมีหน้าตักกว้าง ๕ วา (๑๐ เมตร) และสูงพร้อมทั้งฐานด้วย ๑๓ วา (๒๖ เมตร) โดยจะประดิษฐานอยู่ปนฐานสี่เหลี่ยมผืนผ้าอันงดงามกลางแจ้ง เป็นเนื้อที่หลายไร่ทางด้านหน้าของวัด ติดกับริมคลองพระยาบรรลือ ซึ่ง

บรรดาผู้ผ่านไปมาทางเรือจะสามารถแลเห็นแต่ไกลใน ระยะทาง เป็น สิบกิโลเมตรทีเดียว

ต้นเหตุที่จะสร้าง พระพุทธโคดมให้เป็นพระพุทธรูปหล่อ ใหญ่ที่สุดในโลกดังกล่าว ก็เนื่องมาจากว่าเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งเป็นปีที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนาปีหนึ่ง พระอธิการขอมได้ดำริเห็นว่า บรรดา พุทธศาสนิกชน ทั้งหลายที่ เคารพ บูชา พระสัมมา สัม พุทธเจ้า องค์พระบรมศาสดา ควรจะได้ร่วมกันแสดงมุทิตาจิตสละทรัพย์กัน คนละเล็กน้อย อันเป็นการแสดงถึงความกตัญญูกตเวทิตาต่อพระองค์ ท่าน ในโอกาสนี้ โดยการร่วมกันสร้างพระพุทธรูปหล่อขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้สมพระเกียรติของพระองค์ท่านที่ทรงเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ในฐานะที่ได้ทรง ประกาศ พระธรรมอัน ประเสริฐก้องโลก มาหลาย ศตวรรษ และนำมาซึ่งความสันติสุขแผ่ไพศาลไปทั่วโลก พระอธิการขอมจึงได้ ปรึกษาหารือ และ พยายามบอก บุญบรรดา พุทธศาสนิกชนให้ร่วมกัน สร้างพระพุทธโคดมเรื่อยมา

พุทธลักษณะของ พระพุทธโคดมเป็น พระพุทธรูปหล่อปางมาร วิชัย เนื้อสัมฤทธิ์ นายปลิวอดีตข้าราชการกรมศิลปากรเป็นผู้ออก แบบ นายสวย ผึ้งปรีดา ช่างหล่อ แห่งบ้านช่างหล่อ อำเภอบาง กอกน้อย จังหวัดธนบุรี เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ในราคาเฉพาะค่า จ้างทำการหล่อ ๑,๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านหนึ่งแสนบาท) ส่วน วัตถุสิ่งก่อสร้าง เป็น ของทางวัด ซึ่งจะ ต้องใช้ทองเหลือง และ โลหะ อื่นๆ ๕๐ ตัน ถ่าน ๕๐ เกวียนตลอดจนอิฐและทรายเป็นต้นโดย

ทางวัดประมาณว่ากว่าจะสร้างเสร็จบริบูรณ์จะต้องใช้งบประมาณถึง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สามล้านบาท)

เมื่อสร้างสำเร็จแล้วพระพุทธโคดม จะมีหน้าตักใหญ่กว่าพระพุทธรูปหล่อ "**ไดบุตสุ**" หรือ "**ไดบุตลี**" ซึ่งเป็นพระหล่อขนาดใหญ่ของ ญี่ปุ่นถึง ๑ วา และเท่าที่ทางวัดได้ทำการสำรวจตรวจสอบดูแล้วปรากฏว่า ไม่มีพระพุทธรูปหล่อองค์ไหนในโลกใหญ่เท่า "**พระพทธโคดม**" เลยแม้แต่เพียงองค์เดียว ดังนั้นพระพทธโคดมจึงจัดว่าเป็นพระพุทธรูปหล่อที่ใหญ่ที่สุดในโลกดังกล่าว

ขณะนี้การบั้นหุ่นพระพุทธรูปหล่อใหญ่ที่สุดในโลกองค์นี้ ซึ่งได้เริ่มมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๘ สำเร็จลงเรียบร้อยแล้ว ทางวัดจึงได้กำหนดพุทธพิธีเททองตั้งแต่วันที่ ๓–๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ เฉพาะในวันอาทิตย์ที่ ๖ มีนาคม คือวันนี้เวลา ๑๐.๔๕ น. เป็นวันมหาฤกษ์ประกอบพิธีเททอง โดยมีสมเด็จพระวันรัตวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระนคร เป็นประธานในพิธี และมีพระเทพมงคลมุนี (หลวงพ่อเม้ียน) วัดพระเชตุพน ฯ พระนครเป็นรองประทาน

สำหรับคณะกรรมการร่วมสร้างพระพุทธโคดม มีรายนามดังต่อไปนี้คือ ๑ สมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพน ฯ พระนคร เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ ๒ พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อเม้ียน) วัดพระเชตุพน ฯ เป็นรองประธาน ส่วนกรรมการทั้งฝ่ายสงฆ์ และฆราวาสมีรายนามดังนี้ฝ่ายสงฆ์ ๑ พระเทพคุณาธาร วัดพระพิเรนทร์ พระนคร

๒ พระสุพรรณาภรณ์วัดสุวรรณภูมิ ๓ พระราชบัญญาโสภณ วัดราชนัดดาราม พระนคร ๔ พระโพธิวรคุณ วัดโพธินิมิตร ธนบุรี ๕ พระวิสุทธินายก วัดปรินายก พระนคร ๖ พระวิจิตร วิหารคุณ วัดประยูรวงศ์ฯ ธนบุรี ๗ พระมหาสอ้ง เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้องสุพรรณบุรี และ ๘ พระอธิการขอมเจ้าอาวาสวัดโพธาราม สุพรรณบุรี เป็นผู้จัดการฝ่าย ฆราวาส มี ๑ คุณมนูญ บริสุทธิ์ ๒ คุณผลิน (กรรมการ ผู้จัดการธนาคารไทยพัฒนา) ๓ คุณพัฒน์บุณยรัตพันธุ์ (ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี) ๔ พลเรือโทสงัด ชลออยู่ ๕ พลตรีอำนวยโสมนัส ๖ พลเรือจัตวาเรียงวิภัต ภูมิประเทศ ๗ คุณชลิต พิมลศิริ (นายอำเภอเมืองสุพรรณบุรี) ๘ นาวาโทหยด ขจรยศ ๙ นาวาอากาศโทเฉลิม ไทยวงศ์ ๑๐ คุณโปร่ง จันทลานนท์ ๑๑ คุณนรา พฤฒินันท์ ๑๒ คุณทองหยด จิตตะวีระ ๑๓ คุณสวาสดิ์ สุขสุวรรณ ๑๔ คุณประมวล สุวรรณเกิด (นายอำเภอสองพี่น้อง) ๑๕ ร.ต.อ. สมบูรณ์ (ผู้บังคับกองตำรวจสองพี่น้อง) ๑๖ คุณ-ไพโรจน์ คงมาลัย ๑๗ คุณประสิทธิคหนุรักษ์ ๑๘ คุณเสถียร นธยายน ๑๙ คุณอมรธระ พงษ ๒๐ คุณลวน ศรสวสด ๒๑ คุณ-จันทร์ หลองทอง (ผู้แทนวัดโพธาราม)

ในการสร้างพระพุทธรูปหล่อใหญ่ที่สุดในโลกองค์นี้ ทางวัดได้บอกบุญผ่าน 'พิมพ์ไทย' ขอเชิญชวนพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตใจในการบุญการกุศลทั้งหลายร่วมกัน สร้างมหานิสงส์เพื่อเป็นผลบุญในชีวิตให้ทันตาเห็น จะโดยการอุทิศปัจจัยเป็นเงินหรือโลหะต่างๆ เช่น

เงิน ทอง นาก ทองเหลือง ทองแดง ก็แล้วแต่จะศรัทธา ได้ที่กรรมการทุกท่านซึ่งได้กล่าวนามมาข้างต้น

ในการนี้พระอธิการขอมได้สร้างพระบูชา และพระเครื่องต่างๆ ตลอดจนเครื่องรางของขลังแจกด้วย

สำหรับคนเดินทางไปที่วัดโพธาราม ไปได้หลายทางคือทางน้ำ ด้านแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านเกาะใหญ่ เข้าคลองพระบรรลือ ผ่านประตูน้ำสิงหนาทผ่านอำเภอลาดบัวหลวงถึงวัด หรือไปทาง จังหวัดนนทบุรี จากปากเกล็ด ผ่านประตูน้ำบางบัวทอง เข้าคลองลากฆ้อนเข้าคลองพระยาบรรลือ ผ่านอำเภอลาดบัวหลวงถึงวัดทางด้านแม่น้ำนครชัยศรีเข้าคลองพระยาบรรลือ ผ่านประตูน้ำพระยาบรรลือถึงวัดทางบก จากถนนมาลัยแมนเข้าไปทางถนนของอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แล้วลงเรือหางยาวต่อถึงวัด หรือเข้าไปทางถนนของอำเภอสองพี่น้อง (เดิม) ตลาดบางลี่ แล้วต่อเรือหางยาวถึงวัดก็ได้

หลวงพ่อขอม วัดโพธาราม

ผู้สร้าง พระพุทธโคดม พระพุทธรูปใหญ่ที่สุดในโลก

เมื่อฉบับวันอาทิตย์ก่อน ผู้เขียนได้เขียนถึงการสร้าง "พระพุทธโคดม" ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหล่อใหญ่ที่สุดในโลกแล้ว ดังนั้นฉบับนี้จึงขอเล่าถึงประวัติ หลวงพ่อขอม และประวัติวัดโพธารามต่อไป

วัดโพธาราม (ไผ่โรงวัว) ตั้งอยู่ในคลองพระยาบรรลือตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี วัดนี้สร้างมานานประมาณ ๕๐ ปี อยู่ห่างจากประตูน้ำ พระยาบรรลือประมาณ ๓.๐๐๐ ก.ม. เศษ ปัจจุบัน ท่านอธิการขอมอนิโช (หลวงพ่อขอมฯ) เป็นเจ้าอาวาส (นับเป็นเจ้าอาวาสองค์ที่ ๔) ท่านเกิดที่ตำบลบางตะเคียน อำเภอสองพี่น้องเป็นบุตร นายช้าง นางเปรมแก้วสวัสดิ์ เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทที่วัดบางสาม ปากคลองสองพี่น้อง โดยมีท่านพระครูวิญญานุโยค วัดสองพี่น้อง เจ้าคณะอำเภอ เป็นอุปัชฌายะ เมื่ออุปสมบทแล้วได้จำพรรษาอยู่ที่วัดบางสาม ๕ พรรษา แล้วไปเรียนพระปริยัติธรรมที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ที่จังหวัดสุพรรณบุรีอีก ๖ พรรษา สอบได้นักธรรมเอก

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ เจ้าอาวาสวัดโพธารามว่างลงคณะทายกทายิกาและกรรมการวัดไผ่โรงวัวได้พร้อมใจกันไปนิมนต์ท่านอธิการขอม อนิโชจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุมาเป็นเจ้าอาวาสสืบต่อมาจนบัดนี้

จากวัดในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งท่านอธิการขอม ฯ ได้พยายามทะนุบำรุงวัดขึ้นอย่างเต็มความสามารถ จนบัดนี้เป็นวัดที่เจริญแห่งหนึ่งในอำเภอ สองพี่น้องมี ถาวรวัตถุที่ ท่านได้จัดสร้างขึ้นที่สำคัญ ๆ คือ :-

๑. ได้สร้างกุฏิไว้เพียงพอให้พระภิกษุ สามเณร จำพรรษา
๒. ได้สร้างศาลาการเปรียญ
๓. ได้สร้างพระอุโบสถ
๔. ได้สร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม
๕. ได้สร้างโรงเรียนประชาบาล และอื่น ๆ เช่น สระน้ำ เป็นต้น

ขณะนี้บริเวณวัดมีเนื้อที่ประมาณ ๗๕ ไร่ ทางด้านริมคลองพระยาบรรลือ ทางวัดได้ติดต่อขอดินจากเรือขุดลอกคลองขึ้นถมหน้าวัดเรียบร้อย ดูสง่างาม พร้อมมีตลาด บ้านเรือนราษฎร และปลูกต้นไม้ตกแต่งน่าชมแห่งหนึ่ง นับว่าท่านอธิการขอม และประชาชนในเขตใกล้เคียงได้ร่วมมือร่วมใจกันทะนุบำรุงวัดเป็นอย่างดี

ท่านอธิการขอมอนิโช (หลวงพ่อขอม ฯ) เป็นพระภิกษุที่มีอารมณ์เยือกเย็น พูดน้อย ยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้ที่ไปพบเห็น ถือสันโดษ

ประกอบกับมีจิตเมตตา กรุณาเผื่อแผ่แก่พุทธบริษัททุก ๆ ชั้น จึงเป็นที่เคารพนับถือในบรรดาศานุศิษย์ทั่ว ๆ ไป ปีหนึ่ง ๆ ทางวัดจะมีงานประจำปีครั้งหนึ่ง หลวงพ่อขอม ๆได้มีจิตเมตตากรุณาสร้างพระเครื่องพระบูชาแจกจ่ายแก่บรรดาศิษย์และท่านที่เคารพ นับถือเป็น เนืองนิจ โดยไม่คิดเงินแต่อย่างใดจนบรรดาศิษย์ ๆ ระลึกถึงพระคุณของท่าน บางรายก็อทิศเงินถวายบางรายก็ขอร้องให้ท่านตั้งราคาค่าเช่าไว้ เพื่อไม่รบกวนท่าน พระบูชาที่สำคัญ ๆ มีพระกำแพงศอก “ปางลีลา” “ปางประสูติ” “ปางบรรพชา” และ “ปางตรัสรู้” นอกจากนี้ยังมีพระเครื่องต่าง ๆ พระประจำวัน เหรียญ และแหวน ฯลฯ เป็นต้น หลวงพ่อขอม ฯ มีจิตเจตนาอยากจะให้พุทธศาสนิกชนทุกคนมีพระพุทธรูปไว้เคารพบูชาทั่ว ๆกัน ท่านจึงได้แจกให้เปล่าบ้างและให้เช่าบ้าง แล้วแต่จะศรัทธา บรรดาศานุศิษย์เมื่อได้รับไปบูชาแล้วต่างเกิดสิริมงคลคุ้มภัยต่าง ๆ จนมีศิษยานุศิษย์ทั่ว ๆ ไปหลายจังหวัด เฉพาะในเขตอำเภอใกล้เคียงเช่นอำเภอลาดบัวหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอบางเลน อำเภอบางปลาม้า อำเภอบางซ้าย อำเภอเสนา อำเภอบางไทร และอำเภอไทรน้อย ฯลฯ เป็นต้น เมื่อมีงานประจำปีจะมีประชาชนไปร่วมการกุศลอย่างพร้อมเพรียง โดยทางวัดไม่ได้เก็บค่าเข้าดูมหรสพต่าง ๆ แต่อย่างใดแล้วแต่ผู้ใดจะมีจิตศรัทธาร่วมทำบุญกับท่านเท่านั้น

สำหรับการสร้าง “พระพุทธโคดม” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปใหญ่ที่สุดในโลกนั้นทางวัดโพธาราม และ คณะกรรมการขอถือโอกาสบอก

บุญเชิญชวนท่านพุทธศาสนิกชน และผู้มีจิตเมตตาโอบอ้อมอารีมีใจเป็น กุศล ทั้งหลาย จงได้ไป ร่วมมือ กันสร้าง มหากุศล ครั้งนี้โดยการบริจาคเงินหรือโลหะ เงินทอง นาค ทองเหลือง ทองแดง หล่อพระพุทธรูป “ พระพุทธโคดม ” โดยพร้อมเพรียงกันด้วย

การเดินทางไปวัดอาจจะไปได้ ๓ ทางคือ:–

๑. ทางเรือ (ด้านแม่น้ำเจ้าพระยา) ผ่านเกาะใหญ่เข้าคลองพระยาบรรลือผ่านประตูน้ำสิงหนาท ผ่านอำเภอลาดบัวหลวงถึงวัด

๒. ทางเรือ (ด้านแม่น้ำนครชัยศรี) เข้าคลองพระยาบรรลือผ่านประตูน้ำพระยาบรรลือถึงวัด

๓. ทางบก จากถนนมาลัยแมน เข้าไปทางถนนของอำเภอบางเลน จังหวัดนคร ปฐมแล้วลงเรือยนตร์ต่อถึงวัด หรือเข้าไปทางถนนของอำเภอสองพี่น้อง (เดิม) ตลาดบางลี่ จังหวัดสุพรรณบุรีแล้ว ต่อเรือยนตร์ถึงวัดก็ได้

ในงานนี้ท่านอธิการขอมอนิโช (หลวงพ่อขอม ฯ) มีพระเครื่องพระบูชา และเครื่องรางของขลังแจกจ่าย ดังเช่นเคย

ประวัติหลวงพ่อขอมและประวัติ วัดโพธารามที่กล่าวมา ข้างต้นเป็นข้อความที่นายสุกิตต์ วิสุวรรณ์ นายช่างโครงการและตรวจการชลประทานผึ่งตะวันตก นายช่างเอกแห่งกรมชลประทานซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อขอม คนหนึ่งได้เขียนส่ง มาให้ผู้เขียนส่วน ข้อความต่อไปนี้เป็น ของ ผู้เขียนที่ได้จากการ สัมภาษณ์หลวงพ่อขอม และ ลูกศิษย์ของท่าน

หลวงพ่อขอม เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕ ปัจจุบันอายุ ๖๔ ปี เดิมชื่อ "เป้า" แล้วเปลี่ยนมาชื่อ "ขอม" สาเหตุที่เปลี่ยนชื่อก็เนื่องมาจากเมื่ออยู่ที่วัดบางสามสมัยเป็นเด็กนั้น พอศึกษาเล่าเรียนหนังสือไทยออก ก็ได้ศึกษาหนังสือขอม สามารถอ่านเขียนหนังสือขอมได้อย่างรวดเร็วเกินกว่าเด็กคนอื่น ๆ ใคร ๆ ในวัดก็เลยเปลี่ยนชื่อให้ใหม่เป็น "ขอม" ดังกล่าว

ส่วนประวัติวัด พระรุกขมูลรูปหนึ่งชื่อรุ่ง ซึ่งมาปักกรดอยู่ตรงบริเวณที่เป็นวัดเดี๋ยวนี้ เมื่อประมาณ ๔๐ ปี เศษ เป็นผู้ชักชวนชาวบ้านย่านนั้นให้ร่วมกันสร้างวัดเมื่อสร้างแล้วตั้งชื่อว่าวัด "โคธารามราชบำรุงเจริญสุข" แต่ชาวบ้านเรียกว่าวัด "ไผ่โรงวัว" ตามชื่อบ้านย่านนั้นเพราะย่านนั้นเดิมเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึงจึงเป็นโคกที่พักของวัว และหลังสุดจึงได้เปลี่ยนชื่อวัดเป็น "โพธาราม"

เมื่อแรกสร้างวัดนี้เป็นเพียงสำนักสงฆ์เท่านั้น ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ หลวงพ่อขอมจึงได้สร้างพระอุโบสถราคา ๔๐๐,๐๐๐ บาทขึ้น วัดนี้จึงได้เปลี่ยนฐานะจากสำนักสงฆ์เป็นวัดมาตั้งแต่บัดนั้น

ตั้งแต่แรกสร้างวัดมาจนกระทั่งปัจจุบัน มีเจ้าอาวาสรวม ๔ องค์ด้วยกันคือ

๑. พระอาจารย์รุ่ง
๒. พระอาจารย์ขาว
๓. พระอาจารย์รอด
๔. หลวงพ่อขอม

สำหรับพระเครื่องของหลวงพ่อขอม ท่านบอกว่าตั้งใจจะสร้างให้ถึงหนึ่งโกฏิองค์ (สิบล้านองค์) ซึ่งตั้งแต่สร้างมาจนถึงเวลานี้ก็เกือบครบแล้วโดยเฉพาะที่ท่านสร้างแล้วบรรจุเอาไว้ที่พระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ขณะที่ท่านอยู่วัดนั้นถึง ๔๐๐,๐๐๐ องค์ พระที่ท่านบรรจุเอาไว้ในพระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาต มีทั้งพระเนื้อทองเหลืองชินและดิน ทำเป็นพระกำแพงศอก และพระอื่น ๆ องค์เล็ก ๆ น้อย ๆ มากมายปรากฏว่ากรมศิลปากรเคยขุดที่พระปรางค์องค์นี้พบพระดังกล่าวด้วย แต่ไม่ได้เอาขึ้นมาคงฝั่งไว้ตามเดิม

ส่วนพระเครื่องและเหรียญที่ หลวงพ่อขอม สร้างแจกอยู่ใน ปัจจุบันมีดังนี้

๑. พระกำแพงศอก เนื้อชินตะกั่ว มี ๔ ปาง คือ ปางประสูติ ปางบรรพชา ปางตรัสรู้และปางลีลา แต่ละปางเป็นพิมพ์ที่งดงามมาก ไม่มีที่ไหนเหมือน (นายยาน ซอยร่วมสันติ สะพานควาย พระนคร เป็นผู้ทำแบบ) โดยเฉพาะ ๓ ปางแรกไม่เคยมีพระอาจารย์ที่ไหนสร้างมาก่อนเลยในโลกนี้ทั้ง ๔ ปาง ทางวัดให้เช่า ทำบุญองค์ละ ๒๕ บาท

๒. พระกำแพงน้ำ เนื้อชินตะกั่ว องค์ละ ๕ บาท

๓. พระทุ่งเศรษฐี เนื้อชินตะกั่ว องค์ละ ๕ บาท

๔. พระพุทธโคดม ปางไทย และปางอินเดีย เนื้อดินเผา (เป็นดินในวัด ผสมกับ ดินสอพอง ท่าพระ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี กับดินจากสังเวชนียสถานประเทศอินเดีย จากสีขององค์

พระถ้าเป็นสีขาวนวลแสดงว่าองค์นั้นมีส่วนผสมของดินสีพองท่าพระมาก ถ้าเป็นสีแดง แสดงว่ามีส่วนผสมของดินที่วัดมาก ถ้าเป็นสีค่อนข้างน้ำตาล แสดงว่าเผาแก่ไฟ ส่วนแบบพิมพ์พระชนิดนี้เป็นฝีมือของนายยานเช่นกัน) องค์ละ ๓ บาท

๕. พระพุทธโคดมเล็ก ปางไทย และปางอินเดียเนื้อดินเผาเช่นเดียวกับพระหมายเลข ๔ ทางวัดไม่ได้ตั้งราคาเช่าไว้ แล้วแต่จะทำบุญแต่ส่วนใหญ่หลวงพ่อขอมท่านแจกให้เปล่า

๖. พระเมตตา รายละเอียดเหมือนพระหมายเลข ๕

๗. พระกริ่ง เนื้อทองเหลือง องค์ละ ๑๐ บาท

๘. พระกรุ้ง (เล็ก) เนื้อทองเหลือง องค์ละ ๕ บาท

๙. พระพุทธโคดม (กริ่ง) เนื้อทองเหลืองรมดำ องค์ละ ๑๐ บาท

๑๐. รูปหลวงพ่อขอมกริ่งเนื้อทองเหลืององค์ละ ๑๐ บาท

๑๑. เหรียญเสมารูปหลวงพ่อขอม (ด้านหลังเป็นพระประจำวัน) เนื้อทองแดงชุบเงิน เหรียญละ ๑๐ บาท

๑๒. เหรียญเสมารูปหลวงพ่อขอม เนื้อทองแดง เหรียญละ ๕ บาท

๑๓. เหรียญกลมรูปหลวงพ่อขอมเนื้อทองแดงเหรียญละ ๕ บาท

๑๔. เหรียญนางกวักเนื้อทองแดงชุบเงิน เหรียญละ ๓ บาท

๑๕. รูป หลวงพ่อขอมปลาสติกรูปละ ๕ บาท

นอกจากจะสร้าง พระเครื่อง และ เหรียญแล้ว หลวงพ่อขอม ยังสร้างพระบูชาและรูปหล่อตัวท่านไว้ถึง ๔ ชนิดด้วยคือ

๑. พระพุทธโคดม เนื้อสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง ๙ นิ้ว องค์ละ ๕๐๐ บาท

๒. พระพุทธโคดม เนื้อสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง ๕ นิ้ว องค์ละ ๒๕๐ บาท

๓. พระพุทธโคดม แบบอินเดีย เนื้อสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง ๕ นิ้วเศษ องค์ละ ๒๐๐ บาท

๔. รูปหล่อหลวงพ่อขอมหน้าตักกว้าง ๔ นิ้ว องค์ละ ๑๗๐ บาท

พระเครื่องดังกล่าวหลวงพ่อขอมได้จัดการบรรจุเอาลงโอ่ง และไหปิดผนึกด้วยซีเมนต์ตั้งเอาไว้รอบ ๆ พระอุโบสถเป็นจำนวนนับพันโอ่งไห ซึ่งในตอนแรกท่านตั้งใจจะบรรจุเอาไว้ที่ใต้ฐานพระพุทธโคดม" หรือพระพุทธรูปหล่อใหญ่ที่สุดในโลก แต่ภายหลังท่านกลัวว่าจะมีคนลักลอบขุดเอาพระเครื่องที่บรรจุทำให้พระพุทธรูปหล่อใหญ่ที่สุดในโลกเป็นอันตรายได้ท่านจึงงดไว้ แต่ท่านจะทำพระสถูปหรือพระเจดีย์สำหรับบรรจุพระเครื่องดังกล่าวโดยเฉพาะต่อไป

หลวงพ่อขอมเป็นพระอาจารย์ทางวิปัสสนากรรมฐาน พระเครื่องของท่านมีชื่อทางแคล้วคลาดและอยู่ยงคงกระพันส่วนทางเมตตามหานิยมนั้นก็นับว่ามีชื่อมากเหมือนกัน เพราะถ้าไม่ดีจริงทางเมตตามหานิยมแล้ว ไหนเลยท่านจะสร้างพระพุทธโคดมซึ่งเป็นพระพุทธรูปใหญ่ที่สุดในโลกราคาตั้งสามล้านบาทได้ที่วัดของท่านทั้ง ๆ ที่วัดอยู่ในย่านทุรกันดารห่างไกลชุมนุมชนมาก

พระกริ่งวัดเอียมวรนุช

เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๘ ที่จังหวัดชลบุรี รถคันหนึ่งได้พลิกคว่ำลง ปรากฏว่ามีคนในรถ ๔ คนในจำนวนนี้มีเพียงคนเดียวเท่านั้นคือบุตรของ สมจิตร ทรัพย์สำรวย ที่ไม่เป็นอะไรเลยนอกนั้นบาดเจ็บแขนขาหักไปตาม ๆ กัน ทั้งนี้เพราะบุตรของ สมจิตร ทรัพย์สำรวย ได้อาราธนาพระกริ่งอุบาเก็งของวัดเอียมวรนุชติดตัวไปด้วยนั้นเอง จึงทำให้แคล้วคลาดจากอุบัติเหตุดังกล่าว

นอกจากนั้น เสน่ห์โกมารชุน ดาวตลกก็ยังได้อาราชนาพระกริ่งวัดเอียมวรนุชนี้เอาไปทดลองฟาดรุ้งขาดอีกด้วย จึงเป็นเหตุทำให้พวกศิลปีนนับถือกันมาก ถึงขนาดสุพรรณ พราหมณ์พันธุ์ ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์มาขอเช่าไปทีละตั้ง ๕๐ องค์

พระกริ่งอุบาเก็งดังกล่าวเป็นพระกริ่งที่ ฯ พณ ฯ พลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกับคุณหญิงไสว จารุเสถียร สร้างให้วัดเอียมวรนุชเป็นการกุศล เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยสร้างด้วยทอง ๕๓ องค์ (เท่าอายุ ฯ พณ ฯ พลเอก ประภาส) และสร้างด้วยทองเหลือง ๕,๐๐๐ องค์

พระกริ่ง อุบาเก็ง ที่ ฯ พณ ฯ พลเอกประภาสสร้างนี้ ได้ใช้พระกริ่งอุบาเก็งของ ฯ พณ ฯ ถอดพิมพ์ แต่เนื่องจากพระกริ่งของ

ฯ พณ ฯ พระพักตร์สึกหมดแล้ว ช่างจะแต่งพระพักตร์ที่พิมพ์แต่ ฯ พณ ฯ ไม่ให้แต่ง พระกริ่ง อุบาเก็งที่สร้างจึงมีพระพักตร์ไม่ชัดเจนเหมือนพระกริ่ง อุบาเก็งของ ฯ พณ ฯ

ส่วนพระอาจารย์ที่มาร่วมในพิธีพุทธาภิเศก พระกริ่งอุบาเก็งวัดเอี่ยมวรนุชได้แก่ ๑ พระอาจารย์ ทิม วัดช้างไห้ จังหวัดปัตตานีเป็นประธาน ๒ พระอาจารย์ดำรงค์ วัดโพธิ์ จังหวัดสงขลา ๓ พระอาจารย์พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อเม้ียน) วัดพระเชตุพน ฯ จังหวัดพระนคร ๔ พระอาจารย์พระครูอาคม วัดสุทัศน์ ฯ จังหวัดพระนคร และ ๕ พระอาจารย์นาวัดจางวางพ่วง จังหวัดพระนครเป็นต้น

สำหรับราคาที่ทางวัดให้เช่าพระกริ่งอุบาเก็ง ชนิดทองคำราคาองค์ละ ๑,๐๐๐ บาท แต่เพราะเหตุมีจำนวนน้อย จึงได้มีผู้มาขอเช่าหมดไปตั้งแต่แรกแล้ว แม้ ฯ พณ ฯ พลเอกประภาสเองก็ได้ไว้บูชาเพียง ๒ องค์เท่านั้น ส่วนชนิดทองเหลือง ทางวัดให้เช่าองค์ละ ๑๐๐ บาทปรากฏว่าขณะนี้ยังพอมีอยู่บ้าง ดังนั้นถ้าท่านผู้ใดสนใจขอเชิญไปเช่าได้ที่พระครูถาวรคุณ เจ้าอาวาสวัดเอี่ยมวรนุช บางขุนพรหม (เยื้องไทย ที.วี.) พระนครได้ทุกเวลา

ประวัติวัดเอี่ยมวรนุช วัดนี้เป็นวัดราษฎร์ ตั้งอยู่ริมถนนสามเสน เป็นวัดที่มีมาตั้งแต่โบราณแล้วแต่ไม่ทราบประวัติว่าใครสร้าง และสร้างมาตั้งแต่เมื่อใด เข้าใจว่าคงจะมีอายุสมัยเดียวกับวัดใหม่อมตรส ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ใกล้เคียง (วัดใหม่อมตรสเป็นวัดสร้างในสมัยกรุงธนบุรี) วัดนี้เดิมมีชื่อว่า “วัดใหม่ท้องคุ้ง” เพราะสมัยก่อนโน้น

คลองบางขุนพรหมข้างวัด ซึ่งบัจจุบันเป็นถนนพายัพ เป็นท้องคุ้ง แล้วได้เปลี่ยนเป็นชื่อ “วัดปลัดนุช” เพราะในสมัยต่อมาเมื่อได้มีการตัดถนนสามเสนผ่านหน้าวัดปรากฏว่าวัดไม่มีรั้วกำแพง ปลัดนุชก็ได้มาสร้างกำแพงวัดให้ชื่อวัดจึงได้เปลี่ยนไปเป็นชื่อดังกล่าว

ครั้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงทอดพระกฐินที่วัดนี้ (มีอยู่ปีหนึ่งซึ่งไม่ทราบว่าปีไหน พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงทอดพระกฐินวัดราษฎร์ด้วย) พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นกำลังสร้างพระวิหารใหญ่อยู่ (คือหลังที่เป็นพระอุโบสถบัจจุบัน) พระองค์จึงได้มีพระราชดำรัสถามเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการซึ่งตามเสด็จไปด้วยว่าใครเป็นคนสร้าง เจ้าพระยาภาสกรวงศ์กราบบังคมทูล ฯ ว่ายายเอี่ยมเป็นผู้สร้างพระองค์จึงพระราชทานเงิน ๑ ชั่ง ทรงทำบุญร่วมด้วยแล้วมีพระราชดำรัสสั่งว่า “ให้เอาชื่อแกใส่ด้วยนะ” วัดนี้จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดเอี่ยมวรนุช” มาจนกระทั่งเวลานี้

ต่อมาในภายหลัง วัดนี้ได้ประสบกับการสั่งให้ยุบวัดมาแล้ว ๒ ครั้ง ครั้งแรกในสมัยหลวงสารานุประพันธ์ เป็นอธิบดีกรมการศาสนา เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ใหม่ ๆ เพื่อเอาที่สร้างโรงพิมพ์การศาสนาโดยทางกรมศาสนาอ้างว่า เจ้าคณะมาตรวจแล้วเห็นว่าเป็นวัดเล็ก อยู่กลางพระนครไม่มีรายได้อะไร และไม่มีเจ้าอาวาสที่สามารถจะสร้างวัดให้เจริญได้ จึงเห็นสมควรสั่งยุบ แต่ก็ไม่ได้ยุบวัดเพราะเกิดปฏิวัติ เปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ ครั้งที่สองจะสั่งยุบอีก

แต่สมเด็จพระสังฆราชวัดเบญจม ฯ ซึ่งขณะนั้นเป็นเจ้าคณะแขวง ได้ทรงคัดค้านไว้ โดยได้มีพระดำรัสว่าท่านเห็นด้วย แต่ใครล่ะที่จะสั่งยุบ แล้วท่านก็มีพระดำรัสต่อไปว่า มีแต่เขาสร้างวัด ไม่เคยเห็นใครรื้อวัด จึงเป็นอันว่าวัดนี้ไม่ถูกสั่งยุบ

ปัจจุบันวัดเอี่ยมวรนุชมีพระ ๑๒ รูปเณร ๒ รูปและมีเนื้อที่วัด ๒ ไร่ ๓๗ ตารางวา (ความจริงเมื่อสมัยก่อนวัดนี้มีที่ดินมากกว่านี้ โดยเฉพาะที่ดินที่ดินตรงข้ามหน้าวัด ก็เป็นของวัด แต่เนื่องจากสมัยโน้นไม่มีโฉนด ที่ดินของวัดจึงเหลือเพียงดังกล่าว)

ส่วนประวัติเจ้าอาวาสเท่าที่ทราบมี ๑ พระครูเจริญ ๒ พระครูธรรมคุต ๓ พระมหาศรี ๔ พระอธิการภิรมย์ และ ๕ พระครูถาวรวรคุณ

วัดเอี่ยมวรนุช มีปูชนียวัตถุ และ ถาวรวัตถุสถานในปัจจุบันดังนี้

๑. พระพุทธรูปหล่อสมัยสุโขทัย ๒ องค์ ประดิษฐานอยู่ในพระอุโสบถองค์ใหญ่เป็นพระปางสมาธิ เป็นพระประธาน (เดิมเป็นพระประธานอยู่ในวิหารคือพระอุโบสถหลังนี้มาแต่เดิม) องค์เล็กเป็นพระปางมารวิชัยมีนามว่า หลวงพ่อสาระพัดช่าง (เดิมเป็นพระประธานประดิษฐานอยู่ใน พระอุโบสถวัด สาระพัดช่างซึ่ง ต่อมาวัดนี้ได้ถูกยุบ ที่ดิน ส่วนหนึ่ง ของ วัดเช่นบริเวณส่วนที่ เป็น พุทธาวาสคือโบสถ์ วิหารได้ ถูกสร้างเป็นวัง บางขุนพรหม่และที่ดินวัดซึ่งเป็นส่วนสังฆาวาสคือ กุฏิสงฆ์นั้นเวลานี้เป็นโรงพิมพ์ธนบัตรของรัฐบาลที่กำลังทำการก่อสร้างอยู่) กับมีพระพุทธรูปหล่ออีกองค์หนึ่งซึ่งเดิม

เป็นพระประธาน ประดิษฐานอยู่ในโบสถ์เก่าเวลานี้ประดิษฐานอยู่ที่ศาลา ซึ่ง ฯ พณ ฯ พลเอกประภาสและคุณหญิงไสว สร้างอุทิศให้ ร.ท. ตวงสิทธิ์ จารุเสถียร บุตรชายที่ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต

๒. พระอุโบสถและพระวิหาร พระอุโบสถเก่าของเดิม (เป็นโบสถ์แบบมหาอุดคือมีประตูเดียว และเป็นโบสถ์เล็กมาก ขนาดพระเข้าไปทำสังฆกรรมได้ ๒๕ องค์พอดี ซึ่งคนอื่นจะเข้าไปอีกไม่ได้ สมัยก่อนเวลาเสาร์ ๕ ได้มีพระอาจารย์มาขอทำพิธี ปลุกเสกกันอยู่เสมอ) ได้รื้อเมื่อสองสามปีมาแล้ว ส่วนวิหารที่ยายเอี่ยมสร้างเดิมเป็นทรงตึก หลังคาเตี้ย ไม่มีช่อฟ้า แบบวัดสามพระยา แล้วต่อมาจึงได้ทำเป็นพระอุโบสถ ฯ พณ ฯ พลเอกประภาสได้มาทอดกฐินที่วัดนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ก็ได้มีจิตศรัทธาเป็นผู้ริเริ่มและบริจาคทรัพย์บูรณะพระอุโบสถหลังนี้ ซึ่งตั้งแต่เริ่มบูรณะมาได้สิ้นเงินไปแล้วกว่า ๖ แสนบาทพระอุโบสถหลังใหม่นี้ ได้ทำการยกช่อฟ้าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ขณะนี้การบูรณะซึ่งเกือบจะเรียกได้ว่าสร้างใหม่ใกล้จะสำเร็จแล้ว ยังเหลืออยู่แต่ปิดทองประดับกระจกชุกชี (ฐานพระประธาน) และอื่น ๆ อีกเล็กน้อยเท่านั้น

๓. ศาลาใหญ่ ๒ หลังเป็นศาลาตึกอยู่ติดกับกำแพงหน้าวัดเป็นศาลาที่ ฯ พณ ฯ พลเอกประภาส คุณหญิงไสวจารุเสถียร สร้างหลังหนึ่งมีชื่อว่า “จารุเสถียร อุปถัมภ์”

๔. พระเจดีย์ เดิมมีพระเจดีย์หลายองค์ แต่ได้รื้อเพื่อสร้างกุฏิเจ้าอาวาสหลังใหม่ไปหลายองค์ เวลานี้จึงเหลืออยู่เพียง ๒ พระ

เจดีย์ คือพระเจดีย์ใหญ่องค์หนึ่ง รูปทรงแปลกสูงประมาณ ๕ วา เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๓ วา เป็นพระเจดีย์โบราณ และเป็นที่บรรจุอัฐิบิดา ฯ พณ ฯ พลเอกประภาส ตั้งแต่สมัย ฯ พณ ฯ ยังเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก (บ้านเดิมของ ฯ พณ ฯ พลเอกประภาสอยู่ที่ถนนพายัพ เยื้องกับวัดนี้) กับพระเจดีย์องค์เล็กอีกหนึ่งองค์

๕. ต้นโพธิ์มีอยู่ ๑ ต้นขนาดค่อนข้างใหญ่ไม่ทราบประวัติเหมือนกันว่าใครเป็นคนปลูกตั้งแต่เมื่อใด

๖. กุฏิพระเจ้าเข้านิพพาน

๗. กุฏิเจ้าอาวาส เป็นตึก ๒ ชั้น ราคาสร้าง ๒๕๐,๐๐๐ บาท พลเอกประภาส สร้างถวาย ส่วน กุฏิ พระลูกวัดเป็น ตึกทั้งหมดเหมือนกัน

๘. กุฏิยายชี มีอยู่ ๒–๓ หลัง เป็นเรือนไม้ทั้งหมด

ประวัติพระครูถาวรคุณเจ้าอาวาสวัดเอี่ยมวรนุช ชื่อเดิม มล. ประดิษฐ์ ศิริวงศ์เกิดปีชวด พ.ศ. ๒๔๕๕ ตำบลตลิ่งชัน อำเภอตลิ่งชัน จังหวัดธนบุรี เป็นบุตร ม.ร.ว. เล็กและนางเจิม ศิริวงศ์ เมื่ออายุ ๑๘ ปีบวชเณร ที่วัดเอี่ยมวรนุชและเป็นเณรตลอดมาจนกระทั่งอายุครบ ๒๐ ปี จึงได้บวชเป็นพระที่วัดนี้ ในสมัยพระครูธรรมคุต (หนู) เป็นเจ้าอาวาสเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ (วันเปลี่ยนแปลงการปกครอง) โดยมีพระอริยะมุนี วัดเทวราชกุญชรเป็นพระอุปัชฌาย์ และได้เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ ตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน

หลวงพ่อวัดบางน้ำชน

ภายในพระอุโบสถหลังนั้นค่อนข้างสลัว แต่ก็ไม่น่ากลัว เพราะหลวงพ่อประธานท่านมีพระพักตร์ไม่ดุ

หลวงพ่อพระประธานดังกล่าวเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถวัดบางน้ำชน ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลบุคคโล อำเภอธนบุรี จังหวัดธนบุรี พระพุทธรูปองค์นี้ไม่ทราบประวัติว่าใครเป็นคนสร้าง และสร้างมาแต่เมื่อใด สันนิษฐานว่าคงสร้างมาพร้อม ๆ กับการสร้างวัด

เนื่องจากพระพุทธรูปองค์นี้ไม่มีชื่อ ชาวบ้านจึงเรียกว่าหลวงพ่อพระประธาน หลวงพ่อพระประธานองค์นี้ถึงแม้ว่ารูปร่างของท่านจะไม่งดงามแต่ก็ปรากฏว่ามีอภินิหารเป็นที่นับถือของชาวบ้านย่านนั้น

อภินิหารของหลวงพ่อพระประธาน ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวบ้านก็คือ เมื่อหลายปีมาแล้ว ชาวบ้านคนหนึ่งได้ผันไปว่าหลวงพ่อพระประธานได้มาบอกชาวบ้านคนนั้นให้หาซื้อสลากกินแบ่งของรัฐบาลพร้อมกับบอกเลขฉบับที่ถูกรางวัลที่หนึ่งให้ด้วย แต่ชาวบ้านคนนั้นก็หาซื้อสลากกิมแบ่งดังกล่าวไม่ได้ ซื้อมาก็ได้แต่ฉบับ

ที่มีเลขใกล้เคียง ดังนั้นชาวบ้านคนนั้นจึงได้ไปเล่นหวยใต้ดิน ๓ ตัว ไว้อีก ส่วนเพื่อนบ้านที่ได้ทราบเรื่องต่างก็พากันเล่นหวยใต้ดิน ๓ ตัว ตามกันเป็นแถว ผลปรากฏว่าการออกสลากกินแบ่งงวดนั้น รางวัลที่ ๑ ออกตามเลขฉบับที่หลวงพ่อพระประธานบอกจริง ๆ แต่เนื่องจากบุญของชาวบ้านคนนั้นยังไม่ถึงเวลาจะได้เงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จึงทำให้เพียงถูก ๓ ตัวเท่านั้น

อย่างไรก็ดีชาวบ้านคนนั้นก็ได้ถูกหวยใต้ดินรวยไปหลายหมื่นเหมือนกัน และนอกจากชาวบ้านคนนั้นจะรวยแล้ว ก็ยังทำให้เพื่อนบ้านที่เล่นหวยใต้ดินตามชาวบ้านคนนั้นถูกหวยรวยเงินไปด้วยเป็นจำนวนหลายสิบราย

ประวัติวัดบางน้ำชน จากการสอบถามพระเอก เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้ความว่าวัดนี้เป็นวัดโบราณ มีอายุกว่า ๑๐๐ ปีมาแล้ว เป็นวัดราษฎร์ ไม่มีประวัติว่าใครเป็นคนสร้าง แต่มีจารึกอักษรไทยโบราณที่เสมาหน้าพระอโบสถบอกถึงผู้บูรณะโดยมีข้อความเขียนเป็นภาษาไทยปัจจุบันดังนี้

"สุภมัศดุพระพุทธศักราชล่วงแล้ว ๒๓๗๖ พรรษา ปีฉลูเบญจศก จีนจิวกับทั้งสาธุสัปบุรุษทั้งปวงได้บูรณะปฏิสังขรณ์สร้างไว้ให้เป็นอายุพระศาสนาไว้ ณ วัน ๔ ๖ ๒ เจ้าสัวไหฯกับข้าฯได้สำเร็จพระโพธิญาณในอนาคตกาลภายภาคหน้า"

สำหรับการที่มีผู้เรียกวัดนี้ว่า "วัดบางน้ำชน" ก็เพราะเหตุว่าเป็นวัดที่ตั้งอยู่ริมคลองบางน้ำชน แต่ประวัติวัดนี้ได้ความอีกอย่าง

หนึ่งจากพระเรียงซึ่งเป็นพระลูกวัดองค์หนึ่งกล่าวว่า เป็นวัดที่สร้างมาประมาณ ๓๐๐ ปีแล้วโดยชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า วัดนี้ก็เป็นวัดหนึ่งใน ๓วัดคือ ๑.วัดสำเหร่ ๒.วัดบางน้ำชนและ ๓.วัดบุคคโล ที่เศรษฐี ๓ พี่น้องในย่านนั้นได้สร้างไว้

ปูชณียวัตถุและโบราณสถาน ของวัดบางน้ำชนเท่าที่มีอยู่ในปัจจบัน ก็ได้แก่

๑. พระอุโบสถ เดิมมีรูปทรงคล้ายบ้าน มีหน้ามุข หลังคาชั้นเดียว ไม่มีช่อฟ้าใบระกา มีประตู ๓ ประตู ข้างหน้า ๒ ประตูข้างหลัง ๑ ประตู ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๔ พระเอกเจ้าอาวาสองค์บัจจุบันได้บูรณะทำหลังคาเป็นสามชั้น และติดช่อฟ้าใบระกา แบบพระอุโบสถทั่วๆไป

๒. พระประธาน คือหลวงพ่อพระประธาน องค์ที่กล่าวแล้วข้างต้น

๓. พระวิหาร พังเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒

๔. พระเจดีย์ มีอยู่ในกำแพงแก้ว (กำแพงพระอุโบสถ) ๓องค์ พระเจดีย์เหล่านี้เมื่อตอนสงครามซึ่งขณะนั้นวัดมีสภาพรกรุงรัง ได้ถูกคนร้ายลอบขุดทำลายทุกองค์ส่วนพระเจดีย์รายนอกกำแพงแก้วพระเรียงดังกล่าวว่า เมื่อสมัยเป็นเด็กอายุ ๑๔ ปี คือเมื่อ ๔๕ ปีมาแล้ว จำได้ว่ายังไม่มีแม้แต่องค์เดียว

๕. หอระฆัง เป็นหอก่ออิฐถือปูนของเก่าคงจะสร้างมาพร้อมๆกับวัด ปรากฏว่า เมื่อเดือนมีนาคมนี้ ระฆังซึ่งแขวนไว้บนหอนั้น

(แต่ไม่ได้ใช้ตี เพราะตีไม่ค่อยดัง) ได้หลุดพร้อมกับเหล็กแขวนตกลงมากองกับพื้น เพราะความเก่าแก่

๖. ศาลาท่าน้ำ เป็นศาลาไม้มี ๑ ศาลา

๗. กุฏิสงฆ์ เป็นของสร้างในสมัยหลังและเป็นไม้ทั้งหมด

๘. ป่าช้า เนื่องจากมีชาวจีนรอบๆวัด ป่าช้าวัดนี้จึงเต็มไปด้วยหลุมฝังศพของชาวจีน ทำคล้ายฮวงซุ้ย ส่วนเมรุเผาศพเป็นเมรุชั่วคราว

วัดนี้มีเนื้อที่ ๕ ไร่ ปัจจุบันมีพระ ๑๓ รูป ไม่มีเณร

ประวัติเจ้าอาวาสเท่าที่ทราบเดิมมีเจ้าอาวาส ปกครองวัดนี้มา ๔ รูปแล้วคือ ๑. สมภารเบ้ ๒. สมภารอิ่ม ๓. สมภารชื้น และ ๔. สมภารตาบ

ส่วนประวัติสมภารเอกซึ่งเป็นเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันท่านมีฉายาว่า "**วฑฺฒโน**" บิดาชื่อผัน มารดาชื่อแย้ม เวลานี้อายุ ๗๙ ปี บ้านเดิมอยู่ตำบลหนองจอก อำเภอมนบุรี จังหวัดพระนคร เมื่ออายุ ๕๐ปี ได้บวชที่วัดศรีชมพู ซึ่งตั้งอยู่ที่คลอง ๑๐ อำเภอมินบุรี โดยมีพระอุปัชฌาคอนเจ้าอาวาสวัดคลอง ๑๐ สายบนเป็นผู้ทำการบวชให้เมื่อบวชแล้วก็ได้อยู่ที่วัดศรีชมพู ๕ พรรษา แล้วจึงย้ายมาอยู่ที่วัดบางน้ำชนนี้เมื่อระหว่างสงคราม จนกระทั่งถึงพ.ศ. ๒๔๙๔ จึงได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นสมภาร และได้เป็นสมภารเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้.

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าความเจริญของวัดนี้ได้มีขึ้นในสมัย

สมภารเอกทั้งนั้น เพราะท่านเป็นพระนักสร้างองค์หนึ่งเหมือนกัน บัจจุบันท่านกำลังจะสร้างเขื่อน วัดเพื่อกั้นน้ำริมคลองบางน้ำชนซึ่งกำลังพังทินเข้ามาทุกวันยาว๙๐ เมตร ในราคาเมตรละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งหมด ๙๐,๐๐๐ บาท ซึ่งขณะนี้ได้มีท่านผู้มีจิตศรัทธาบริจาคช่วยทำบุญแล้ว ๓๙ รายดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. ห้างเอี๊ยะล้ง เอี๊ยะอัน ๑๘,๐๐๐ บาท ๒. บริษัทหวั่งหลีจำกัด ๕,๐๐๐ บาท ๓. นายเล็ก อิงคนันท์ ๒๐๐๐ บาท

ส่วนผู้ทำบุญรายละ ๑,๐๐๐ บาท มีดังนี้ ๑. อุทิศให้นายเสริม ธนียวัน ๒. อุทิศให้นายเล่าเซี้ยง แซ่ปึง ๓. อุทิศให้นางเล็ก ๔. อุทิศให้นางวัน ๕. อุทิศให้นางเอี้ยง ๖. อุทิศให้ นายเม่งฮะ แซ่กี ๗. อุทิศให้นางเมี้ยวเต๊ก แซ่ลี้ ๘. นายสุวิทย์ วุวิกะปกรณ์กุล ๙. นายสมศักดิ์ กิตติศักดิ์นันท์ ๑๐. นายเที่ยมฮวด แซ่ตู ๑๑. นายสุรินทร ตุลยธรรมภักดี ๑๒. นายเก้ง แซ่พัว ๑๓. นายยี่ปู แซเลา ๑๔. นายชูเลง แซ่ตง ๑๕. นายบุญฤทธิ์ กิตติธรรมวุฒิ ๑๖. นายชิวหลิม แซ่ตั้ง ๑๗. นายโสภณ สิโรราบ ๑๘. นายจำรูญ กองตาพันธ์ ๑๙. นางมุ้ยเชี้ง แซ่ซง ๒๐. นาย สันติ โอปนายิกุล ๒๑. นางบุญล้วน บูลภักดิ์ ๒๒. นายประสงค์ เอี่ยมสุขวัฒน์ ๒๓. นายปอจุ่น แซ่ฉั่ว ๒๔. นางปอจั้ว แซ่ฉั่ว ๒๕. นายเอกเฮี้ยง แซ่โค้ว ๒๖. นายซีย่ง แซ่เฮี่ยบ ๒๗. นายสมบูรณ์ พักอุดม ๒๘. ห้างผ้าใบตรามือน่ำฮั่วเซ้ง ๒๙. นายโง้วจีน แซ่อึ้ง ๓๐. อุทิศให้นายมังกร บัญชรเทวกุล ๓๑. ร้านค้าไม้ไทยประสงค์

๓๒. ร้านค้าไม้กิมเฮงฮวด ๓๓. นายจักรกฤษณ์ ไทยแสงสง่า
๓๔. นายชลอ กงทอง

สำหรับเงินสร้างเขื่อนที่ยังขาดอยู่เท่าใด นายสมชาย กงทอง เจ้าของเล้า ก. ไก่ กับนายสมชาย ปลื้มมนัส คอมประโตร์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาบุคคโล ธนบุรี ซึ่งมีพื้นเพอยู่ใกล้ๆกับวัดรับเป็นผู้ออกให้ทั้งสิ้น.

วัดโมลีโลกยาราม

วัดโมลีโลกยาราม เป็นพระอารามหลวง ชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่ฝั่งเหนือ อยู่ติดกับพระราชวังเดิมทางด้านเหนือของวัด กับป้อมวิไชยประสิทธิ ทางด้านทิศตะวันออกของวัด และอยู่ตรงกันข้ามฝั่งคลองกับวัดกัลยาณมิตร อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรี

วัดนี้เป็นวัดราษฎร์มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ไม่ทราบประวัติว่าใครเป็นคนสร้าง เดิมเรียกกันว่า "**วัดท้ายตลาด**"

ในสมัยกรุงธนบุรี เนื่องจากอุปจารวัดนี้อยู่ติดกับเขตพระราชวัง พระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงสถาปนาให้เป็นวัดในพระราชวัง (ไม่มีพระสงฆ์) แล้วพระราชทานนามใหม่ว่า "**วัดพุทไทสวรรยาวาส**" เพื่อให้เหมือนกับกรุงศรีอยุธยาที่มีวัดพุทไธสวรรย์

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ **ในรัชกาลที่๑** เมื่อทระตั้งราชธานีมาตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้มีพระราชดำริจะให้นิมนต์พระสงฆ์มาอยู่ที่วัดนี้ตามเดิม แต่ก็สิ้นรัชกาลเสียก่อน

ในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงบูรณะวัดนี้เป็นส่วนใหญ่ แล้วพระราชทานนามวัดใหม่ว่า "**วัดโมลี**

โลกยาราม" พร้อมกันนั้นก็โปรดเกล้า ฯ ให้นิมนต์พระสงฆ์มาอยู่วัดนี้ตามพระราชดำริของพระราชบิดา

ในรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิสังขรณ์อีกทั่วทั้งพระอาราม

ในรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิสังขรณ์ใหม่

ในรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิสังขรณ์ทั้งวัดอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายแล้วก็ไม่ได้มีการบูรณะใหญ่อีกเลยจนกระทั่งบัดนี้ ดังนั้นสภาพของวัดนี้ทั่ว ๆ ไป คือพระอุโบสถ พระวิหาร กุฏิและถนนในวัดจึงอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมที่รอคอยท่านผู้มีจิตศรัทธาจะมาบูรณะ

สำหรับปูชณียวัตถุ และปูชณียสถานที่สำคัญของวัดนี้ที่เป็นส่วนพุทธาวาส ซึ่งอยู่ในกำแพงเดียวกันมี

๑. พระอุโบสถ ได้สร้างมา ๒ ครั้งแล้ว ครั้งแรกราษฎร์สร้างเป็นโบสถ์เล็ก ๆ ในรัชกาลที่ ๒ พระศรีสุวรินทราบรมราชเทวีทรงบูรณะต่อมุขหน้าและมุขหลังออกมาอีก ครั้งสุดท้ายพระครูสังวรโมลีเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้ซ่อมแซม แต่ยังไม่เสร็จเพราะขาดเงินที่จะต้องใช้จ่ายในการนี้อีกประมาณ ๑๕๐.๐๐๐ บาท

๒. พระวิหารกำลังทรุดโทรมเต็มที ในพระวิหารมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ ๒๗ องค์ พระวิหารหลังนี้เมื่อสมัยกรุงธนบุรีได้ใช้ทำเป็นฉางเกลือ

๓. หอพระสมเด็จหรือหอพระบนหอข้างทิศเหนือและใต้มีพระเจดีย์ข้างละ ๒ องค์รวม ๔ องค์ สำหรับพระเจดีย์องค์หนึ่งทางทิศใต้นั้น เป็นที่ประดิษฐานเส้นพระเกษาของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวโสกันต์ตั้งแต่ยังมีพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ในรัชกาลที่ ๒ (ด้วยเหตุนี้เองพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงพระราชทานนามวัดว่า วัดโมลีโลกยาราม) พระเจดีย์องค์นี้ได้ถูกคนร้ายลักขุดเบี่นรู แต่ไม่ทราบว่าจะได้ของมีค่าอะไรไปบ้าง ส่วนในหอสมเด็จ มีรูปสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ขุน (พระราชกรรมวาจาจารย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้า ฯ ให้บั้นขึ้น เวลานี้หอสมเด็จมีสภาพเหลือแต่ทรากตึกเท่านั้น

๔. พระเจดีย์ บัจจุบันมีพระเจดีย์เล็ก ๆ ๔ องค์ อยู่ทางด้านทิศเหนือ ๒ องค์ และอยู่ทางด้านทิศใต้อีก ๒ องค์ (พระเจดีย์เหล่านี้ได้เคยถูกคนร้ายลักขุดกรุหมดแล้ว และเมื่อสมัยสงครามอินโดจีนทางวัดก็ได้ขุดกรุนำพระไปมอบให้ทางราชการ กระทรวงกลาโหมสำหรับแจกจ่ายทหารตำรวจที่ออกแนวรบด้วย) ดังนั้นรวมพระเจดีย์ทั้งหมดในวัดนี้จึงมี ๘ องค์

ส่วนวัตถุสถานที่เป็นส่วนสังฆาวาสมี

๑. ตำหนักแดง เดิมเป็นพระตำหนักอยู่ ในพระบรมมหาราชวัง

คู่กับพระตำหนักเขียว ในรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้า ฯ ให้รื้อพระตำหนักแดงมาสร้างเป็นกุฏิไว้ที่วัดนี้ ส่วนพระตำหนักเขียวโปรดเกล้า ฯ ให้รื้อไปสร้างไว้ที่วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี ซึ่งต่อมาพระองค์มีพระราชดำริว่า พระตำหนักทั้ง ๒ แต่ก่อนเคยประดิษฐานอยู่ในพระบรมมหาราชวังด้วยกัน จึงโปรดเกล้า ฯ ให้รื้อพระตำหนักแดงไปสร้างไว้คู่กันกับพระตำหนักเขียวแล้วพระองค์ทรงสร้างกุฏิให้วัดนี้ใหม่หมู่ กุฏิดังกล่าวจึงเรียกว่า "ตำหนักแดง" เรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้

๒. หอระฆังมี ๑ หอ

๓. ศาลาท่าน้ำ มี ๒ ศาลาอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่

๔. สระน้ำมี ๑ สระ

ประวัติเจ้าอาวาส วัดนี้ได้มีสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ๓ องค์ คือ ๑.สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ขุน ๒.สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ฉิมแล๊ะ ๓.สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ม.ร.ว. เจริญเป็นเจ้าอาวาส และต่อมามีเจ้าอาวาสเรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. พระวิเชียรมุนี เป็นเจ้าอาวาสสมัยรัชการที่ ๔ต่อรัชกาลที่๕

๒. พระสนิทสมณคุณ เป็นเจ้าอาวาสสมัยรัชกาลที่ ๕ ต่อรัชกาลที่ ๖

๓. พระประสิทธิ ศีลคุณ

๔. พระครูสังวรโมลี เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

เวลานี้มีพระ ๔๐ รูป เณร ๑๗-๑๘ รูป มีกุฏิทั้งหมด ๒๔ หลัง

แบ่งเป็น ๖ คณะ (เดิมมี ๔ คณะ) คณะ ๑ ซึ่งเป็นหมู่กุฏิ "ตำหนักแดง" เป็นกุฏิที่พระครูสังวรโมลีเจ้าอาวาสอยู่

วัดนี้เป็นที่ประทับและเล่าเรียนของเจ้านายต้นราชวงศ์จักรีหลายพระองค์ เพราะเมื่อในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้เสด็จประทับอยู่ที่พระราชวังเดิม สมัยนั้นสถานที่ศึกษาวิชาการอย่างวัดพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จ พระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงได้ไปทรงศึกษาอักขระสมัยเบื้องต้นในสำนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ขุนหลายพระองค์ อาทิพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวในสมัยยังทรงพระเยาว์เป็นต้น จึงจัดว่าเป็นพระอารามหลวงที่สำคัญพระอารามหนึ่ง.

อภินิหารสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ที่วัดท้ายตลาด

เมื่อฉบับวันอาทิตย์ที่แล้ว ผู้เขียนเล่าถึงประวัติวัดโมลีโลกยาราม (วัดท้ายตลาด) แล้วดังนั้น ฉบับวันอาทิตย์นี้ จะขอเขียนเล่าเรื่องของวัดนี้ต่อเป็นตอนจบ

สำหรับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดท้ายตลาด ซึ่งเป็นที่โจษขานกันทั่วไป ได้แก่พระเครื่องกับพระเจดีย์ที่บรรจุเส้นพระเกษารัชกาลที่ ๓ และที่ ๔

พระครูสังวรโมลีเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันเล่าให้ผู้เขียนฟังเกี่ยวกับเรื่องพระเครื่องวัดท้ายตลาดว่า เป็นพระที่ได้จากบนเพดานพระอุโบสถพระวิหาร (บรรจุบีบบัดกรี) และจากหอสมเด็จ นอกจากนั้นก็ได้จากในพระเจดีย์ด้วย สำหรับพระเครื่องที่อยู่ในพระเจดีย์นั้นปรากฏว่าได้ถูกคนร้ายลักขุดเอาไปก่อน แล้วต่อมาเมื่อคราวสงครามอินโดจีน ทางราชการกระทรวงกลาโหมได้มีหนังสือขอพระเครื่องเพื่อมอบให้กับทหารตำรวจที่ออกรบมายังวัดนี้ (ทางราชการมีหนังสือขอพระเครื่องทุกวัด) พระประสิทธิ์ศีลคุณเจ้าอาวาสในขณะนั้น จึงได้ขุดพระเจดีย์ที่คนร้ายลักขุด พร้อมกับทำการรวบรวมพระเครื่องต่าง ๆ ในวัดที่พบได้พระเครื่องบอบให้ทางราชการไปถึง ๓ บาตร พระเครื่องที่พระประสิทธิ์ศีลคุณมอบให้ทางราชการไป

นั้น พระครูสังวรโมลีไม่ได้เห็น จึงไม่ทราบว่าเป็นพระเครื่องอะไร บ้างแต่ท่านเข้าใจว่า พระเครื่องส่วนหนึ่งเป็นของพระวิเชียรมุนี อดีตเจ้าอาวาสสมัยรัชกาลที่ ๔ ซึ่งมีชาติภูมิใกล้ ๆ กับวัดนกในคลองบางแขวก จังหวัดธนบุรี (พระเครื่องของพระวิเชียรมุนีนี้เป็นพระที่ขึ้นชื่อลือชาในทางอยู่ยงคงกระพัน) หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นพระเครื่องของพระสนิทสมณคณ อดีตเจ้าอาวาสสมัยรัชกาลที่ ๕ (จากบันทึกหลักฐานของพระประสิทธิ์ศีลคุณกล่าวว่า ได้มอบให้ทางราชการไปจำนวน ๔,๐๐๐ องค์ ซึ่งพระดังกล่าวจำนวน ๑ ใน ๓ เป็นพระเครื่องของท่านอาจารย์กลิ่น (พระอาจารย์องค์นี้ พระครูสังวรโมลีไม่ทราบประวัติ)

แต่พระเครื่องวัดท้ายตลาดที่ขึ้นชื่อลือชา ซึ่งมีผู้มาเล่าให้พระครูสังวรโมลีฟังและท่านได้เคยเห็นองค์พระก็ได้แก่พระเครื่องของพระอาจารย์แย้ม (เป็นพระวิปัสนา อยู่วัดนี้สมัยรัชกาลที่ ๔ ต่อรัชกาลที่ ๕ มีคุณธรรมรอยเดียวกับพระสังฆราชไก่เถื่อน) แบบพิมพ์เล็บมือเพียงพิมพ์เดียวถึง ๓ องค์คือ

ได้เห็นจากหลวงบริรักษ์ฯ บ้านอยู่ใกล้วัดมอญธนบุรี หลวงบริรักษ์ฯ เล่าให้พระครูสังวรโมลีฟังว่าได้พระเครื่ององค์นี้มาจากพระสนิทสมณคุณซึ่ง พระสนิทมนณคุณ ยืนยันว่าเป็น พระเครื่องของท่านอาจารย์แย้ม

ส่วนอีก ๒ องค์เป็นของข้าราชการไปรษณีย์กลางกับพ่อค้าเจ้าของโรงเลื่อยที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทั้ง ๒ ท่านยืนยันว่า เป็น

พระเครื่องของท่านอาจารย์แย้มเช่นเดียวกัน และทั้งสองท่านยังได้เล่าถึงกฤษฎาอภินิหารพระเครื่องของท่านอาจารย์แย้มด้วยคือ รายที่เป็นข้าราชการไปรษณีย์กลางบอกว่า พระเครื่องดังกล่าวมีพุทธคุณดีในทางเมตตามหานิยม ทำให้เจ้านายรักถึงกับขึ้นขั้นเงินเดือนให้ทุกปี และรายที่เป็นเจ้าของโรงเลื่อยที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบอกว่าเมื่อหลายปีมาแล้ว ตัวเขาได้รอดตายจากขบวนรถด่วนสายเหนือที่ตกราง (มีผู้โดยสารเสียชีวิตหลายคน) ก็เพราะพระเครื่องวัดท้ายตลาดนี้ พอมีคนรู้ว่ารอดตายเพราะพระเครื่ององค์นี้ ถึงกับมีผู้มาเสนอราคาขอเช่าเป็นเงินหนึ่งหมื่นบาท แต่เขาไม่ให้ (รายนี้พอรอดตายก็เอาเงินมาถวายพระครูสังวรโมลี เพื่อทำบุญเป็นเงิน ๓๐๐บาท และได้ซื้อผ้าแพรมาห่มให้พระประธาน ที่ในพระอุโบสถด้วย)

ส่วนพระเจดีย์ที่บรรจุเส้น พระเกษารัชกาลที่ ๓ และที่ ๔ นั้น ความจริงไม่ใช่พระเจดีย์บนหอสมเด็จด้านทิศใต้ดังที่เขียนเล่าเมื่อฉบับวันอาทิตย์ที่แล้วหรอก ที่ถูกเป็นพระเจดีย์บนหอสมเด็จทางด้านทิศเหนือ คือองค์ทางทิศตะวันตกเป็นพระเจดีย์บรรจุเส้นพระเกษาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว องค์ทางทิศตะวันออกเป็นพระเจดีย์บรรจุเส้นพระเกษาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำหรับพระเจดีย์องค์ทางทิศตะวันออกนี้แหละ ที่ได้ก่อปาฏิหาริย์ขึ้นบ่อย ในสมัยพระครูสังวรโมลีเป็นเจ้าอาวาส (สมัยเจ้าอาวาสรูปก่อน ๆ ไม่เคยมี) เรื่องนี้ท่านเล่าให้ผู้เขียนฟังว่าท่านได้เห็นหลายครั้ง ตั้งแต่อยู่ที่กุฏิใต้ต้นมะม่วงใกล้ ๆ กับหอสมเด็จและเมื่อมาอยู่ที่

ตำหนักแดง ซึ่งเป็นกุฏิที่ท่านอยู่ในปัจจุบันก็ยังมีพระลูกวัดตามท่านไปดู "พอ ๕ ทุ่ม ๒ ยาม เห็นพระธาตุเป็นรัศมีสว่างจ้าที่องค์พระเจดีย์สีบอกไม่ถูก เวลาออกพระจันทร์ ๕ ดวงก็สู้ท่านไม่ได้ประเดี๋ยวเดียวเท่านั้นก็เป็นดวงแพรวพราวเสด็จไปเลย ครั้นตี ๔ ตี ๕ อาตมาตื่นลงมาข้างล่างก็เห็นเสด็จกลับโดยการเวียนขวาอ้อมพระวิหาร พระอโบสถและหอสมเด็จ พอมาถึงที่องค์พระเจดีย์รัชกาลที่ ๔ แสงก็เข้าไปที่พระเจดีย์องค์นั้น.... อาตมาเห็นขนลุกชัน ยังเคยไล่จับพร้อมกับพระมหาคำตัน (ปัจจุบัน ลาสิขาบทไปอยู่ประเทศลาว) ขนาดท่านเสด็จสูงเหนือพื้นดินเพียง ๒ ศอก ยังไล่ไม่ทัน จับไม่ถูกไม่รู้ว่าเป็นวัตถุธาตุอะไร.... เมื่อก่อนออกทุกวันพระ คนมาอาบน้ำที่ท่าหน้าวัดบางคนเห็นเข้า คิดว่าผีหลอก"

อีกเรื่องหนึ่งซึ่งมีผู้โจษจันกันสือ ๆ มาก็ได้แก่ปริศนาที่ว่า "วัดท้ายตลาด ใครเห็นอุดจาด เอาไม้กราดบีดไว้ คิดไม่ได้ให้ดูควายชนกัน" ก็ปรากฏว่าเหนือประตูหน้าพระวิหาร ใต้ลวดลายมีควายปูนปั้น ๒ ตัวกำลังจะชนกันอยู่จริง ๆ จึงทำให้พวกที่เป็นนักลายแทงคิดไปต่าง ๆ นานา บางคนก็ว่าสมบัติตามลายแทงอยู่ใต้วิหาร แต่ส่วนมากเข้าใจว่าอยู่ระหว่างกลางพระอุโบสถกับพระวิหาร (พระอุโบสถและพระวิหารวัดนี้ตั้งเรียงอยู่ในแนวเดียวกันซึ่งไม่มีวัดไหนในประเทศเหมือน เพราะทุกวัดมีแต่พระอุโบสถกับพระวิหารตั้งขนานกัน) จึงทำให้ผู้ขุดระหว่างพระอุโบสถกับพระวิหารดังกล่าวซึ่งเปรียบเสมือนควายสองตัวชนกันในสมัยพระวิเชียรมุนีหรือพระสนิทศีลคุณ

จนเป็นหลุมใหญ่ แต่ปรากฏว่า ได้แต่น้ำมันโป๊ะเพียงขวดเดียว

พระครูสังวรโมลีล่าวว่า เพราะเหตุดังที่ได้กล่าวมานี่แหละ จึงทำให้วัดนี้ถูกผู้ร้ายลอบขุดอยู่เสมอจนกระทั่งเวลานี้

สำหรับประวัติพระครู สังวรโมลี เจ้าอาวาส วัดท้าย ตลาดองค์บัจจุบันมีดังนี้ ชาติภูมิของท่านอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรนายพู นางเหม โสมรักษ์ เกิดที่บ้านหัวดอน หมู่ที่ ๔ ตำบลไม้กลอน อำเภอพนา เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๗ เมื่ออายุครบบวช ในพ.ศ. ๒๔๗๘ ได้ทำการอุปสมบท ณ วัดโฆสิตารามที่อำเภอพนา โดยมีเจ้าอธิการบุญมี (กนฺตสีโล) เป็นอุปัชฌาย์ และได้อยู่วัดนี้ตลอดมาจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๘๑ จึงได้ย้ายมาอยู่วัดโมลีโกลยาราม ในสมัยพระครูประสิทธิ์ศีลคุณเป็นเจ้าอาวาส ซึ่งต่อมาอีก ๘ ปีท่านก็ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้เรื่อยมาจนกระทั่งบัจจุบัน.

พระกรุวัดบวรมงคล

พระกรุวัดบวรมงคล หรือวัดลิงขบ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลบางพลัด อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี (ตรงข้ามกับวัดราชาวาส จังหวัดพระนคร) เป็นพระที่อยู่ในพระเจดีย์องค์หนึ่ง ซึ่งทางวัดขุดพบเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

ส่วนสาเหตุที่ทางวัดทำการขุดกรุพระเจดีย์องค์นี้เนื่องมาจากว่าเมื่อก่อนหน้าที่ทางวัดจะทำการขุดประมาณหนึ่งสัปดาห์ เด็ก ๆ ชาวบ้านที่อยู่ใกล้ ๆ กับพระเจดีย์องค์ดังกล่าว (พระเจดีย์องค์นี้มีบ้านล้อมรอบและอยู่หลังสถานีตำรวจวัดบวรมงคล) ได้พบพระสมเด็จกลีบบัวจำนวนมากไหลออกมาจากส่วนล่างขององค์พระเจดีย์ เด็ก ๆเหล่านั้นจึงได้เก็บเอามาให้พ่อแม่ดู ปรากฏว่าพ่อแม่ของเด็กได้บอกให้ลูก ๆ ของตนนำเอาพระที่เก็บได้ไปคืนไว้ยังพระเจดีย์ตามเดิม โดยเข้าใจว่าเป็นพระแก้บน แต่ต่อมาเมื่อเด็ก ๆ เก็บพระกันได้มาก ๆ และพ่อแม่ของเด็กประจักษ์ว่าเป็นพระที่ไหลออกมาจากองค์พระเจดีย์ จึงได้มีการโจษจันกันทั่วย่านนั้น พระสมเด็จกลีบบัวซึ่งแต่แรกไม่มีใครอยากได้ ก็เกิดมีผู้ต้องการกันขึ้นเด็ก ๆ จึงหามาให้ผู้ใหญ่เช่าในราคา ๒ องค์ต่อ ๑ สลึงหนักเข้าก็กลายเป็นราคาองค์ละ ๑ บาท

ในระยะนี้คือก่อนที่ทางวัดจะทำการขุดกรุประมาณ ๕ วัน ก็ปรากฏว่าพ่อค้าขายหอยแครงลูกครึ่งจีนคนหนึ่งซึ่งมา ขายที่หมู่บ้านนี้เป็นประจำ เผอิญไปวางหาบขายตรงใกล้ ๆ กับพระเจดีย์องค์นี้ ได้เห็นพระสมเด็จกลีบบัวไหลออกมาจากองค์พระเจดีย์มากมาย พ่อค้าหอยแครงจึงลงไปโกยพระเอาใส่หาบแล้วก็รีบกลับบ้านทันที จากปากคำของชาวบ้านบอกว่า พ่อค้าหอยแครงคนนี้ได้พระสมเด็จกลีบบัวไปหลายขันใหญ่ ๆ และตั้งแต่วันนั้นมาพ่อค้าหองแครงคนนี้ก็ไม่ได้มาขายอีกเลยจนกระทั่งวันที่ ๒๖ มีนาคม คือหลังจากที่ทางวัดขุดกรุเอาพระขึ้นแล้ว พ่อค้าหอยแครงจึงได้มาขายตามเดิม

ในที่สุดข่าวการพบพระก็ได้ทราบไปถึงทางวัด พระญาณเวที ผู้ช่วยเจ้าอาวาสและเจ้าคณะอำเภอ จังหวัดธนบุรี จึงได้สั่งให้ขุดกรุทันที เพราะเห็นว่าถ้าปล่อยทิ้งไว้ต่อไป ก็จะต้องมีผู้มาทำการขุดทำลายพระเจดีย์องค์นี้อย่างแน่นอน ในการขุดกรุดังกล่าว ทางวัดได้รับความช่วยเหลือจากทหารเรือบนเรือรบหลวงจันทบุรี ซึ่งจอดทอดสมออยู่ที่หน้าวัดเป็นอย่างดี ตั้งแต่การจัดวางเวรยามให้เฝ้าพระเจดีย์ก่อนทำการขุดและหลังการขุดตลอดจนการขุดตั้งแต่แรกจนกระทั่งจัดการถมกรุโบกปูนบีดจนเรียบร้อย

สำหรับการขุดกรุของทางวัดในวันนั้น ได้เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. จนกระทั่งเวลา ๑๖.๐๐ น. จึงแล้วเสร็จ การขุดได้ขุดจนทั่วทั้งองค์พระเจดีย์คือขุดที่ส่วนล่าง ซึ่งเป็นฐานและขุดตรงคอระฆังได้พระเครื่อง ตระกรุดและของอื่น ๆ กับพระบูชาดังต่อไปนี้

๑. พระสมเด็จกลีบบัวเนื้อดินเผา การขุดส่วนล่างขององค์พระเจดีย์ได้ พบ พระ สมเด็จกลีบบัวบรรจุอยู่ใน กระถาง มังกร ใบโตแบบโบราณ ๔ กระถาง และพบพระพิมพ์นี้ห่อผ้าประเจียดโบราณขนาดใหญ่เก่าคร่ำคร่า ผุเปื่อยอีก หลายห่อที่ตรงคอระฆังด้วยสำหรับพระสมเด็จกลีบบัวซึ่งบรรจุอยู่ที่ฐานนั้น เนื่องจากเวลาน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นท่วมถึงจึงทำให้มีคราบขี้กรุจับหนาและชุ่มน้ำ (เด็ก ๆ จึงเรียกพระพิมพ์นี้ว่า "สมเด็จน้ำท่วม") แต่สำหรับที่บรรจุอยู่บนคอระฆัง จะใหม่เอี่ยมเหมือนพระที่สร้างใหม่ทีเดียว พระพิมพ์นี้มีต่างกันเป็น ๓ ชนิด คือ ๑ ชนิดธรรมดา ๒ ชนิดร่องชาติ (สีแดง) และ ๓ ชนิดลงรัก (สีเลือดหมู) ซึ่งสองชนิดหลังเข้าใจว่าเป็นพระคะแนนทั้งหมดมีประมาณห้าหมื่นองค์แต่พระคะแนนมีน้อยมาก

๒. พระเนื้อชิน มีปางต่าง ๆ เช่นปางเปิดโลก ปางบำเลไลยก์ ปางห้ามญาติ ปางถวายเนตร ปางไสยาสน์ ฯลฯ บางองค์ดูใหม่เอี่ยมแต่บางองค์เนื้อชินระเบิดเป็นชั้น ๆ ตามบางส่วนขององค์พระก็มีพระเหล่านี้ขุดได้จากคอระฆังมีทั้งหมดประมาณ ๒๐๐ องค์

๓. พระแบบนางพญา พระปางลีลาแบบทุ่งเศรษฐี พระหลวงพ่อโต พระโคนสมอทุกชนิดเป็นเนื้อดินเผาขุดได้จากคอระฆังไม่ทราบจำนวน ทราบแต่ว่ามีน้อย บางอย่างมีเพียงองค์สององค์เท่านั้น

๔. พระสมเด็จ ๓ ชั้นเนื้อผง บรรจุอยู่ในโถแก้วโบราณขุดได้จากคอระฆังมี ๔ องค์แต่ชำรุดหักตรงฐานหนึ่งองค์

๕. ตระกรุด ขุดได้จากคอระฆัง

๖. เหรียญเสี้ยวทองแดงสมัยรัชกาลที่ ๕ มีประมาณ ๗ เหรียญ ขุดได้จากคอระฆัง

๗. พระบูชา มีพระสมัยเชียงแสนหนึ่งองค์ พระสังข์กระจาย ๓ องค์ พระชัย (พระงั่ง) ๓ องค์ ขุดได้จากคอระฆัง

๘. พระธาตุมีจำนวน ๘ องค์ ขุดได้จากคอระฆง

หลังจากที่ทางวัดทำการขุดกรุเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ยังคงให้ทหารเรือเฝ้าพระเจดีย์องค์นี้ต่อไปอีก จนกระทั่งรุ่งเช้าวันที่ ๒๖ เดือนเดียวกันพระญาณเวทีจึงได้ให้ทหารเรือกลับไปเมื่อเวลาประมาณ ๐๘.๐๐ น.

พอทหารเรือถอนกำลังไปแล้ว ชาวบ้านทั้งชายและหญิงทั้งผู้ใหญ่และเด็กต่างก็กรูกันมุดเข้าไปในพระเจดีย์แย่งกันขุดคุ้ยบ้างก็ปีนขึ้นไปคุ้ยบนคอระฆัง จนทางวัดเกรงว่าพระเจดีย์ซึ่งชำรุดทรุดโทรมเต็มทีแล้วจะพังลงมาทับเอาจึงได้ขอกำลังทหารเรือมาเฝ้าอีกในตอนนั้นและพร้อมกันนั้นก็ทำการบีดกรุโดยเอาอิฐถมช่องที่ขุดแล้วเอาปูนซีเมนต์โบกทับอีกทีหนึ่งสำหรับการบีดกรุนี้ทหารเรือได้ทำต่อจนเสร็จเรียบร้อยในวันรุ่งขึ้น (วันที่ ๒๗)

ปรากฏว่าในเช้าวันที่ ๒๖ นั้นชาวบ้านที่เข้าไปขุดคุ้ยได้พระกลีบบัวกันคนละเบ็นสิบ ๆ องค์ แม้แต่คนที่เข้าไปคุ้ยที่หลังอย่างไม่ได้เลยก็ต้องได้คนละองค์สององค์ทุกคน สำหรับเด็ก ๆ เมื่อขุดได้พระแล้วก็เอาออกให้เช่าในราคาองค์ละ ๕ บาทก็มี ๑๐ บาทก็มี แต่พอรุ่งขึ้น (วันที่ ๒๗) ราคาเช่ากลับถีบตัวสูงขึ้นไปเป็นองค์ละ ๓๐ บาท

ส่วนพระคะแนนรองชาดเป็นองค์ละ ๑๐๐ บาท ทั้งนี้เนื่องจากได้มีผู้สนใจพากันมาขอเช่าพระทางวัดเป็นจำนวนมากแล้วเช่าไม่ได้เพราะทางวัดยังไม่ได้ให้เช่า พวกนั้นจึงต่างก็หันมาขอเช่าจากชาวบ้านแทน จึงทำให้ราคาเช่าสูงขึ้นดังกล่าวและได้ข่าวว่าเริ่มจะมีผู้ทำพระสมเด็จกลีบบัวปลอมให้เช่าบ้างแล้วด้วย

ส่วนพระที่ทางวัดได้ไว้นั้น ได้ข่าวว่าจะทำพิธีปลุกเสกเสียก่อนแล้วจึงจะนำเอาออกให้ประชาชนเช่าเพื่อเอาเงินบูรณะวัด

สำหรับพระสมเด็จกลีบบัวหรือพระกลีบบัว ทางวัดให้เช่าในราคาองค์ละ ๓๐ บาทปรากฏว่าได้มีผู้เช่ากันอย่างคับคั่งทุกวัน และคาดว่าคงจะมีผู้มาเช่าหมดก่อนวันสงกรานต์เป็นแน่ เพราะเวลานี้เหลือพระกลีบบัวเพียงครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ขุดได้ทั้งหมด (ห้าหมื่นองค์) แล้ว

ส่วนพระนอกนั้นเช่น พระแบบนางพญา พระปางลีลาแบบทุ่งเศรษฐี กับพระอื่น ๆ ที่เป็นเนื้อดินเผา พระเนื้อชินปางและชนิดต่าง ๆ และพระสมเด็จ ๓ ชั้น ทางวัดจะให้เช่าในราคาเท่าใดนั้น ยังไม่ได้กำหนดราคา อย่างไรก็ตามเท่าที่พระญาณเวที ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเล่าให้ฟังเมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙ ท่านกล่าวว่าได้มีผู้เสนอขอเช่าพระสมเด็จ ๓ ชั้นในราคาองค์ละ ๒๐.๐๐ บาท และพระเนื้อชินในราคาองค์ละ ๑๐.๐๐ บาทแล้ว แต่นั่นก็เป็นเพียงราคาที่มีผู้เสนอมาเท่านั้น ส่วนทางวัดจะให้เช่าในราคาองค์ละเท่าใด ก็แล้วแต่คณะกรรมการจัดจะพิจารณาตั้งราคากัน

เพื่อความ สดวกในการที่จะ เดินทางไปเช่าพระที่วัดบวร มงคลผู้เขียนขอ แนะนำ ว่าทาง สดวกที่สุด ก็คือไปลงเรือยนตร์ ข้ามฟากที่ท่าเทเวศน์ (ปากคลองผดุงกรุงเกษม) พระนคร โดยเสียค่าโดยสารเพียงคนละสลึงเท่านั้น พอขึ้นฝั่งโน้นก็ถึงวัดเลยแล้วเดินไปตามถนนวัดอีกประมาณ ๒๐๐ เมตร ก็ถึงกุฏิท่านเจ้าคุณ(พระญาณเวที) ซึ่งเป็นสถานที่ให้เช่าพระดังกล่าว

สำหรับประวัติวัดบวรมงคล ปรากฏว่าเป็นวัดราษฎร์มาตั้งแต่สมัยโบราณเดิมเรียกว่า “**วัดลุงขบ**” เหตุที่เรียกว่า วัดลุงขบก็เพราะว่า “ลุงขบ” คหบดีในย่านนั้นเป็นผู้สร้างแล้วภายหลังเรียกเพี้ยนเป็น “**วัดลิงขบ**”

ต่อมาในรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ อันเป็นสมัยที่พวกรามัญได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารกันมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และกรมสมเด็จพระราชวังบวรมหาเสนานรักษ์คงจะได้มีพระราชดำริเห็นพ้องต้องกันว่าควร จะพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ให้ชาวรามัญดังกล่าวมีวัดเป็นที่ทำบุญกันตามลำพังตามประเพณีของตนเอง กรมสมเด็จพระราชวังบวรมหาเสนานุรักษ์ จึงได้ทรงสถาปนาวัดนี้ขึ้นเป็นอารามหลวงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๕๒ จนถึง พ.ศ. ๒๓๖๐ ซึ่งเป็นปีที่พระองค์เสด็จทิวงคต

อนึ่ง นามวัดที่เปลี่ยนเป็น “**วัดบวรมงคล**” นั้นเข้าใจว่าคงจะได้รับพระราชทานมาตั้งแต่ในรัชกาลที่ ๒ แล้วเพื่อให้ต้องตามนามพระบวรราชวังแต่ไม่ปรากฏ มาปรากฏในตอนหลังว่าในรัชกาลที่ ๔

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กรมขุนธิเบศร์บวรทรงปฏิสังขรณ์อีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงพระราชทานนามวัดให้สมกับที่เป็นพระอารามหลวงวังหน้าว่า "**วัดบวรมงคล**" ทั้งนี้ก็น่าจะเป็นด้วยชาวบ้านเรียก "**วัดลิงขบ**" ติดปากกันมาเสียนาน จึงต้องประกาศพระราชทานนามวัดในรัชกาลที่ ๔ อีกครั้งหนึ่ง

วัดบวรมงคลมีปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุดังนี้

๑. พระพุทธรูปปั้นปางมารวิชัย ไม่ปรากฏพระนาม ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถ หน้าตักกว้าง ๓ เมตร ๔๐ เซ็นต์ สูงจากฐานถึงพระรัศมี ๗ เมตร ๔๕ เซ็นต์

๒. พระอุโบสถ ก่ออิฐถือปูน กว้าง ๑๒ เมตร ๓๐ เซ็นต์ ยาว ๓๕ เมตร ๒๐ เซ็นต์หลังคา ๔ ชั้น สูงประมาณเกือบเส้น

๓. วิหารคต หลังคาคร่อมกำแพงรอบพระอุโบสถ มีประตูเข้าออกประจำ ๔ ทิศ

๔. พระพุทธรูปปั้น ประดิษฐานเป็นพระระเบียงรอบวิหารคต รวม ๑๐๘ องค์

๕. พระเจดีย์แบบไทยก่อตั้งประจำมุมพระอุโบสถ ๔ ด้าน วัดโดยรอบ ๙ วาสูง ๖ วา และพระเจดีย์แบบไทยอีก ๑ องค์ประดิษฐานอยู่ที่มุมเขตด้านเหนือปากคลองคูวัด (คือองค์ที่ทางวัดขุดกรุได้พระในครั้งนี้แหละจากการขุดได้เหรียญเสียวสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นเหรียญที่ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ ผู้เขียนจึงเชื่อว่าพระเจดีย์องค์นี้หรือพระกรุนี้ต้องสร้างหรือฝังไว้อย่างนานสุดก็เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐)

กับพระเจดีย์หงษาหมู่ ๙ องค์ซึ่งเป็นพระเจดีย์แบบมอญ (สันนิษฐานว่าสร้างในคราวที่ กรมขุนธิเบศร์บวรได้รับ พระราชโองการ ให้มากำกับการปฏิสังขรณ์)

๖. ศาลาการเปรียญใหญ่หน้าวัด รื้อเมื่อ ๗-๘ ปีมาแล้วเพราะชำรุดทรุดโทรมและทางวัดไม่มีกำลังจะซ่อมแซม

๗. หอระฆัง หอใหญ่ตั้งอยู่หน้าพระอุโบสถด้านใต้ ๑ หอ กับหอระฆังเล็กอยู่ในหมู่กุฏิสงฆ์ ๑ หอ

๘. ศาลาสวดมนต์ตั้งอยู่ในหมู่กุฏิสงฆ์ เวลานี้ใช้เป็นที่ทำบุญเลี้ยงพระสำหรับชาวบ้าน

สำหรับประวัติเจ้าอาวาสวัดบวรมงคล

ก่อนรัชกาลที่ ๔ มีเจ้าอาวาส ๓ รูป มีอยู่รูปหนึ่ง และไม่ทราบว่าจะเป็นรูปที่ ๒ หรือ ๓ มีนามว่า "**สุเมธมุนี**" หรือ "**สุเมธาจารย์**" มีเรื่องเนื่องด้วยพระราชประวัติรัชกาลที่ ๔ ซึ่งเป็นเหตุให้ทรงไปตั้งคณะปฏิบัติที่วัดสมอราย หลังจากนั้นก็ได้มีเจ้าอาวาสต่อมาอีก ๓ รูป จึงได้เป็นวัดธรรมยุต และมีเจ้าอาวาสจนถึงเวลานี้อีก ๓ รูป รวมทั้งหมดเป็น ๙ รูปปัจจุบันเจ้าอาวาสรูปที่ ๙ มีนามว่า **พระสุมงคลมุนี**"

พระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณฯ

พระเครื่องเสาร์ห้าที่ได้ทำพุทธาภิเศกอย่างถูกต้อง และยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคนี้ เห็นจะไม่มีครั้งไหนเหมือนพิธีพุทธาภิเศกพระเครื่องวัดอรุณฯ เป็นแน่ เพราะในพิธีนี้ "สมเด็จพระสังฆราช" ได้เสด็จมาทรงเป็นประธาน และ "ฯพณฯจอมพล ถนอมกิตติขจร" นายกรัฐมนตรีก็ได้มีศรัทธามาร่วมประกอบพิธีด้วย

พระเครื่องมีทั้งหมด ๗ ชนิด คือ

๑. พระสมเด็จมี ๕ พิมพ์ ได้แก่พิมพ์ ๙ ชั้น ๗ ชั้น ๕ ชั้น ๓ ชั้น และคะเนนด้านหลังมีตราแผ่นดิน ราคาเช่าองค์ละ ๑๐ บาท

๒. พระนางพญา ด้านหลังมีตราแผ่นดิน ราคาเช่าองค์ละ ๑๐ บาท

๓. รูปพ่อท่านคล้าย มี ๒ พิมพ์ ได้แก่พิมพ์ใหญ่และเล็กด้านหลงมียันต์ ราคาเช่าองค์ละ ๒๐ บาท

๔. รูปหลวงพ่อโอภาสี ด้านหลังมียันต์หลวงพ่อโอภาสี ราคาเช่าองค์ละ ๒๐ บาท

๕. รูปหลวงพ่อเขียนด้านหลังมียันต์ ราคาเช่าองค์ละ ๒๐บาท

๖. พระปางอุ้มบาตรด้านหลังมีตราแผ่นดิน ราคาเช่าองค์ละ ๒๐ บาท

๗. พระปางไสยาส ด้านหลังมีตราแผ่นดิน ราคาเช่าองค์ละ ๒๐ บาท

พระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณ ฯ นี้ประกอบด้วยมวลสาร อันเป็นมงคล และหาได้ด้วยยากดังนี้ คือดินต่าง ๆ จากสถานที่สำคัญ ๆ ทั่วโลก เช่นจากประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา ดินปูชนียสถาน ๔ แห่งจากประเทศอินเดีย ว่าน ๔๐๐ กว่าชนิด เกษรดอกไม้ ๑๐๘ อย่างดีต่าง ๆ ๑๘ ชนิด เช่นดีงู และดีจรเข้เป็นต้น ดินที่พระธาตุจอมทอง และดินดอยสุเทพจังหวัดเชียงใหม่ ดินที่สถานที่สำคัญต่าง ๆ ในประเทศ เช่นพระที่นั่งอนันตสมาคม ทำเนียบรัฐบาล พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระราชวังสวนดุสิต พระที่นั่งนงคราญวังสวนสุนันทา ผงธูปที่พระพุทธรูปสำคัญ ๆ เช่นพระแก้วมรกต หลวงพ่อโสธร ฯ หลวงพ่อชินราช หลวงพ่อบ้านแหลมพระร่วงโรจนฤทธิ์ หลวงพ่อชัยมงคลจินดามณี หลวงพ่อพุทธหมื่นแสน ฯ น้ำมนต์หลวงพ่อท่านคล้าย, น้ำมนต์วัดพระแก้ว น้ำมนต์สระน้ำพระธาตุจอมทองชานหมากพ่อท่านคล้ายผงอิธเจของพ่อท่านคล้ายผมพ่อท่านคล้ายปลงในพรรษาข้างขึ้น และผงสมเด็จของเก่า

พระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณ ฯ ทั้ง ๗ ชนิด นี้สร้างขึ้นทั้งหมดจำนวน ๘๔,๐๐๐ องค์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น พระสมเด็จนอกนั้นเป็นพระต่าง ๆ อีก ๖ ชนิด

สำหรับวัตถุประสงค์ ในการสร้างพระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณ ฯ ก็เพื่อทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัตามเสด็จพระราชกุศลตั้งเป็นมูลนิธิวัดอรุณฯ บำรุงการศึกษา อาพาธ มรณะ และบำรุงพระอาราม ถวายหลวงพ่อท่านคล้ายเพื่อสร้างพระเจดีย์ **ชื่อใจดีใจตรง** ซึ่งจะสร้างที่นครศรีธรรมราช และถวายพราหมณ์เพื่อทำการบูรณะสถานพระศิวะและทวยเทพเทพทุกชั้นฟ้า

ส่วนพิธีพุทธาภิเศกพระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณราชวราราม จังหวัดธนบุรี มีรายการดังนี้

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๙ เวลา ๑๓.๓๐ น. ผู้รับเชิญพร้อมที่บริเวณหน้าพระอุโบสถ พราหมณ์ ทำพิธีบวงสรวงรำถวายพร โปรยข้าวตอกดอกไม้ เวลา ๑๓.๕๕ น. สมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธานและพระสงฆ์พร้อมในพระอุโบสถประธานจัดงานอ่านประกาศวัตถุประสงค์ในการสร้างพระ แล้วฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี กล่าวตอบเวลา ๑๔.๐๐น. ฯพณฯ จอมพลถนอม ตัดริบบินเปิดงานสายที่ ๑. ท่านผู้มีเกียรติจากกองทัพบกกดปุ่มเปิดงานสายที่ ๒ ท่านผู้มีเกียรติจากกองทัพเรือกดปุ่มเปิดงานสายที่ ๓ ท่านผู้มีเกียรติจากกองทัพอากาศกดปุ่มเปิดงานสายที่ ๔ ท่านผู้มีเกียรติจากกรมตำรวจกดปุ่มเปิดงานสายที่ ๕ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถาเวลา ๑๔.๑๐ น. ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนไตร ประธานจุดเทียนชัย พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถวาย

ไทยทาน เวลา ๑๔.๕๐น. ประกอบพิธีสวดพุทธาภิเศก ผู้มาร่วมพิธีจุดเทียนมงคลคนละ ๑ เล่ม พระคณาจารย์นั่งปลุกบริกรรม

วันศุกร์ที่ ๒๕ มีนาคมพ.ศ.๒๕๐๙ เวลา๑๔.๐๐น. ประธานจุดเทียนมงคล ประกอบพิธีสวดพุทราพิเศก พระคณาจารย์นั่งปลุกบริกรรม

วันเสาร์ที่ ๒๖ มีนาคมพ.ศ. ๒๕๐๙ (ขึ้น๕ค่ำเดือน๕) เวลา ๐๙.๐๐น. ประกอบพิธีสงฆ์น้ำพระครูพิศิษฐอรรถการ (พ่อท่านคล้าย) เวลา๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา และถวายภัตตาหารเพล๑๐๙ รูป เวลา๑๔.๐๐น. พล. ต.ต.ศิริ สุขานุศาสน์ จุดเทียนมงคลประกอบพิธีสวดพุทธาภิเศก พระคณาจารย์นั่งปลุกบริกรรม

สำหรับรายชื่อพระอาจารย์ที่นั่งปลุก๑๐๙มี ๑. พระครูพิศิษฐ์อรรถการ (พ่อท่านคล้าย) ๒. หลวงพ่อเงิน วัดดอนยายหอม จังหวัดปฐม, ๓. หลวงปู่นาควัดระฆัง ฯ จังหวัดธนบุรี, ๔. หลวงพ่อทอง วัดจักรวรรดิ ฯ จังหวัดพระนคร ๕. หลวงปู่เทียน วัดโบสถ์ จังหวัดปทุมธานี. ๖. หลวงพ่อชื่น วัดตำหนักเหนือปากเกล็ด จังหวัดนนทบุรี, ๗. หลวงพ่อมิ วัดท่าศรีโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี, ๘. พระครูพิศาลพรหมจารย์ วัดซากนิมิตร อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี, ๙. พระอาจารย์สารภี สารโท (หลวงพ่อผัก) วัดอิติสุขโต อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบศีริขันธ์, ๑๐. พระอาจารย์จำนูญ จิตตคุตเต วัดเศวตฉัตร จังหวัดธนบุรี, ๑๑. หลวงพ่อเส่ง วัดกัลยา ฯ จังหวัดธนบุรี, ๑๒. หลวงพ่อเฮง วัดกัลยา ฯ จังหวัดธนบุรี, ๑๓. หลวง

พ่อเนื่อง วัดจุฬามณี จังหวัดสมุทรสงคราม ๑๔. หลวงพ่อจุ่น วัดโคก จังหวัดราชบุรี, ๑๕. หลวงพ่อแทน วัดธรรมเสน จังหวัดราชบุรี ๑๖. หลวงพ่อเต๋ คงทอง วัดสามง่าม จังหวัดนครปฐม, ๑๗. พระอาจารย์นอง วัดจักรวรรดิฯ จังหวัดพระนคร, ๑๘. หลวงพ่อพระยาสำราญนฤหกิจ วัดหงษ์รัตนาราม จังหวัดธนบุรี ๑๙.หลวงพ่อเล็ก วัดเขาดิน และ ๒๐. พระอาจารย์ที่มีคุณวุฒิอีกหลายท่าน ราม ๑๐๙ รูป รูปที่ ๑๙ มาโดยญาณคือหลวงพ่อเจ้าคุณนรรัตน์ฯ วัดเทพศิรินทร์จังหวัดพระนคร

ในพิธีพุทธาภิเศกพระเครื่องเสาร์ห้า วัดอรุณครั้งนี้ สมเด็จพระพุฒาจารย์วัดอรุณเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พระครูพิสิษฐ์อรรถการ (ท่านพ่อคล้าย) เป็นประธานอุปถัมภ์ฝ่ายสงฆ์ พลเอกหลวงกัปนาทแสนยากร เป็นประธานกรรมการ นาวาโทมานิต วีระเดชะ รน. อาจารย์จ้าน ตัณฑโกศัย และนายประทีป บูรพรัตน์ เป็นรองประธานกรรมการ

ส่วนสาเหตุที่จะสร้างพระเครื่องเสาร์ห้าวัดอรุณฯ ขึ้นนั้นก็เนื่องจากท่านพ่อคล้าย ได้บอกให้นายประทีป และนางพิมพ์พร บูรพรัตน์ สองสามีภริยาเจ้าของโรงเรียนอนุบาลอาทิตย์อุทิศวิทยา หลังวัดอรุณฯ ซึ่งเป็นลูกศิษย์สร้างพระให้ได้จำนวน ๑๐,๐๐๐ องค์ ภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันที่๒๐มกราคมพ.ศ.๒๕๐๙ เป็นต้นไป ถ้าสร้างไม่ได้ครบก็ขอให้เอาพระที่สร้างแล้วไปบรรจุกรุเสีย และสองสามีภริยานี้จะทำ

การใหญ่ต่อไปภายหน้าไม่สำเร็จ ครั้นพอถึงวันที่ ๒๖ ก็ปรากฏว่าสร้างได้เพียง ๕,๐๐๐ องค์เท่านั้น แต่แล้วในวันนั้นเอง นาวาโทมานิต วีรเดชะรน. ผู้บังคับกองพันทหารราบนาวิกโยธินที่ ๖ ตั้งอยู่ข้างวัดอรุณ ฯ ซึ่งเป็นเพื่อนกับสองสามีภริยาทราบเรื่อง เขาเกิดศรัทธาจึงได้นำทหารในบังคับบัญชา ๒๐ คนมาช่วยในคืนวันสุดท้ายจนกระทั่งวันรุ่งขึ้น (วันที่ ๒๗) จึงเสร็จครบ ๑๐,๐๐๐ องค์ พอตกเย็นเวลา ๑๗.๐๐ น. ก็ได้ทำพิธีปลุกเศกพระเครื่องที่สร้างในวันนั้นโดยพ่อท่านคล้ายให้นิมนต์พระมา ๑๐ รูป กับให้ถวายบำจัยองค์ละ ๑๐ บาท

เมื่อนายประทีปและนาง พิมพ์พรสร้าง พระ เครื่อง จำนวน ๑๐,๐๐๐ องค์ได้สำเร็จดังกล่าว จึงได้เกิดศรัทธาสร้างพระต่อมาอีกจนครบ ๘๔,๐๐๐ องค์ โดยมีทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศและตำรวจไปช่วยพิมพ์พระทุกวันจนเสร็จ โดยเฉพราะทหารเรือกองพันทหารราบนาวิกโยธินที่ ๖ ได้ช่วยพิมพ์พระเป็นประจำจำนวนมาก

ในระหว่างที่พิมพ์พระนี้มีเหตุการณ์ที่น่าประหลาดเกิดขึ้นเรื่องหนึ่งคือ ร.ท. จำลอง เชื้อไทย รน. แห่งกองพันทหารราบนาวิกโยธินที่ ๖ ได้ชวนเพื่อนชื่อนายกรรมสิทธิ์ พิริรุตมาซึ่งกำลังเมาไปพิมพ์พระที่บ้านนายประทีปซึ่งเป็นโรงเรียนอนุบาลอาทิทย์อุทิศวิทยาปรากฏว่า พอนายกรรมสิทธิ์พิมพ์พระได้สององค์ก็มีเหงื่อออกชุ่มตัวส่างเมาทันทีอย่างประหลาด ได้ความว่าในเย็นวันนั้นนายกรรมสิทธิ์พิมพ์

พระได้ ๓๗ องค์เป็นพิมพ์รูปหลวงพ่อเขียนทั้งสิ้น ครั้นวันต่อมานายกรรมสิทธิ์ได้ไปหาซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเลขท้าย ๓๗ แต่ร้ามคนขายบอกว่าต้องซื้อ๑๗๓ นายกรรมสิทธิ์จึงซื้อใบนั้น ก็ปรากฏว่าสลากกินแบ่งงวดนั้น เลขท้าย ๓ ตัว ออก ๑๗๓ จริง ๆ ซึ่งเรื่องนี้นายกรรมสิทธิ์บอกกับผู้เขียนว่าเขาได้ซื้อ สลากกินแบ่งมาตั้ง ๑๑ ปีแล้วไม่เคยถูกเลย เพิ่งจะถูกคราวนี้แหละ

ของดีทวัด ศรีประวัติ

ของดีทวัดศรีประวัติ ริมคลองพระสวัสดิ์ ตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งควรจะหาติดตัวไว้ก็คือพระเครื่องของหลวงพ่อพิน (พระครูศีลาภินันท์) อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีประวัติและอดีตพระอุปัชฌาย์เจ้าคณะอำเภอ พระเครื่องดังกล่าวท่านทำไว้หลายชนิดเป็นพระสมเด็จ พระกำแพงเขย่ง พระปิดทวารทั้งเก้า และพระต่าง ๆ อีกมากมาย

หลวงพ่อพิน เป็นพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงมากในย่านนั้นกล่าวกันว่าท่านเป็นผู้มีวาจาศักดิ์สิทธิ์ พูดอะไรมักจะเป็นไปตามที่ท่านพูดเสมอ จึงมีคนเคารพนับถือท่านมากนอกจากเคารพนับถือแล้วก็ยังมีคงกลับเกรงท่านมากด้วยเหมือนกัน เพราะท่านเป็นพระที่ดุ เมื่อสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ วัดนี้เจริญรุ่งเรืองที่สุด มีพระอยู่จำพรรษาเกือบ ๓๐ รูป และมีลูกศิษย์วัดเกือบ ๑๐๐ คน ลูกศิษย์ทุกคนล้วนแต่เป็นลูกศิษย์ของท่านทั้งนั้น เพราะใครก็ตามที่จะเอาเด็กมาฝากเป็นลูกศิษย์พระวัดนี้ จะต้องมาฝากไว้กับท่านทั้งนั้น แล้วท่านจึงจะจ่ายไปไว้กับพระลูกวัดอีกทีหนึ่ง นายซุ้ง สิงหเสนีย์อายุ ๖๒ ปีลูกศิษย์ของท่านคนหนึ่งปัจจุบันเป็นกรรมการวัดนี้ ซึ่งเกิดที่นั่นและอยู่

ที่นั้นตลอดมาบอกว่า "สมัยนั้นที่วัดถึงกับต้องหุงข้าวเป็นกะทะ ๆ ทีเดียว"

นายชุ้งและพระปลัดใหญ่เจ้าอาวาสวัดศรีประวัติองค์บั่จจุบันกล่าวถึงการสร้างพระเครื่องของหลวงพ่อพินว่าท่านสร้างไว้ ๑๒ บีบ บีบหนึ่งมีประมาณ ๒๐๐๐ องค์ แต่เวลานี้เหลืออยู่บนกุฏิของพระปลัดใหญ่เพียง ๔ บีบเท่านั้น ส่วนนอกนั้นหลวงพ่อพินได้เอาไปบรรจุไว้ในพระเจดีย์องค์ใหญ่คราวเดียวกับที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุเมื่อประมาณ ๓๐ บีมาแล้ว และเมื่อครั้งสงครามอินโดจีน พระมหาเทียง อดีตเจ้าอาวาสก็ได้เอาพระเครื่องของหลวงพ่อพินไปมอบให้กระทรวงกลาโหมแจกทหารตำรวจเป็นจำนวนถึง ๕๐๐๐ องค์ ซึ่งทุกองค์ทางวัดได้ลงรักเพื่อความคงทนถาวรให้ด้วยเพราะพระเครื่องดังกล่าวเป็นพระที่ถูกน้ำแล้วละลาย

นายชุ้งเล่าว่า หลวงพ่อพิมได้สร้างพระเครื่องไว้หลายชนิด พระเครื่องของท่านทำด้วยเนื้อผงอิธเจ ผสมข้าวเหนียวเบียก แร่ตามท้องร่องสวน แร่บางโควัด และทรายกับสิ่งอื่น ๆ อีก ซึ่งนายชุ้งลืมไปแล้ว พระเครื่องเหล่านี้ท่านได้ทำพิธีพุทธาภิเศกในพระอุโบสถที่วัดอยู่คราวหนึ่งกับท่านได้ทำการ ปลุกเสก ทุกวันในระหว่างเข้าพรรษาด้วย

นายชุ้งกล่าวถึงพระพุทธคุณพระของหลวงพ่อพินว่าเป็นพระที่ทนกระบอง แต่เท่าที่ผู้เขียนทราบ พระเครื่องของหลวงพ่อพินดีใน

ทางแคล้วคลาดและคงกระพัน ตลอดจนเมตตามหานิยมกับโภคทรัพย์ด้วย

เท่าที่ผู้เขียนได้เห็นพระเครื่องของหลวงพ่อพิน มีพระสมเด็จหลายพิมพ์ คือพิมพ์ ๗ ชั้นและ ๓ ชั้นเป็นต้น พระกำแพงเขย่ง (พระปางลีลา) พิมพ์ต่าง ๆ และพระกำแพงนั่ง พระปิดทวารทั้ง ๙ พิมพ์ต่าง ๆ พระตะไกรกับพระอื่น ๆ อีกมากมาย

พระเครื่องของหลวงพ่อพินเหล่านี้ ทราบว่าทางวัดจะมอบให้แก่ผู้ที่ร่วมทำบุญสมทบทุนสร้างพระอุโบสถใหม่ดังนี้ คือถ้าบริจาค ๒๐ บาท ทางวัดจะมอบพระสมเด็จให้ ๑ องค์ ถ้าบริจาค ๑๐ บาท ทางวัดจะมอบพระต่าง ๆ ให้ ๑ องค์เช่นกัน ดังนั้นถ้าท่านผู้ใดสนใจขอให้ไปติดต่อที่พระปลัดใหญ่ เจ้าอาวาสวัดศรีประวัติได้ทุกเวลาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สำหรับการไปที่วัดศรีประวัติ ทางที่สะดวกที่สุดก็คือไปทางเรือโดยลงเรือหางยาวที่ท่าพระจันทร์ พระนคร เสียค่าโดยสารเพียงคนละ ๓ บาท เรือผ่านคลองบางกอกน้อยคลองพระสวัสดิ์ถึงวัดซึ่งใช้เวลาเดินทางเพียงครึ่งชั่วโมงเท่านั้น

ส่วนประวัติวัดศรีประวัติ วัดนี้ชีปะขาวเพ็งเป็นผู้สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ เดิมมีฐานะเป็นเพียงสำนักสงฆ์เรียกว่า “สำนักสงฆ์กลางทุ่งเพราะสมัยนั้นตั้งอยู่กลางท้องนา ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ขุดคลองมหาสวัสดิ์ขึ้นเพื่อเสด็จไปนมัสการพระปฐมเจดีย์ที่จังหวัดนครปฐม คลองนี้ได้ขุดผ่านหน้าสำนัก

สงฆ์พอดี เมื่อขุดคลองนั้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จไปนมัสการพระปฐมเจดีย์ในกลางเดือน ๑๒ ทุกปี และในการเสด็จแต่ละครั้งก็ได้มีพระเจ้าลูกเธอหลายพระองค์ได้โดยเสด็จไปด้วย เช่นพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ ซึ่งเป็นพระเจ้าน้องยาเธอของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้น

กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ได้ทรงมีพระศรัทธาอย่างแรงกล้าในสำนักสงฆ์นี้ จึงได้ทรงสร้างให้เป็นวัดขึ้นมาวัดนี้จึงเรียกกันว่า **"วัดกลางทุ่ง"** แต่ต่อมาเมื่อวัดเปลี่ยนสภาพจากกลางทุ่งมาอยู่ริมคลองใหญ่ประกอบกับมีลมพัดจัด วัดนี้มีชื่อใหม่ว่า **"วัดช่องลม"** จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ ๖ จึงได้เปลี่ยนชื่อวัดเป็น **"วัดศรีประวัติ"** ในสมัยหลวงพ่อพิมเป็นเจ้าอาวาสนี่เอง

วัดศรีประวัติเป็นวัดที่กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์และพระประยูรญาติได้บูรณะตลอดมาจนกระทั่งบัจจุบัน เมื่อสมัยที่พระองค์ยังมีพระชนม์ชีพอยู่ก็ได้เสด็จมาทอดกฐินทุกปี หรือผู้ใดจะทอดก็ต้องมาขออนุญาตต่อพระองค์ท่านก่อนในสมัยรัชกาลที่ ๕ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ก็ได้ทรงปลูกพระตำหนักอยู่ที่ปากคลองมหาสวัสดิ์ (ที่วังหม่อมเจ้าเพิ่มลดาวัลย์ เดิม) ด้วย

สมัยโน้นในเขตคลองมหาสวัสดิ์ นอกจากวัดชัยพฤกษ์มาลา (อยู่ปากคลองมหาสวัสดิ์) กับวัดศรีประวัติแล้วก็ไม่มีวัดอื่นอีกเลย

ปูชณียสถาน ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่สำคัญของวัดศรีประวัติที่ยัง

คงรูปร่างอยู่ในเวลานี้ก็มี พระอุโบสถ กับพระเจดีย์ใหญ่ พระอุโบสถเป็นของที่สร้างคู่กันมา ตั้งแต่แรกสร้างวัด ซึ่งในครั้งแรกพระครูสุขเจ้าอาวาสองค์แรกได้เป็นผู้ริเริ่มวางรากฐานพระอุโบสถก่อน แล้วกรมหลวงพรหมวรานุรักษ์จึงได้ทรงสร้างให้ทีหลัง แต่พระเจดีย์ใหญ่รูปทรงแบบมอญแปลง กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ทรงสร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๔๗ เพื่อทรงบรรจุพระและพระอัฐิภายในของพระเจดีย์องค์นี้มีช่องเป็นทางเดินขึ้นสู่ยอดพระเจดีย์ ๔ ช่องได้ความว่าตั้งแต่สร้างเพิ่งซ่อมครั้งเดียวโดยเปลี่ยงลูกแก้วที่ยอดพระเจดีย์ซึ่งแตกเท่านั้น

ที่พระเจดีย์ใหญ่องค์นี้เมื่อครั้งหลวงพ่อโอภาสีมาที่วัดศรีประวัติได้บอกว่า มีพระบรมสารีริกธาตุอยู่ที่ตรงคอระฆัง ซึ่งเรื่องนี้นายชุ้งเล่าให้ผู้เขียนฟังว่า เป็นของที่หลวงพ่อพินได้นำมาประดิษฐานเอาไว้พร้อมกับพระเครื่องที่ท่านสร้าง ในคราวนั้นพระอธิการเลี่ยมเจ้าอาสาสวัดศรีบุญเรือง ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ติดๆกับวัดศรีประวัติก็ได้มาร่วมพิธีด้วย โดยพระอธิการเลี่ยมทำการบรรจุทางด้านทิศตะวันออกของพระเจดีย์

เวลานี้วัดศรีประวัติมีพระอยู่จำพรรษา ๑๒ รูป มีเนื้อที่วัดรวมทั้งที่ธรณีสงฆ์ ตามหน้าโฉนด ๕๗ ไร่ ตั้งแต่แรกสร้างวัดจนถึงปัจจุบันมีเจ้าอาวาส ๖ องค์คือ ๑. พระครูสุข ๒. พระครูจั่น ๓. พระครูศีลาภินันท์ ๔. พระมหาเที่ยง ๕. พระครูใบฎีกาชื่น และ ๖. พระปลัดใหญ่

สำหรับประวัติพระปลัดใหญ่ (ปญฺญาสาโร) เจ้าอาวาสวัดศรีประวัติองค์ปัจจุบันท่านเป็นบุตรคนที่ ๔ ในจำนวน ๗ คน ของนายอี๊ นางผัน แซ่จึง (ยินดีทรัพย์) เกิดที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครอยุธยา อาชีพค้าขายเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ สมัยเป็นเด็กเรียนหนังสืออยู่ที่วัดนาคสโมสรซึ่งอยู่ใกล้ ๆ บ้านจนจบชั้นประถมปีที่ ๔ จึงได้มาศึกษาภาษาจีนต่อที่อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอีก ๔ ปีแล้วกลับไปช่วยบิดามารดาค้าขาย พออายุครบบวชเมื่อพ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ทำการอุปสมบทที่วัดนาคสโมสรโดยมีพระครูจันทไพโรจน์เจ้าอาวาสวัดบ้านกระแชง อำเภอบางไทร เป็นอุปัชฌาย์ เมื่อบวชได้ ๗ วัน ได้ลงมาจำพรรษาอยู่ที่วัดพิกุลทอง อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ๕ พรรษา ตามคำชวนของเจ้าอาวาสวัดพิกุลทอง ซึ่งเป็นคนบ้านเดียวกัน แล้วจึงย้ายไปอยู่วัดดาวดึงษ์ อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรีอีก ๓ พรรษา ต่อจากนั้น พระธรรมวิสุทธาจารย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม จังหวัดพระนครเจ้าคณะภาค ๒ (เขตจังหวัดอยุธยา อ่างทอง สระบุรี) เมื่อครั้งเป็นเจ้าคณะจังหวัดจึงได้ให้พระปลัดใหญ่ มาเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีประวัติเมื่อพ.ศ. ๒๕๐๕ และก็ได้อยู่ที่วัดนี้ตลอดมา จนกระทั่งถึงเวลานี้

ตั้งแต่พระปลัดใหญ่มาเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีประวัติ ท่านได้ก่อสร้างและมีโครงการที่จะบูรณะวัดหลายอย่าง สิ่งแรกที่ท่านสร้างไปแล้วก็คือกุฏิตึก ๒ ชั้นราคา ๑๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งท่านและพระลูก

วัดตลอดจนชาวบ้านย่านนั้นช่วยกันก่อสร้างขึ้นเอง โครงการต่อไปท่านกำลังจะสร้างขึ้นใหม่ก็คือพระอุโบสถซึ่งเวลานี้ชำรุดทรุดโทรมเต็มที่แล้ว ในการนี้หม่อมราชวงศ์ จรูญเนตร เกษมสันต์ ได้ตั้งทุนไว้แล้วเป็นคนแรก ๑๖,๐๐๐ บาทโดยการซื้อสลากออมสิน และหวังว่าคงจะมีผู้มีจิตศรัทธาเข้าร่วมสมทบทุนสร้างพระอุโบสถดังกล่าวอีกด้วย

วัดเทวสังฆาราม

วัดเทวสังฆารามเป็นวัดใหญ่วัดหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี วัดนี้ได้รับพระมหากรุณายกขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๕ วัดเทวสังฆารามตั้งอยู่ทำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง โดยตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแควใหญ่ (ลำน้ำศรีสวัสดิ์) เหนือตอนที่บรรจบกับแควน้อย (ลำน้ำไทรโยค) ประมาณเกือบหนึ่งกิโลเมตร

ส่วนประวัติการสร้างวัดเทวสังฆารามนี้ ตามที่ผู้ใหญ่เล่าต่อ ๆ กันมาประกอบกับอาศัยเรื่องอื่น ๆ ด้วย ได้ความว่าสมภารเสี่ยงเป็นผู้สร้างวัดนี้แต่จะสร้างขึ้นเมื่อครั้งใดนั้นไม่มีใครทราบ เป็นแต่เพียงสันนิษฐานว่าวัดนี้มีอายุมาประมาณ ๑๕๐ ปีแล้ว

สำหรับประวัติสมภารเสี่ยงกล่าวกันว่า ท่านมีชาติภูมิอยู่ในตัวเมืองกาญจนบุรีเก่า (ตำบลท่าเสาในปัจจุบัน) แล้วถูกพม่าข้าศึกกวาดต้อน เอาไป เมืองพม่าตั้งแต่เด็ก ๆ ขณะ กำลัง บรรพชาเป็นสามเณร พร้อม กับ มารดา เมื่อคราวเสีย กรุงศรีอยุธยาครั้ง สุดท้ายใน พ.ศ. ๒๓๑๐ ต่อมาท่านได้อุปสมบทเป็นภิกษุในพม่าเมื่ออุปสมบทแล้ว ก็มีความปรารถนาที่จะเข้ามายังบ้านเกิดเมืองนอน มารดาของท่านจึงได้บอกสถานที่ฝังทรัพย์ไว้ในเมืองกาญจนบุรีเมื่อตอนถูกพม่ากวาดต้อนให้ท่านมาขุด ท่านจึงได้กลับเข้ามาในเมืองไทยพร้อมกับ

หลังจากที่ พระครู ญาณ วิริยะ มาพัก อยู่ได้ เดือน เศษ ๆ ก็ได้มีพุทธศาสนิกชนผู้ใคร่ธรรมมาผึกหัดบำเพ็ญกรรมฐานกับท่านหลายคน ซึ่งนอกจากคนไทยแล้วก็ยังมี ชาวอังกฤษ อเมริกัน เยอรมัน พระอินเดีย และพระเกาหลี ได้มาผึกกรรมฐานกับท่านด้วย โดยอาศัยอยู่กันตามโคนต้นไม้เช่นเดียวกับท่าน

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ นายเถา นางบุญมา อยู่ประเทศ ซึ่งมีความเลื่อมใสในพระครูญาณวิริยะ ได้มีจิตศรัทธายกที่ดินตรงบริเวณที่ท่านมาบิ่กกลดจำพรรษาอยู่ให้สร้างวัดเป็นเนื้อที่ ๖ ไร่คิดเป็นราคา ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท จึงในวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ก็ได้มีการทำพิธีรับมอบอย่างเป็นทางการโดยสมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบันเมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ ทรงเป็นประธาน

หลังจากนั้นการก่อสร้างวัดก็ได้เริ่มขึ้น จนกระทั่งถึงปัจจุบันการก่อสร้างก็ยังไม่เสร็จเรียบร้อยยังจะต้องทำต่อไปอีก

สำหรับรายละเอียดในการสร้างวัดมีดังนี้

๑. **กุฏิ** เป็นกุฏิเล็ก ๆ อยู่ได้กุฏิละองค์ มีทั้งหมด ๒๙ หลังกับมีกุฏิใหญ่ ๒ หลังสำหรับต้อนรับพระเถระผู้ใหญ่ กุฏิเหล่านี้ปลูกอยู่ในระหว่างต้นไม้อันร่มรื่นห่าง ๆ กัน เป็นกุฏิที่ผู้มีจิตศรัทธาปลูกสร้างขึ้นถวายวัด คิดเป็นเงินค่าก่อสร้างทั้งหมด ๒๓๐,๐๐๐.๐๐ บาท

๒. **น้ำบาดาล** สิ้นเงินค่าก่อสร้าง ๒๕,๖๔๕.๐๐ บาท

๓. **ถนน** สิ้นเงินค่าก่อสร้าง ๒,๓๑๕.๐๐ บาท

๔. **ไฟฟ้า** สิ้นเงิน ๒๐,๑๐๐.๐๐ บาท

๕. **ศาลาการเปรียญ** กว้าง ๑๗ เมตร ยาว ๓๙ เมตร ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๗ โดย ฯพณฯ นายบุณย์ เจริญชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้มาเป็นประธานในพิธี ศาลาหลังนี้ได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๐๗ สิ้นเงินค่าก่อสร้าง ๘๒๓,๘๖๑.๐๐ บาท ปัจจุบันใช้เป็นที่ไหว้พระสวดมนต์แสดงธรรม และนั่งกรรมฐาน

๖. **พระอุโบสถ** ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ โดย ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี มาเป็นประธานในพิธี และเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ได้ประกอบพิธีมุงกระเบื้องหลังคาพระอุโบสถ โดยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานในพิธี ปัจจุบันกำลังทำการก่อสร้างพื้น ซุ้มประตู หน้าต่าง หน้าบัน กับกำแพงแก้วอยู่ และคาดว่าจะแล้วเสร็จในปลายปี ๒๕๐๙ ส่วนค่าก่อสร้างทั้งหมดประมาณ ๑ ล้านบาท

๗. **พระประธานในพระอุโบสถ** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรม ราชินีนาถได้ เสด็จพระราชดำเนิน มาทรง เททอง หล่อพระ ประธาน ในตอนเย็น ของ วันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ และสมเด็จพระสังฆราช ทรงดับเทียนชัย ในโอกาสนี้พลโทหลวงหาญสงคราม และภรรยา เป็นเจ้าภาพถวายเงิน ๕๐,๐๐๐.๐๐ บาทด้วย ขณะนี้การหล่อพระประธานองค์นี้ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ยังคงเหลืออยู่แต่การขัดแต่งองค์พระเท่านั้น

๘. **เมรุ** นายเถา นางบุญมา อยู่ประเทศ พร้อมด้วยลูกหลาน ได้สร้างถวายวัดสิ้นค่าก่อสร้างประมาณ ๓๐๐.๐๐๐.๐๐ บาทเศษ ปัจจุบันการก่อสร้างส่วนใหญ่ได้สำเร็จลงแล้ว

ที่ดินของวัด นอกจากนายเถา นางบุญมา อยู่ประเทศบริจาคที่ดินให้สร้างวัดในครั้งแรก ๖ ไร่แล้ว ภายหลังยังได้บริจาคที่ดินให้อีก ๑ ไร่ ๑๗ ตารางวาราคา ๒๐๘.๕๐๐.๐๐ บาท กับมีประชาชนซื้อที่ถวายวัดเพิ่มอีก ๒ ไร่ ๓ งาน ราคา ๕๕๐.๐๐๐.๐๐ บาท และนายอ่วย นางรื้ว กุศลศิลป์ นายเยื่อ นางปรุง สนธิรัตน์ นายเฉลิม นางปุก ร่วมกันบริจาคที่ดินเพิ่มเติมอีก ๑ ไร่ ๙๐ ตารางวาราคา ๒๔๕.๐๐๐ ๐๐ บาท วัดจึงมีที่ดินทั้งหมด ๑๑ ไร่ ๗ ตารางวา คิดเป็นราคาทั้งหมด ๒.๒๐๐.๐๐๐ บาท (พระครูญาณวิริยะ ประมาณที่ดินที่จะสร้างวัดไว้ ๒๐ ไร่ จึงจะเป็นสำนักวิปัสสนากรรมฐานที่พอสมควรแก่การบำเพ็ญสมณธรรม ฉะนั้นขณะนี้จึงยังขาดอยู่อีก ๙ ไร่)

ปัจจุบันวัดธรรมมงคลฯ มีพระ ๑๘ รูป สามเณร ๑๕ รูป การปฏิบัติในวัดนี้หนักไปในทางธุดงค์กรรมฐานพระภิกษุสามเณรตลอดจนเด็กวัดต้องบำเพ็ญกรรมฐานทุกวันและต้องฉันอาหารร่วมในบาตร (เป็นธุดงค์) เพียงมื้อเดียวเท่านั้น.

วัดธรรมมงคล เถาบุญนทิวหาร

วัดธรรมมงคล เถาบุญนทิวหาร ซึ่งตั้งอยู่ในซอยสุขุมวิท ๑๐๑ (ซอยบุณนาวิถี) ถนนสุขุมวิท อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร เป็นวัดที่ได้สร้างขึ้นใหม่เมื่อประมาณ ๓ ปีมานี้เอง

ในซอยปุณวิถี ปรากฏว่ามีวัดอยู่อีกวัดหนึ่งคือ **วัดวชิรธรรมสาธิต** ซึ่งตั้งอยู่สุดซอย ส่วนวัดธรรมมงคล ฯ ตั้งอยู่ตรงปากซอย คืออยู่ในซอยแยก ลึกเข้าไปเพียงเล็กน้อย

ที่ดินตรงวัดธรรมมงคล ฯ นี้ก่อนสร้างวัด ได้มีต้นสะแกและวัชพืชขึ้นรกทึบเป็นป่าปราศจากผู้คนอยู่อาศัย ทั้งๆ ที่รอบๆ บริเวณเป็นท้องนาและมีบ้านคนอยู่เป็นระยะเหมือนกับ สภาพตามชานเมืองทั่วๆ ไปได้ความว่าที่นี่ เมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นค่ายทหารญี่ปุ่น โดนทิ้งระเบิดแหลกลาญ ตายกันมากมายจึงเป็นเหตุให้ที่ตรงนี้รกร้างเรื่อยมา

ส่วนสาเหตุที่จะสร้างวัดธรรมมงคล ฯ ขึ้นนั้น ก็เนื่องจากว่าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ พระครูญาณวิรยะ (พระอาจารย์วิริยังค์) พร้อมกับพระติดตาม ๔ องค์ ได้เดินธุดงค์ด้วยเท้าจากจังหวัดจันทบุรีผ่านมาพบบริเวณนี้เข้า ท่านเห็นว่าเป็นที่ร่มรื่นและสงบเงียบดี เหมาะสำหรับอาศัยบำเพ็ญสมณธรรมท่านและคณะจึงปักกลดพัก จำพรรษาอยู่ ณ ที่ดังกล่าว

พวกประมาณ ๕–๖ คน ครั้นเมื่อท่านมาถึงปรากฏว่าเมืองกาญจนบุรีได้ย้ายมาตั้งใหม่อยู่ที่ตำบลปากแพรก (สถานที่ตั้งในปัจจุบัน) ท่านจึงตั้งวัดขึ้น ณ ที่ดินซึ่งวัดตั้งอยู่ในเวลานี้

ประวัติของวัด ต่อมาเมื่อรัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๗๕ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้า ฯ ให้ก่อสร้างกำแพงเมืองกาญจนบุรีเป็นก่ออิฐถือปูน ปรากฏข้อความจารึกอยู่ในหลักเมืองตอนหนึ่งมีใจความว่าได้มีการสร้างวัด และ ปฏิสังขรณ์พระ อารามในเมืองกาญจนบุรี ๕ อาราม แต่ทว่าไม่ได้บอกชื่อวัด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวัดนี้อยู่ห่างจากที่ตั้งจังหวัดเดิมเพียง ๑ กิโลเมตรเท่านั้นจึงเข้าใจว่า คงจะเป็นวัดหนึ่งในห้าวัดดังกล่าวที่ได้รับการบูรณะด้วย

ในรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสไทรโยคถึง ๓ ครั้งและทุกครั้งพระองค์ได้เสด็จมา ที่วัดเทวสังฆารามด้วย

ครั้งแรก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๐ มีความตอนหนึ่งที่เกี่ยวกับวัดเทวสังฆารามในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสไทรโยคครั้งที่ ๒ ว่า “แวะเข้าไปดูวัด ๆ นี้สมภารเธอรักษาดีจริง ๆ เตียนตลอดรอบบริเวณ มีต้นไม้เล็กน้อยเหมือนกับสวนฝรั่งขี่ม้าไปโดยรอบโบสถ์ เป็นโบสถ์ชำรุดมาก ได้สั่งให้พระยากาญจนบุรี เอาเงินส่วยในเมืองกาญจนบุรีซ่อมแซมที่หน้าโบสถ์นั้นมีเก๋งยาวมีแต่ประตูไม่มีหน้าต่างว่าเป็น ของยายโก๋ทำ”

ครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาที่วัดเทวสังฆาราม ในเวลากำลังรื้อโบสถ์เพื่อสร้างใหม่ (โบสถ์ที่สร้างใหม่นี้ได้สร้างตรงที่เก่าสำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕) พระองค์ได้ทรงบริจาคพระราชทรัพย์ ๑๐ ชั่ง ช่วยในการก่อสร้าง กับได้พระราชทานกัปปิยภัณฑ์แก่ภิกษุผู้ทำการราคาองค์ละ ๒ บาท

ครั้งที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จไปที่วัดเทวสังฆารามอีกเป็นครั้งสุดท้าย

ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

ปูชนียสถานของวัดเทวสังฆาราม

๑ พระอุโบสถเก่าสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ภายในโบสถ์มีภาพวาดไทย เป็นเรื่องชาดก และมีภาพในเมืองนรกด้วย

๒ พระอุโบสถใหม่เนื่องจากโบสถ์หลังเก่าได้ชำรุดทรุดโทรมลงตามกาลเวลา พระมงคลรังษีวิสุทธิ์ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันจึงได้กล่าวปรารภเรื่องนี้กับ พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) นายกรัฐมนตรีในเวลานั้น พลเอก พระยาพหล ฯ กับคุณหญิงพิศ พหลโยธิน ภริยา ซึ่งเป็นชาวกาญจนบุรีจึงได้รับช่วยอุปการะ โดยการชักนำให้สโมสรคณะราษฎร์มาทอดกฐิน ถวายทุนสร้างโบสถ์เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ ส่วนทางวัดก็ได้ตั้งคณะกรรมการบอกบุญเรี่ยไรเมื่อได้ทุนพอสมควรแล้ว จึงได้ให้นายฮวด

พูนสวัสดิ์ ผู้เสนอราคาต่ำสุด เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างในราคาสองหมื่นบาท (เฉพาะค่าแรงเท่านั้นส่วนอิฐ,ปูน ทรายและวัตถุก่อสร้างอื่น ๆ เป็นของทางวัด) โดยเริ่มทำการก่อสร้างโบสถ์ (ส่วนโบสถ์หลังเก่าก็ยังอยู่ไม่ได้รื้อ) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ แล้วได้เชิญพระประธานจากศาลาเข้าประดิษฐานในโบสถ์ขณะกำลังก่อสร้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ สโมสรคณะราษฎร์ได้นำกฐินมาทอดสมทบทุนสร้างโบสถ์อีก และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาขณะอุปสมบทเป็นภิกษุ ก็ได้นำกฐินมาทอดด้วยพร้อมกันนั้นก็ได้ส่งแบบตราสโมสรคณะราษฎร์เพื่อเป็นแบบขึ้นลายทำหน้าบันมาให้เป็นตัวอย่าง

เมื่อการก่อสร้างเสร็จขึ้นไปถึงโครงหลังคาก็ต้องหยุดชะงักเพราะสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น ครั้นเมื่อสงครามสงบแล้วคณะกรรมการวัดจึงได้ดำเนินงานต่อไป ซึ่งในระยะหลังนี้ก็ได้มีนายจำลอง ธนโสภณเป็นหัวหน้านำกฐินมาทอดที่วัดนี้เสมอ

เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๐ ทางวัดเทวสังฆารามจังหวัดกาญจนบุรีได้เจาะพระเจดีย์องค์หนึ่ง เพื่อจะทำการบรรจุพระเครื่อง ๒๕ พุทธศตวรรษ โดยขุดเป็นโพรงขนาดคนเข้าได้กว้าง ๒ ศอก ปรากฏว่าข้างในบรรจุทรายละเอียดไว้เต็มและอัดแน่น ครั้นเมื่อได้ทำการขนทรายออก จึงพบว่าตรงกลางมีไหกระเทียมเคลือบดำบรรจุพระเครื่องต่าง ๆ อยู่ ๑ ไหและที่ใต้ไหมีพระศิลาแลงชำรุดประมาณ ๔-๕ องค์ ผึ่งล้อมรอบส่วนตรงกลางมีพระเครื่องต่าง ๆ ผึ่งปนอยู่กับทรายเป็นจำนวน

มากทางวัดจึงได้ทำการขนพระเครื่องที่พบดังกล่าวออกเกือบหมด คงเหลือติดก้นกรุไว้บ้างจำนวนเล็กน้อย

สำหรับพระเครื่องที่ขุดได้ปรากฏว่ามี

๑. พระตรีกายเนื้อชินเงินกว้าง ๘ ซ.ม. ครึ่ง สูง ๙ ซ.ม. ครึ่ง

๒. พระขุนแผน (ใหญ่) เนื้อชิน ฐานลายบัวมีผ้าทิพย์ปิดทองกว้าง ๓ ซ.ม. ครึ่ง สูง ๘ ซม. ครึ่ง

๓. พระขุนแผน (เล็ก) เนื้อชิน คล้ายพระขุนแผน (ใหญ่) แต่พระโอษฐ์เป็นแบบที่ชาวบ้านเรียกปากปลากัดกว้าง ๓ ซม. สูง ๖ ซม. ครึ่ง

๔. พระท่ากระดานหูช้าง เนื้อชินฐานเป็นลายตะแกรง (อาจจะเป็นเกษรดอกบัวก็ได้) ที่ฐานบีดทองล่องชาดเกศคดขวา (ขององค์พระ) สูง ๙ ซม. ครึ่ง กว้าง ๔.๒ ซม.

๕. พระท่ากระดานหูช้างแบบเดียวกับพระท่ากระดานหูช้างข้อ ๔ แต่กรอบผนังเป็นรูปสามเหลี่ยม กว้าง ๕ ซม.ครึ่ง สูง ๑๐ ซม. ครึ่ง

๖. พระอู่ทอง (ใหญ่) เนื้อชิน บีดทอง เป็นรูปลอยตัวไม่มีฐานกว้าง ๕ ซม. ครึ่ง สูง ๘ ซ.ม.

๗. พระอู่ทอง (เล็ก) เนื้อชิน บีดทอง เป็นรูปลอยตัวไม่มีฐานกว้าง ๔.๓ ซ.ม. สูง ๖.๒ ซม.

๘. พระอู่ทองฐานบัวเนื้อชิน เกศคดขวา กว้าง ๓ ซม. สูง ๕.๓ ซม.

๙. พระอู่ทอง (รัสมี) เนื้อชิน ปิดทอง รอบๆ พระพักตร์ มีเส้นรัสมีกว้าง ๕ ซม. สูง ๗.๗ ซม.

๑๐. พระอู่ทองมือซ้ายเนื้อชิน ปิดทองเฉพาะผ้าทิพย์ฐานสูง เฉพาะฐานสูง ๖ ซม. ครึ่ง สูงรวมทั้งองค์พระ ๑๑ ซม.

๑๑. พระปรุหนัง องค์พระใหญ่เนื้อชิน ปิดทอง กว้าง ๔.๑ ซม. สง ๖.๑ ซม.

๑๒. พระปรุหนัง องค์พระเล็ก ขนาดใหญ่ เนื้อชิน ปิดทอง กว้าง ๔ ซม. สูง ๖ ซม.

๑๓. พระปรุหนังองค์พระเล็ก ขนาดเล็ก เนื้อชินปิดทอง กว้าง ๔ ซม. ครึ่ง สูง ๕ ซม. ครึ่ง

๑๔. พระหลวงพ่อโต เนื้อดินเผาปิดทอง เฉพาะด้านหน้า กว้าง ๓ ซม. สูง ๓ ซม. ครึ่ง

๑๕. พระสมัยทวาราวดีขนาดใหญ่ ปางปฐมเทศนา (แบบนั่งห้อยเท้า) เนื้อดินเผาปิดทองล่องชาด กว้าง ๑๒ ซม.ครึ่ง สูง ๑๗ ซม.

๑๖. พระสมัยทวาราวดีขนาดเล็ก แบบเดียวกับพระสมัยทวาราวดี ข้อ ๑๕ กว้าง ๑๐ ซม.ครึ่ง สูง ๑๔ ซม.

นอกจากนั้นก็มีพระท่ากระดานที่ขึ้นชื่อลือชา พระโคนเสมอ พระชัยและท้าวมหาชมพู เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์พระครูสิงคีคุณธาดา เลขาเจ้าคณะจังหวัด ณ วัดเทวสังฆารามท่านกล่าวถึงจำนวนพระเครื่องที่ขุดเท่าที่จำได้ ก็มี

พระท่ากระดานประมาณ ๓๐ องค์ พระท่ากระดานหูช้างประมาณ ๗๐๐–๘๐๐ องค์ พระขุนแผนเรือนแก้วทั้งปางสมาธิ และปางมารวิชัย ประมาณ ๒๐๐ องค์ พระอู่ทองทั้ง ๓ ชนิดประมาณอย่างละ ๕๐ องค์ พระอู่ทองรัสมี ประมาณ ๑๐ องค์ พระอู่ทองมือซ้ายประมาณ ๒๐ องค์ พระปรุหนังบริบูรณ์ ๑๐ องค์ชำรุด ๑๐ องค์ พระหลวงพ่อโต ๕ องค์ ท้าวมหาชมพู ๒ องค์ พระทวาราวดีอย่างละ ๑ องค์ พระชัยประมาณ ๑๐ องค์ พระโคนสมอประมาณ ๑๐๐ องค์

พระเหล่านี้พระครูสิงคีคุณธาดา สันนิษฐานว่ามีอายุหลายร้อยปีแล้ว คือเก่ากว่าพระเจดีย์ที่เป็นองค์บรรจุจึงเข้าใจว่าคงจะเก็บรวบรวมเอามาจากวัดร้างในเมืองกาญจนบุรีเก่าแล้วนำมาบรรจุไว้ในพระเจดีย์ดังกล่าว

ปัจจุบันพระเครื่องเหล่านี้ยังพอมีอยู่ ดังนั้นถ้าหากท่านผู้ใดสนใจขอเชิญไปเช่าได้ ณ ที่วัด

ก่อนจบเรื่องวัดเทวสังฆาราม ผู้เขียนขอนำประวัติพระเทพมงคลรังษี เจ้าอาวาสและเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรีมาลงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พระเทพมงคลรังษี (พุทธโชติ) ปัจจุบันอายุ ๙๔ ปี เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๑๖ (วันพฤหัสบดีขึ้น ๑๔ ค่ำเดือนยี่ ปีระกา) ที่ตำบลทุ่งสมอ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

บิดาชื่อ นายเทพ เอกฉันท์ มารดา ชื่อ นางจันทร์ เอกฉันท์ นามเดิมชื่อ ดี เมื่อเด็ก ๆ เข้าใจว่าเป็นลูกศิษย์พระอยู่วัดทุ่งสมอ

ครั้นอายุ ครบบวชได้ทำการบรรพชา อุปสมบทที่วัด ทุ่งสมอเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยมีพระครูวิสุทธิรังษี (ช้าง) วัดชัยชุมพล (วัดใต้) เป็นอุปัชฌาย์ และมีพระอาจารย์ยี้มวัดหนองบัวเป็นกรรมวาจาจารย์ กับมีพระอาจารย์เปลี่ยนวัดชัยชุมพลเป็นอนุสาวนาจารย์ เมื่อบวชแล้วได้อยู่ ณ วัดทุ่งสมอต่อจากนั้นก็ได้เข้ามาอยู่ ณ วัดรังษี (ปัจจุบันรวมเข้าเป็นวัดบวรนิเวศวิหาร) จังหวัดพระนคร ประมาณ ๑๐ พรรษา

พอถึง พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้รับนิมนต์จากท่านพระครูสิงคิบุรคณาจารย์ (อดีตเจ้าอาวาสวัดเทวสังฆารามองค์ก่อน) ให้มาจำพรรษาอยู่ ณ วัดนี้ในปีนั้นก็ได้รับเลือกตั้งเป็นพระอธิการ

พ.ศ. ๒๔๕๘ ได้รับสัญญาบัตรสมณศักดิ์เป็นพระครูอดุลยสมณกิจ

พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นเจ้าคณะแขวงท่ามะกา อำเภอท่ามะกา

พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นอุปัชฌายะ

พ.ศ. ๒๔๖๙ เป็นผู้รั้งรองเจ้าคณะจังหวัด

พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นสาธารณูปการจังหวัด

พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระวิสุทธิรังษี

พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระมงคลรังษีวิสุทธ์

ตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานสมณศักดิ์ขึ้นเป็นชั้นเทพมีราชทินนามเต็มว่า “พระเทพมงคลรังษีกาญจนบุรีธรรมธัช รัตตัญญุสุนทร ยติคณิตชรบวรสังฆารามคามวาสี”

เนื่องจากพระคุณท่านเป็นพระเถระผู้ใหญ่องค์แรกของจังหวัดกาญจนบุรีที่ดำรงค์สมณศักดิ์ชั้นเทพ ทั้งในวันพระราชทานสมณศักดิ์นั้น พระคุณท่านก็ได้เป็นองค์แรกที่เข้าไปรับพระราชทานพัดและสัญญาบัตร จึงได้เป็นผู้ถวายกลาในเวลาถวายอนุโมทนา จึงนับเป็นเกียรติประวัติของจังหวัดกาญจนบุรีอย่างสูงยิ่ง

มงคลทั่วัดธรรมมงคล ฯ

"มงคล" ที่วัดธรรมมงคล ฯ ในที่นี้ ผู้เขียนหมายถึงสิ่งที่เป็น "มงคล" ในพิธีพุทธาภิเศก โดยเฉพาะ

สำหรับพิธีพุทธาภิเศก พระประธาน พระบูชา และพระเครื่องของวัดธรรมมงคล ฯ ดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ เวลา ๑๘.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราช ประธานในพิธีทรงจุดเทียนไชย พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์จำนวน ๒๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์ เสร็จแล้วสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานนั่งปรก ๕ นาที สำหรับการนั่งปรกนี้พระอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒินั่งครั้งละ ๑๐ รูป และมีพระสงฆ์สวดพุทธาภิเศก ๔ รูป ตลอดคืนสัจจะ ๑ ชั่วโมง การทำพิธีมีทั้ง ๓ วัน คือ วันที่ ๑–๒ มีการทำพิธีตลอดคืน ส่วนวันที่ ๓ ทำพิธีตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. จนถึงเวลา ๑๕.๐๐ น.

สำหรับในเย็นวันที่ ๓ พฤษภาคมมีพิธีดังนี้เวลา ๑๙.๑๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถทรงเททองในระหว่างนี้สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ สมเด็จพุฒาจารย์ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ และพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๑๐ รูป สวดชัยมงคลคาถา เวลา ๑๙.๓๐ น.

สมเด็จพระสังฆราชทรงดับเทียนชัย แล้วทรงเททองหล่อพระเกตุจึงเป็นอันเสร็จพิธี

ส่วนพระอาจารย์ที่ทรงคุณวุฒิซึ่งมาร่วมในพิธีพุทธาภิเศกครั้งนี้มีอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๗๖ รูป พระอาจารย์ดังกล่าว ส่วนมากเป็นพระกรรมฐาน ฉันอาหารมื้อเดียว เงินไม่แตะต้องอยู่ตามป่าตามเขาตามจังหวัดต่าง ๆ คือ

๑. พระอาจารย์เทพศ (พระครูนิโรธธรรมรังษี) จังหวัดภูเก็ต
๒. พระอาจารย์อ่อนสี (พระครูศีลขันธ์) จังหวัดหนองคาย
๓. พระอาจารย์อ่อน ญาณศิริ จังหวัดอุดรธานี
๔. พระอาจารย์จันทร์ เขมปตโต จังหวัดขอนแก่น
๕. เจ้าคุณเทพสุทธาจารย์ (หลวงปู่) จังหวัดนครพนม
๖. พระอาจารย์แว่น ธนปาโล จังหวัดสกลนคร
๗. พระอาจารย์จำบี (พระครูญาณภิรัตน์) จังหวัดเชียงใหม่
๘. พระอาจารย์จันทสม โกกนท จังหวัดลำปาง
๙. พระอาจารย์ธงชัย (พระครูญาณวิสิฏฐ) จังหวัดนครสวรรค์
๑๐. พระอาจารย์อนุสนธิ สุสนธิโก จังหวัดจันทบุรี
๑๑. พระวินัย บัณฑิต จังหวัดตราด
๑๒. พระอาจารย์สิงห์ จังหวัดสมุทรปราการ
๑๓. เจ้าคุณสุนทร ธรรมภาณ จังหวัดพระนคร
๑๔. เจ้าคุณราช สุทธาจารย์ (โชติ) จังหวัดนครราชสีมา
๑๕. พระอาจารย์คำ นครเวียงจันทร์ ประเทศลาว

และพระอาจารย์ต่าง ๆ อีก ๑๕ จังหวัด

ในจำนวนนี้มีพระอาจารย์อยู่รูปหนึ่ง ได้มาร่วมพิธีพุทธาภิเศกด้วย โดยที่ไม่ได้นิมนต์ คือพระอาจารย์สาม แห่งจังหวัดเลย ซึ่งท่านได้เข้านั่งปรกตลอดคืน ตลอดพิธีครั้นเมื่อ พระบาทสมเด็จ พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเททองแล้ว พระอาจารย์สามก็ได้หายไป โดยไม่มีใครทราบว่าหายไปไหน ดังนั้นการมาและการกลับของพระอาจารย์องค์นี้ จึงนับว่าเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์มาก

สำหรับพระอาจารย์สามนี้ได้ความว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ พระอาจารย์วิริยังค์ เจ้าอาวาสวัดธรรมมงคล ฯ ได้เคยธุดงค์อยู่ด้วยกันกับท่านมาแล้วครั้งหนึ่งที่ในป่าซึ่งเป็นเขิงแห่งหนึ่งของเขาสระบาปที่จังหวัดจันทบุรี ซึ่งปัจจุบันเป็นวัดมณีครีวง (วัดนี้พระอาจารย์วิริยังค์เป็นผู้สร้าง)

จะเห็นได้ว่าการทำพิธีพุทธาภิเศกของวัดธรรมมงคล ฯ ดังกล่าวเป็นพิธีที่ยิ่งใหญ่มาก และเป็นมงคลอันสูงสุด ของ พิธี พุทธาภิเศกพิธีหนึ่งในปัจจุบัน

สำหรับพระ ประธาน พระอุโบสถ ที่ได้ ทำพิธี พุทธาภิเศก ครั้งนี้ สมเด็จพระสังฆราชได้ประทานพระนามโดยทรงอักษรเองว่า

“ พระพุทธมงคลบพิตร
วิชิตสรรพโรคาพาธ
ประสาธน์สันติสุขสวัสดิ์
ประสิทธิศรีศุภมงคล

สกลวิสุทธิธรรโลกนาถฯ”

ส่วนพระบูชาและพระเครื่องที่ได้ทำพิธี พุทธาภิเศก ในครั้งนี้ พระบูชาเป็นพระขนาดหน้าตักกว้าง ๕ นิ้ว ผู้มือช่างเป็นคนเดียวกับที่หล่อพระบูชา **ภ.ป.ร.** คือนายวิชิต เชาว์สังเกตบ้านข้างวัดระฆังฯ มารวิชัย ฐานทำเป็นคว่ำบัวหล่อได้งดงามมาก ทำเป็นปางมารวิชัยหงายแบบบัวเล็บช้างที่ฐานมีจารึกเป็นคาถาว่า “**จะ ภะ กะ สะ**” ซึ่งเป็นหัวใจ ๓ สลักมีพุทธคุณทางเมตตามหานิยมโภคทรัพย์ และป้องกันภัยพิบัติอันตรายทั้งปวงสร้างทั้งหมด ๕๐๐ องค์ ราคาเช่าองค์ละ ๕๐๐ บาท สำหรับพระเครื่องได้ทำเป็น ๒ แบบ คือ ๑ แบบพระสมเด็จ ๓ ชั้น ฐานสิงห์ กับ ๒ แบบนางพญา

๑ แบบพระสมเด็จ ฐานกว้าง ๒.๓ ซม. สูง ๓.๒ ซม. หนา ๐.๗ ซม.

๒ แบบนางพญา ฐานกว้าง ๑.๙ ซม. สูง ๓.๒ ซม. หนา ๐.๖ ซม.

เนื้อพระเครื่องทั้ง ๒ ชนิดเป็นเนื้อผงพิเศษนำมาจากสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ผสมกับผงอื่นๆ ตลอดจนผสมว่านและเกษรพระเครื่องทั้ง ๒ ชนิดนี้สร้างทั้งหมด ๒๐๐.๐๐๐ องค์ ราคาเช่าองค์ละ ๑๐ บาท

ส่วนเงินที่ได้จากการให้เช่าพระดังกล่าว ทางวัดจะได้นำไปสมทบทุนสร้าง พระอุโบสถ ซึ่งกำลังทำการก่อสร้างอยู่และเป็น ทุนในการก่อสร้างสิ่งอื่นๆ ในวัดต่อไป.

พระอาจารย์วิริยังค์

พระอาจารย์วิริยังค์ หรือ พระครูญาณวิริยะ เจ้าอาวาสวัดธรรมมงคล เถาบุญนทิวาร เป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจท่านหนึ่งในปัจจุบัน เพราะท่านเป็นผู้มีอัธยาศัยน้อมไปในทางสมถวิปัสสนาใฝ่ใจในธุดงค์วัตร ประพฤติปฏิบัติในธรรมวินัย ชอบเดินธุดงค์ไปหาที่วิเวก เพื่อเจริญสมณธรรมตามป่าดงพงไพรเป็นนิจ และที่สำคัญที่สุดก็คือ พอใจ แนะนำ สั่งสอนให้ บรรพชิต และคฤหัสถ์นิยมยินดี ในสัมมาปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา จนปรากฏเป็นที่ เคารพ นับถือ ของ ประชาชน และศิษยานุศิษย์โดยทั่วไป

สำหรับประวัติของพระอาจารย์วิริยังค์ ท่านเป็นบุตรคนที่ ๕ ของ ขุนเพ็ญภาษชนารมย์ (บัณเฑียะ บุญฑีย์กุล) นายสถานีรถไฟปากเพรียว (สถานีรถไฟสระบุรีในปัจจุบัน) และนางมั่นเกิดเมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ที่บ้านที่สถานีรถไฟปากเพรียวเมื่อเด็ก ๆ เรียนหนังสือกับบิดา พอโตขึ้นได้ไปเรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนวัดสุปัฏนารามจนจบชั้นประถมปีที่ ๔ ต่อมาบิดาออกจากราชการได้ย้ายครอบครัวไปทำไร่ไถนาอยู่ในป่าที่บ้านใหม่สำโรงอำเภอสีคิ้ว จังหวัด

นครราชสีมาพระอาจารย์วิริยังค์ก็ได้มาอยู่กับบิดามารดาที่บ้านใหม่ สำโรงด้วย

ครั้นแล้วก็มีพระธุดงค์รูปหนึ่ง คือพระอาจารย์กงมาจิรปุญโญ ได้เดินธุดงค์มาแวะพักปักกลด อยู่ที่บ้านใหม่ สำโรงนี้พระ อาจารย์วิริยังค์เมื่อได้ฟังธรรมจากท่าน ก็เกิดความเลื่อมใส จึงได้ขอเป็นลูกศิษย์ติดตามท่านธุดงค์ ไปอยู่บนภเขาภพาน ที่วัดดอยธรรมเจดีย์ ต่อจากนั้นก็ได้ติดตามท่านธุดงค์เรื่อยไป จนกระทั่งอายุ ๑๕ ปี จึงได้นุ่งขาวห่มขาวรักษาศีล ๘ ในที่สุดก็บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดสุทธจินดา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ พออายุครบบวชเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงได้ทำการอุปสมบทที่วัดไทรงาม ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ขณะที่เดินธุดงค์มายังจังหวัดนี้ แต่เนื่องจากวัดนี้ไม่มีพระอุโบสถการอุปสมบทพระอาจารย์วิริยังค์จึงได้กระทำกันที่กลางทะเลหน้าวัดที่เรียกว่า “**บวชสีมาน้ำ**” (คือบวชห่างจากฝั่งระยะที่มัชฌิมบุรุษหรือคนหนุ่มวิดน้ำเต็มที่จากฝั่งไม่ถึงที่ที่จะทำการอุปสมบท ไม่ว่าจะเป็นทะเลหรือไม่ใช่) โดยมีพระปัญญาพิศารเถร (หนู) เป็นอุปัชฌาย์ และมีพระอาจารย์กงมาเป็นกรรมวาจาจารย์ กับมีพระมหาทองสุก สุจิตโต (พระครูอุดมธรรมคุณ) เป็นอนุสาวนาจารย์

หลังจาก ที่ พระอาจารย์วิริยังค์บวช แล้ว ก็ได้เดิน ธุดงค์กับพระอาจารย์กงมาไปหาท่านอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ พระอาจารย์ของพระอาจารย์กงมาที่ภูเขาภูพาน จังหวัดสกลนคร แล้วก็ได้อยู่เป็นลูกศิษย์

รักษาธรรมกับพระอาจารย์ มั่นที่ในเวิ้งแห่งหนึ่ง ของภูเขาภูพาน เป็นเวลาถึง ๔ ปี พระอาจารย์มั่นจึงสั่งให้ พระอาจารย์วิริยังค์เดินทางมาสั่งสอนแนวทางกรรมฐานที่จังหวัดจันทบุรี พระอาจารย์วิริยังค์ จึงได้มาอยู่ที่จังหวัดนี้เป็นเวลาถึง ๑๗ ปี

ในระหว่าง ที่พระ อาจารย์วิริยังค์ มาอยู่ณจังหวัดจันทบุรีท่านได้สร้างวัดไว้ ๔ วัดคือ

๑ วัดมณีครีวง อยู่ในเวิ้งเขาสระบาป ตำบลซึ้ง อำเภอขลุง

๒ วัดคำรงธรรมาราม อำเภอขลุง

๓ วัดเขาหนอง ชีม ตำบลหนองชีม อำเภอแหลมสิงห์

๔ วัดศรีมงคล (อ่าวหมู) ตำบลบางกะชัย อำเภอแหลมสิงห์

แล้วพระอาจารย์วิริยังค์ก็ได้มาสร้างวัด ธรรมมงคลเถาบุญนนทวิหาร ขึ้น ณ ซอยปุณณวิถี (สุขุมวิท ๑๐๑) ถนนสุขุมวิท ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนครดังที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ต้น

นับตั้งแต่พระอาจารย์วิริยังค์เริ่มเดินธุดงค์เป็นต้นมามีเหตุการณ์ซึ่งเกี่ยวกับท่านที่น่าสนใจมากมาย แต่จะขอนำมาเขียนเล่าเพียง ๓ เรื่องคือ

เมื่อสมัยพระอาจารย์วิริยังค์บวชเป็นเณรใหม่ ๆ ได้ ๑ เดือน พระอาจารย์กงม่าก็ได้พาท่านไปธุดงค์ที่เขาใหญ่ในดงพญาเย็น แล้วต่างก็แยกกันอยู่ตามโคนต้นไม้ห่าง ๆ กัน เช้าวันหนึ่ง เวลาประมาณ ๙.๐๐ น. แต่น้ำค้างยังตกแรงอยู่ขณะที่พระอาจารย์วิริยังค์กำลังนอนท่องมนต์อยู่นั้น ฉับพลันก็ได้ยินเสียงซู่ ๆ เหมือนฝนตกดังมาแต่

ไกล ท่านตกใจจึงลุกขึ้นนั่งฟังเสียงก็ดังใกล้เข้ามาทุกที ใกล้เข้ามาทุกทีจนในที่สุดก็ปรากฏตัวเจ้าของเสียง เป็นงูจงอางขนาดใหญ่กำลังเลื้อยตรงมาอยู่ห่างจากท่านประมาณ ๑ วา มันก็ตกใจชูคอขึ้นแผ่แม่เบี้ยหัวเหลืองจ๋อยขนาดที่ท่านนั่งอยู่บนร้านท่านยังต้องแหงนดูหัวมัน เพราะมันเป็นงูจงอางที่ใหญ่มาก แม่เบี้ยของมันกว้างตั้งศอก งูขนาดนี้อย่าว่าแต่จะกินคนเลยแม้แต่ช้างมันก็กินได้

พอพระอาจารย์วิริยังค์รู้ว่าเป็นงูท่านก็เริ่มนั่งหลับตาเข้าสมาธิ ใจก็นึกว่าคราวนี้ต้องตายแน่ แทนที่จะนึกถึงพุทโธกลับนึกตายอยู่ตลอดเวลา ที่นึกถึงความตายดังกล่าวนานทีเดียว ในขณะนั้นปรากฏว่าท่านไม่มีความรู้สึกตัว คล้ายอยู่ในความฝันเหมือนกับตัวของท่านหายไปเลย พอรู้สึกตัวท่านก็นึกลำดับเหตุการณ์ว่า เรามานั่งอยู่ที่นี่ได้อย่างไร มาจากไหนจะไปไหน และแล้วท่านจึงรู้สึกตัว นึกถึงงูจงอางตัวนั้นที่กำลังอยู่ต่อหน้าได้จึงลืมตาขึ้นดู ก็ปรากฏว่างูยังอยู่ ตอนนี้ท่านจึงได้เข้าสมาธิใหม่แล้วนึกถึง พุทโธตั้งจิตตาม ลำดับตามที่พระอาจารย์แนะนำสั่งสอน โดยพิจารณาว่าชีวิตของเราถึงที่สุดแล้วเลยกำหนดจิตนั่งอยู่จนกระทั่งบ่ายประมาณ ๑๔.๐๐ น. จึงได้ลืมตาขึ้นมา ปรากฏว่ามันหายไปแล้วท่านจึงลงมาสำรวจรอยเลื้อยดูเห็นเป็นรอยใหญ่มากท่านก็ได้ไปเล่าให้พระอาจารย์กงมาฟัง พระอาจารย์กงมาบอบว่าเป็นงูจริง ๆ และบอกด้วยว่าการเห็นงูครั้งนี้จัดว่าเป็นนิมิตที่ดี

สำหรับการพบสัตว์ป่านี้ปรากฏว่าในระยะหลัง ๆ พระอาจารย์วิริยังค์ ได้ประสบอยู่บ่อย ๆ ระหว่างภูเขาภูพานกับดงพญาเย็น เช่น เสือและช้าง ส่วนผู้นั้นพบเป็นประจำ ท่านว่า “เมื่อเรามีอยู่มันก็กลัว เราเดินผ่านไปผ่านมามันก็กลัวเราพอมันเผลอ มันก็เข้ามาหาเราแต่ไม่ค่อยเจอกันจังหน้า”

อีกเรื่องหนึ่งก็คือคราวหนึ่งได้เดินธุดงค์ไปกับพระอาจารย์กงมาไปพักบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ในถ้ำเขาภูคา อำเภอพยุหคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเวลาประมาณ ๕ เดือน ที่ถ้ำนี้ท่านได้ขอแรงชาวบ้านย่านนั้นให้ปราบพื้นทำที่สำหรับเดินจงกลม ปรากฏว่าขุดพบกระดูกคนโบราณมี กะโหลก ศีรษะใหญ่ กว่าคน ในสมัย ปัจจุบัน มากหนึ่งกะโหลกกับได้กระดูกข้อเท้าและ ข้อ แขน นอกจากนั้นก็ได้เบ้าหลอมทองและทองคำรูปพรรณเป็นตุ้มหู สายสร้อยซึ่งอยู่ใน สภาพดีจำนวนหนึ่ง แหละได้พระพุทธรูปและพระเครื่องจำนวนมากจึงทำให้ญาติโยมแถวนั้นขุดกันเป็นการใหญ่ เพราะใครขุดได้ขุดเอาเป็นเหตุให้ท่านได้เดินจงกลมขนาดใหญ่ไปด้วย

อีกเรื่องหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๖ พระอาจารย์วิริยังค์ได้เดินธุดงค์พบพระอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งที่เขาภูพานเป็นพระบูชาทำด้วยทองเหลือง และ พระเครื่องทำ ด้วยตะกั่วก็มี ทำด้วยครั่งก็มี จำนวนทั้งหมดประมาณ ๕๐-๖๐ องค์ ท่านจึงได้นำเอามาแจกญาติโยมจนหมดสิ้น ขณะนี้จึงไม่มีเหลืออยู่อีกเลย

แต่ปัจจุบัน พระอาจารย์วิริยังค์ ได้สร้างพระบูชาผีมือช่างที่เคยสร้างพระบูชา **ภ.ป.ร.** เป็นจำนวน ๕๐๐ องค์และพระเครื่องสมเด็จกับนางพญาเป็นจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ องค์ เพื่อให้เช่าทำบุญสมทบทุนสร้างพระอุโบสถ วัดธรรมมงคล ฯ ซึ่งกำลังสร้างอยู่ในขณะนี้โดยทางวัดให้เช่าพระบูชาในราคาองค์ละ ๕๐๐ บาท ส่วนพระเครื่ององค์ละ ๑๐ บาท

พระบูชาและพระเครื่องดังกล่าว ทางวัดทำพิธีพุทธาภิเศก เมื่อวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓ พฤษภาคมนี้ โดยได้อัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเททองหล่อพระประธานพระอุโบสถและมีสมเด็จ พระสังฆราชเป็น ประธานในพิธีสงฆ์ ดังที่ได้บรรยายไว้เมื่อฉบับวันอาทิตย์ที่แล้วนั้น

ดังนั้นถ้าท่านผู้ใดสนใจ โปรดติดต่อได้ที่วัด ธรรม มงคลเถาบุญนนทวิหาร ซอยปุณณวิถี (ซอยสุขุมวิท ๑๐๑) ถนนสุขุมวิท ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนครได้ทุกเวลา

พระราชมงคลมุนี

วัดชัยมงคล

เมื่อประมาณ ๕–๖ เดือนมานี้ ที่วัดชัยมงคล ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมือง จงหวัดอ่างทอง ได้มีการ ซ่อมแซม ฐาน ชุกชีพระ ประธานใน พระ อุโบสถที่ชำรุด ก็ปรากฏว่าได้พบพระเครื่องจำนวนหนึ่งบรรจุอยู่ในนั้น

พระเครื่องดังกล่าวเป็นพระที่พระราชมงคลมุนีเจ้า อาวาสวัดชัยมงคลเมื่อครั้งเป็น พระพุทธรักขิตมุนีได้สร้าง และ บรรจุเอาไว้เป็นจำนวน ๕๐๐๐ องค์เมื่อ ๑๕–๑๖ ปี ก่อนโน้น แต่การบรรจุพระท่านไม่ได้บอกใคร เพิ่งจะมาทราบกันก็เมื่อตอนซ่อมชุกชีนี่แหละดังนั้นท่านจึงสั่งให้เอาพระขึ้นมา จากกรุ ๓๐๐๐ องค์ เหลือเอาไว้ในชุกชีตามเดิมอีก ๒๐๐๐ องค์

สำหรับ พระเครื่องที่ พระราช มงคลมุนี สร้างบรรจุไว้นี้ ท่าน ได้พิมพ์ขึ้นจากแม่พิมพ์พระสมเด็จของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม จังหวัดธนบุรีเป็นพิมพ์ทรงใหญ่ กับพิมพ์พิเศษ โดยทำด้วยผงพระพุทธคุณ ผงมหาราช ผงอิทเจ และผงพระสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ของเก่า ผสมว่านและเกสรร้อยแปด กับกล้วย เป็นต้น

ได้ความว่าพระเครื่องสมเด็จนี้ ก่อนที่จะทำการบรรจุไว้ในชุกชี พระราชมงคลมุนีได้จัดทำพิธีพุทธาภิเศกที่วัดมาครั้งหนึ่งแล้ว และหลังจากที่ท่านได้นำพระเอาขึ้นมาจากกรุดังกล่าวเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ได้ทำพิธีพุทธาภิเศกที่วัดตาลเจ็ดช่อ ตำบลย่านชื่อ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทองอีกครั้งหนึ่งด้วย ซึ่งจากการทดสอบของหลวงสุวิชาญได้ยืนยันว่าพระสมเด็จที่ท่านสร้างดีทางเมตตา นอกจากนั้นเท่าที่ปรากฏความศักดิ์สิทธิ์มาแล้วก็ได้แก่ดีทางอยู่คง และทำน้ำมนต์ให้คลอดบุตรง่าย ซึ่งข้อหลังนี้เป็นที่โจษจันกันมากที่อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนแม่พิมพ์พระสมเด็จของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) นั้นเดิมพระใบฏีกาสุด วัดระฆังโฆสิตาราม จังหวัดธนบุรี ได้ถวายให้แก่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) วัดอรุณราชวราราม จังหวัดธนบุรีแล้ว สมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) ได้มอบให้พระราชมงคลมุนีนำมาใช้พิมพ์พระสมเด็จที่วัดชัยมงคล ดังที่ได้กล่าวมาแต่ต้น แม่พิมพ์สมเด็จอันนี้จึงได้อยู่กับท่านเรื่อยมา จนกระทั่งบัดนี้

ลักษณะของแม่พิมพ์พระสมเด็จดังกล่าว ทำด้วยหินลับมีดโกน มีขนาดกว้าง ๔.๕ ซม. ยาว ๗ ซม. หนา ๒ ซม. ด้านหนึ่งเป็นแม่พิมพ์รูปสมเด็จนั่งสมาธิ ด้านข้างมีพัดยศที่ใต้อาสนมีรูปวัว (สมเด็จพระพุทฒาจารย์โตเกิดปีฉลู) มีซุ้มล้อมรอบรูปสมเด็จ กรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยมส่วนอีกด้านหนึ่งมี ๒ แม่พิมพ์ คือเป็นแม่พิมพ์พระสมเด็จพิมพ์ทรงใหญ่กับแม่พิมพ์ สมเด็จทรงปรกโพธิ์ (พิมพ์ทรง

ปรกโพธิ์นี้พระราชมงคลมุนีไม่ชอบ จึงไม่ได้ทำ) แม่พิมพ์พระสมเด็จอันนี้พระใบฏีกาสุดได้บอกกับพระราชมงคลมุนีว่า นายช่างวิเชียรเป็นคนทำ แต่พระราชมงคลมุนีไม่ได้ถามรายละเอียด จึงไม่ทราบประวัตินายช่างวิเชียรคนนี้ (ผู้เขียนเข้าใจว่า คงจะเป็นนายช่างหล่อพระที่บ้านช่างหล่อ)

สำหรับแม่พิมพ์พระสมเด็จอันนี้ก็มีความประหลาดและศักดิ์สิทธิ์ไม่น้อย ซึ่งพระราชมงคลมุนีกล่าวถึงความประหลาดว่า แม่พิมพ์พระสมเด็จอันนี้ชัดเจนมาก แต่เวลาพิมพ์พระไม่เคยได้องค์พระที่มีพิมพ์ชัดเจนเลย ส่วนความศักดิ์สิทธิ์หลวงสุวิชาญยืนยันว่าแม่พิมพ์อันนี้ดีในทางเมตตาเช่นกัน

พระสมเด็จที่พระราชมงคลมุนีสร้างขึ้นนั้น นอกจากจะทำการบรรจุที่วัดชัยมงคลแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ท่านยังได้ทำขึ้นอีกจำนวนหนึ่งด้วย พระสมเด็จรุ่นนี้นายฉลอง เมืองแก้ว เจ้าของห้างทูลฉลองโอสถซึ่งเป็นเด็กวัดชัยมงคล และเป็นลูกศิษย์ พระราชมงคลมุนี มาตั้งแต่เด็กๆ ได้นำเอามาทำพิธีพุทธาภิเศกที่วัดชัยมงคล (วัดช่างแสง) เจริญผล พระนคร พระสมเด็จรุ่นนี้หลังจากแจกแล้ว ที่เหลือพระราชมงคลมุนีได้เอาไปบรรจุไว้ที่วัดชัยสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งอยู่ติดกับวัดชัยมงคล และเป็นวัดที่พระราชมงคลมุนีอยู่มาก่อน

ประวัติพระราชมงคลมุนี ท่านเกิดที่บ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๖ บิดาชื่อ

นายฉิม พุ่มประพัท มารดาชื่อนางลมูล เมื่ออายุ ๑๓ ปี บวชเณร ที่วัดชัยสงคราม จังหวัดอ่างทอง พออายุ ๑๘ ปี ได้ไปอยู่ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคาราม จังหวัดพระนคร จนสอบได้เปรียญ ๕ ประโยค ครั้นอายุครบบวชจึงได้กลับมาอุปสมบทเป็นภิกษุที่วัดชัยสงคราม เมื่อบวชแล้วก็ได้ไปอยู่ที่วัดพระเชตุพน ฯ ตามเดิม จนถึงอายุ ๓๒ ปี จึงได้ย้ายมาอยู่วัดชัยสงคราม พออายุ ๓๖ ปีก็ได้ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดชัยมงคลจังหวัดอ่างทอง แล้วได้เป็นพระครูวิจิตรสุตคุณ เจ้าคณะอำเภอ ต่อมาได้เป็นพระพุทธรักขิตมุนี จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงได้เป็นพระราชมงคลมุนี กระทั่งบัดนี้

พระราชมงคลมุนีเป็นพระที่ชาวจังหวัดอ่างทอง และจังหวัดใกล้เคียงเคารพ นับถือ มาก องค์ หนึ่ง ปรากฏ ว่าท่าน มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย

ประวัติวัดชัยมงคล วัดนี้มีอายุประมาณ ๑๐๐ ปี คนสร้างชื่อนายวัด อายุมากแล้วชาวบ้านจึงเรียกว่าตาวัด การสร้างวัดของตาวัดดังกล่าว ตาวัดได้บริจาคทั้งที่ดินและบริจาคทรัพย์ปลูกสร้างด้วย แต่ไม่ได้สร้างพระอุโบสถ ในครั้งนั้นวัดจึงมีฐานะเป็นเพียงสำนักสงฆ์ ต่อมาจึงได้มีการสร้างพระอุโบสถขึ้น แต่ก็ไม่มีใครทราบว่าได้มีการผูกพัทธสีมาตั้งแต่เมื่อใด คงทราบเพียงว่าบิดาของพระอาจารย์ยัง (พระวัดชัยมงคลรูปหนึ่ง) ซึ่งเป็นแห่งบ้านช่างหล่อ จังหวัดธนบุรี ได้เป็นผู้สร้างพระอุโบสถ นายช่างยังเป็นคนสร้าง

พระประทานที่ในพระอุโบสถเมื่อประมาณ ๗๐ ปีมาแล้ว และพระเจดีย์ขนาดใหญ่ ๓ องค์ที่หน้าพระอุโบสถ อุบาสิกาจุ้ยได้ว่าจ้างนายเฮงคนจีน (เวลานี้ยังมีชีวิตอยู่) ให้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ ๕๐ ปีมานี้เท่านั้น

ปัจจุบันวัดชัยมงคลมีพระ ๑๕ รูป มีเณร ๕ รูป มีเนื้อที่ที่เป็นวัดประมาณ ๕๐ ไร่ อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

สำหรับสิ่งก่อสร้างใหม่ภายในวัด ขณะนี้คือ ฌาปนสถาน ซึ่งกำลังทำการก่อสร้างอยู่ แต่ทางวัดยังขาดเงินที่จะต้องใช้ในการก่อสร้างอีก ๘๐,๐๐๐ บาท ดังนั้นทางวัดจึงได้ให้มีเทศน์มหาชาติทรงเครื่อง อันประดับไปด้วยพระคาถา ๑,๐๐๑ พระคาถา ๒ ธรรมาสน์ ในวันที่๘กันยายนพ.ศ.๒๕๐๙ นี้ เวลา ๑๓.๐๐น. ซึ่งถ้าใครรับเป็นเจ้าภาพกัณฑ์เทศน์ ๑ กัณฑ์ โดยบริจาคทรัพย์บูชาธรรมตั้งแต่ ๑๐๐ บาทขึ้นไป ทางวัดจะได้มอบอนุโมทนาบัตรกับพระสมเด็จของพระราชมงคลมุนี ๑ องค์ให้ได้เป็นอนุสรณ์ด้วย

ส่วนผู้ที่ประสงค์อยากจะได้พระสมเด็จดังกล่าวก่อนวันเทศน์มหาชาติ ขอได้โปรดติดต่อกับทางวัดโดยตรง

หลวงพ่อรัว

วัดตลาดเกรียบ

ที่หลังพระอุโบสถ วัดตลาดเกรียบ อำเภอบางปะอิน / จังหวัดอยุธยา มีพระเจดีย์โบราณขนาดใหญ่อย่ในกำแพงแก้วองค์หนึ่ง แต่พระเจดีย์องค์ปรักหักพัง ชำรุดทรุดโทรมเต็มทีแล้ว ดังนั้นหลวงพ่อรัวอดีตเจ้าอาวาส วัดตลาด เกรียบจึงได้คิดรื้อพระเจดีย์องค์เพื่อเอาอิฐ และพระกรุออกมาบูรณะพระอุโบสถ

แต่มีเหตุให้รื้อพระเจดีย์องค์ไม่ได้ สักทีเพราะพอท่านเข้าไปอธิฐานบอก กล่าว ขอ อนุญาตกับพระประธานที่ในอุโบสถใด ท่านเป็นต้องอาพาธทุกที่ไป

นี่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเกือบ ๒๐ ปีมาแล้ว ครั้นต่อมาอีก ๒–๓ ปี หลวงพ่อรัวก็ไปอธิฐานขอรื้ออีก คราวนี้พอลงมือรื้อโดยเอาไม้เข้าไปงัดเพื่อให้อิฐที่องค์พระเจดีย์พังเท่านั้น ก็ปรากฏว่ามีแตนหรือต่อหลวงตัวขนาดใหญ่มากพากันบิน ออกมา จากในพระ

เจดีย์ไล่ต่อยพระและชาวบ้านที่มารื้ออุตลุด จึงเป็นเหตุให้ทำการรื้อพระเจดีย์องค์นั้นไม่ได้

จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๕๐๙ เมื่อหลวงพ่อริ้วเห็นว่าพระเจดีย์องค์ดังกล่าวทรุดเอนจวนจะพังทับกำแพงอยู่แล้วท่านจึงเข้าไปอธิฐานกราบขออนุญาตรื้อต่อพระประธานในพระอุโบสถอีก คราวนี้ท่านได้ทำพิธีบวงสรวง ขออนุญาตต่อพระภูมิเจ้าที่ด้วย แล้วก็ให้พระเณรช่วยกันทำการรื้อจนสำเร็จ

จากการรื้อพระเจดีย์นี้จึงทำให้ทราบว่าพระเจดีย์องค์ดังกล่าวมี๒ชั้น คือองค์นอกสร้างครอบทับองค์เล็กไว้ข้างใน เมื่อรื้อพระเจดีย์องค์นอกพบกรุพระที่คอลูกแก้ว ๑ กรุ มีพระงั่ง ๒–๓ องค์ พระเครื่อง มีพระขุนแผน ๑ องค์ พระขุนไกร ๑ องค์ พระโคนสมอ ๑ องค์ กับเหรียญเฟืองรัชบารที่ ๕ หนึ่งอัน ส่วนพระเจดีย์องค์ในพบกรุพระ ๑ กรุ มีพระบุทอง ๔ องค์พระงั่งจำนวนหนึ่ง และพระบชาสมัยสโขทัยประมาณ ๑๐ องค์

เมื่อรื้อพระเจดีย์จนถึงพื้นดินแล้ว จึงได้ยุติการรื้อไว้เพียงแค่นั้น ทั้งนี้เนื่องด้วยทางวัดมีกิจอื่น ๆ ที่จะต้องทำหลายอย่าง และจะได้ทำการขุดฐานพระเจดีย์ซึ่งคาดว่ามีกรุพระอีกในโอกาสต่อไป

ประวัติหลวงพ่อริ้ว หลวงพ่อริ้วเป็นพระที่ชาวตลาดเกรียบอำเภอบางประอินเคารพนับถืออย่างสูงรูปหนึ่ง เพราะอดีตท่านเคยเป็นพระอุปัชฌาย์ เป็นเจ้าคณะตำบลและเป็นเจ้าอาวาสวัดตลาดเกรียบมาแล้ว

หลวงพ่อริ้ว เป็นชาวตลาดเกรียบมาแต่กำเนิด คือเกิดที่บ้านตลาดเกรียบ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ ตรงกับปีชวด เดือน ๗ วันพุธ เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวน ๙ คน ของนายนาค นางเลื่อม ภาคโกสุม เมื่อเด็ก ๆ อายุ ๑๒ ปี ได้มาอยู่กับพระอธิการเขียวเจ้าอาวาสวัดตลาดเกรียบ ๔ ปี ในระหว่างนี้ได้เรียนหนังสือที่วัดกับอาจารย์พน จนมีความรู้แตกฉานอ่านออก เขียนได้ แล้วจึงย้ายมาอยู่กับพระอธิการโล เจ้าอาวาสวัดทองบ่อ บ้านมอญเสากระโดง อำเภอบางปะอิน โดยได้เรียนหนังสืออยู่ที่วัดนี้กับครูตี (แขนด้วน) อีก ๒ ปี ต่อจากนั้นก็ได้กลับมาอยู่บ้านช่วยบิดามารดาทำมาหากินอยู่ ๒ ปี ครั้นอายุครบบวชจึงได้ทำการอุปสมบทที่วัดตลาดเกรียบ โดยมีหลวงพ่อบั้น (พระครูธรรมทิวากร) เป็นอุปัชฌาย์พระอาจารย์โถมเป็นกรรมวาจารย์ พระอาจารย์เรืองเป็นอนุสาวนาจารย์ เมื่อบวชครบพรรษา แล้วก็ได้ลาสิกขาบทออกมาเกณฑ์ทหาร แต่ทว่าไม่เป็น

ต่อจากนั้นวิถีชีวิตของหลวงพ่อริ้วก็ได้หันเหไปในทางเป็นนักเลงการพนัน และนักเลงสุรายาฝิ่น จนกระทั่งอายุ ๓๐ ปี พอถึงพ.ศ. ๒๔๗๐ ท่านจึงได้ทำการอุปสมบทอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่ ๒ ที่วัดตลาดเกรียบ โดยมีหลวงพ่อฉาย (พระญาณไตรโลก) เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงและเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอุปัชฌาย์ มีพระมหาสวัสดิ์ เจ้าคณะอำเภอบางปะอินเป็นกรรมวาจาจารย์ และมีพระ

อาจารย์ทองดี เป็นอนุสาวนาจารย์ บวชครั้งนี้ ท่านได้ศึกษาพระปริยัติธรรม พรรษาแรกสอบได้นักธรรมตรี พรรษา ๒ สอบได้นักธรรมโท และพรรษาที่ ๔ สอบได้นักธรรมเอก

เมื่อพรรษาที่ ๓ ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดตลาดเกียบ ครั้นพรรษาที่ ๑๐ ได้เป็นเจ้าคณะตำบล พรรษาที่ ๒๐ ได้เป็นอุบัชฌาย์ พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้เป็นพระครูอุดมศีลวัตร พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ลาออกจากตำแหน่งทั้งหมดเพราะชราภาพ ทางคณะสงฆ์จึงได้แต่งตั้งพระบุญธรรมเป็นเจ้าอาวาส แต่พระบุญธรรมได้ลาออกจากเจ้าอาวาสเมื่ออยู่ได้ ๒ พรรษา ในปีพ.ศ.๒๕๐๘ ทางคณะสงฆ์ จึงได้แต่งตั้งให้หลวงพ่อรัว เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งเจ้าอาวาส ๑ ปี จนถึงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙ และเวลานี้ทางคณะก็ยังไม่ได้แต่งตั้งผู้ใดมาเป็นเจ้าอาวาส ดังนั้นท่านจึงเป็นพระหลวงตาธรรมดา และเป็นพระลูกวัดที่ยังไม่มีสมภารแต่พระเณรทั้งหลายในวัดนี้ก็ยังเคารพนับถือท่านเหมือนเป็นสมภารเช่นเดิม

ประวัติวัดตลาดเกรียบ เป็นวัดสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ไม่มีใครทราบประวัติแน่นอน ทราบแต่ว่าเมื่อประมาณ ๕๐-๖๐ ปีมานี้ได้มีพระสมุห์แย้ม วัดบางยี่ขัน จังหวัดธนบุรีได้มาซ่อมแซมพระอุโบสถ พระวิหารและพระมณฑปกับพระฉายเท่านั้น

สำหรับปูชนียสถาน และวัตถุในวัดตลาดเกรียบในปัจจุบันมีดังนี้

๑. **พระอุโบสถ** เป็นพระอุโบสถที่ค่อนข้างใหญ่ แต่เวลานี้ทรุดโทรมมาก ด้วยเหตุนี้หลวงพ่อริ้วท่านจึงมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถดังกล่าว ดังนั้นถ้าหากท่านผู้ใดมีจิตศรัทธาอยากจะร่วมบูรณะพระอุโบสถกับหลวงพ่อริ้วในครั้งนี้แล้วก็ขอเชิญไปทำบุญที่วัดได้ทุกเวลา

๒. **พระประธาน** ในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปั้นปางมารวิชัยสมัยอยุธยา

๓. **พระเจดีย์โบราณขนาดใหญ่** อยู่ภายในกำแพงแก้วมีทั้งหมดด้วยกัน ๕ องค์ คือด้านหน้าพระอุโบสถ ๔ องค์ และด้านหลังที่รื้อไปแล้ว ๑ องค์

๔. **พระวิหาร** เวลานี้หลวงพ่อริ้วจำพรรษา อยู่ในพระวิหารนี้

๕. **พระมณฑป** ภายในมีรอยพระพุทธบาทจำลองอยู่ ๑ รอย

๖. **พระฉาย** (ปรักหักพังหมดแล้ว) เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืนติดอยู่กับผนังปูนซึ่งทำเป็นภูเขา ส่วนภายในเป็นไหกะเทียม ได้ความว่าไหกะเทียมก่อนนี้มีพระบรรจุไว้มากมายแต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว เพราะคนลักขุดเอาไปหมด

๗. **หม่กุฏิ** เป็นกุฏิไม้มีนอกชานแล่นถึงกัน

๘. **ต้นโพธิ์** มีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ ๑ ต้น

ปัจจุบันวัดตลาดเกรียบมีพระ ๑๐ รูป เณร ๓ รูป

ส่วนทางจะไปยังวัดนี้ ทางที่สดวกที่สุดก็คือขึ้นรถไฟไปลงที่สถานีบ้านโพ แล้วลงเรือหางยาวต่อไปที่วัดอีกคนละบาทเดียว

อนึ่งเมื่อท่านที่จะไปทำบุญ เพื่อสมทบทุนบูรณะพระอุโบสถดังกล่าว ผู้เขียนขอกระซิบบอกว่า อย่าลืมขอของดีจากหลวงพ่อรักษ์แล้วกัน ของดีที่ว่าก็คือ พระเครื่องของท่าน ซึ่งมีทั้งพระสมเด็จและพระขุนแผน นอกจากนั้นชานหมากของท่านก็มีผู้ต้องการกันมากทีเดียว

หลวงพ่อเพชร พระศักดิ์สิทธิ์

ภายในพระอุโบสถหลังนั้นสงบเสงี่ยม พระประธานในพระอุโบสถถึงแม้จะค่อนข้างเล็ก แต่ก็เป็นพระพุทธรูปที่งามที่สุดองค์หนึ่ง ของประเทศไทย

พระพุทธรูปองค์นี้มีพระนามว่า "**หลวงพ่อเพชร**" เป็นพระประธานประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถวัดท่าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ซึ่งปัจจุบันมีพระทีฆทัสสีมุนีวาส์ เจ้าคณะจังหวัดเป็นเจ้าอาวาสวัดนี้

จากประวัติหลวงพ่อเพชรซึ่งพระทีฆทัสสีมุนีวงศ์ได้เรียบเรียงไว้ กล่าวว่า

"**หลวงพ่อเพชร**" เป็นพระพุทธรูปทรงอานุภาพศักดิ์สิทธิ์เป็นมิ่งขวัญคู่บ้านคู่เมืองของชาวจังหวัดพิจิตร

พระลักษณะ เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยโลหะทองสำริดปางมารวิชัย ขัดสมาธิเพชรขนาดหน้าตักกว้าง ๒ ศอก ๑ คืบ ๖ นิ้ว สูง ๓ ศอก ๓ นิ้ว ประทับนั่ง มีฐานเป็นรูปบัวบานรองรับ

ผู้ชำนาญการตรวจลักษณะพระพุทธปฏิมากรหลายท่านลงความเห็นว่า หลวงพ่อเพชรเป็นพระพุทธรูปสมัยเชียงแสนรุ่นแรก ระหว่าง พ.ศ. ๑๖๖๐ ถึง พ.ศ. ๑๘๐๐ (ถึงปัจจุบันนี้ราว ๘๔๙ปี)

ประวัติ ทางการได้พยายามค้นคว้าประวัติ หลวงพ่อเพชร

เพื่อที่จะบันทึกไว้และเผยแพร่ แต่ไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานยืนยันแน่นอน อันควรเชื่อถือได้เลย ว่าหลวงพ่อเพชรสร้างขึ้นในเมืองพิจิตรเอง หรือได้มาจากแห่งใดและเป็นเพราะเหตุใด จึงประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถวัดนครชุมตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร มีแต่การวินิจฉัยของทางการที่พอ จะสรุปลงได้ว่า แม่ทัพจากกรุงศรีอยุธยายกทัพไปปราบขบถจอมทอง (เชียงใหม่ได้แวะพักทัพที่เมืองพิจิตรในขาไป เจ้าเมืองพิจิตรได้ขอร้องว่า ถ้าปราบขบถเสร็จแล้วให้หาพระพุทธรูปงาม ๆ มาฝากสัก ๑ องค์ แม่ทัพรับปากแล้วก็ยกทัพไปจอมทองเสร็จการปราบขบถแล้ว ก็นำหลวงพ่อเพชรลงแพลูกบวบล่องมาตามลำแม่น้ำบึง ได้ฝากไว้กับเจ้าเมืองกำแพงเพชรแล้วส่งข่าวให้พระพิจิตรทราบ พระพิจิตรจึงได้จัดราษฎรเป็นจำนวนมากไปรับหลวงพ่อเพชรจากเมืองกำแพงเพชรแห่แหนมาประดิษฐานไว้ ณ พระอุโบสถวัดนครชุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร

ครั้นราว พ.ศ. ๒๔๔๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง มีพระราชประสงค์จะได้พระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามเข้าไว้ในจังหวัดพระนคร เจ้าพระยาศรีสุริยศักดิ์สมุหเทศาภิบาลมณฑลพิษณุโลก จึงสั่งให้พระยาเทพาธิบดี (อิ่ม) เจ้าเมืองพิจิตรแสวงหาพระพุทธรูปตามพระราชประสงค์ นำขึ้นไปที่เมืองพิษณุโลก พระยาเทพาธิบดีได้ออกตรวจดูพระพุทธรูปทั่ว ๆ ไปของเมืองพิจิตรแล้วเห็นว่า หลวงพ่อเพชรซึ่งประดิษฐานอยู่ณ พระอุโบสถวัดนครชุมมีลักษณะงามมาก จึงได้จ้างญวนคนหนึ่งชื่ออางทะลวงหุ่นดิน ภายในองค์หลวงพ่อเพชร

เพื่อให้มีน้ำหนักเบา แล้วนำขึ้นเกวียนบรรทุกมาแม่น้ำ นำลงเรือชะล่า มีปรำลากจูงด้วยเรือพาย (เรือยาว) ถึงเมืองพิษณุโลกจอดอยู่หน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระยาเทพาธิบดีได้กราบเรียนสมุหเทศาภิบาลว่า ชาวเมืองพิจิตรเก่าโศกเศร้าเสียใจเป็นอันมาก ด้วยเสียดายหลวงพ่อเพชร อันเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองมาแต่ดั้งเดิม ท่านสมหเทศาภิบาลตรวจลักษณะแล้วเห็นว่างามจริง แต่มีขนาดใหญ่เกินไป กอปรด้วยเป็นการทำลายจิตใจชาวพิจิตร จึงสั่งให้นำหลวงพ่อเพชรกลับคืนไป แต่การนำกลับคืนนั้น หาได้ถึงพระอุโบสถวัดนครชุม เมืองเก่าไม่ หากได้นำไปพักไว้ที่วัดท่าหลวง ตำบลในเมือง (เมืองใหม่) ทำปรำคุ้มไว้ชั่วคราว ประชาชนรู้ข่าวก็แตกตื่นมาบิดทองเป็นการใหญ่ ด้วยความดีใจ ฝ่ายราษฎรเมืองเก่าก็เตรียมจะแห่แหนหลวงพ่อเพชรกลับคืนที่เดิม ส่วนราษฎรทางเมืองใหม่ก็มีความเห็นว่า เมืองย้ายมาอยู่แห่งใหม่แล้ว ควรที่หลวงพ่อเพชรจะต้องประดิษฐานอยู่ ณ เมืองใหม่ด้วยจึงไม่ยินยอมให้ชาวเมืองเก่าเอาคืนไปตอนนี้กล่าวกันว่าเกิดการยื้อแย่งขนาดเตรียมอาวุธเข้าประหัตประหารกัน หากแต่พระธรรมทัสสีมุนีวงค์มงคลพิจิตร (เจียม) เจ้าคณะจังหวัดพิจิตร ซึ่งมีราษฎรเคารพนับถือมาก ห้ามปรามไว้ และแจ้งว่าจะหล่อหลวงพ่อเพชรจำลองเท่าขนาดเดิมไปให้ชาวเมืองเก่าบูชาแทน ส่วนองค์หลวงพ่อเพชรนั้น ขอประดิษฐานไว้ ณ วัดท่าหลวง ซึ่งท่านเป็นเจ้าอาวาส ราษฎรจึงยอมเชื่อฟัง

มีคนเล่าต่อเนื่องกันมาอีกกระแสหนึ่งว่า การที่หลวงพ่อเพชร

จากเมืองเก่ามาอยู่เมืองใหม่ ก็โดยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะอัญเชิญพระพุทธชินราชจากเมืองพิษณุโลก ไปประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร ซึ่งทรงโปรดเกล้าให้สร้างขึ้นใหม่ในกรุงเทพพระมหานครจึงมีพระกระแสรับสั่งให้สืบหาพระพุทธรูปที่มีลักษณะงามไปแทนพระพุทธชินราชท่านเจ้าคุณสมุหเทศาภิบาลทราบว่า หลวงพ่อเพชรมีลักษณะงาม ควรแก่การนำไปแทน จึงให้เจ้าเมืองพิจิตรจัดนำไปพิษณุโลก ประชาชนเมืองเก่ารู้ข่าวล่วงหน้าด้วยความเคารพ และหวงแหนหลวงพ่อเพชรเป็นที่สุด จึงคิดอ่านจ้างญวนชื่อ อาง ทะลวงหุ่นดิน ภายในองค์หลวงพ่อเพชรออกให้มีน้ำหนักเบาแล้วช่วยกันยกหนีไปซุ่มซ่อนตามป่า เคลื่อนย้ายที่เรื่อยไปมิได้หยุดหย่อน แต่อย่างไรก็ดี หาได้พ้นการติดตามค้นหาของเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบหมายไม่ ที่สุดก็ใช้อำนาจบังคับเอาหลวงพ่อเพชรมาจากเมืองเก่าจนได้ นำมาพักไว้ที่วัดท่าหลวงเพื่อรอการนำไปเมืองพิษณโลก ในระยะเวลาเดียวกันนั้นเอง ท่านเจ้าคุณสมุหเทศาภิบาลนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า ชาวเมืองพิษณุโลกหวงแหนพระพุทธชินราช พากันโศกเศร้าเสียใจอย่างสุดซึ้งถึงกับร้องห่มร้องไห้กันทั่วเมือง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นใจชาวเมืองพิษณุโลก จึงโปรดเกล้า ฯ ให้ระงับการนำพระพุทธชินราชไปกรุงเทพ ฯ โดยจะหล่อพระพุทธชินราชจำลองประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรแทน หลวงพ่อเพชรจึงตกอยู่ณ วัดท่าหลวง เมือง

พิจิตรใหม่ ส่วนสาเหตุที่ชาวเมืองเก่าและเมืองใหม่ยื้อแย่งกัน คงเป็นทำนองเดียวกันกับที่ได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากหลวงพ่อเพชรพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์แล้ว ของดีที่จังหวัดพิจิตรอีกอย่างหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่วประเทศไทยก็ได้แก่พระเครื่องกรุที่เรียกกันว่า "**พระพิจิตร**"

จากการสัมภาษณ์พระครูพิลาสธรรมกิตต์ เจ้าอาวาสวัดโรงช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นท่านหนึ่งที่ทราบเรื่องพระพิจิตรดี ได้ความว่าพระพิจิตรส่วนมากขุดได้จากบริเวณเมืองพิจิตรเก่า มีอยู่หลายกรุด้วยกันเช่น

๑. **พระพิจิตรกรุมะละกอ** ขุดได้ที่ใต้ต้นมะละกอ หลังวัดโรงช้างเป็นพระเนื้อดินเผาผสมว่านกับเนื้อดินชิน สำหรับพระเนื้อดินเผามีรูปร่างคล้ายพระนางพญาท่ามะปราง (จังหวัดพิษณุโลก) แต่พระหัตถ์ขวาขององค์พระวางอยู่นอกพระชานุ (เข่า) มี ๔ สี คือ ๑. สีดำ ๒. สีแดง ๓. สีเหลือง และ ๔. สีนวล

๒. **พระพิจิตรกรุหัวเมืองหรือกรุตาแพ** ขุดได้ที่บ้านหัวเมือง (อยู่เหนือกำแพงเมืองพิจิตรเก่า) ตำบลโรงช้าง ในที่ของนายนอบ นางฟู ฤกษ์อุดม เป็นพระเนื้อดินเผาผสมว่านแบบเดียวกับพระพิจิตรกรุมะละกอกับพระใบตำแยเนื้อชิน ที่กรุนี้ขุดได้พระบุทองด้วย

๓. **พระพิจิตรกรุขี้เหล็ก** ขุดได้ที่ใต้ต้นขี้เหล็ก หลังวัดโรงช้าง เป็นพระมีเรือนแก้วเหมือนพระพิจิตรเก่า

๔. **พระพิจิตรกรุใบตำแยหรือกรุตาตู** นายตูเป็นผู้ขุดได้ที่

บ้านหัวเมือง ใกล้ท่าฉนวน เป็นพระใบตำแยเนื้อชิน พระเม็ดข้าวเม่าของเดิมก็ขุดได้จากท่าฉนวนนี้ แต่เป็นกรุจากพระเจดีย์ที่พังลงน้ำ

๕. **พระพิจิตรกรุน้ำหรือกรุบ้อม** ขุดได้ที่บ้อมเมืองข้างเกาะศรีมาลา โดยขุดลึกลงไปถึงน้ำ เป็นพระนาคปรกหรือบางคนเรียกพระพิจิตรคอสาก

๖. **พระพิจิตรกรุส้ม** ขุดได้ที่เมืองเก่า ใต้ต้นส้มโอเป็นพระเนื้อชินเหมือนพระพิจิตรกรุมะละกอ

๗. **พระพิจิตรกรุมะเกลือ** ขุดได้ที่ใต้ต้นมะเกลือ หลังวัดโรงช้าง เป็นพระพิจิตรเหมือนพระพิจิตรกรุมะละกอ

๘. **พระพิจิตรกรุต้นไทร** ขุดได้ใต้ต้นไทรข้างพระปรางค์ใกล้ ๆ กับถ้ำชาละวัน วัดนครชุม เป็นพระนาคปรก

๙. **พระพิจิตรกรุตาภู่** นายภู่เป็นคนขุดได้ที่ข้างโบสถ์วัดนครชม เมื่อหลายสิบปีมาแล้ว

๑๐. **พระพิจิตรกรุพระปรางค์วัดมหาธาตุ** กรมศิลปากรได้ทำการขุดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นพระพิจิตรใบมะยม และพระแผง นอกจากนั้นยังขุดได้พระพุทธรูป และพระสุพรรณบัตรจารึกอักษรขอม มีข้อความว่าปี ค.ศ. ๑๙๕๙ ตั้ง "**พระเถระพุทธสาคร**" เป็น "**พระครูธรรมโมลีศรีราชบุตร**" ซึ่งตามทางวินิจฉัย ได้ความว่าพระเถระองค์นี้เป็นพระอาจารย์สอนหนังสือและศิลปวิทยาการต่าง ๆ ประจำราชวงศ์ที่ครองเมืองพิจิตรสมัยก่อนกรุงสุโขทัยเสื่อม ๑๕๐ ปี

๑๑. พระพิจิตรกรุพระแผง ขุดได้หลังวัดโรงช้าง ใกล้ ๆ กับกรุมะละงอ เป็นพระแผง ๆ ละ ๑๙ องค์

๑๒. พระพิจิตรกรุใบมะขาม ขุดได้ที่หลังบ้านตาโล้ (นายโล้) ใกล้วัดนครชุม ชาวบ้านนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์มาก

๑๓. พระพิจิตรกรุวัดประทมหรือวัดราชบรรทม ขุดได้จากในเมืองเก่า เป็นพระเนื้อชินชำรุด เพราะความผุกร่อน

สำหรับพระพิจิตรที่มีชื่อมากที่สุดก็ได้แก่ พระพิจิตรเม็ดข้าวเม่าซึ่งขุดได้ ตามวัดต่าง ๆ ในเมืองเก่าทั่ว ๆ ไป มีราคาที่เช่ากันในจังหวัดพิจิตรองค์ลงประมาณ ๑,๐๐๐ บาท พระพิจิตร ที่ได้จากกรุท่าฉนวนก็มีราคาเช่าองค์ละประมาณ ๑,๐๐๐ บาท เช่นกัน ส่วนพระพิจิตรใบมะขาม (มีขนาดเล็กเท่าใบมะขาม) ราคาเช่าองค์ละ ๕๐๐ ถึง ๑๐๐๐ บาท พระพิจิตรนี้เพียงแต่ขุดขึ้นมาใหม่ ๆ ก็มีราคาเช่าไม่ต่ำกว่าองค์ละ ๑๐๐ถึง๓๐๐บาทแล้ว

พระพิจิตรนับถือกันว่าดีทั้งคงกะพัน แคล้วคลาดและเมตตามหานิยม

หลวงพ่อไป๋

วัดท่าหลวง

แน่นอนทีเดียวที่ชาวจังหวัดพิจิตร โดยเฉพาะที่ตัวจังหวัดจะต้องรู้จักหลวงพ่อไป๋ แห่งวัดท่าหลวง ไม่มากก็น้อย แทบทุกคนเพราะท่านเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัดนี้ ซึ่งมีสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ "พระทิมทัสสีมุนีวงศ์" เป็นเจ้าคณะจังหวัด และเป็นเจ้าอาวาสวัดท่าหลวง

ประวัติของหลวงพ่อไป๋

ท่านเป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวน ๘ คนของนายน้อย นางเล็ก นาควิจิตร เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ ณ เมืองพิจิตรเก่า พออายุ ๙ ปีได้มาเป็นลูกศิษย์พระชื่อไม้อยู่ที่วัดโรงช้าง เมืองพิจิตรเก่า จนอายุ ๑๑ ปีจึงได้ไปอยู่กับเจ้าอาวาสวัดมูลเหล็กเมืองพิจิตรเก่า ๒ ปี ต่อจากนั้นก็ได้มาอยู่กับป้าชื่อพร้อมที่ท่าหลวง ๑ ปีแล้วก็หวนกลับไปอยู่วัดครั้งหนึ่ง โดยอยู่กับพระมหาทิม เจ้าอาวาสวัดคลองกะเชนทร์ เมืองพิจิตรเก่าที่วัดนี้ท่านได้บวชเณร เรียนภาษาบาลีมูลกัจจาย ตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี จนกระทั่งถึงอายุ ๑๘ ปี พออายุย่างเข้า ๑๙ ปี ก็ถูกหมายเกณฑ์เป็นทหารเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ และ

ได้เข้ารับราชการทหารอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก ๒ ปี มียศเป็นสิบตรี ครั้นพ้นเกณฑ์ออกจากทหารแล้ว อายุครบบวชพอดี จึงได้ทำการอุปสมบทที่วัดมูลเหล็ก โดยมีพระครูศีลธรารักษ์ ผู้รั้งตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดท่าหลวงเป็นอุปัชฌาย์ และมีพระมหาพินเป็นกรรมวาจาจารย์ กับมีพระปลัดธูปเป็นอนุสาสนาจารย์ เมื่อบวชแล้วก็ได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดคลองคะเชนทร์ พอออกพรรษาแล้วประมาณเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๙ พระมหาทินจึงได้ส่งท่านมาเรียนภาษาบาลีที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ พระนคร

พ.ศ. ๒๔๖๐ สอบได้นักธรรมตรี

พ.ศ. ๒๔๖๒ สอบได้นักธรรมโท

พ.ศ. ๒๔๖๖ สอบได้เปรียญ ๓ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๖๘ สอบได้เปรียญ ๔ ประโยค และได้เป็นครูสอนภาษาบาลีที่วัดมหาธาตุ ฯ ๓ ปี

พ.ศ. ๒๔๗๑ ทายกทายิกาพร้อมด้วยพระครูศีลธรารักษ์ ผู้รั้งตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดท่าหลวงขอให้ท่านมาอยู่ที่วัดท่าหลวง เพื่อให้สอนนักธรรมและภาษาบาลีที่วัดนี้

พ.ศ. ๒๔๗๒ พระครูศีลธรารักษ์ มรณภาพ ท่านจึงได้เป็นผู้รักษาการณ์ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดท่าหลวง และเป็นผู้รักษาการณ์ตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดด้วย

พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดท่าหลวง และมีสมณศักดิ์เป็น “พระครูธรรมทัสสีมุนีวงศ์”

พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นพระราชาคณะ ที่ "พระธรรมทัสสีมุนีวงศ์
พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ "พระทีฆทัสสี มุนีวงศ์"

ของดีของหลวงพ่อไป๋

ท่านได้สร้างเครื่องรางของขลังไว้มากมาย ของดีเหล่านี้ปรากฏว่าเป็นที่นิยมนับถือของชาวจังหวัดพิจิตรและจังหวัดใกล้เคียงเป็นอันมาก ไม่แพ้พระเครื่องกรุพิจิตรอันลือชาเหมือนกัน ของดีดังกล่าวได้แก่

๑. พระเครื่องหลวงพ่อเพชร เป็นพระเครื่องหล่อเนื้อทองขาว ทองเหลือง และทองแดง รูปสามเหลี่ยม ด้านหน้าเป็นรูปหลวงพ่อเพชรพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ของจังหวัดพิจิตร ซึ่งประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถวัดท่าหลวงดังที่ได้เขียนเล่าแล้วเมื่อฉบับวันอาทิตย์ก่อน ด้านหลังมีตัวอและมีลายหลังมุ้ง พระเครื่องนี้รุ่นแรกได้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ เนื่องในการสร้างพระอุโบสถวัดท่าหลวง คือหลังที่หลวงพ่อเพชรประดิษฐานอยู่ในปัจจุบัน เพื่อแจกจ่ายบูชาหาจัตุปัจจัยสร้างพระอุโบสถดังกล่าวในราคาเช่าองค์ละ ๑ บาท ซึ่งเวลานี้พระรุ่นนี้ไม่มีแล้วแต่รุ่นหลัง ๆ รูปร่างไม่เหมือนรุ่นแรก ๆ ยังมีอยู่

๒. เหรียญหลวงพ่อเพชรมีหลายรุ่น

๓. ที่เสียบเนคไทหลวงพ่อไป๋ มีรูปหลวงพ่อไป๋ ทำงดงามมาก

๔. ตะกรุดกระดูกแร้ง หลวงพ่อไป่เพิ่มเริ่มทำเมื่อ ๓ ปีมานี่เอง กระดูกแร้งนั้นปรากฏว่าลูกศิษย์เป็นผู้หาเอามาให้ ตะกรุดกระดูกแร้งนี้มีกฤษฎาอภินิหารใช้ได้ทุกทาง ทั้งคงกะพัน แคล้วคลาด และเมตตามหานิยม

ประวัติวัดท่าหลวง

ปัจจุบันวัดนี้เป็นวัดเดียวเท่านั้นที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร สถานที่ตั้งของวัดอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่านห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ ๑ กิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อโรงเรียนประจำจังหวัด ทิศใต้ติดต่อเขตบ้านพักข้าราชการ ทิศตะวันออกจดแม่น้ำน่าน ทิศตะวันตกติดต่อที่ว่าการอำเภอเมือง มีเนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๑ งาน ๖๓ วา แต่เดิมเป็นเนื้อที่แปลงเดียวปัจจุบันแบ่งออกเป็น ๒ แปลงเนื่องด้วยทางวัดยกที่ดินให้เทศบาลตัดถนน (ถนนบุษษา) ผ่านวัด

ตามประวัติกล่าวว่า วัดท่าหลวงได้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๙๘ (ในรัชกาลที่ ๓) เดิมมีฐานะเป็นสำนักสงฆ์ตั้งอยู่ในป่าพง (เมืองพิจิตรใหม่ หรือตัวจังหวัดพิจิตรในเวลานี้ เพิ่งย้ายมาตั้งที่ท่าหลวงเมื่อรัชกาลที่ ๕) มีกุฏิมุงแฝกต่อมาเมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีมาแล้ว ได้เกิดไฟไหม้ป่า วัดท่าหลวงจึงถูกไฟไหม้ไปด้วย ครั้นถึงรัชกาลที่ ๕ เมื่อหลวงพ่อเพชรพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองอันเป็นมิ่งขวัญของชาวจังหวัดพิจิตร ได้มาประดิษฐานอยู่ที่วัดนี้

พระยาศรีสุริยราชวรากย เจ้าเมืองพิจิตร จึงได้จัดการเรี่ยไรเงินข้าราชการและพ่อค้าประชาชน จัดสร้างพระอุโบสถไม้ขึ้นหลังหนึ่ง หลังคามุงสังกะสีฝาไม้กระดานขึ้นแล้วอาราธนาหลวงพ่อเพชรเข้าประดิษฐานเป็นพระประธานสืบมาจนกระทั่งบัดนี้

ปัจจุบันวัดท่าหลวงมีถาวรวัตถุดังนี้

๑. **พระอุโบสถ หลวงพ่อไป** ได้บอกบุญเรี่ยไรข้าราชการพ่อค้าประชาชนสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ และได้สร้างสำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ แทนพระอุโบสถไม้หลังเก่าซึ่งชำรุดทรุดโทรม พระอุโบสถหลังใหม่นี้ก่อด้วยอิฐถือปูนมีหลังคาซ้อนกันสามชั้นประกอบช่อฟ้าหน้าบันซุ้มประตูหน้าต่างลงรักปิดทองประดับกระจกงดงามมาก สิ้นค่าก่อสร้าง ๕๗๐,๐๐๐ บาท

๒. **หลวงพ่อเพชร** ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถ มีความศักดิ์สิทธิ์มาก โดยเฉพาะถ้าใครไปบนบานศาลกล่าวแล้ว จะสมหวังทุกราย นอกจากผู้ที่ประพฤติผิดทำนองคลองธรรมเท่านั้นที่ผิดหวัง อนึ่งชาวจังหวัดพิจิตรกลัวกันนักถ้ามีการสาบานต่อหน้าองค์หลวงพ่อเพชร หรือสาบานกับหลวงพ่อเพชรเพราะผู้ที่ผิดสาบานจะเป็นอันตรายทันตาเห็นทีเดียวนอกจากนั้นน้ำมนต์ และน้ำมันของหลวงพ่อเพชรที่ในพระอุโบสถก็นับถือกันว่า สามารถเอาไปรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้อย่างขลังอีกด้วย

๓. ศาลาการเปรียญ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓

๔. โรงเรียนปริยัติธรรม เป็นอาคารไม้๒ชั้นขนาดใหญ่ หลังคามุงกระเบื้อง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐

๕. เมรุเผาศพ เป็นแบบเตาอบ ใช้ถ่าน สร้างเมื่อพ.ศ.๒๕๐๕

๖. ศาลาธรรมสังเวช (ศาลาปรก) เป็นศาลาขนาดใหญ่

๗. ที่ทำการคณะสงฆ์จังหวัด เป็นอาคารไม้ ๒ ชั้นสร้างเมื่อพ.ศ.๓๔๘๖ ปัจจุบันมอบให้ทางราชการเปิดเป็นห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด

๘. กุฏิสงฆ์ เป็นกุฏิไม้มีจำนวน ๑๘ หลัง แต่ละหลังทรุดโทรมเต็มทีแล้ว และเนื่องจากอยู่ใกล้ถนนบุษบาซึ่งตัดผ่านวัด มีรถและประชาชนสัญจรไปมาทั้งกลางวันกลางคืน ไม่ค่อยจะสงบเงียบ ทางวัดจึงดำริจะจัดการย้ายกุฏิเหล่านี้ปลูกสร้างขึ้นใหม่ทางด้านหลังวัด ซึ่งทางวัดได้เขียนแผนผังและแบบแปลนไว้แล้ว ในวงเงินค่าก่อสร้างไม่ต่ำ ๖๐๐๐,๐๐๐ บาท

๙. กุฏิวิปัสนากรรมฐาน รวมทั้งศาลาสอนอารมณ์มีจำนวนทั้งหมด๒๓ หลัง สร้างด้วยไม้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘

๑๐. รั้วด้านพระอุโบสถและรั้วด้านศาลาการเปรียญ เสาและคานเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ช่องรั้วส่วนทึบด้านล่างเป็นอิฐถือปูนส่วนบนเป็นเหล็ก สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗

๑๑. กำแพงรอบวัด สร้างด้วยอิฐถือปูน ยังไม่แล้วเสร็จ

ปัจจุบันวัดท่าหลวงมีพระประมาณ ๓๐ รูป มีเณร ๒๗ รูปแต่ในระหว่างพรรษามีพระภิกษุและสามเณรอยู่จำพรรษาเพื่อศึกษาพระ

ปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและนักธรรมในปีหนึ่ง ๆ ตั้งแต่ ๕๐ รูป ถึง ๑๐๐ รูปเศษ

อนึ่ง ทางวัดดำริไว้ว่าเมื่อได้ทำการก่อสร้างกุฏิใหม่ตามโครงการพัฒนาเรียบร้อยแล้ว ก็จะได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตยกเป็นพระอารามหลวงในโอกาสต่อไป

ดังนั้นถ้าท่านผู้ใดมีจิตศรัทธาอยากจะร่วมทำบุญเพื่อสร้างกุฏิใหม่ดังกล่าว โอกาสอันดีก็ได้มีขึ้นแล้ว คือคณะกรรมการที่เป็นลูกศิษย์หรือเคารพนับถือหลวงพ่อเพชร–หลวงพ่อไป พระสินชัยจีราพงษ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร นายแพทย์ นักหนังสือพิมพ์ และท่านผู้มีเกียรติมากมายจะได้จัดให้มีการทอดกฐินสามัคคีกรุงเทพ ฯ วัดท่าหลวงพิจิตรขึ้นในเดือนพฤศจิกายนนี้โดยเดินทางด้วยรถไฟขบวนรถเร็วกรุงเทพ ฯ – เด่นไชย กำหนดในวันเสาร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๙ เวลา ๐๖.๓๐ น. ถึงพิจิตรเวลา ๑๒.๕๕ น. วันเดียวกัน วันอาทิตย์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ทำพิธีถวายผ้ากฐิน และหลังจากทำพิธีเสร็จเรียบร้อยแล้วทางคณะกรรมการจะได้นำชมเมืองพิจิตร (เก่า) และเดินทางกลับกรุงเทพฯ ในคืนวันนั้น ถึงกรุงเทพ ฯ เช้ามืดวันจันทร์ ผู้สนใจจะร่วมเดินทางไปบำเพ็ญกุศลดังกล่าว โปรดติดต่อสอบถามได้ที่ พระสินชัยจีราพงษ์ คณะก. ๒๑ วัดพระเชตุพลวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ท่าเตียน พระนคร ในเวลากลางวันได้ทุกเวลาได้นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

พระเครื่องวัดตะพาน

นักเลงพระหรือนักนิยม พระทั้งหลายย่อมจะต้องรู้จักพระเครื่องของพระอาจารย์สอนวัดตะพาน ถนนดินแดง จังหวัดพระนคร แทบทุกคน เพราะพระเครื่องดังกล่าวเป็นที่เลื่องลือในทางอยู่ยงคงกระพันและแคล้วคลาดมาตั้งแต่ครั้งสงครามอินโดจีน ซึ่งทหารหาญที่เข้าสู่สมรภูมิเมื่อครั้งนั้นได้ประจักษ์ในคุณวิเศษมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน

พระอาจารย์สอนได้สร้างพระเครื่องไว้ ๒ ชนิดคือ ๑. ชนิดเล็กกับ ๒. ชนิดใหญ่ ชนิดเล็กท่านเรียกชื่อว่า "**พระเม็ดมะขาม**" ชนิดใหญ่ท่านเรียกชื่อว่า "**พระรัศมีเรือนแก้ว**"

๑. **พระเม็ดมะขาม** ความจริงมีรูปลักษณะใหญ่กว่าเม็ดมะขาม แต่มองผาด ๆ มีลักษณะคล้ายกับเม็ดมะขาม ด้านหน้าเป็นรูปองค์พระปางสมาธิ ประดิษฐานในซุ้มรูปสามเหลี่ยม ด้านหลังมีลักษณะโค้งนูน ขนาดส่วนกว้างตอนกลางองค์ ๑.๒ ซ.ม. ส่วนสูง๒.๕ซ.ม.

๒. **พระรัศมีเรือนแก้ว** มีรูปร่างลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านหน้าเป็นรูปพระปางสมาธิ ประดิษฐานอยู่ในซุ้มเรือนแก้ว ซึ่งประกอบด้วยฐานแบบขาโต๊ะ ด้านหลังมียันต์ ขนาดส่วนกว้าง๓ซม. ส่วนสูง ๔.๕ ซม.

พระเครื่องทั้ง ๒ ชนิดนี้สร้างด้วยปูนแดงที่กินกับหมากผสมผงพระพุทธคุณ เช่นผงปถมัง และผงอิทเจ ซึ่งท่านสะสมรวบรวมเอาไว้ และทำเอง พระทั้งสองชนิดนี้จึงมีสีค่อนข้างแดง ส่วนจำนวนที่ทำนั้น ได้ความว่าท่านสร้างพระไว้เป็นจำนวนแสน เพราะมีอยู่คราวหนึ่ง ท่านได้ซื้อปูนแดงมาทำถึง ๑๒ ปีบ ซึ่งคำนวณอย่างหยาบๆ ก็จะต้องเป็นพระหลายหมื่นองค์ทีเดียว

สำหรับแม่พิมพ์พระทั้ง ๒ พระอาจารย์สอนก็ได้เป็นผู้คิดแบบและทำการแกะแม่พิมพ์เอง ส่วนการพิมพ์พระนั้นส่วนมากท่านก็เป็นผู้ทำการกดแม่พิมพ์สร้างพระเอง แต่บางครั้งก็มีลูกศิษย์ช่วยพิมพ์ด้วย การสร้างพระทำอยู่หลายคราว เมื่อทำแล้วท่านก็นิมนต์หลวงพ่อนาค เจ้าอาวาสและพระบางรูป รวมทั้งท่านทำพิธีปลุกเสกที่ในพระอุโบสถบ้าง ที่ในกุฏิของท่านบ้าง สำหรับการทำพระครั้งแรกเริ่มเมื่อสงครามอินโดจีน เนื่องจากฯพณฯจอมพล ป. บิบูลสงครามนายกรัฐมนตรี ในสมัยนั้นได้มีหนังสือไปยังวัดต่างๆ ทั่วประเทศไทย ขอพระเครื่องที่ทางวัดมีอยู่ทั้งพระกรุและพระที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อให้กับทหารตำรวจที่ออกสงคราม และวัดตะพานก็ได้รับหนังสือขอพระด้วย พระอาจารย์สอนจึงได้ทำพระขึ้นดังกล่าว และได้นำไปมอบให้กับฯพณฯจอมพล ป. ฯที่ทำเนียบรัฐบาลเป็นจำนวนหลายๆ หีบ (หีบหนังแบบเก่า) ซึ่งในโอกาสนั้นฯพณฯจอมพลป.ฯได้มอบหนังสือสำคัญอนุญาติให้พระอาจารย์สอนนำพระไปแจกทหารตามกรมกองตางๆได้ทั่วไปอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ในตอนหลัง ๆ พระอาจารย์สอนจึงได้นำพระของท่านไปมอบให้แก่ทหารตามกรมกองต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอยู่คราวหนึ่งท่านได้นำพระไปมอบให้กับทหารเรือที่พระราชวังเดิมฝั่งธนบุรีนายทหารเรือคนหนึ่งได้ถามท่านว่า พระที่แจกนั้นดีทางไหน ท่านก็บอกว่าดีหลายอย่าง นายทหารเรือคนนั้นก็ถามอีกว่าลองบีนได้ไหม ท่านก็ตอบว่า "ไม่เคยเห็นบีนออกยังไง" แล้วท่านก็ล้วงพระเอาออกจากย่าม ห่อผ้าเช็ดหน้าส่งให้นายทหารคนนั้นไปลอง แต่นายทหารนั้นไม่ลอง กลับส่งห่อพระคืนมาให้ท่านด้วยความเคารพ

ส่วนประวัติพระอาจารย์สอน ไม่มีผู้ใดทราบประวัติความเป็นมา ก่อนที่จะมาบวชอยู่ที่วัดตะพาน ทราบแต่ว่าท่านเป็นชาวบางวัดบางคูเวียงในคลองบางกอกน้อย เดิมบวชอยู่ที่วัดสระเกศฯ พระนคร เป็นพระที่เก่งในทางเทศมหาชาติกัณฑ์มหาราชรูปหนึ่ง และว่าเก่งในทางโหราศาสตร์ด้วย ต่อมาก็ได้ลาสมณเพศออกไปมีครอบครัว แล้วจึงมาบวชใหม่ที่วัดตะพานเมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประมาณ ๕ ปี โดยมีสมเด็จพระสังฆราช วัดเบจมบพิตรฯ เมื่อครั้งเป็นพระพรหมมุนีเป็นอุปัชฌาย์ และมีหลวงพ่อนาค เจ้าอาวาสวัดตะพานเป็นกรรมวาจาจารย์ ตอนที่บวชนี้ท่านมีอายุประมาณ ๕๐ ปี เมื่อบวชแล้วก็ได้อยู่วัดนี้ประมาณ ๑๐ พรรษา

ต่อจากนั้นท่านก็ได้ไปจำพรรษาอยู่ที่วัดอื่นอีกหลายวัด ครั้งสุดท้าย ท่านอาพาธเพราะชรามาพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสงฆ์

และได้ถึงแก่มรณภาพที่โรงพยาบาลดังกล่าว ทางวัดตะพานจึงได้รับศพท่านมาทำการฌาปนกิจที่วัด

ปัจจุบัน พระเครื่องของพระอาจารย์สอน หาได้ยากยิ่ง แม้แต่วัดตะพานเองก็ไม่มี (เดิมมีอยู่จำนวนหนึ่ง แต่บัดนี้ได้นำไปบรรจุไว้ในวิหารเสียแล้ว) ส่วนคนที่มีอยู่ต่างก็หวงแหน แต่ถ้าอยากชมก็พอจะหาดูได้ที่หลวงพ่อนาคเจ้าอาวาสและตามพระลูกวัดบางรูป

นอกจากพระเครื่องของพระอาจารย์สอนแล้ว พระเครื่องของหลวงพ่อนาค เจ้าอาวาสวัดตะพาน ก็นับว่ามีชื่อเสียงไม่แพ้กับพระเครื่องของหลวงพ่อนาคมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๓ ชนิด ๓ รุ่นเรียงตามลำดับคือ

๑. **เหรียญชินราช** ด้านหน้าทำเป็นพระพุทธชินราช ด้านหลังเป็นยันต์ และมี พ.ศ. บอกปีที่สร้างคือ "๒๔๙๑" ขนาดกว้าง ๒ ซ.ม. สูง ๓ ซ.ม. ทำไว้จำนวนประมาณ ๓๐๐๐ เหรียญ

๒. **พระผงหลวงพ่อโต** เป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านหน้าเป็นองค์หลวงพ่อโต (องค์ที่ประดิษฐานอยู่ในพระวิหาร ปางประทานพร) นั่งห้อยพระบาทประดิษฐานอยู่ในซุ้ม และมีเส้นขอบสี่เหลี่ยมล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง สร้างด้วยเนื้อผงพุทธคุณผสมเกษร สีขาว ขนาดส่วนกว้าง ๑.๘ ซ.ม. สูง ๒.๘ ซ.ม. หนา ๐.๕ ซ.ม. ทำไว้เป็นจำนวนหมื่นองค์ (ตอนแรกตั้งใจจะทำ ๘๔.๐๐๐ องค์)

๓. เหรียญหลวงพ่อนาค ด้านหน้าเป็นรูปหลวงพ่อนาคครึ่งองค์ มีตัวอักษรจารึกชื่อ "**พระครูจันทร์โศภณ**" ด้านหลังเป็นยันต์ขนาดกว้าง ๑.๘ ซ.ม. สูง๒ ซ.ม. ทำไว้จำนวน ๒๐,๐๐๐เหรียญ มี ๒ ชนิดคืออย่างเงินจำนวน ๕๐๐ เหรียญกับอย่างทองแดง จำนวน ๑๕,๐๐๐ เหรียญ อย่างเงินทางคณะศิษยานุศิษย์ กำหนดให้เช่าทำบุญเมื่อคราวทำบุญอายุครบ ๖ รอบของหลวงพ่อนาค เมื่อวันที่๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๙ เหรียญละ ๒๐ บาท อย่างทองแดงให้เช่าทำบุญเหรียญละ ๑๐ บาท

เหรียญหลวงพ่อนาคนี้ปรากฏว่า ได้มีพระพิธีพุทธาภิเศกนั่งปรก ดังนี้

๑. พระเทพสิทธิ นายกวัดระฆังโฆสิตาราม จังหวัดธนบุรี

๒. พระราชมุนี วัดปทุมวนาราม จังหวัดพระนคร

๓. พระครูบวรธรรมกิจ (หลวงปู่เทียน) วัดโบถ์เชียงราก จังหวัดปทุมธานี

๔. พระครูประสาทธรรมคุณ วัดวังแดง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕. พระครูพิพิธวิหารการวัดกษัตราธิราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖. พระครูศีลกิตติคุณ (หลวงพ่ออั้น) วัดพระญาติการาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๗. พระอาจารย์อำพล วัดประสาทปุญญาวาส จังหวัดพระนคร
๘. พระอาจารย์ไสว วัดราชนัดดา จังหวัดพระนคร
๙. พระอาจารย์กี่ วัดหูช้าง จังหวัดนนทบุรี
๑๐. คณะพระสวดพิธีพุทธาภิเศก วัดราชนัดดา จังหวัดพระนคร

ส่วนพระอาจารย์ที่ลงแผ่นทองคำทำเหรียญมีทั้งหมด ๖๖ รูป จากวัดจังหวัดต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศไทย

พระกรุวัดโพธิ์สระโสภณ

หลังจากที่ได้จัดการย้ายพระประธานที่ในโบสถ์เก่าวัดโพธิ์สระโสภณ ตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง นำมาประดิษฐานที่ในโบสถ์ใหม่แล้ว พระมหาเกษม เจ้าอาวาสก็ให้คณะกรรมการวัด อันมี นายวุ่น ไทยกลัด นายไสว อารีย์จิต นายหยด นิยมกิจ และกรรมการวัดอีกหลายท่าน ทำการขุดตรงใต้ฐานพระประธานทันที

เมื่อคณะกรรมการวัดดังกล่าวทำการขุดลึกลงไปประมาณ๓ศอก ก็ได้พบกรุพระมีทั้งพระบูชาและพระเครื่อง ฝังปนกันอยู่เป็นจำนวนมาก

ลักษณะของกรุที่พบ ตัวกรุเป็นอิฐก่อทำเป็นช่องสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างประมาณ ๑ เมตร ยาวประมาณ ๑.๕ เมตร สูงประมาณ ๑ เมตร มี ๒ กรุอยู่ติดกัน แต่ละกรุมีพระบูชาและพระเครื่องบรรจุอยู่เกือบเต็ม โดยมีพระบูชาบรรจุอยู่ตรงกลาง ส่วนพระเครื่องบรรจุอยู่รอบๆ พระบูชา และมีทรายปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก

เมื่อนำพระเอาขึ้นมาจากกรุแล้ว ปรากฏว่าได้พระบูชาเนื้อหิน (คล้ายหินควอต) จำนวนทั้งหมดประมาณ ๑๐๐ องค์เป็นปางต่างๆ

เช่น๑.ปางประทานพร ๒.ปางสมาธิ กับ๓.ปางมารวิชัย และได้พระเครื่องเนื้อกระเบื้องลงรักปิดทองเป็นจำนวนหลายพันองค์มีประมาณ ๑๐พิมพ์ เช่น ๑.พระรอด ๒.พระปางลีลา (แบบพระกำแพงเขย่งหรือพระทุ่งเศรษฐี) ใหญ่และเล็ก ๓.พระขุนแผน ๔. พระรัสมีเรือนแก้ว ๕.พระสังข์กระจาย ๖.พระโคนสมอเล็กปางต่างๆ อาทิปางมารวิชัย ปางบ่าเลไลยก์ และปางนาคปรกกับพระอื่นๆอีกหลายพิมพ์ นอกจากนั้นก็มีนางกวักอีก ๑ พิมพ์ พระเหล่านี้เมื่อเอาขึ้นจากกรุใหม่ๆ ปรากฏว่ามีลักษณะอ่อนตัว เนื่องจากกรุพระมีสภาพชื้นมาก

นอกจากจะขุดที่ใต้ฐานพระประธานแล้ว คณะกรรมการวัดยังได้ขุดพื้นโบสถ์ตรงหน้าพระประธานด้วย ปรากฏว่าขุดได้ลูกนิมิตโบราณบิดทอง ๑ ลูก ได้พระเครื่องสมเด็จเนื้อดินเผาขนาดใหญ่ประมาณ ๑๐ องค์ได้เงินพดด้วง (เงินกลม) หลายขนาดประมาณ ๑๐๐ เม็ด และได้เบี้ยจั่นหลายพันเบี้ย กับได้ฝาเครื่องถ้วยชามสังคะโลก ๒–๓ ชิ้น

ส่วนสาเหตุที่พระมหาเกษม เจ้าอาวาสวัดโพธิ์สระโสภณ จะให้คณะกรรมการขุดกรุพระดังกล่าวนั้น ก็เนื่องจากว่าเมื่อประมาณ ๓ เดือนเศษมานี้ ได้มีพระและสามเณรกับเด็กลูกศิษย์วัดชื่อ **"หม่อง"** เข้าไปจำวัดและนอนเฝ้าอยู่ในโบสถ์คืนวันหนึ่งเวลาประมาณ ๐๑.๐๐ น. เด็กชายหม่องได้ตื่นขึ้นกลางดึก แล้วก็เดินออกจากโบสถ์ใหม่มุ่ง

หน้าไปสู่โบสถ์เก่า พระองค์หนึ่งตื่นขึ้นมาเห็นผิดสังเกต ท่านจึงสะกดรอยตามไป พอเด็กชายหม่องเลี้ยวเข้าโบสถ์เก่าซึ่งอยู่ห่างจากโบสถ์ใหม่ประมาณ ๒๐๐ เมตร พระท่านก็ถามว่า "หม่อง เอ็งจะไปไหน ?" เด็กชายหม่องก็ตอบว่า "กูจะมาขุดทอง" พระท่านก็ถามว่า "ทองอยู่ที่ไหน?" เด็กชายหม่องตอบว่า อยู่ใต้ฐานพระประธาน แล้วก็บอกให้พระองค์นั้นไปหาจอบมาขุด พระท่านจึงจับตัวเด็กชายหม่อง พอเด็กชายหม่องถูกพระจับก็เลยรู้สึกตัวร้องกลับ--กลับ

นอกจากนิมิตที่เล่ามานี้ ยังมีนิมิตรอีกเรื่องหนึ่ง คือสามเณรวิเชียร ไทยกลัด ก็ได้เคยฝันว่า มีพระแก่ๆ หลังงอๆ คางแหลมหน้ายู่ๆ ชื่อหลวงพ่อน้อย อดีตเป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ มาบอกว่า มีพระอยู่ที่ใต้ฐานพระประธานด้วย

นอกจากนิมิตทั้ง ๒ ครั้งนี้แหละที่ทำให้พระมหาเกษมมีความสงสัยยิ่งนักว่าคงจะต้องมีอะไรฝังอยู่ที่ใต้ฐานพระประทานเป็นแน่จึงได้ให้คณะกรรมการทำการขุดดู ซึ่งก็ได้ขุดพบพระจริงๆ ตามนิมิตที่เล่ามา

สำหรับพระที่ขุดได้นั้นปรากฏว่าขณะนี้ได้มีประชาชนจากจังหวัดพระนคร-ธนบุรี อยุธยา สระบุรี ลพบุรี และจังหวัดนครราชสีมาที่ทราบข่าวนี้ต่างก็พากันมาขอพระทุกวัน จนท่านแทบจะไม่มีเวลาพักผ่อนอย่างไรตาม ผู้ที่ไป ขอ พระ ท่าน จะไม่ พบ กับ ความ ผิด หวัง

เลยเพราะท่านจะต้องแจกพระให้เปล่า ๆ โดยไม่คิดมูลค่าคนละองค์ทุกคน

ท่านอยากได้พระเครื่องดังกล่าวไหม?
ถ้าอยากได้รีบไปขอ ด่วน ด้วยตน เอง เพราะ
พระมีจำนวนจำกัดขืนไปช้ารับรองไม่มีพระเหลือแน่.

พระมหาเกษมวัดโพธิ์สระโสภณ

ผู้พบกรุพระอันมีค่า และแจกฟรีแก่ผู้ขอทุกคน

ถึงแม้ว่าพระมหาเกษม เพิ่งจะมาเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์สระโสภณ ตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ได้ประมาณ ๓ ปีก็ตาม แต่ท่านก็เป็นผู้ที่ชาวตำบลโพสะให้ความนับถือเป็นอย่างสูง เพราะท่านเป็นผู้นำเอาความเจริญรุ่งเรืองมาให้แก่วัดนี้เป็นเอนกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโบสถ์ที่สร้างใหม่ก็ใกล้จะสำเร็จเต็มทีแล้ว

ประวัติของพระมหาเกษม ท่านเป็นชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกิดที่ตำบลลาดน้ำเค็ม อำเภอปากไห่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ปีวอก เมื่อเด็ก ๆ ได้มาอยู่กับพระอาจารย์พันธ์ วัดคงษาสุทธาราม สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๓ จากโรงเรียนวัดตึกอำเภอปากไห่ ต่อมาหลังจากที่ได้ครองเพศเป็นฆราวาสพอสมควรก็ได้ทำการอุปสมบทที่วัดคงษา ฯ โดยมีหลวงพ่อภูวัดไผ่ล้อมเป็นอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ห่วง วัดไผ่ล้อม เป็นกรรมวาจาจารย์ และพระอาจารย์เจียม วัดใหม่

บ้านอ้อ ตำบลอัมฤทธิ์ อำเภอปากไห่ เป็นอนุสาวนาจารย์ เมื่อบวชแล้วได้อยู่ที่วัดคงษา ๓ พรรษาแล้วจึงได้มาเรียนบาลีอยู่ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ พระนคร ๒ พรรษา ครั้นเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงได้ย้ายมาอยู่วัดอ่างทอง ๓ พรรษา ที่วัดนี้ ท่านสอบได้เปรียญ ๔ ประโยค ในที่สุดก็ได้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจำปาหล่อ ตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ถึง ๑๕ พรรษาจึงได้ถูกส่งมาเป็น เจ้าอาวาสวัดโพธิ์สระโสภณ จนกระทั่งเวลานี้เป็นเวลา ๓ ปี แล้ว

ประวัติวัดโพธิ์สระโสภณไม่มีใครทราบประวัติวัดนี้ว่าสร้างมาตั้งแต่เมื่อใด คนเฒ่าคนแก่อายุ ๘๐ กว่าปีบอกว่าเกิดมาก็เห็นวัดนี้มีอยู่แล้วเดิม เรียกกันว่าวัด ปากคลอง เพราะฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับฝั่งวัด เป็นปากคลองโพธิ์สระ

มีชาวบ้านเก่า ๆ เล่ากันว่าในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระยาคนหนึ่งถูกพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกริ้ว เข้าเฝ้าไม่ได้ จึงได้มารดน้ำมนต์ที่วัดนี้ ครั้นกลับเข้ากรุงเทพ ฯ ก็เข้าเฝ้าได้ จึงได้นำเอาเรือกัญญาลำหนึ่งชื่อ “ศรีนวล” มาถวายไว้ที่วัดนี้แต่เนื่องจากวัดนี้ ไม่มีใครใช้จึงได้ให้วัดจำปาหล่อไปอีกต่อหนึ่ง

สำหรับเจ้าอาวาสที่ปกครองวัดโพธิ์สระโสภณ เท่าที่ทราบจนกระทั่งถึงปัจจุบันมี

๑. พระอาจารย์น้อย

๒. พระอาจารย์ผ่าน

๓. พระอาจารย์แปะ เจ้าอาวาสองค์นี้เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อวัดมะขามเฒ่า ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ดังนั้นพระยาที่มารดน้ำที่วัดนี้ดังกล่าวข้างต้นคงจะมารดน้ำมนต์กับพระอาจารย์องค์นี้เป็นแน่

๔. พระอาจารย์ยอด

๕. พระอาจารย์สอง

๖. พระอาจารย์หมั่ง

๗. พระอาจารย์ชู องค์นี้เป็นแต่เพียงผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสเท่านั้น

๘. พระมหาเกษม เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

ส่วนปูชนียวัตถุสถานและโบราณสถานในวัดโพธิ์สระโสภณเวลานี้

๑. โบสถ์ชำรุดทรุดโทรมมาก ได้ความว่าผนังเคยซ่อมมา ๒ ครั้งแล้ว โดยซ่อมด้วยวิธีชักเอาอิฐเก่าออกทีละแผ่น ๆ แล้วก็เอาอิฐใหม่ใส่เข้าไปแทนที่ทีละแผ่น ๆ เช่นกัน

เนื่องจากโบสถ์เก่าชำรุดทรุดโทรมดังกล่าว ทางวัด จึงได้จัดการสร้างโบสถ์ขึ้นใหม่อีกหลังหนึ่งราคาก่อสร้างกว่า ๕๐๐๐๐๐ บาท งดงามมาก พื้นด้านในพระอุโบสถปูด้วยหินอ่อนจากจังหวัดสระบุรี โดยชาวจังหวัดสระบุรีจำนวนหนึ่ง มีจิตศรัทธานำมาถวาย

๒. พระประธานและพระพุทธรูป ในโบสถ์ ล้วนเป็นพระที่สร้างด้วยศิลาแลงทั้งสิ้นแต่ก่อนนั้นปรากฏว่า พระศอของแต่ละองค์หักหมด ตอนหลังจึงได้มาซ่อมแซมจนสมบูรณ์ทุกองค์

เวลานี้ได้จัดการ ย้ายพระ ประธานที่ในโบสถ์เก่าไป ประดิษฐานในโบสถ์ใหม่แล้วส่วนพระพุทธรูปในโบสถ์เก่านอกนั้น ยังคงประดิษฐานอยู่ในโบสถ์เก่าตามเดิม

สำหรับ กรุพระ ซึ่งขุดได้ จากใต้ฐานพระ ประธานที่ในโบสถ์เก่า ตามที่ผู้เขียนเล่าไว้เมื่อฉบับวันอาทิตย์ที่แล้วนั้น จากการบอกเล่า ของนายอันเย็นฉ่ำ กรรมการวัดโพธิ์สระ ฯท่านหนึ่งที่ได้ทำการขุดกรุด้วย กล่าวว่า นายอยู่เฉลยเทียน อายุกว่า ๖๐ ปี แต่ได้ตายไปแล้ว ได้เล่าว่าเคยมีการต่อฐานพระทางด้านหลัง (คือที่ขุดพบกรุ) แต่ไม่ทราบรายละเอียดว่าต่อเมื่อใด แต่จากการพิจารณาพระเครื่องที่ขุดได้ ผู้เขียนสันนิษฐานว่าเป็นพระที่มีอายุไม่เกิน ๕๐ ปี หรืออาจจะไม่ถึง

๓. พระเจดีย์ ปัจจุบันไม่มีพระเจดีย์ แต่เดิมมีพระเจดีย์ใหญ่อยู่ ๓ องค์ คืออยู่หน้าโบสถ์เก่า ๑ องค์ อยู่หลังโบสถ์เก่า ๑ องค์ และอยู่ทางทิศเหนือของโบสถ์เก่าอีก ๑ องค์ เวลานี้มีแต่ฐานพระ เจดีย์เท่านั้น

๔. ต้นโพธิ์ ปัจจุบันมี ๒ ต้น ได้ความว่าเป็นต้นที่เกิดใหม่ส่วนต้นเก่าตายไปนานแล้ว เล่ากันว่าเดิมแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านมาทางด้านต้นโพธิ์นี้ ขนาดกึ่งโพธิ์ราน้ำแต่

เวลานี้ต้นเขินกลายเป็นดินเพราะกระแสน้ำเปลี่ยนไป ต้นโพธิ์จึงอยู่ห่างจากฝั่งไกลออกมา

๕. สระน้ำใกล้ๆ กับต้นโพธิ์มีสระอยู่สระหนึ่งแต่บัจจุบันตื้นเขินกลายเป็นพื้นดินไปแล้ว

สำหรับชื่อวัด “โพธิ์สระโสภณ” ก็เป็นจะมาจาก “ต้นโพธิ์” กับ “สระน้ำ” ทั้ง ๒ นี้เป็นแน่

วัดโพธินิมิต

นอกจากพระเครื่องเกษมงคล และน้ำมนต์ที่ขนช่อลอชาของหลวงพ่อทูรย์ (พระโพธิวรคุณ) เจาอาวาสวัดโพธินิมิต ตำบลบางยี่เรือ อำเภอธนบุรี จงหวัดพระนครแล้ว วัดโพธินิมิตยังมีของดีอีกหลายอย่างของดีอย่างหนึ่งซึ่งพวกจตรกร และนักโบราณคดีจะ ต้องชอบก็ได้แก่ ภาพวาดใน พระอุโบสถ

ภาพวาดดังกล่าวเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง ที่เขียนขึ้นเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ จ้างช่างเขียนภาพ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานผ้าพระกฐิน ณ วัดโพธินิมิตเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ โดยเขียนเป็นภาพพุทธประวัติอาทิตอนพระสาวกกำลังทำสังคายนาพระธรรมวินัย กับตอนพระเจ้าอโศกมหาราชทรงตอนกิ่งพระศรีมหาโพธิ์ พระราชทานแด่พระเจ้ากรุงอนุราธะบุรี (เกาะลังกา) ไว้ตอนบนของฝาผนังพระอุโบสถ ส่วนตอนล่างเขียนเป็นภาพพระอารามหลวงต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพ ฯ และหัวเมือง เช่นภาพวัดโพธินิมิต ภาพวัดราชบพิธ ภาพวัดสุทัศน์ ฯ เป็นต้น ประกอบด้วยประเพณีต่าง ๆ ของไทย เช่นบวชนาค ทำบุญเข้าพรรษาก่อพระเจดีย์ทราย และลอยกระทงเป็นต้น ภาพเหล่านี้ตามประวัติกล่าวว่า

นายแดง จิตรกรเอกคนหนึ่ง ของเมืองไทยในสมัยนั้นเป็นผู้เขียน

ดังนั้นถ้าท่านไปวัดโพธินิมิต ควรหาโอกาสเข้าไปชมภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถให้ได้ เพราะเป็นภาพที่งดงามมาก และยังสมบูรณ์ทุกภาพ ซึ่งจะหาดูที่ไหนไม่ได้อีกแล้ว

ประวัติวัดโพธินิมิต

วัดนี้เป็นวัดที่สมเด็จพระวันรัต (แดง) วัดสุทัศนเทพวราราม เมื่อครั้งมีสมณศักดิ์เป็นพระเทพกวี ได้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ โดยท่านได้อุทิศที่ดินซึ่งเป็นสวนริมคลองสำเหร่ อันเป็นมรดกตกทอดมาจากนายโพ นางมิบิดามารดาของท่านให้แก่วัดทั้งหมดท่านได้กำหนดที่ซึ่งเป็นที่เกิดของท่านเป็นเขตวิสุงคามสีมากว้าง ๗ วา ยาว ๑๐ วา ทำการสร้างพระอุโบสถ เสร็จแล้วจึงขอพระราชทาน วิสุงคามสีมาได้รับ พระบรมราชโองการ ตามใบประกาศ บรมราชโองการ เมื่อวันเสาร์ขึ้น ๖ ค่ำเดือน ๔ ปีจอ พ.ศ ๒๔๑๗ พร้อมกันนั้นก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม วัดโพธิ ซึ่งตอนแรกตั้งชื่อวัดคิดขึ้นตามนามโยมบิดามารดาของท่านให้ใหม่ว่า “วัดโพธินิมิต”

ครั้นเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๓ สมเด็จพระวันรัต (แดง) ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตผูกมหาพัทธเสมา กำหนดเขตกว้าง ๑ เส้น ๑๙ วา ยาว ๒ เส้น ๘ วา สำหรับการผูกพัทธเสมานี้ ท่านได้ศึกษาสอบทานจากสมเด็จพระสังฆราช (สา)

วัดราชประดิษฐสถิตยมหาสีมาราม ตลอดจนบรรดาพระเถระชั้นผู้ใหญ่เป็นอย่างดี แล้วจึงทำพิธีผูกพัทธเสมา โดยมีสมเด็จพระสังราช (สา) เป็นประธานในพิธี (แต่ไม่ได้ร่วมทำสังฆกรรม) และมีพระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่เชี่ยวชาญในเรื่องนี้มาร่วมพิธีสังฆกรรมด้วย

ต่อมาสมเด็จพระวันรัต (แดง) ได้ถวายวัดโพธินิมิตให้เป็นพระอารามหลวง ขึ้นทำเนียบเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ วัดโพธินิมิต มีปูชนียวัตถุสถานและถาวรวัตถุที่สำคัญ ๆ ดังนี้

๑. พระอุโบสถ เป็นทรงไทย ประตูหน้าต่างเป็นลายรดน้ำงดงาม พื้นปูด้วยหินอ่อนจากอิตาลี (วัดนี้สร้างสมัยเดียวกันกับวัดเบญจมบพิตร) แต่เมื่อคราวน้ำท่วมใหญ่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ทำให้พื้นพระอุโบสถยุบ จึงต้องปูพื้นกันใหม่ โดยใช้หินอ่อนภายในประเทศ ส่วนหินอ่อนของเดิมที่ไม่ชำรุดก็ได้เอามาใช้ปูเสริมด้วย

๒. พระประธานในพระอุโบสถ เป็นพระหล่อปางมารวิชัย หน้าตักกว้างประมาณ ๔ ศอก เป็นพระที่งดงามองค์หนึ่ง มีพระสาวกคู่เข่าประณมหัตถ์ ๔ องค์ ข้างหน้าพระประธาน ๒ องค์ข้างหลัง ๒ องค์ เป็นพระที่สมเด็จพระวันรัต (แดง) สร้างขึ้นพร้อมกับพระอุโบสถ

๓. พระเจดีย์ มี ๑ องค์เป็นพระเจดีย์ขนาดใหญ่สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๒ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและบรรจุอัฐิสมเด็จพระวันรัต (แดง)

๔. ศาลาการเปรียญ เดิมสร้างด้วยไม้เป็นท่องพระโรง สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงสร้างถวาย ภายหลังถูกไฟไหม้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ ต่อมาจึงได้สร้างขึ้นใหม่เป็นศาลาครึ่งไม้ครึ่งตึกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗

๕. พลับพลารับเสด็จสร้างเมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานผ้าพระกฐิน

๖. โพธิ์ลังกา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานกิ่งโพธิ์ลังกามาปลูก ๑ ต้น แล้วสมเด็จพระวันรัต (แดง) ได้สร้างพระพุทธบาทจำลองไว้ในมณฑป ๒ รอยบนฐานบัทม์ด้านริมคลองสำเหร่ใต้ต้นโพธิ์ ส่วนทางด้านตะวันออกของต้นโพธิ์ได้สร้างศาลาจงกลมขนาดเล็กไว้หนึ่งหลัง

๗. ตำหนักสมเด็จ อยู่ริมคลองสำเหร่ สมเด็จพระวันรัต (แดง) ได้มรณภาพ ณ ตำหนักนี้ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๓ (รุ่งขึ้นได้นำพระศพไปยังวัดสุทัศน์ฯ) ปัจจุบันตำหนักสมเด็จได้รื้อไปแล้ว

ลำดับเจ้าอาวาสวัดโพธินิมิต

๑. พระอาจารย์แพ เดิมอยู่วัดเศวตฉัตร แต่เป็นเจ้าอาวาสไม่นานเท่าใด ก็ย้ายไปอยู่วัดอื่น โดยอ้างว่าวัดนี้แรง ต่อจากนั้นก็ได้มีเจ้าอาวาสอีกหลายองค์ แต่องค์หลัง ๆ อยู่ได้เดือนหนึ่งบ้างสองเดือนบ้าง ก็ต้องไปอยู่วัดอื่นเช่นเดียวกัน

๒. พระครูทักษิณคณิศร (สาย)

๓. พระธรรมเทศาจารย์ (มุ่ย)

๔. พระครูโพธิไพโรจน์ (บาง)

๕. พระโพธิวรคุณ (ฑูรย์รัตนวราภรณ์) เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน เจ้าอาวาสองค์นี้ท่านได้สร้างความเจริญให้แก่วัดมากมายสุดพรรณนา ทั้งปฏิสังขรณ์และสร้างใหม่ เช่น บูรณะพระอุโบสถ พระเจดีย์ ศาลาการเปรียญ กุฏิไม้ ฯลฯ กับสร้างฌาปนสถานกุฏิตึก โรงเรียนปริยัติธรรมตึก ๓ ชั้น โรงเรียนปริยัติธรรมไม้ ๒ ชั้น ศาลาโถง โรงเรียนเทศบาล (ประชาบาลเดิม) สระน้ำเทปูนมีฝาบีดสำหรับเก็บน้ำฝน (เดิมสมเด็จพระวันรัตแดงสร้างเป็นบ่อน้ำพระพุทธมนต์) พื้นคอนกรีตถนนสู่วัดให้รถยนตร์เข้าออกได้ยาว ๒๐๐ เมตร เป็นต้น

ปัจจุบันวัดโพธินิมิต มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ (รวมทั้งที่ได้ซื้อที่ดินฝั่งตรงข้ามกับวัดทางทิศตะวันตก ด้านริมคลองสำเหร่อีก ๖๔๒ ตารางวา) ในพรรษานี้มีพระ ๗๑ รูป สามเณร ๑๒ รูป

วัดโพธินิมิตเป็นวัดมหานิกาย และเป็นวัดหนึ่งใน สองสามวัด เท่านั้นที่มีพระ มหาพัทธ เสมา (เสมา ๒ ชั้น) คือมีพัทธเสมารอบวัดกับมีขันธเสมาที่ผนังด้านนอนรอบพระอุโบสถส่วนวัดอื่น ๆ ที่มีพระมหาพัทธเสมาล้วนแต่เป็นวัดธรรมยุติทั้งสิ้น

วัดกลางวรวิหารสมุทรปราการ

ในบรรดาปูชนียสถานต่าง ๆ ในจังหวัดสมุทรปราการ นอกจาก "พระสมุทรเจดีย์" อันสวยงามลือชื่อเป็นที่รู้จักกันทั่วไปแล้วก็มี "วัดกลางวรวิหาร" คู่บ้านคู่เมืองมานาน ครั้งสมัยอยุธยาเป็นราชธานี มีอายุในการสร้างมานานกว่า ๒๐๐ ปี

"วัดกลางวรวิหาร" ตั้งอยู่เลขที่ ๓๖๔ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เดิมวัดนี้มีชื่อว่า "วัดตะโกทอง" ตามประวัติในการสร้างเดิมได้พบแหวนทองคำใต้ต้นตะโกงามวงหนึ่งในระหว่างปราบพื้นที่ดินป่าจากเพื่อสร้างเป็นวัด จึงถือเป็นนิมิตมงคลนั้นมาเป็นนามวัด ว่า "วัดตะโกทอง" ต่อมาเมื่อชุมชนและบ้านเมืองค่อยมีความเจริญมากขึ้น วัดนี้ตั้งอยู่ในย่านกลางระหว่างชุมชนและวัดอื่น ๆ จึงเรียกกันว่า "วัดกลาง" เมื่อได้รับการสถาปนายกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ สมัยแผ่นดินสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงมีนามเป็นทางการเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า "วัดกลางวรวิหาร" เป็นวัดที่มีความสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ประจำชุมชนจังหวัดสมุทรปราการทั้งทางการคณะสงฆ์ และทางการบ้านเมืองของประชาชนทุกฐานะ โดยทั่วไปสืบ ๆ มา

ผู้สร้างวัดนี้ นามว่า “**พระอธิการชู**” หรือ “**พระอาจารย์ชู**” เป็นหัวหน้าโดยได้ รับการอาราธนาจาก อุบาสิกาผู้ใจบุญเจ้า ของที่ดิน ๓ คน (ไม่ปรากฏนาม) ร่วมกับผู้มีจิตศรัทธาอื่น ๆ สร้างเสร็จเป็นวัดเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๒๙๙ ในรัชการสมัยพระบรมราชาธิราชที่ ๓ (พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ) แห่งกรุงศรีอยุธยา และได้รับการอุปถัมภ์บำรุงสร้างเสริมจากผู้มีจิตศรัทธาทั้งชาวไทยและชาวจีนต่อ ๆ มาโดยลำดับ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก่อนการที่จะ สถาปนา พระสมุทรเจดีย์เพื่อให้ สวยงามเพิ่มขึ้น สืบต่อ จากรัชกาลก่อน พระองค์เคยเสด็จประพาสสมุทรปราการทางชลมาร์คและเสด็จพระราชดำเนินทอดพระกฐินต้น ณ วัดนี้ และได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อวัด และ กิจการของวัด และต่อเจ้าอาวาส และ อดีตเจ้าอาวาสวัดนี้ในคราวต่อ ๆ มา ถึงแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เคยเสด็จพระราชดำเนิน ทอดผ้า พระกฐินเช่น รัชกาลก่อนและทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่วัดนี้เป็นอเนกประการ ถึงกับทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สถาปนาขึ้นเป็น “พระอารามหลวง” ดังกล่าวแล้ว

เพื่อเป็นการร่วมโดยเสด็จพระราชกุศล ทั้งข้าราชการพ่อค้าประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ได้ร่วมกันอุปถัมภ์บำรุงวัดนี้ ให้มีความเจริญมั่นคงด้วยดีทวีขึ้นสืบมาถึงปัจจุบัน

เกี่ยวกับการศึกษาประชาชน วัดกลางวรวิหาร เคยเป็นที่ตั้งโรงเรียน “สมุทรสตรี” หรือคือโรงเรียน “สตรีประจำจังหวัด

(ส.ป. ๒)" ในปัจจุบัน โดยวัดเป็นผู้อุปการะในการก่อตั้งเริ่มแรก (เพราะสถานที่ไม่เพียงพอ จึงย้ายออกไปตั้งที่อื่น ในปัจจุบันอยู่ที่ตำบลบางเมืองมีบริเวณที่และอาคารกว้างขวางเหมาะสม)

เป็นที่ตั้งโรงเรียนประจำจังหวัดชาย คือ "โรงเรียนสมุทรปราการ ๑" โดยวัดเป็นผู้อุปการะในการก่อตั้งเริ่มแรก และเจริญมั่นคงสืบมาถึงปัจจุบัน

เป็นที่ตั้งโรงเรียน "เฉลิมวิทยา ๑" โรงเรียนราษฎร์ของเอกชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ

เป็นที่ตั้งดำเนินกิจการ สมาคม ส่งเสริมพุทธธรรมจังหวัด สมุทรปราการในเครือพุทธสมาคมแห่ง ประเทศไทยใน พระบรมราชูปถัมภ์ โดยวัดและจังหวัดเป็นผู้อุปการะ

เป็นที่ตั้ง ห้องสมุทร ประชาชน สมุทรปราการ อันเป็นห้อง สมุดสาธารณะเพื่อประชาชนทั่วไป

เกี่ยวกับประเพณีบำเพ็ญกุศลพั้งธรรม มีการทำบุญตักบาตร์เช้าที่ศาลาดินทุกวันพระและวันเทศกาลต่าง ๆ มีการแสดงพระธรรมเทศนาเป็นประจำที่ศาลาการเปรียญ วันธรรมดา เวลา ๑๓.๐๐ น. วันธรรมสวนะเวลา ๑๓.๐๐ น. และ ๑๙.๐๐ น. มีกิจกรรมการบรรยายพระปรมัตถธรรมทุกวันจันทร์ต้นเดือน และวันจันทร์ปลายเดือน ที่ห้องสมุดประชาชน ฯเวลา ๑๔.๐๐ น. และปาฐกถา สนทนาหรืออภิปรายปัญหาธรรมที่ห้องสมุดประชาชน ฯ หรือที่ศาลาบำเพ็ญ

กุศล ทุกวันจันทร์กลางเดือนเวลา ๑๕.๐๐ น. ทั้งนี้จัดโดยสมาคมส่งเสริมพุทธธรรมจังหวัดสมุทรปราการวัดกลางวรวิหาร

เกี่ยวกับปูชณียสถานที่สำคัญของวัด นอกจากพระอุโบสถพระวิหาร พระปรางค์ พระเจดีย์ ซึ่งมีปูชนียวัตถุที่สำคัญของ วัดจำนวนมากแล้วยังมี "มณฑปพระพุทธบาทจำลอง" ซึ่งเป็นปูชนียสถานที่สร้างขึ้นอย่างวิจิตรสวยงาม เป็นปูชนียสถานที่ชาวจังหวัดนี้เคารพสักการะว่าศักดิ์สิทธิ์ มีงานเทศกาลนักขัตฤกษ์ในกลางเดือนสามเป็นประจำเป็นประเพณีสืบมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ถึงปัจจุบัน มีประชาชนจากที่ต่าง ๆ ไปร่วมงานเพื่อบำเพ็ญกุศล และบันเทิงเป็นจำนวนมากเสมอมา

จึงขอแนะนำและเชิญชวนทุกท่าน

ข้อเขียนนี้เป็นของนายบุญธรรม พุ่มอยู่

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนสมุทรปราการ

ยอดพระเครื่องหลวงปู่เทียน

ในจำนวนพระเครื่องที่หลวงปู่เทียน (พระครูบวรธรรมกิจ) เจ้าอาวาสวัดโบสถ์ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี สร้างแล้ว "พระสมเด็จเกศบัวตูม" หรือ "พระสมเด็จไตรมาส" ของท่าน ต้องจัดว่าเป็น ยอด พระเครื่อง อย่างหนึ่งเหมือนกัน เพราะจำนวนหลายสิบรายที่อาราธนาพระ สมเด็จเกศบัวตูมห้อยคอ หรือ นำ ติดตัวไป ได้แคล้วคลาดจาก อันตราย อันเกิดจากยานยนต์อย่างน่าประหลาด และหลายสิบรายอีกเช่นกันที่มีพระสมเด็จบัวตูมไว้บูชาได้ประสบโชคอย่างไม่น่าเชื่อ

สำหรับพุทธคุณพระสมเด็จเกศบัวตูมนี้ จากปากคำของ นายตี๋ พ่อค้าตลาดบางลำภู บ้านอยู่ในตลาดบางกระบือ สามเสน พระนคร ได้บอกกับคณะกรรมการวัดโบสถ์ เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ว่าเช้าวันหนึ่ง (จำวันที่ไม่ได้) เวลาประมาณ ๗.๓๐ น. ขณะที่ตัวเขานั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ของเพื่อน เพื่อจะไปค้าขายตลาดบางลำภูอยู่นั้น พอรถวิ่งมาถึงสี่แยกสี่เสาเทเวศร์ ก็ได้มีรถเก๋งคันหนึ่งวิ่งตัดหน้า ในระยะกระชั้นชิด ซึ่งทำให้รถจักรยานยนต์ที่เขานั่งมาคว่ำ

ลงทันทีเพื่อนเขาซึ่งเป็นคนขับสลบคาที่แต่ตัวเขาเองบาดเจ็บเล็กน้อยเท่านั้นทั้งนี้ ก็เพราะเขามีพระสมเด็จเกศบัวตูมอาราธนาติดตัวมาด้วยนั่นเอง แต่พระสมเด็จเกศบัวตูมองค์ดังกล่าวของเขาแตกละเอียดไม่มีชิ้นดี ดังนั้นการที่เขามาหาหลวงปู่เทียนในครั้งนี้ก็เพื่อจะขอเช่าพระสมเด็จเกศบัวตูมอีกองค์หนึ่งแทนองค์ที่หักไป

นอกจากรายนี้ผู้เขียนเองยังได้เห็นกับตา และได้ทราบมากับหูอีกหลายราย ที่มาหาหลวงปู่เทียนเพื่อจะขอแลกเปลี่ยน หรือขอเช่าพระสมเด็จเกศบัวตูมใหม่แทนองค์ที่เช่าไปซึ่งแตกหัก เพราะอุบัติเหตุรถชนกันหรือรถคว่ำ เช่นเดียวกับรายนายตี๋ แต่ที่น่าอัศจรรย์ก็คือผู้ที่นำพระสมเด็จเกศบัวตูมติดตัวไปเหล่านั้นไม่เป็นอันตรายจากอุบัติเหตุดังกล่าวแต่อย่างใดเลย

ส่วนในทางเมตตามหานิยมและโภคทรัพย์ ก็มีหลายรายที่นำไปบูชาใช้ได้ผล รายหนึ่งเจ้าตัวไม่ให้ออกนาม เจ้านายเกลียดอย่างเข้ากระดูกดำถึงขนาดเคยจะไล่ออก แต่พอได้พระสมเด็จเกศบัวตูมมาเจ้านายกลับเรียกมาชมเชยว่าทำงานดีขึ้นกว่าแต่ก่อนทั้ง ๆ ที่คน ๆ นั้นก็ทำงานตามปกติเหมือนอย่างที่เคยทำ ๆ มา อีกรายหนึ่งพอได้พระสมเด็จเกศบัวตูมก็ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลทีเดียว โดยเฉพาะผู้เขียนก็มีโชคลาภอยู่เรื่อย ๆ เช่นกัน

พระสมเด็จเกศ บัวตูมดังกล่าวเป็น พระที่ หลวงปู่เทียนสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งท่านได้ทำการปลุกเสกในพระอุโบสถวัดโบสถ์

ร่วมกับพระภิกษุในวัดทุกคืน เป็นเวลา ๓ เดือนตลอดพรรษาในปีนั้น พระสมเด็จเกศบัวตูม จึงมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า "พระสมเด็จไตร มาส"

พระสมเด็จไตรมาส หรือพระสมเด็จเกศบัวตูมนี้ มีลักษณะเป็นพิมพ์ทรงเกศบัวตูม คือมีพระเกศเป็นดอกบัวตูม ซึ่งเป็นพิมพ์ทรงหนึ่งของพระสมเด็จ จึงเรียกว่าสมเด็จเกศบัวตูมดังกล่าว เป็นพระปางสมาธิ ประทับนั่งบนบัลลังก์หรือฐาน ๓ ชั้นในซุ้มโค้ง

พระเกศ เป็นจุดแสดงลักษณะเป็นดอกบัวตูม ไม่จดซุ้ม

พระพักตร์ กลมไม่ปรากฏพระขนง พระเนตร พระนาสิก พระโอษฐ์ และพระกรรณ

พระสอ ปรากฏค่อนข้างยาว

พระอังสา ตรง

พระพาหา พระกร และพระหัตถ์ เป็นวง

พระอุระ นูน สังฆาฏิเป็นเส้น ๒ เส้นจดพระหัตถ์

พระเพลา เป็นเส้นหนาโค้งทางซ้ายขององค์พระเล็กน้อย

ฐาน ๓ ชั้น ฐานชั้นล่างใหญ่หนา ฐานชั้นกลางปรากฏคมขวาน ฐานชั้นบนใหญ่กว่าฐานชั้นกลาง ทั้ง ๓ ชั้นมีขนาดความยาวลดหลั่นตามลำดับ

ซุ้ม เป็นเส้นลวดหนา แบ่วทางด้านซ้ายขององค์พระ เส้นซุ้มห่างจากขอบมาก

กรอบ สี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนล่างขององค์มีตะกรุด สาริกา เมตตามหานิยม ขนาดเล็ก ๒ ดอกคู่กัน (ทางภาคเหนือ และ อีสาน จึงเรียกพระสมเด็จนี้ว่า สมเด็จ ๒ รู เนื่องจากมีรูตะกรุด ๒ รู)

ด้านหลัง เรียบ มีรูปหลวงปู่เทียนนั่งสมาธิ ข้างใต้รูปมีคำว่า 'บวรธรรมกิจ (เทียน)' พิมพ์ด้วยสีทอง

ขนาด ส่วนกว้าง ๒.๗ ซม. ส่วนสง ๓.๘ ซม. ส่วนหนา ๐.๕ ซม. (อาจมีใหญ่กว่านี้และเล็กกว่านี้นิดหน่อย)

เนื้อ ผง ประกอบด้วยผงอิทธิเจ ผงปถมัง (ผงทั้ง ๒ ท่าน ทำเอง) ว่าน ๑๐๘ ชนิด ผงปูนขาวและน้ำมันตั้งอิ๊ว

สี ขาวเหลือง

พุทธคุณ แคล้วคลาด คงกะพัน และเมตตามหานิยม

จำนวนที่สร้าง หลวงปู่สร้างพระสมเด็จเกศบัวตูมนี้จำนวน ๒๕๐๗ องค์ เท่ากับ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งเป็นปีที่สร้าง

ราคาที่คณะกรรมการวัดให้เช่าทำบุญ องค์ละ ๕๐ บาท

แต่ปัจจุบัน พระสมเด็จเกศบัวตูมดังกล่าว เหลือจำนวนน้อยเต็มทีแล้ว เพราะทางวัดได้ให้เช่าทำบุญ เมื่อคณะกฐินสามัคคีได้มาทอดกฐินที่วัดนี้ เมื่อวันเสาร์ที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ไปจำนวนหนึ่งเพื่อนำรายได้มาสมทบทุน ใช้ในการก่อสร้างซ่อมแซมพระอุโบสถวัดโบสถ์ ซึ่งชำรุดทรุดโทรม ดังนั้นถ้าท่านผู้ใดสนใจพระสมเด็จเกศบัวตูมนี้ โปรดติดต่อคณะกรรมการได้ที่

นายพล จุฑางกูร ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
นายธวัช วงศาโรจน์ รองผู้จัดการ ร.ย.ส. ๓
นายประเสริฐ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้ช่วย
หัวหน้าฝ่ายโรงงานยาสูบ
พ.อ. สุรเชฎฐ รามสมภพ กรมยุทธการทหารบก

พิธีพุทธาภิเศกทวัดชัยพฤกษ์

สำหรับพิธี พุทธาภิเศก ของวัดชัย พฤกษ มาลา ทางวัดกำหนดทำพิธีรวม ๓ วันคือวันที่ ๑๒–๑๓–๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เวลา ๑๖.๓๐ น. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ เวลา ๑๙.๐๐ น. พระสงฆ์เริ่มสวดพุทธาภิเศก พระอาจารย์เข้านั่งบริกรรม (ปรก) ปลุกเสกตลอดคืน

วันที่ ๑๓–๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เวลา ๘.๐๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระคณาจารย์และพระสงฆ์ทั้งวัดเวลา ๑๙.๐๐ น. พระสงฆ์เริ่มสวดพุทธาภิเศก พระอาจารย์เข้านั่งบริกรรม (ปรก) ปลุกเสกตลอดคืน

ส่วนพระคณาจารย์ที่เข้าร่วมพิธีพุทธาภิเศก มีดังนี้คือ

๑ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน) วัดอรุณราชวราราม

๒ พระธรรมทานาจารย์ วัดชัยพฤกษมาลา

๓ พระเทพญาณสุธี วัดสุวรรณาราม

๔ พระสรภาณโกศล วัดรัชฎาธิฐาน

๕ พระวิสุทธิขันตยาภรณ์ วัดเกตประยงค์ ฯ

๖ หลวงพ่อสำเนียง วัดเวฬุวนาราม

๗ หลวงพ่อเทียม วัดกษัตราธิราช

๘ หลวงพ่อทิม วัดช้างไห้

๙ หลวงพ่อเณร วัดสมานสามัคคี

๑๐ หลวงพ่อถิร วัดป่าเลไลย์

๑๑ หลวงปู่นาค วัดระฆังโฆสิตาราม

๑๒ หลวงพ่อโต๊ะ วัดประดู่ฉิมพลี

๑๓ หลวงพ่อแดง วัดทุ่งคอก

๑๔ หลวงพ่อมุ้ย วัดดอนไร

๑๕ หลวงพ่อกี๋ วัดหูช้าง

๑๖ หลวงพ่อหอม วัดซากหมาก

๑๗ หลวงพ่อโด่ วัดนามะตูม

๑๘ พระอาจารย์อำพล วัดประสาทบุญญาวาส

๑๙ หลวงพ่อทองอยู่ วัดใหม่หนองพองค์

๒๐ หลวงพ่อทิม วัดวะนายกรังสรรค์

๒๑ หลวงพ่อแง่ วัดเจริญสุขาราม

๒๒ หลวงพ่อจันทร์ วัดนามะตูม

๒๓ หลวงพ่อน้อย วัดธรรมศาลา

๒๔ พระครูสังฆรักษ์สำริศ

๒๕ พระครูบริหารชัยวัฒน์วัดชัยพฤกษมาลา

๒๖ พระครูนนทวัตรวิบูลย์วัดบางอ้อยช้าง

๒๗ พระครูนนทวรานุวัตร วัดชัยพฤกษมาลา

๒๘ พระอาจารย์มั่น วัดชัยพฤกษมาลา

๒๙ พระสระ วัดกษัตราธิราช

๓๐ พระมหากังวาฬ วัดจำปา

๓๑ พระมหาสังข์ วัดชงหิน

๓๒ พระครูสุเทพ ณรงฤทธิ์ วัดชลอ

ส่วนของที่จะเข้าพิธีพุทธาภิเศก แบ่งออกเป็น ๕ ชนิดคือ

๑ พระธาตุ มีไม่มากนักให้ทำบุญองค์ละ ๕๐ บาท

๒ พระบูชา มีทั้งแบบเชียงแสน สุโขทัยและอู่ทองขนาดหน้าตักตั้งแต่ ๕ นิ้วขึ้นไปถึง ๑๒ นิ้ว ให้ทำบุญตั้งแต่องค์ละ ๑๕๐ บาทขึ้นไปจนถึงองค์ละ ๗๕๐ บาท นอกจากนี้ก็มีพระสังกัจจายน์ขนาดหน้าตัก ๕ นิ้วให้ทำบุญองค์ละ ๑๕๐ บาทและขนาดหน้าตัก ๑๐ นิ้วให้ทำบุญองค์ละ ๔๐๐ บาท

๓ รูปหล่อหลวงพ่อโพธิ์ (หลวงพ่อโพธิ์หรือพระนันทวิริยะอดีตเจ้าอาวาสวัดชัยพฤกษมาลา เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่เป็นพระอาจารย์ที่มีอภินิหารเป็นที่เลื่องลือ) ให้ทำบุญองค์ละ ๒๗ บาท (รวมทั้งค่าหนังสือประวัติของหลวงพ่อโพธิ์เล่มละ ๒ บาทด้วย) รูปหล่อนี้ทางวัดได้ทำพิธีเททอง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

๔ พระเครื่องและเหรียญเครื่องรางต่าง ๆ มีมากมายประมาณ ๒๒ ชนิด แต่ที่น่าสนใจที่สุด ก็ได้แก่พระเครื่องสังกัจจายน์จำนวน ๔ พิมพ์ ซึ่งสร้างผสมด้วยดินสอเหลือง สำหรับใช้ทำผงพระพุทธคุณของหลวงพ่อโพธิ์ให้ทำบุญองค์ละ ๕ บาท และเหรียญทองแดงหลวง

พ่อโพธิ์ (ทำตามแบบของเดิมซึ่งหลวงพ่อโพธิ์สร้างเอาไว้) ให้ทำบุญองค์ละ ๒๐ บาท

ของขลังต่างๆได้แก่มหาอุด โลหะหูช้าง ทำบุญองค์ละ ๒๐ บาท มหาอุดโลหะแขวนเอว ทำบุญองค์ละ ๒๐ บาท และปลาตะเพียนเงิน ปลาตะเพียนทองทำบุญคู่ละ ๒๕ บาท

สำหรับเงินที่ได้จากการทำบุญดังกล่าว ทางวัดจะได้รวบรวมสมทบทุนสร้างพระอุโบสถใหม่ แทนหลังเดิมซึ่งชำรุดทรุดโทรมเต็มที่แล้วต่อไป

อนึ่งทางที่จะไปวัดชัยพฤกษมาลานี้ ผู้เขียนขอแนะว่า ถ้าท่านไม่มีรถ ทางสะดวกที่สุดก็คือไปลงเรือหางยาวประจำทางที่ท่าพระจันทร์หรือท่าช้างก็ได้เรือวิ่งเข้าคลองบางกอกน้อยประมาณ ๑๒–๑๕ นาที ก็ถึงวัด เสียค่าโดยสารคนละ ๒ บาท มีเรือวิ่งไปมาผ่านวัดทั้งวัน นับว่าสะดวกมากแต่ถ้าท่านมีรถ ก็สามารถที่จะขับไปถึงวัดได้เลยทีเดียวคือจากถนนจรัสสนิทวงศ์ ธนบุรี ขับไปตามถนนสายบางกอกน้อย ตลิ่งชัน (เป็นถนนตัดใหม่ตรงข้ามกับซอยวัดสุวรรณาราม หรืออำเภอบางกอกน้อย) ถนนสายนี้ไปสิ้นสุดที่วัดชัยพฤกษมาลาโดยเฉพาะ

พิธีพุทธาภิเษกวัดเทพธิดา

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งตรงกับเสาร์ห้าได้มีพิธี พุทธาภิเษก ยิ่งใหญ่ที่ วัดเทพธิดาวรวิหาร ถนนมหาชัย จังหวัดพระนครส่วน

ของที่เข้าพิธีพุทธาภิเษกดังกล่าวมี

๑ พระกริ่ง เนื้อนวะโลหะหน้าตัก ๑ ซม. ครึ่ง สูง ๓ ซ.ม. สร้างตามพระตำราของ สมเด็จพระมหาสมณะ เจ้ากรมพระยาปวเรศ ฯ ทุกประการ เป็นพระที่นิยมนับถือกันว่า ผู้ใดได้รับความทุกข์ร้อน หรือบังเกิดโรคภัยไข้เจ็บก็อธิฐาน อาราธนาเอา พระนั้นแช่น้ำทำเป็นน้ำพระพุทธมนต์ อาบ กิน หรือบูชาขอความช่วยเหลือความทุกข์ร้อน หรือโรคภัยที่เกิดก็จะบรรเทาเบาบางลง และจะบังเกิดความเป็นศิริมงคลตลอดจนโชคลาภแก่ผู้ที่อธิษฐานและครอบครัวด้วย

๒ พระชัยวัฒน์ เนื้อนวโลหะ หน้าตัก ๑ ซ.ม. สง ๑ ซม. ครึ่ง ได้จัดสร้างขึ้นเป็นพิมพ์เดียวกับพระกริ่งแต่ขนาดย่อมกว่า สำหรับไว้อาราธนาติดตัว เป็นพระเครื่องรางที่นิยมนับถือกันว่าเรื่องอานุภาพทางคงทน แคล้วคลาด คุ้มกันสรรพภัย ตลอดจนเมตตามหานิยมด้วย

๓ พระภควัมบดี เนื้อผงได้จัดสร้างขึ้นด้วยผงปถมัง ผงอิธเจ ผงมหาราช ผงรัตนมาลา ผงเกษร ๑๐๘ ว่าน ๑๐๘ ฯลฯ เป็นพระ

เครื่องรางที่เชื่อกันว่าเรืองอนุภาพทาง เมตตา มหานิยม และ โชคลาภ โดยเฉพาะ

๔ พระพิฆเนศ (พิมพ์พิเศษ) เนื้อนวโลหะ หน้าตักกว้าง ๑ ซม. สูง ๑ ซม. ครึ่งได้จัดทำตามพระคัมภีร์ไสยศาสตร์ของพราหมณ์โดยตรงเป็นเทพเจ้าผู้มีเศียรเป็นช้างและเป็นเทพเจ้าผู้บันดาลโชคลาภ

สำหรับพระต่าง ๆ และพระพิฆเนศดังกล่าวได้สร้างขึ้นตามพิธีการดังนี้

เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางไสยศาสตร์ได้ทำพิธีบูชาครู แล้วลงพระยันต์ ๑๐๘ กับนะปถมัง ๑๔ นะ บนแผ่นนวโลหะ ๙ ประการที่หล่อคือ ๑ ชิน ๒ ตะกั่วนม ๓ สังกะสี ๔ปรอทสตุ ๕ เหล็กละลายตัว๖เจ้าน้ำเงิน ๗ ทองแดง ๘ เงิน๙ทองคำ

นอกจากนั้นก็ได้ลงพระยันต์ที่สำคัญ ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

ส่วนแผ่นโลหะที่หล่อพระพิฆเนศ ก็ได้ลงพระเวทตามพระคัมภีร์ไตรเพทไสยศาสตร์ของพราหมณ์ คือได้จารึกอิศวรเวท พรหมเวท วิษณุเวท ฆะเณศเวท และเลขยันต์ของพระพิฆเนศโดยตรง

วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เวลา ๑๓.๐๐ น พระราชครูวามเทพมุนี ประธานพราหมณ์แห่งประเทศไทย ทำพิธีบูชาเทพยดา พระครูสดานันทมุนีพระครูพราหมณ์ บูชา พระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์ พระพิฆเณศ ทำพิธีเททองหล่อพระกริ่ง พระชัยวัฒน์ พระพิฆเณศ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถาพนักงานลั่นฆ้องชัย

พราหมณ์เป่าสังฆ์ แกว่งบัณเฑาะว์ พระราชครูวามเทพมุนี หลั่งน้ำสังข์จุณเจิมหุ่นพระ

อนึ่งในวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งเป็นวันทำพิธีพุทธาภิเษกมีศาสนพิธีดังนี้ เวลา ๑๑.๐๐ น. พระสงฆ์ ทรงสมณศักดิ์ ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์พระคาถา จุดเทียนชัยเจ็ดตำนาน สิบสองตำนานเวลา ๑๒.๐๐ น. พระพิธีธรรมสองชุดเจริญพระคาถาจักรพรรดิรัตนมาลาหนึ่งชุด เจริญพระคาถาพุทธาภิเษก หนึ่งชุด ส่วนพระคณาจารย์นั่งปรกมีพระราชวรมุนี หลวงปู่กี วัดหูช้าง จังหวัดนนทบุรี พระอาจารย์อำพล วัดประสาทบุญญาวาส จังหวัดพระนครเป็นต้น

งานพิธีพุทธาภิเษกที่วัดเทพธิดา ฯ ครั้งนี้ได้มีจนถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ รวม ๓ วัน

พระปฐมเจดีย์ นครปฐม

องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นปูชนียสถานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา มีความสูง ๓ เส้น ๑ วา ๖ นิ้ว ฐานวัดโดยรอบ ๕ เส้น ๑๖ วา ๓ ศอก อยู่ที่ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม ห่างจากจังหวัดพระนครไปทางทิศตะวันตก ประมาณ ๕๘ กิโลเมตร

องค์พระปฐมเจดีย์ ประวัติและความเป็นมานั้น แบ่งออกได้ ๓ สมัยคือ ๑ สุวรรณภูมิ ๒ ทวารวดี และ ๓ กรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยโบราณนักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีเห็นพ้องต้องกันว่า มีอาณาจักรหนึ่งซึ่งเจริญที่สุดและเป็นที่อยู่ของชนชาติขอมมอญละว้าเป็นส่วนมาก เป็นอาณาจักรที่อยู่ชายทะเล มีชาวอินเดียไปมาค้าขายอยู่มาก อาณาจักรนี้ในครั้งนั้นเรียกว่าสุวรรณภูมิ จากหลักฐานถาวรวัตถุขุดได้ในบริเวณจังหวัดนครปฐม ทำให้สันนิษฐานว่า ราช ธานี หรือ เมืองหลวงของ อาณาจักร สุวรรณ ภูมินั้น อยู่ที่บริเวณจังหวัดนครปฐมในบัดนี้

องค์พระปฐมเจดีย์ ได้สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกราช แห่งแคว้นมคธ ประเทศอินเดีย ได้ทรงประกาศพระพุทธศาสนาไปยัง

นานาประเทศใกล้เคียง และทรงส่งสมณฑูตพระโสณะและพระอุตระ ๒ พระอรหันต์มายังสุวรรณภูมิประเทศ พร้อมทั้งได้นำพระบรมสารีริกธาตุที่ทรงค้นพบมาด้วยการประกาศพระพุทธศาสนา ของเถระสองพระอรหันต์ นั้นคง จะเป็นไป อย่างได้ผลเป็นที่ แพร่หลาย มั่นคง และเกิดศรัทธาอย่างแรงกล้า จึงได้สร้างพระปฐมเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่นำมาเป็นสัญญลักขณครั้งแรกสูง ๑๙ วา ๒ ศอก เป็นพระสถูปรูปแบบโอหรือบาตรคว่ำ เหมือนกับสาญจิเจดีย์ในประเทศอินเดียนักประวัติศาสตร์ให้ศักราชไว้ว่าสร้างในราว พ.ศ. ๓๕๐-๑.๐๐๐

ครั้นต่อมา ทวารวดีอันเป็นดินแดนแห่งสุวรรณภูมิองค์พระปฐมเจดีย์คงจะได้มีผู้ศรัทธาสร้างเสริมเพิ่มเติมต่อมาอีกหลายยุคหลายสมัย รูปทรงเดิมจึงได้ กลับ สูงขึ้น ภายหลังได้มีผู้ต่อ เติมยอด ปรางค์ไปบนยอด ทำให้รูปลักษณะเดิมปรวนแปรไปในระยะนี้องค์พระปฐมเจดีย์กลับสูงขึ้นจากเดิมเป็น ๔๐ วา ๒ ศอกอันเป็นระยะที่ทวารวดีมีความเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด

กาลได้ล่วงเลยมาจนถึงในราว พ.ศ. ๑,๖๐๐ อาณาจักรทวารวดีก็ได้เสื่อมอำนาจลงและได้กลับกลายเป็นเมืองร้างตั้งแต่นั้นมา พระปฐมเจดีย์ก็ได้ถูกทอดทิ้งอยู่ในป่ารกเป็นเวลาหลายร้อยปี

เมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จ พระจอม เกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เมื่อครั้งยังทรงผนวชอยู่ ได้เสด็จมานมัสการเห็นเป็นพระเจดีย์มียอดพระปรางค์ ทรงพิจารณาว่าเป็นเจดีย์ที่เก่าแก่

เมื่อได้เสวยราชย์แล้ว ในราว พ.ศ. ๒๓๙๖ จึงได้โปรดบูรณะก่อพระเจดีย์ใหญ่หุ้มห่อองค์เดิมสูง ๓ เส้น ๑ คืบ ๖ นิ้ว ฐานวัดโดยรอบ ๕ เส้น ๑๖ วา ๓ ศอก และสร้างพระวิหารทั้ง ๔ ประดิษฐานพระพุทธรูป ๔ ปาง สร้างระเบียงคตโดยรอบ พระอุโบสถหอระฆัง แต่ยังไม่แล้วเสร็จก็เสด็จสวรรคต

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ และที่ ๖ ได้ทรงปฏิสังขรณ์ต่อมาและได้ประดับกระเบื้องเคลือบสีเหลือง หุ้มห่อองค์พระปฐมเจดีย์จนสำเร็จในรัชกาลที่ ๖

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ได้ทรงปฏิสังขรณ์พระ วิหาร หลวงทรงให้ช่าง ผีมือเอกเขียนภาพ พระเจดีย์องค์เดิมกับภาพนักพรต คนธรรพ์ ฯลฯ ไว้ที่ฝาผนัง แล้วให้รื้อวิหารมุขด้านทิศเหนือสร้างเป็นวิหารโถง ประดิษฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์ ฯ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ โปรดให้บรรจุพระอังคารของ ร. ๖ ไว้ใต้ฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์ ฯ และทรงสร้างพระอุโบสถใหม่

องค์พระปฐมเจดีย์เป็นที่เคารพสักการะถือกันว่าเป็นปูชนียสถานในทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย พุทธศาสนิกชนมีความเลื่อมใสและศรัทธาอย่างแรงกล้าได้ถือ เอาวันเพ็ญ กลางเดือน ๑๒ ของทุกปี มานัดชุมนุมนมัสการพระปฐมเจดีย์กันอย่างคับคั่งมาหลายชั่วคน เป็นประเพณีสืบเนื่องมาจนทุกวันนี้ และอาจกล่าวได้ว่าไม่มีงานเทศกาลแห่งใดในประเทศจะยิ่งใหญ่มโหฬาร เท่างานเทศ

กาลนมัสการพระปฐมเจดีย์เป็นแน่ พุทธศาสนิกชน ตลอดจนทุกชาติทุกภาษาได้พากันมาชมและนมัสการ ฯนอกจากนี้ยังมีวัตถุโบราณอันเก่าแก่ล้ำค่าตั้งไว้ให้ชมรอบๆองค์พระปฐมเจดีย์มากมายสุดคณนานับ เป็นประโยชน์แก่การศึกษาหาความรู้ในระหว่างมานมัสการ ฯ อีกด้วย

ในบริเวณชั้นล่างขององค์พระปฐมเจดีย์ใน สมัยรัชกาล ปัจจุบันทางราชการได้สร้าง บำรุงให้มีสวน สาธารณะสวนดอกไม้ นานาพันธ์ สระน้ำ น้ำพุ ที่พักผ่อนหย่อนใจให้ความร่มรื่นอีกด้วย

สำหรับงานเทศกาลนมัสการพระปฐมเจดีย์ ประจำปี พ.ศ.๒๕๐๙ จะได้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๔–๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๙ รวม ๗ วัน ๗ คืน และต่ออีก ๒ วัน เป็นงานของเหล่ากาชาดนครปฐม คือ วันที่ ๑ และวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ในวันเริ่มงานจะมีขบวนแห่ห่มผ้าพระ องค์พระปฐมเจดีย์มีขบวนแห่ของอำเภอทั้งในท้องที่และต่างท้องที่ นอกจากนั้นยังมีมหรสพ เช่น ลิเก โขน แบบศิลปากร ดนตรีสากล ลำตัด หมอรำ ภาพยนตร์ มีการแสดงกีฬาพื้นเมือง แข่งขันผึกยิงปืนของตำรวจภูธรเขต ๗ มีการออกร้านของหน่วยราชการองค์การห้างร้านและโรงเรียนแสดงสินค้าศิลปหัตถกรรม ของนักเรียน มีประกวดพืชพันธ์นานาชนิด ในวันที่ ๒๗ ตรงกับวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ มีการลอยกระทงของประชาชน มีการจุดพลุและดอกไม้ไฟ ในด้านการคมนาคม จะมีเจ้าหน้าที่ให้ความสะดวกและปลอดภัยจะไปและกลับเวลาไหนก็ได้ เมื่อลงจากรถก็จะถึงในบริเวณงานพอดี

สำหรับความปลอดภัย จะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยควบคุมเส้นทางเดินรถทุกสาย

ฉะนั้นท่านทั้งหลายอย่าพลาดในงานนี้ นอกจากจะได้มาชมและนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์แล้วท่านยังจะมีความภูมิใจได้อีกว่า ท่านนั้นได้ย่างกรายเข้าไปในดินแดนแห่งคำขวัญ เมืองส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวงาม ข้าวหลามดีอีกด้วย

ข้อเขียนของสุรวุฒิบุญญานุสาสน์ ประธาน
กรรมการ แผนกโฆษณางานนมัสการพระปฐมเจดีย์

จบบริบูรณ์

หอสมุดแห่งชาติ
NATIONAL LIBRARY
หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

พิมพ์ที่ประจักษ์วิทยา ๑๘๐/๑ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ บางขุนพรหม พระนคร
นายประจักษ์ บัณฑิตย์ศิริกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๐

ลือกันลั่น เกรียวกราวดังสท้านกรุง ! !

เงินเท่านั้นที่ครองโลก

สารคดีชีวิต ชนิดเร่าร้อน รุนแรงฉกาจฉกรรจ์ของ เรื่องนี้ที่คลุกเคล้าไปด้วยจังหวะสวิงอย่างสุดเหวียง ที่แสดงออกให้เห็นถึงสภาพของสังคมทุกวันนี้ว่า ต่างก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจของเงินตราเท่านั้นที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตเป็นไปอะไรก็ได้ในเมื่อ:-

“ เงินเท่านั้นครองโลกมีจริงหรือ ?
ใครว่า “ ตื๊อ ” ครองโลกใช่ไม่ได้
เงินเท่านั้นครองโลกสุราลัย
ตื๊อไม่ไหวขืนไม่ถึงซึ่งเงินตรา
เงินซื้อหญิงแสนงามมากอดจูบ
มาโลมลูบเกษมสันต์ให้หรรษา
จะเอาเล็กเอาใหญ่ก็ได้มา
จะเอาลาว มอญ พม่า ก็ถูกใจ
จะเอาแขกเอาฝรั่งก็ยังคุ่ม
เอาเนื้อนมฝรั่งเศสก็ยังได้
มี “ ง ” “ เงิน ” ตัวเดียวเป็นทันใจ
ใช้ไปไหนเร็วไวดงหนุมาน ”

นี่แหละ !

เป็นการแสดงให้เห็นว่า “โลกเราทุกวันนี้จึงอยู่ภายใต้อำนาจของเงินตรา”

หนังสือจะออกในเร็ว ๆ นี้ ในราคาที่ให้ทุก ๆ ท่านได้เป็นเจ้าของหนังสือเรื่องนี้โดยทั่วถึงกันในราคาพิเศษ ๒๐ บาทถ้วน ไม่ควรพลาดเพราะของดีที่เด็ดมีน้อย

หนังสือชุดฉบับหอสมุดแห่งชาติมีดังนี้คือ:-

1. พระอภัยมณี จบละ 50 บาท
2. ขุนช้างขุนแผน จบละ 40 บาท
3. อิเหนา จบละ 40 บาท
4. รามเกียรติ์และบ่อเกิดรามเกียรติ์ จบละ 40 บาท
5. สามก๊ก พร้อมทั้งตำนานสามก๊กของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) 80 บาท
6. ลิลิตพระลอ จบละ 16 บาท
7. เงาะป่า จบละ 10 บาท
8. ขุนช้างขุนแผน (ฉบับต่อจากหอสมุดแห่งชาติ) จบละ 30 บาท
9. ราชาธิราชของเจ้าพระยาพระคลัง(หน) จบละ 30 บาท
10. พระราชพิธีสิบสองเดือน จบละ 30 บาท
11. พงศาวดารโยนก จบละ 30 บาท
12. บทละครนอกมี 6 เรื่อง จบละ 30 บาท
13. พระรวงรวม 5 เรื่อง จบละ 30 บาท
14. มิลินทปัญหา (ฉบับพิสดาร) จบละ 40 บาท
15. ปัญหาพระยามลินท์ จบละ 18 บาท
16. นารายน์สิบปาง จบละ 30 บาท
17. โกศาปานไปฝรั่งเศส จบละ 25 บาท
18. เรื่องโบราณคดี หลวงบริบาลบุรีภัณฑ์ จบละ 30 บาท
19. (มูลบทบรรพกิจ) (วาหนิติ์นิกร) (อักษรประโยค) (สังโยคพิธาน) (ไวพจน์พิจารณ์) (พิศาลการันต์) 20 บาท
20. (ประถม ก. กาหัดอ่าน) (ปฐมมาลา) (อักษรนิติ) 10 บาท
21. จินดามณี เล่ม 1-2 10 บาท
22. ประชุมโคลงโลกนิติ จบละ 15 บาท
23. พระนลคำหลวง จบละ 25 บาท
24. ศกุลตลา, มัทนพาธา ท้าวแสนปมและประมวลสุภาษิต จบละ 30 บาท
25. ปัญญาสชาดก (1 ชุด 2 เล่มจบ) จบละ 100 บาท
26. ตามใจท่านและวิวาห์พระสมุท จบละ 15 บาท
27. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา จบละ 30 บาท
28. นิทานโบราณคดี ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ จบละ 25 บาท
29. รามเกียรติ์ รัชกาลที่ 1 จบละ 100 บาท
30. อุณรุทร้อยเรื่อง, ระเด่นลันได, พระมะเหลเถไถ, และเพลงยาวหม่อมเบี๊ดสวรรค์ 4 เรื่องรวดเล่มเดียวจบ จบละ 30 บาท
31. มโนห์รา สังข์ทองกรุงเก่า รวมเล่มเดียวจบ จบละ 25 บาท
32. บทกล่อมเด็ก, บทเด็กเล่น, บทปลอบเด็ก, บทดอกสร้อยประชุมเชิญขวัญ 5 เรื่อง รวมเล่มเดียวจบ จบละ 30 บาท

หนังสือ 32 เรื่องนี้ พิมพ์เพื่อให้ท่านซื้อโดยราคาประหยัดที่สุด หนังสือดีมาก ราคาถูกมาก จะหาซื้อตามตลาดหนังสือในราคานี้ไม่ได้ หาได้ที่ศิลปาบรรณาคารแห่งเดียว ท่านที่ซื้อหนังสือเหล่านี้โปรดกรุณาชักชวนไปยังญาติมิตรของท่านซื้อด้วยได้ผลเกินค่าที่ท่านเสียเงิน **โปรดติดต่อที่ โทร. 27537**

คัมภีร์ชุดโหราศาสตร์ของศาสตราจารย์ โดย....เทพย์ สาริกบุตร

๑. โหราศาสตร์ในวรรณคดี (คัมภีร์โหราศาสตร์ ฉบับพิศดาร) ๔๐ บาท
๒. พระคัมภีร์ฤกษ์ตำนานดาววิธีให้ฤกษ์ตลอดจนเคล็ดลับต่างๆ ๒๕ บาท
๓. พยากรณ์เลข ๗ ตัว เดิมไทยเราแต่ครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ๒๕ บาท
๔. พระคัมภีร์จักรทีปนีโหราศาสตร์ไทยฉะบับมาตรฐานพระอุตมรามเถรผ้รจนา ๒๕ บาท
๕. พุทธาภิเษกพิธี พิธีกรรมปลุกเสกพระเครื่องรางของขลัง ๓๐ บาท
๖. คู่มือชายชาตรี ตำหรับที่รวมพระคาถาอันศักดิ์สิทธิ์ ๒๐ บาท
๗. โป๊ยเซียนศาสตร์หมอดูแม่น ๆ แม่นดั่งตาเห็นโดยอาจารย์ ทอง ๒๐ บาท
๘. อิทธิปาฏิหาริย์ ๕๐ เกจิอาจารย์ ๕๕ บาท
๙. เทคนิคการถ่ายรูปฉบับมาตรฐาน โดยเทพชู ทับทอง ๓๐ บาท
๑๐. คู่มือวิทยุประจำร้านมีวิธีปรับเครื่องรับใช้โวลท์โอห์มแอมป์ ๔๐ บาท
๑๑. คัมภีร์สรรพคุณยาไทยจากฉะบับใบลาน ๓๐ บาท
๑๒. วิธีตรวจโรคและแพทย์พิทยาสงเคราะห์ ร.อ. ขุนโยธาพิทักษ ๒๕ บาท
๑๓. ตำราแพทย์แผนโบราณว่าด้วยวิชาหมอนวด ร.อ. ขุนโยธาพิทักษ์ ๑๕ บาท
๑๔. ตำราทำขวัญแบบครูใหญ่. ลัทธิทำเนียมพิธีมงคลของไทย ๑ ชุด ๒๐ บาท
๑๕. นิราสของสุนทรภู่ ๑๔ เรื่อง และสุภาษิต ๑๐ เรื่อง ๑ ชุด ๓ เล่ม ๒๘ บาท
๑๖. มาลัยเทพนิทาน บรรยายเรื่องเมืองสวรรค์และเมืองนรก ๓๐ บาท
๑๗. พระปรมัตถ์สำนวนเก่า ๑๐ บาท
๑๘. ตำราหมอดูไพ่ป๊อกแบบยิปซีฉะบับที่ท่านไว้ใจได้แม่นยำศักดิ์สิทธิ์ ๑๐ บาท
๑๙. ตำราพรหมลิขิตชีวิตและบูชาพระวันเกิด ๑๐ บาท
๒๐. ตำราแบบเรียนหัดพูดสามภาษา ไทย, อังกฤษ, จีนกลาง ๑๐ บาท
๒๑. พจนานุกรมภาษาไทย แต้จิ๋ว เหมาะในการหัด, เรียน, พูดภาษา โดยลำพัง ๒๐ บาท
๒๒. ตำหรับคัมภีร์เพ็ชร์รัตน์มหายันต์มีรูปยันต์ตัวอย่าง ๑๐๒ แบบ ๒๕ บาท
๒๓. ปฏิทิน ๑๐๐ ปีนับเป็นของไทยเราเรียกว่าเป็นหนังสือชั้นเอกเหมาะสำหรับท่านหนังสือออกก็ดูได้มีหลายหมื่นท่านชมเชยว่าถูกต้องและไม่คลาดเคลื่อน ๒๐ บาท
๒๔. คู่มือปลูกผักฉบับหลวงมภาพประกอบ ๑๒๐ อย่าง ๒๕ บาท
๒๕. **ชีวิต-คือการต่อสู้และเคล็ดลับแห่งความสำเร็จ ๕๐ บาท โดย วิเทศกรณีย์**
๒๖. **ชัตเล่อร์บุก ฉบับสังคายนาครั้งมโหฬารใหญ่ยิ่ง ราคา ๕๕ วิเทศกรณีย์**
๒๗. **เมื่อโตโจถูกแขวนคอ ๕๐ วิเทศกรณีย์**
๒๘. **พุทธานุสรณ์ พระเครื่องและพระบูชา ๓๐ เทพช ทับทอง**
๒๙. วิชาประดิษฐ์สินค้าอาชีพทุกประเทศเป็นคู่มือทำสิ่งของต่างๆ ๑๐ บาท
๓๐. คำภีร์ดึกดำบรรพ์แพทย์ประจำบ้านกล่าวลักษณะอาการของโรคต่างๆ ๑๐ บาท
๓๑. ความรู้ง่าย ๆ เรื่องวทยุและวิธีแก้ไข ๑๐ บาท

ท่านหอหนังสือแห่งชาติ ๒๕๕๗

หนังสือชุดฉบับหอสมุดแห่งชาติมีดังนี้คือ;-

1. พระอภัยมณี	จบละ 50 บาท
2. ขุนช้างขุนแผน	จบละ 40 บาท
3. อิเหนา	จบละ 40 บาท
4. รามเกียรติ์และบ่อเกิดรามเกียรติ์	จบละ 40 บาท
5. สามก๊ก พร้อมทั้งตำนานสามก๊ก	จบละ 80 บาท
6. ลิลิตพระลอ	จบละ 16 บาท
7. เงาะป่า	จบละ 10 บาท
8. ขุนช้างขุนแผน (ฉบับต่อจากหอสมุดแห่งชาติ)	จบละ 30 บาท
9. ราชาธิราช	จบละ 30 บาท
10. พระราชพิธีสิบสองเดือน	จบละ 30 บาท
11. พงศาวดารโยนก	จบละ 30 บาท
12. บทละครนอกมี 6 เรื่อง	จบละ 30 บาท
13. พระร่วงรวม 5 เรื่อง	จบละ 30 บาท
14. มิลินทร์บัญหา	จบละ 40 บาท
15. บัญหาพระยามิลินทร์	จบละ 18 บาท
16. นารายณ์สิบปาง	จบละ 30 บาท
17. โคลงนิราศนครสวรรค์	จบละ 25 บาท
18 เรื่องโบราณคดี หลวงบริบาลบุรีภัณฑ์	จบละ 30 บาท
19. มลบทบรรพกิจ รวม 6 เรื่อง	จบละ 20 บาท
20. ประถม ก. กา รวม 4 เรื่อง	จบละ 10 บาท
21. จินดามณี เล่ม 1–2	จบละ 10 บาท
22. ประชุมโคลงโลกนิติ	จบละ 15 บาท
23. พระนลคำหลวง	จบละ 25 บาท
24. ศกุลตลา, มัทนพาธา ท้าวแสนปมและประมวลสุภาษิต	จบละ 30 บาท
25 บัญญาสชาดก 1–2 เล่มจบชุด	จบละ 100 บาท
26. ตามใจท[illegible]วาหพระสมุท	จบละ 15 บาท
27. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา	จบละ 30 บาท
28. นิทานโบราณคดี กรมพระยาดำรงราชานุภาพ	จบละ 25 บาท
29. รามเกียรติ์ รัชกาลที่ 1	จบละ 120 บาท

หนังสือ 29 เรื่องนี้ พิมพ์เพื่อให้ท่านซื้อโดยราคาประหยัดที่สุด หนังสือดีมาก ราคาถูกมาก จะหาซื้อตามตลาดหนังสือในราคานี้ไม่ได้ หาได้ที่ศิลปาบรรณาคารแห่งเดียว ท่านที่ชอบหนังสือเหล่านี้โปรดกรุณาชักชวนไปยังญาติมิตรของท่านซื้อด้วยได้ผลเงินค่าท่านเสียเงิน โปรดติดต่อที่ โทร. 27537

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ